

การส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย:
กรณีศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(โควิด-19)

โดย

วิจิตรา คงเคารพธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ)
สาขาวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2565

HEALTH-RELATED MISINFORMATION SHARING ON SOCIAL MEDIA
IN THAILAND: A CASE STUDY DURING THE COVID-19 PANDEMIC

BY

WIJITRA KONGKAUROPTHAM

THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS)
MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS
FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2022

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

วิทยานิพนธ์

ของ

วิจิตรา คงเคาพรธรรม

เรื่อง

การส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย: กรณีศึกษาสถานการณ์
การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ)

เมื่อ วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2565

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ แก้วกิติพงษ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิเตอร์ รักธรรม)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปารเมศ วรเศยานนท์)

คณบดี

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สุภัทรกุล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย: กรณีศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)
ชื่อผู้เขียน	วิจิตรา คงเคาพรธรรม
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ปิเตอร์ รักธรรม
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องอาจส่งผลกระทบต่อตรงต่อการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีความคลุมเครือไม่แน่นอน เช่น ในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 มีข่าวปลอมและข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจำนวนมากแพร่กระจายในสื่อสังคมออนไลน์ทั่วโลกและในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่หลงเชื่อทำให้การตัดสินใจปฏิบัติตนตอบสนองเหตุการณ์ไม่เหมาะสมจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของตนเองและผู้อื่นได้ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเอกลักษณ์ของข่าวปลอมด้านสุขภาพในประเทศไทยและสาเหตุของการส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวในสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาการระบาดของโรคโควิด-19 โดยได้ทำการรวบรวมข้อมูลข่าวปลอมเพื่อหาคุณลักษณะในส่วนที่ 1 จากศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม (the Anti-Fake News Center) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยภาครัฐในลักษณะเว็บไซต์ตรวจสอบข้อเท็จจริง (fact-checking website) ที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการตามมาตรฐาน IFCN (the International Fact-Checking Network) และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) ตามวิธีการเชิงคุณภาพเพื่อหาสาเหตุในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวที่แพร่กระจายในสื่อสังคมออนไลน์ไทยในประเทศไทยในช่วงเวลาวิกฤตโรคระบาดโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Theory of Uses and Gratifications) ร่วมกับแนวคิดของการแพร่กระจายข่าวลือในช่วงเวลาวิกฤตซึ่งทำให้สามารถจำแนกคุณลักษณะของข่าวปลอมได้เป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่ ทฤษฎีสมคบคิด, วิทยาศาสตร์ลวงโลก, โฆษณาปลอม, ข้อมูลผิด และ ข้อมูลบิดเบือน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้อาจขยายขอบเขตและวางกรอบแนวคิดใหม่ในการศึกษาการแพร่กระจายของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเพื่อหาสาเหตุตั้งต้นของการส่งต่อข่าวปลอมและข้อมูลด้านสุขภาพ

ที่ไม่ถูกต้อง ในการศึกษาพบว่าปัจจัยทางจิตวิทยาสัมพันธ์กับการส่งต่อข้อมูลเนื่องจากในภาวะวิกฤตมีปัจจัยที่เกิดจากความวิตกกังวล (anxiety), ความรู้สึกไม่ปลอดภัย (insecurity) และ ความรู้สึกไม่แน่นอน (uncertainty) ในช่วงเวลาวิกฤตแต่ความเชื่อไม่ใช่สาเหตุเดียวในการส่งต่อข่าวปลอมหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งต่อข้อมูลที่ไม่ได้รับการยืนยันที่มาและไม่มีหลักฐานรองรับนั้นอาจกระทำได้ด้วยเหตุผลส่วนตัวตามทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Theory of Uses and Gratifications) ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการขยายขอบเขตการศึกษาให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์และลดผลกระทบที่เกิดจากข่าวปลอมด้านสุขภาพที่เป็นอันตรายกับผู้บริโภคข่าวสารในโลกอินเทอร์เน็ตในช่วงเวลาวิกฤต

คำสำคัญ: ข่าวปลอม, ข่าวบิดเบือน, สุขภาพ

Thesis Title	HEALTH-RELATED MISINFORMATION SHARING ON SOCIAL MEDIA IN THAILAND: A CASE STUDY DURING THE COVID-19 PANDEMIC
Author	Wijitra Kongkauroptam
Degree	Master of Science (Management Information Systems)
Major Field/Faculty/University	Management Information Systems Commerce and Accountancy Thammasat University
Thesis Advisor	Associate Professor Peter Ractham, Ph.D.
Academic Year	2022

ABSTRACT

Misinformation affects people because it can convince them to believe in how to respond to uncertain situations. During the COVID-19 pandemic, a number of misinformation or fake news were distributed on social media, in Thailand. This research aimed to study attributes and causes of Health-Related Misinformation Sharing in Thailand on social media during the COVID-19 pandemic. Dataset used in this study was collected from the Anti-Fake News Center, the Thai government fact-checking website certified by the International Fact-Checking Network (IFCN). In-depth interviews based on qualitative research technique were also conducted to identify the causes of the transmission of false health news on Thai social media by applying the rumors transmission concept during times of crisis and the theory of Uses and Gratifications. The findings showed five main themes of fake news: conspiracy theories, pseudoscience, fake advertisements, inaccurate information, and misleading information. These elements may establish a conceptual framework for finding the root cause of misinformation spreads during crises. Factors that affect how psychological information was presented and shared are anxiety, insecurity, and uncertainty during the crisis. However, belief is not the only justification for sharing this

information because some social media users have shared unverified and no evidence information for personal purposes. The Uses and Gratifications theories are found relevant. This study is intended to broaden the reach of disseminating misleading information as much as possible to lessen the effect of detrimental health fake news on Internet news consumers.

Keywords: Fake News, Disinformation, Health

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนทรัพย์เต็มจำนวนจากบิดาของข้าพเจ้าและยังเป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการกำหนดหัวข้อการศึกษาครั้งนี้เนื่องจากชอบส่งต่อข่าวสารในไลน์กลุ่มครอบครัวแต่ผู้ที่เป็นกำลังหลักและส่วนสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แท้จริงคือมารดาของข้าพเจ้าซึ่งร่วมเป็นผู้สัมภาษณ์ภาคสนามกับข้าพเจ้าจนอยากจะใส่ชื่อในบทความตีพิมพ์แต่ได้รับการปฏิเสธเนื่องจากรู้สึกว่าเป็นเรื่องไร้สาระและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตของเจ้าตัว มารดาของข้าพเจ้านั้นคอยกระตุ้นให้ข้าพเจ้าลงมือทำงานรวมทั้งสนับสนุนแรงใจและร่างกายสุดกำลัง ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสกราบขอบพระคุณบิดามารดาอย่างสูงสุดในโอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปิเตอร์ รักธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์รับให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการให้ความคิดเห็น ตรวจสอบเนื้อหา และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการวางกรอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณตัวเองที่ลุกมาทำงานอยู่หน้าคอมพิวเตอร์ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่ท้าทายความสามารถไปอีกขั้นในช่วงการระบาดของโควิด-19

วิจิตรา คงเคารพธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.1.1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย	2
1.1.2 การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	4
1.2 ผลกระทบของข่าวปลอมต่อสังคมและเศรษฐกิจในช่วงการระบาดของโรคติดต่อ	4
1.3 ประเด็นปัญหาที่ทำการวิจัย	5
1.4 วัตถุประสงค์ที่ทำการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวปลอม	7
2.1.1 คำนิยามของข่าวปลอม	7
2.1.2 ขอบเขตเนื้อหาของข่าวปลอมในประเทศไทย	9
2.1.3 องค์ประกอบของข่าวปลอม	10
2.1.4 ผลกระทบของข่าวปลอมด้านสุขภาพ	12

2.1.5 ข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์	12
2.2 แนวคิดด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง	13
2.2.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง	14
2.2.2 การกระจายตัวของข่าวลือ	16
2.2.2.1 ความวิตกกังวล (Anxiety)	17
2.2.2.2 ความไม่แน่นอน (Uncertainty)	17
2.2.2.3 ทฤษฎีสมคบคิด (Conspiracy Theory)	18
2.2.3 วิทยาศาสตร์ลวงโลก (Pseudoscience)	19
2.2.4 โฆษณาปลอม	20
2.3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory)	21
2.4 งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง	21
2.4.1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ	21
2.4.2 การส่งต่อข่าวปลอม	24
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	31
3.1 วิธีการวิจัย	31
3.1.1 งานวิจัยส่วนที่ 1	31
3.1.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนที่ 1 (Data Collection)	31
3.1.1.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 (Data Analysis)	32
3.1.2 งานวิจัยส่วนที่ 2	32
3.1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง (Research Subjects)	33
3.1.2.2 กระบวนการวิจัย (Research Process)	34
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	43
4.1 คุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพในประเทศไทย	43
4.1.1 รูปแบบกลุ่มทฤษฎีสมคบคิด (Conspiracy Theory Theme)	45
4.1.1.1 หมวดยามีผู้อยู่เบื้องหลัง	45
4.1.1.2 หมวดยาอ้างอิงแหล่งข่าววงใน	46

4.1.1.3	หมวดมีแผนการปกปิดในแง่ลบต่อสังคมหรือกลุ่มคน	47
4.1.1.4	หมวดแสดงความหวาดระแวง	48
4.1.1.5	หมวดปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานรองรับ	49
4.1.2	รูปแบบกลุ่มข้อมูลบิดเบือน (Misleading information theme)	50
4.1.2.1	หมวดเจตนาให้ข้อมูลผิด	50
4.1.2.2	หมวดเจตนาชักจูงหรือชี้นำให้เชื่อ	51
4.1.2.3	หมวดเจตนาสร้างความสับสนไขว้เขว	51
4.1.3	รูปแบบกลุ่มโฆษณาหลอกลวงและรีวิวลอม (Fraudulent Advertising Theme)	52
4.1.3.1	หมวดข้อมูลหลอกลวง (Fraudulent)	52
4.1.3.2	หมวดรีวิวลอม (Scam review)	52
4.1.4	รูปแบบกลุ่มข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง	52
4.1.5	รูปแบบกลุ่มวิทยาศาสตร์ลวงโลก (Pseudoscience Theme)	52
4.1.5.1	หมวดอ้างอิงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Reference)	52
4.1.5.2	ให้ข้อมูลความหวังที่ผู้รับสารต้องการ (Give the Audience Hopeful Information)	53
4.1.5.3	หมวดการใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ที่ทำตามได้ง่าย (Home Remedies and Easy-to-Follow Treatments)	53
4.2	สาเหตุการแพร่กระจายของข่าวปลอม	54
4.2.1	การส่งต่อข่าวปลอมจากความผิดพลาดหรือไม่มีการตรวจสอบก่อน	54
4.2.2	การส่งต่อข่าวปลอมเพราะเชื่อว่าข้อมูลเป็นจริง	57
4.2.3	การส่งต่อข่าวปลอมเพราะส่งตามผู้อื่นและอยากส่งเป็นคนแรก	59
4.2.4	การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อแสดงจุดยืน	60
4.2.5	การส่งต่อข่าวปลอมเพราะต้องการการยอมรับในกลุ่ม	61
4.2.6	การส่งต่อข่าวปลอมเพราะวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์	63
4.2.7	การส่งต่อข่าวปลอมเพราะจากการรับรู้ประโยชน์	65
4.2.8	การส่งต่อข่าวปลอมเพราะความวิตกกังวล	67
4.2.9	ความเชื่อทฤษฎีสมคบคิดในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	70
4.2.10	กลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับว่าส่งต่อข่าวปลอม	73

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	81
5.1 สรุปผลการวิจัย	81
5.1.1 ความวิตกกังวลเป็นสาเหตุของการส่งข้อมูลที่ไม่มีการตรวจสอบก่อน	81
5.1.2 ทศนคติแบบสมคบคิดเป็นสาเหตุของการส่งข้อมูลที่ไม่มีการตรวจสอบก่อน	82
5.1.3 มาตรการที่ไม่พร้อมรับมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นสาเหตุของการส่งข้อมูลที่ไม่มีการตรวจสอบก่อน	82
5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	83
5.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการทำวิจัย	84
5.4 งานวิจัยต่อเนื่องในอนาคต	84
รายการอ้างอิง	86
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน	98
ภาคผนวก ข คำถอดเทปการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สรุปที่มาและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ได้จากทฤษฎีและงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง	29
3.1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์	33
3.2 กรอบคำถามการสัมภาษณ์	36
4.1 Themes and Subthemes	44
4.2 รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองมีผู้อยู่เบื้องหลัง	45
4.3 รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองอ้างอิงแหล่งข่าววงใน	46
4.4 รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองแผนการปกปิดในแง่ลบต่อสังคมหรือกลุ่มคน	48
4.5 รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองแสดงความหวาดระแวง	48
4.6 รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานรองรับ	49
4.7 รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองเจตนาชักจูงหรือชี้นำให้เชื่อ	51
4.8 รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองเจตนาสร้างความสับสนไขว้เขว	51
4.9 สรุปรูปแบบคำสำคัญในประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์	76
ก.1 สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1	98
ก.2 สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 2	123

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 Essential Digital Headlines in Thailand	3
1.2 Most-Used Social Media Platforms in Thailand	3
2.1 The Definitions of Related Terms and Their Relationships	8
2.2 Key Terms Related to Misinformation	9
2.3 Fake news and everything related to it	11
2.4 Drivers of False Beliefs	14
2.5 A Pair of Inferred Text Segments Labeled by NP2IO Showing Insider-Outsider Context-Sensitivity	19
2.6 Model Result with Chinese Sample	22
2.7 Model Result with Italian Sample	23
2.8 Health Information Sharing Behavior of Social Media Users	24
2.9 Direct Effect of The Hypothesized Variables on Credibility in Fake News and Sharing Fake News 1	26
2.10 Direct Effect of The Hypothesized Variables on Expose to Fake News and Sharing Fake News 2	27
2.11 Indirect Effect and Mediation	28
4.1 กราฟสรุปสาเหตุการส่งต่อข่าวปลอมจากกลุ่มตัวอย่าง	75
4.2 กราฟเปรียบเทียบการส่งต่อข่าวปลอมจากกลุ่มตัวอย่างและแนวคิดแบบสมคบคิด	75

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาข่าวปลอมเริ่มส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคโควิด-19 เนื่องจากโรคดังกล่าวเป็นโรคอุบัติใหม่และขาดแคลนข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการการควบคุมโรค การรักษา และการป้องกันโรคอย่างถูกต้องจึงสร้างความวิตกกังวลต่อสังคมเป็นอย่างมาก ดร.ทีโดรส อัดฮานอม กีบรีเยซุส ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้กล่าวถึงปัญหาข่าวปลอมในการประชุมขององค์การอนามัยโลก ณ เมืองมิวนิก ประเทศเยอรมัน ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2020 ว่า “เราไม่ได้ต่อสู้กับโรคระบาดเท่านั้น เรายังต้องต่อสู้กับข้อมูลระบาดอีกด้วย” (Zarocostas, 2020) ซึ่งคำว่าข้อมูลระบาด (Infodemic) เป็นคำที่เกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดประเทศสหราชอาณาจักรโดยเป็นการนำคำว่า “Information” ที่แปลว่าข้อมูลข่าวสาร และ “Pandemic” ที่แปลว่าการระบาดของโรคติดต่อในขนาดการระบาดระดับโลกมารวมกัน (มานิจ สุขสมจิตร, 2565)

ภาวะโรคระบาดนั้นสังคมจะเกิดความโกลาหลและประชากรจะเกิดความสับสนจากปัญหาข่าวสารเสมือนนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดควบคู่กันมาตลอด ซิลวี ไบรแอนด์ ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการโรคติดต่อร้ายแรงของโครงการสุขภาพฉุกเฉินแห่งองค์การอนามัยโลก และผู้กำหนดกลยุทธ์ต่อต้านความเสี่ยงจากภาวะข้อมูลระบาดให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องภาวะข้อมูลระบาดว่า “ในภาวะโรคระบาดนั้นตั้งแต่สมัยยุคกลางปรากฏการณ์ข้อมูลข่าวสารระบาดจะเกิดขึ้น ข้อมูลจะไหลบ่ายิ่งกว่าสึนามิ ในข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายจะมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ข่าวลือ และข้อมูลอื่น ๆ แต่ความแตกต่างคือในปัจจุบันมีสื่อสังคมออนไลน์จึงทำให้ปรากฏการณ์ดังกล่าวถูกขยายผลให้มีขนาดมากขึ้นและเร็วขึ้น และเช่นเดียวกันกับไวรัสที่เดินทางไปกับผู้คนข้อมูลก็เช่นกัน จึงเป็นความท้าทายใหม่ในการรับมือเนื่องจากความท้าทายคือเวลาที่ต้องใช้การตอบสนองอย่างรวดเร็วในการสกัดข้อมูลดังกล่าว ในการควบคุมผลกระทบต้องทำให้แน่ใจว่าประชาชนจะได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลซึ่งจะช่วยให้รับมือกับเหตุการณ์ได้อย่างเหมาะสม” (Zarocostas, 2020)

สถานการณ์ข่าวปลอมที่แพร่สะพัดในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 นั้นสร้างปัญหาต่อประชาคมโลกโดยข่าวปลอมเป็นคำที่เริ่มได้รับความสนใจในปี 2017 หลังจากพจนานุกรมคอลลินส์ได้เลือกคำว่า “Fake News” เป็นคำแห่งปี 2017 โดยนิยามความหมายของข่าวปลอมว่าหมายถึง “ข่าวที่สร้างขึ้นหมุนเวียนในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อโจมตีขัดขวางและทำลายความน่าเชื่อถือของข่าว

แบบดั้งเดิม” (Quandt et al., 2019) ข่าวปลอมนั้นเริ่มแพร่หลายเนื่องจากการเข้าถึงของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่มีความสะดวกสบายและรวดเร็วในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารด้วยตนเองของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคข่าวในปัจจุบันที่หันไปติดตามข้อมูลข่าวสารในช่องทางออนไลน์มากขึ้นโดยเฉพาะเมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคโควิด-19 ผู้บริโภคยังตระหนักถึงความสำคัญของการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพมากยิ่งขึ้น (มานิจ สุขสมจิตร, 2565)

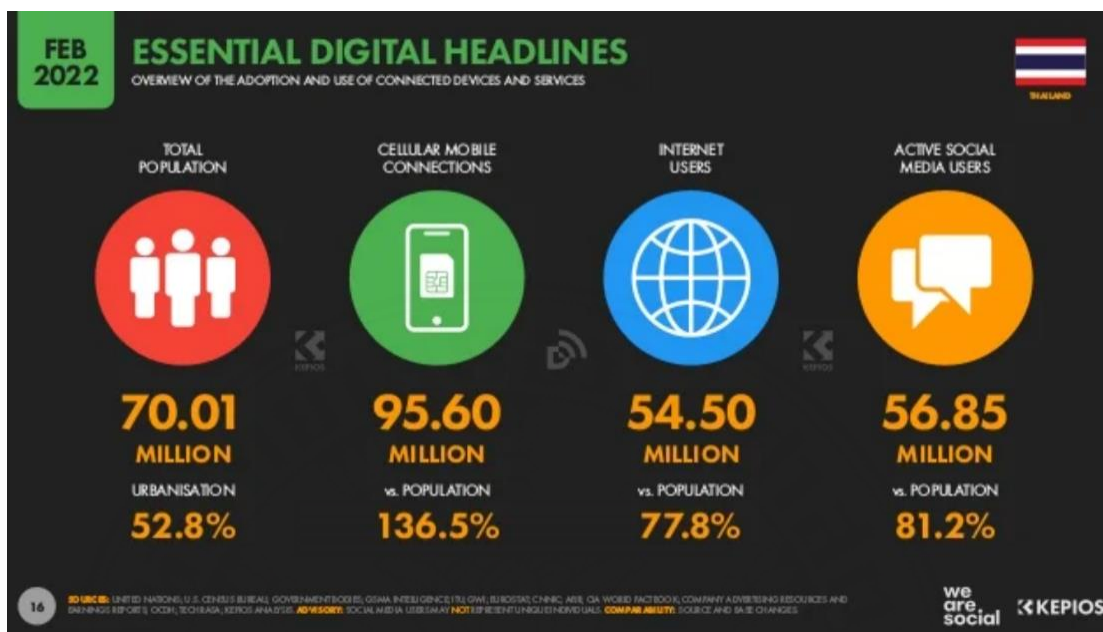
ดังนั้นจึงอาจสามารถสรุปได้ว่าการเข้าถึงของยุคอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้มีการขยายความรวดเร็วในการส่งต่อข้อมูลข่าวสาร และข่าวปลอมที่เป็นข้อมูลข่าวสารที่หมุนเวียนในโลกออนไลน์จึงถูกส่งต่ออย่างรวดเร็วขึ้น เมื่อเกิดภาวะโรคระบาดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะทำให้เกิดความสับสนและเกิดภาวะที่เรียกว่าภาวะข้อมูลระบาด เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดทำให้ข่าวปลอมส่งผลกระทบต่อผู้คนมากยิ่งขึ้นและการเข้ามาขยายกำลังของสื่อสังคมออนไลน์ในยุคอินเทอร์เน็ตจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ดังกล่าวและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบของการส่งต่อข่าวปลอมในยุคปัจจุบัน

1.1.1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 54.50 ล้านคน จากประชากร 70.01 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 77.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมดตามการรายงานประจำปี 2022 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ของ DataReportal เว็บไซต์การตลาดที่สรุปข้อมูลสถิติการใช้งานอินเทอร์เน็ตในรายงาสดิจิทัลประจำปี 2022 ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ในประเทศไทยนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์และมีจำนวนบัญชีผู้ใช้งานรวมกัน 56.85 ล้านบัญชี คิดเป็นร้อยละ 81.2 ของประชากรไทย แสดงให้เห็นถึงคความนิยมของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย ซึ่งมีสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมอันดับหนึ่งคือ แพลตฟอร์มเฟซบุ๊ก (Facebook) ตามด้วยไลน์ (Line) และ เฟซบุ๊ก แมสเซนเจอร์ (Facebook Messenger) ตามลำดับ (Kemp, 2022) แสดงให้เห็นถึงคความนิยมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยสามารถแสดงข้อมูลการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยได้ดังภาพที่ 1.1 -1.2

ภาพที่ 1.1

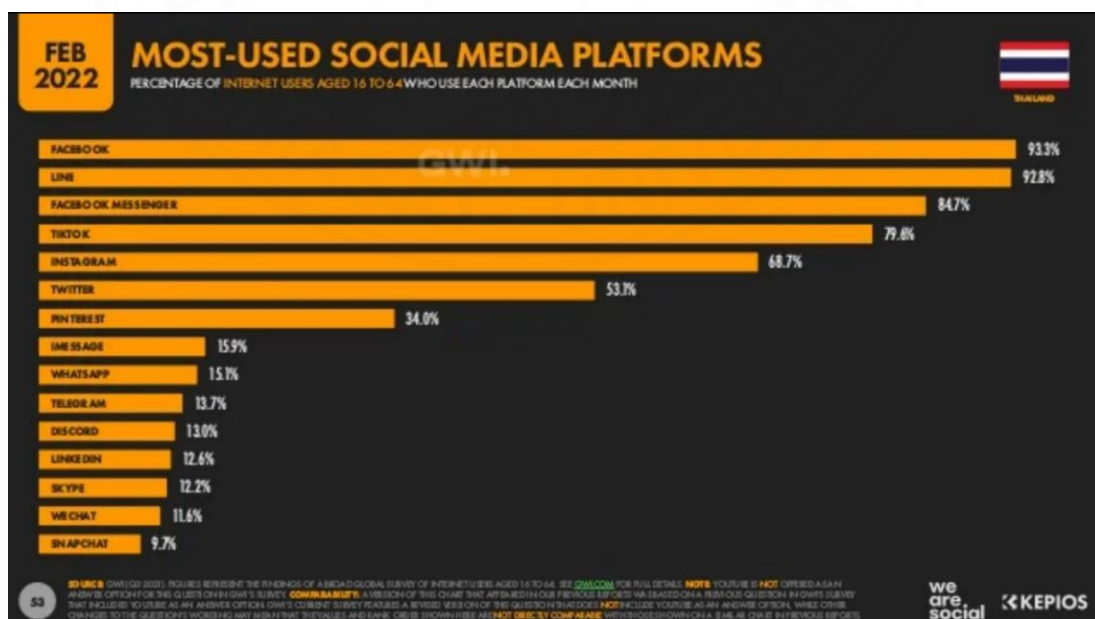
Essential Digital Headlines in Thailand

Note. From *Digital 2022 Thailand*, by Kemp, 2022, (<https://datareportal.com/reports/digital-2022-thailand>).

ภาพที่ 1.2

Most-Used Social Media Platforms in Thailand

Note. From *Digital 2022 Thailand*, by Kemp, 2022, (<https://datareportal.com/reports/digital-2022-thailand>).

1.1.2 การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

โรคโควิด-19 หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามประกาศขององค์การอนามัยโลกเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2020 (World Health Organization, 2020b) เกิดขึ้นมาจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ชื่อว่า SARS-CoV-2 (severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) ซึ่งไวรัสโคโรนาสายพันธุ์กลุ่มอาการทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง 2 นี้ได้เริ่มถูกค้นพบเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2019 ณ เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (World Health Organization, 2021) และในปัจจุบันองค์การอนามัยโลกยังไม่ได้มีการประกาศต้นตอการกำเนิดและสาเหตุของการระบาดของไวรัสชนิดนี้แต่อย่างใด โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการระบาดใหญ่ที่แพร่กระจายไปทั่วโลกเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2020 (World Health Organization, 2020c)

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทั่วทั้งโลกต้องปรับตัวรับมือให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) (Corpuz, 2021) ที่เปลี่ยนไปตลอดกาล การกระจายวัคซีนของรัฐบาลถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนเป็นจำนวนมากถึงความล่าช้า และ ประสิทธิภาพของวัคซีน รวมถึงความไม่ชัดเจนของขั้นตอนในการกระจายวัคซีนทำให้ประชาชนได้รับกระทบในชีวิตและทรัพย์สินจากการบริหารวัคซีนผิดพลาดของผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ นอกจากการบริหารที่ล่าช้าและไม่ชัดเจนยังกระทบกับระบบเศรษฐกิจของประเทศที่เกิดความชะงักงันเนื่องจาก ประเทศไทยพึ่งพาการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประเทศสถานการณ์โรคระบาดจึงกระทบโดยตรงกับรายได้ประชาชาติ (GDP) ของประเทศไทย (บีบีซีนิวส์ไทย, 2564) ประชาชนที่ได้รับผลกระทบต้องติดตามข่าวสารด้านสุขภาพอย่างใกล้ชิดเพื่อเอาชีวิตรอดจากโรคระบาดที่สามารถก่อให้เกิดอันตรายอย่างชั่วคราวและถาวรต่อสุขภาพทำให้ปอดสูญเสียศักยภาพในการทำงานและอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้ (Menter et al., 2020) เกิดเป็นสถานการณ์ที่ข้อมูลข่าวสารสามารถสร้างอำนาจและข้อได้เปรียบจากการที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการส่งต่อข้อมูลข่าวสารที่ไม่มี ความชัดเจนเป็นจำนวนมากและรวดเร็วจนอาจสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจนอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ การส่งต่อข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการยืนยันจึงถูกส่งต่ออย่างรวดเร็ว และสร้างปัญหายิ่งกว่าการแพร่กระจายของไวรัส (Shelton, 2020)

1.2 ผลกระทบของข่าวปลอมต่อสังคมและเศรษฐกิจในช่วงการระบาดของโรคติดต่อ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและยูทิลิตี้เน็ตมีผลกระทบที่ชัดเจนต่อการรักษาสุขภาพของประชาชนทั่วไปและผู้ป่วยเนื่องจากข้อมูลข่าวสารในการรักษาสุขภาพสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและรวดเร็วจากการส่งต่อองค์ความรู้ด้านสุขภาพจากผู้เชี่ยวชาญและการแบ่งปัน

ประสบการณ์จากประชาชนทั่วไปซึ่งส่วนใหญ่นั้นเป็นประโยชน์กับผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพนั้น ผู้ป่วยที่แบ่งปันข้อมูลด้านสุขภาพของตนเองนั้นเป็นแหล่งข้อมูลโดยตรงในการช่วยเหลือให้สาธารณสุขสามารถเข้าใจถึงขั้นตอนการรักษาและการปฏิบัติตัวเมื่อเจ็บป่วย (McKee et al., 2019) อย่างไรก็ตามผลกระทบของการส่งต่อข่าวปลอมในด้านสุขภาพนั้นมีความอันตรายต่อผู้ได้รับข่าวสาร เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการในการตัดสินใจด้านสุขภาพได้หากข้อมูลดังกล่าวเป็นข่าวปลอม หรือข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เช่น การส่งต่อข้อมูลว่ามะนาวโซดาสามารถรักษาโรคมะเร็งได้ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ที่ได้รับข่าวสารและเกิดความหลงเชื่ออาจจะงดการรักษาตามวิธีการทางการแพทย์แผนปัจจุบัน และไปใช้วิธีการแพทย์ทางเลือกที่ไม่ได้รับการรับรองตามข่าวสารที่ได้รับทำให้สูญเสียโอกาสในการรักษา และอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงแก่ชีวิตได้ ซึ่งการส่งต่อข่าวสารปลอมด้านสุขภาพเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อทางสังคมอย่างคาดไม่ถึง มีหลักฐานว่าการส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องทางโซเชียลมีเดียนี้สร้างอันตรายต่อระบบสาธารณสุขในระดับโลก (Krishna & Thompson, 2019; McKee et al., 2019) การแพร่กระจายของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียทำให้เกิดวิกฤติทางด้านสุขภาพ ในระดับโลกเนื่องจากส่งผลกระทบต่อตรงต่อการรับรู้ของผู้ที่หลงเชื่อข้อมูลส่งผลต่อการตัดสินใจและการตอบสนอง (Bolsen et al., 2020; Hansson et al., 2021) มีการศึกษาว่าผลกระทบของการแพร่กระจายข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับวัคซีนนั้นทำให้ส่งผลกระทบต่ออัตราภูมิคุ้มกันของประชากร (Borah et al., 2022) ปัญหาข้อมูลระดับที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ดังกล่าวเพื่อนำไปหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบของการส่งต่อข่าวปลอมในยุคปัจจุบัน

1.3 ประเด็นปัญหาที่ทำการวิจัย

หัวข้อการวิจัยเรื่องการส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย ภัยการศึกษาการระบาดของโรคโควิด-19 มีประเด็นคำถามที่ในการนำมาทำวิจัย คือ

RQ1. อะไรคือคุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการส่งต่อในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนับตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19

RQ2. การส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนับตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 นั้นเกิดจากสาเหตุใด

1.4 วัตถุประสงค์ที่ทำการวิจัย

ในงานวิจัยนี้จะทำความเข้าใจการแพร่กระจายของข่าวปลอมในประเทศไทยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวปลอมที่รวบรวมข้อมูลจากศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมของรัฐบาลตามแนวทางการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) 6 ขั้นตอนคือ (1) การทำความเข้าใจกับข้อมูล (2) การทำให้เกิดข้อมูลเบื้องต้น (3) การค้นหาแก่นสาระ (4) การตรวจสอบซ้ำแก่นสาระ (5) การระบุและตั้งชื่อแก่นสาระ (6) การจัดทำรายงาน (Braun & Clarke, 2006) และนำคุณลักษณะที่ได้จากขั้นตอนนี้ไปทำการหาสาเหตุที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุและเหตุผลในการส่งต่อข่าวปลอมว่าเกิดจากอคติหรือความรับรู้ประเภทใดและผู้ส่งต่อข่าวปลอมมีจุดมุ่งหมายประการใด จึงมุ่งทำความเข้าใจรูปแบบของการส่งต่อข้อมูลที่ไม่มีที่มาที่ไปไม่น่าเชื่อถือไม่มีการอ้างอิงและทำความเข้าใจสาเหตุหรือเหตุผลในความเชื่อและอคติของผู้ส่งต่อข่าวสารผ่านการหารูปแบบและกลุ่มคำในการแสดงความคิดเห็นจากการส่งต่อในสื่อสังคมออนไลน์ (สุวัฒน์ เอมสัมฤทธิ์, 2561)

1. หาเอกลักษณ์และคุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการส่งต่อในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยรูปแบบและลักษณะที่โดดเด่นของข่าวปลอมด้านสุขภาพในประเทศไทย
2. หาเหตุผลเบื้องหลังในการส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพในสื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทยโดยหาความสัมพันธ์กับความเชื่อและทัศนคติของผู้ส่งต่อข่าวสารตามหลักการจิตวิทยา

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวปลอม

ข่าวปลอมเริ่มเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในช่วงการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 2016 ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโค้งสุดท้ายมีการส่งต่อข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากถึง 8,711,000 ครั้ง (Silverman, 2016) ซึ่งข่าวปลอมมีคุณลักษณะที่สำคัญสองประการ คือ ความถูกต้องของเนื้อหาและเจตนาอันเป็นจุดมุ่งหมายของข่าว เนื้อหาของข่าวปลอมที่ประกอบด้วยข้อมูลผิด (False Information) ที่สร้างขึ้นจากเจตนาที่ทุจริตมีจุดประสงค์เพื่อหลอกลวงหรือชักจูงผู้รับสารให้ไขว้เขว (Allcott & Gentzkow, 2017)

2.1.1 คำนิยามของข่าวปลอม

Gelfert ได้นิยามข่าวปลอมในบริบทปัจจุบันไว้ในปี 2018 ว่าเป็นประเภทหนึ่งของข้อมูลบิดเบือนที่เกิดจากเจตนาในการสร้างข้อมูลเท็จซึ่งข้อมูลบิดเบือนนั้นสัมพันธ์กับข่าวปลอมที่ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการขยายแนวคิดของข่าวปลอมให้กว้างมากขึ้น จึงทำให้ข่าวปลอมมักได้รับความสับสนกับข้อมูลผิดอื่น ๆ (Gelfert, 2018) โดยได้อธิบายลักษณะของข่าวปลอมสามประการ คือ

1. อินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์เอื้อต่อการรับรู้ข่าวปลอม การสร้างข่าวปลอมและการเผยแพร่สามารถทำได้โดยง่าย ข่าวปลอมจึงมักถูกนิยามว่าเป็นสำนักข่าวออนไลน์ที่เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จ (Klein & Wueller, 2018) หรืออาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะที่สำคัญของข่าวปลอมในปัจจุบัน คือ การแพร่กระจายวงเวียนในโลกออนไลน์ (Bakir & McStay, 2018)
2. ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาของข่าวปลอมที่ทำให้เกิดความสงสัยเนื่องจากข่าวปลอมอาจจะไม่ได้เป็นข่าวที่ผิด ข่าวปลอมไม่ได้สร้างมาจากความว่างเปล่า หรือถูกสร้างขึ้นมาทั้งหมดมีบางส่วนเชื่อมโยงกับข้อเท็จจริง (Oremus, 2017)
3. ข่าวปลอมมีองค์ประกอบการถูกตัดแต่งและสร้างเพื่อให้แพร่กระจายโดยจงใจ และมีเจตนาให้ข้อมูลที่ผิด เป็นเท็จ และ หลอกลวง เพื่อส่งต่ออารมณ์และความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น และแต่งเติมให้โดดเด่นเป็นไปตามความต้องการที่ผู้รับสารต้องการได้เห็นเพื่อให้เป็นกระแส (Gelfert, 2018)

ในการสัมมนาเกี่ยวกับภาวะข้อมูลระบาดที่จัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (INFODEMIC: A Stanford Conference on Social Media and COVID-19 Misinformation (INFODEMIC)) Gisondi et al. (2022) ได้นิยามข้อมูลไม่ถูกต้อง (Misinformation) ว่าหมายถึง ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องที่ไม่มีเจตนามุ่งร้ายแต่ ข้อมูลบิดเบือน (Disinformation) นั้นสร้างขึ้นด้วย วัตถุประสงค์ให้แพร่กระจายข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยเจตนาทุจริต

Wu et al. (2019) อธิบายว่าชาวปลอมนั้นหมายถึงข้อมูลไม่ถูกต้องที่อยู่ในรูปแบบของข่าว ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลบิดเบือนในแง่ที่ว่าผู้เผยแพร่อาจจะเป็นผู้บริโภคข่าวที่ไม่ได้มีเจตนาหลอกลวง แต่เชื่อข่าวสารนั้นอย่างแท้จริง เมื่อแบ่งข้อมูลตามเจตนาแล้วข้อมูลผิดจะแบ่งออกเป็นข้อมูลไม่ถูกต้อง ซึ่งหมายถึงข้อมูลผิดที่มีการสร้างในช่วงการพัฒนาของเหตุการณ์ หรือข้อมูลเพิ่มเติมตามเวลาที่ไม่มี วัตถุประสงค์ชี้แนะ (Kumar & Geethakumari, 2014; Scheufele & Krause, 2019) ส่วนข้อมูล บิดเบือนนั้นหมายถึงข้อมูลผิดที่มีการเจตนาชี้แนะด้วยวัตถุประสงค์ของผู้เผยแพร่ (Fallis, 2009; Stahl, 2006) ดังภาพที่ 2.1-2.2

ภาพที่ 2.1

The Definitions of Related Terms and Their Relationships

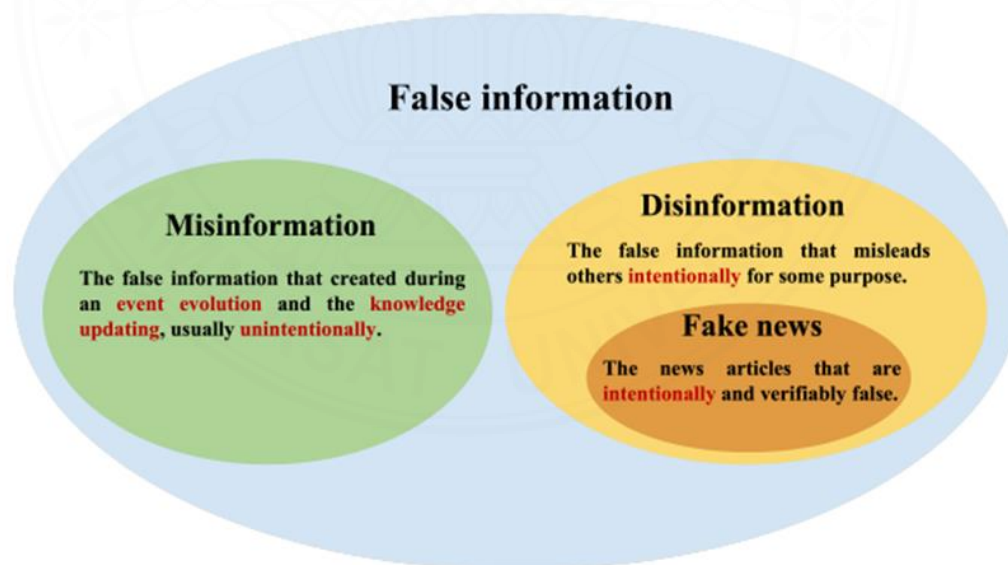
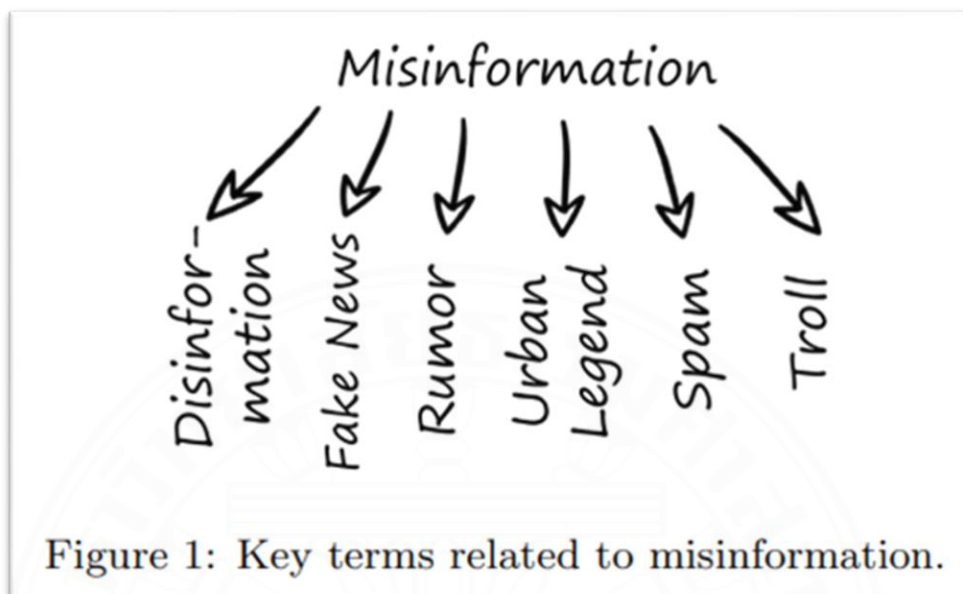

Fig. 1. The definitions of related terms and their relationships.

Note. From “The Future of False Information Detection on Social Media: New Perspectives and Trends,” by B. Guo, Y. Ding, L. Yao, Y. Liang, and Z. Yu, 2020, *ACM Computing Surveys (CSUR)*, 53(4), pp. 1-36.

ภาพที่ 2.2

Key Terms Related to Misinformation

Note. From “Misinformation in Social Media: Definition, Manipulation, and Detection,” by L. Wu, F. Morstatter, K. M. Carley, and H. Liu, 2019, *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*, 21(2), pp. 80-90.

2.1.2 ขอบเขตเนื้อหาของข่าวปลอมในประเทศไทย

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดตั้งศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม (Anti-Fake News Center) เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ให้บริการตรวจสอบข่าวสารในลักษณะเว็บไซต์ตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking Website) ตามมาตรฐานสากลของ International Fact Checking Network หรือ IFCN ที่ตั้งเว็บไซต์ <http://www.antifakenewscenter.com/> โดยเปิดให้ประชาชนส่งข้อมูลข่าวที่ต้องการตรวจสอบได้ที่เว็บไซต์และเจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาข่าวและดำเนินการอัปเดตข้อเท็จจริงในเว็บไซต์ภายใน 2 ชั่วโมง ร่วมมือกับศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (PCT) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมนั้นไม่ได้มีคำนิยามของข่าวปลอม หรือคำอธิบายขอบเขตเนื้อหาข่าวปลอมชัดเจน แต่จะใช้ขอบเขตของข่าวปลอมอย่างกว้างเน้นข่าวที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องที่มีผลกระทบกับประชาชน 4 กลุ่มคือ ข่าวภัยพิบัติ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวผลิตภัณฑ์สุขภาพ และ ขาวนโยบายรัฐบาล (เดอะสแตนดาร์ด ทีม, 2562) ในประเทศไทยข่าวปลอมมีความหมายใกล้เคียงกับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง (Misinformation) มากกว่าข่าวปลอมตามคำนิยามแบบดั้งเดิมที่หมายถึงสารสนเทศที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อ

เลียนแบบเนื้อหาข่าวในสื่อหลักทางรูปแบบแต่ไม่ได้มีเจตนากระทำการเป็นกระบวนการอย่างองค์กร จึงไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องโดยข้อจริยธรรมสื่อสารมวลชนหรือกระบวนการที่สื่อมวลชนใช้ (Lazer et al., 2018)

ข่าวปลอมต้องไม่ได้มีการเผยแพร่โดยสำนักข่าวแบบดั้งเดิมตามแนวทางและจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน และไม่ใช้การเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องโดยผิดพลาดไม่ได้มีเจตนาที่จะส่งต่อข้อมูลที่เป็นเท็จจากองค์กรที่ประกอบวิชาชีพสื่อ (Watson, 2018) ความหมายของข่าวปลอมในปัจจุบันได้มีการขยายขอบเขตเพิ่มขึ้นไปมาก The European Association for Viewers Interests (EAVI) ได้นำเสนอการจำแนกประเภทข่าวที่จูงใจขึ้นนำข้อมูลที่ผิดที่ถูกต้องโดยหลักเลี้ยงที่จะใช้คำว่าข่าวปลอมในหัวข้อบทความ เนื่องจากการลดความซับซ้อนและความหมายของคำว่าข่าวปลอมอาจทำให้เกิดความสับสนได้เนื่องจากอาจทำให้สื่อถึงว่ามีเพียงข่าวจริงและข่าวปลอมเท่านั้นจึงเลือกใช้คำว่าข่าวขึ้นนำ (Misleading News) แทน โดยข่าวเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ในการสร้างข่าวต่าง ๆ ออกไปแต่วัตถุประสงค์หลักคือเพื่อเงินและอำนาจเป็นส่วนใหญ่ รวมถึงวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น ข่าวโลกร้อนอาจจะถูกสร้างขึ้นเพื่อเหตุผลทางการเมือง (EAVI, 2017)

ในงานวิจัยนี้จะใช้ข้อมูลตั้งต้นจากศูนย์ข่าวปลอมจึงจะใช้ขอบเขตของข่าวปลอมตามความหมายอย่างกว้างซึ่งหมายความว่าข้อมูลผิดทุกประเภทตามขอบเขตของข่าวปลอมที่เก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ของศูนย์ข่าวปลอม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในประเทศไทย และปัจจุบันขอบเขตของข่าวปลอมได้ขยายไปจากความหมายของข่าวปลอมเดิมเนื่องจากความซับซ้อนของการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เนื่องจากข่าวปลอมเริ่มเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจหลังจากถูกใช้ในบริบททางการเมืองและเริ่มมีการใช้กันแพร่หลายในหลายบริบทอื่น เช่น การฉ้อฉล โฆษณาการ รวมไปถึงตลาดหลักทรัพย์และด้านอื่น ๆ และข่าวปลอมนั้นเป็นภัยต่อระบบของสื่อหลักอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความน่าเชื่อถือ (Lazer et al., 2018)

2.1.3 องค์ประกอบของข่าวปลอม

Zhang and Ghorbani (2020) อธิบายคุณลักษณะของข่าวปลอมว่าเป็นเรื่องราวที่เป็นเท็จหรือข่าวที่เผยแพร่และกระจายในอินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ในการชักจูงให้เข้าใจผิด หลอกลวง ล่อลวง ผู้อ่านเพื่อประโยชน์ทางการเงิน การเมือง หรือ ประโยชน์อื่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักคือ ผู้สร้างหรือผู้เผยแพร่, เหยื่อที่เป็นเป้าหมาย, เนื้อหาของข่าว, บริบททางสังคมซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดเป็นหัวใจสำคัญของข่าวปลอมซึ่งผู้สร้างหรือผู้เผยแพร่สามารถเป็นได้ทั้งมนุษย์และไม่ใช่มนุษย์ มนุษย์สามารถเป็นผู้สร้างข่าวปลอมและผู้เผยแพร่ข่าวปลอมได้โดยไม่ต้องตั้งใจ เช่นเดียวกับสามารถเป็นผู้ใช้ซึ่งสร้างข้อมูลเท็จตามวัตถุประสงค์ของตน เหยื่อที่เป็นเป้าหมายหลักของข่าวปลอมบนโลกออนไลน์นั้นสามารถเป็นได้ทั้งผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์และผู้บริโภคข่าวในโลกออนไลน์ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของข่าวนั้น ๆ โดยเป้าหมายอาจสามารถอยู่ในทุกช่วงวัยและบทบาท

และเนื้อหาของข่าวนั้นจะแบ่งเป็นกายวิภาคของข่าวคือส่วนเนื้อหาข่าว เช่น ชื่อเรื่อง ข้อความเนื้อหา สารสนเทศประกอบ และ เนื้อหาส่วนที่ไม่ใช่กายวิภาคของข่าว เช่น วัตถุประสงค์ ความคิดเห็น หัวข้อข่าวที่สื่อสาร องค์ประกอบสุดท้ายคือบริบททางสังคมซึ่งบ่งชี้ถึงการกระจายตัวของข่าวในอินเทอร์เน็ต การวิเคราะห์บริบททางสังคมนั้นรวมถึงการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมของผู้ใช้งานคือ ผู้ใช้งานออนไลน์ มีเกี่ยวข้องกับข่าวนั้น ๆ ได้อย่างไร และ การวิเคราะห์รูปแบบของการเผยแพร่ซึ่งสนใจรูปแบบชั่วคราวของการแพร่กระจายของข่าว (Zhang & Ghorbani, 2020) ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3

Fake news and everything related to it

Note. From “An Overview of Online Fake News: Characterization, Detection, and Discussion,” By X. Zhang and A. A. Ghorbani, 2020, *Information Processing & Management*, 57, P. 102025.

Shu et al, (2017) ได้ศึกษาถึงการตรวจสอบคุณลักษณะของข้าวปลอมตามการ
 นิยามความหมายอย่างแคบเพื่อใช้พัฒนาการตรวจสอบข้าวปลอมด้วยวิธีการเรียนรู้ของเครื่อง
 (Machine Learning) ตามนิยามข้าวปลอมของ Hunt Allcott และ Matthew Gentzkow ที่นิยาม
 ข้าวปลอมว่าหมายถึงข้าวมีเจตนาให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและทำให้ผู้รับสารเข้าใจผิดจากความจริงได้
 (Allcott & Gentzkow, 2017) และคุณลักษณะที่ไม่เข้าข่ายของข้าวปลอมตามความหมายอย่างแคบ
 ห้าประการของคณะวิจัยนี้คือ ข้าวเสียสติที่ตีพิมพ์ในสิ่งพิมพ์มาตรฐานทั่วไปที่ไม่ได้มีเจตนาในการชักจูง
 ให้เข้าใจผิดหรือหลอกลวงผู้บริโภค และไม่อาจทำให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลที่ผิดไปจากความจริง, ข้าวสื่อ

ที่ไม่ได้มาจากข่าวเหตุการณ์ทั่วไป, ทฤษฎีสมคบคิดที่อยากจะพิสูจน์ความถูกต้อง, ข้อมูลที่มีเนื้อหาไม่ถูกต้องโดยไม่เจตนา, ข่าวสร้างความหลอกลวง (Hoaxes) ที่มีเจตนาเพื่อความสนุกสนานหรือสแปม (Scam) ที่มีเป้าหมายเป็นเฉพาะบุคคล (Shu et al., 2017)

2.1.4 ผลกระทบของข่าวปลอมด้านสุขภาพ

องค์การอนามัยโลกได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับการส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพว่าอาจจะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงด้านสุขภาพของประชากรโลกโดยออกแถลงการณ์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ปี 2020 ว่าทั่วทั้งโลกกำลังเผชิญกับการระบาดของโรคโควิด-19 และข้อมูลข่าวระบาศ (Infodemic) ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีข้อมูลข่าวสารจำนวนมากทั้งข้อมูลที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ยากที่จะแยกแยะแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือและข้อมูลที่ถูกต้อง (World Health Organization, 2020a) และการศึกษาผลกระทบของข่าวปลอมที่เกี่ยวข้องกับระบบสาธารณสุขของ Chew และ Eysenbach ในปี 2009 พบว่าข้อความในแพลตฟอร์มทวิตเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของไข้หวัดนก (H1N1) สามารถระบุได้ว่าผู้ที่ใช้อ่านารับผิดชอบในระบบสาธารณสุขจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการตอบสนองต่อสถานการณ์การระบาดของโรคอย่างไรในแง่ความกังวลและความต้องการของสังคม (Chew & Eysenbach, 2010) มีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของข่าวปลอมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอย่างมากในสื่อสังคมออนไลน์เนื่องจากสามารถเพิ่มหรือลดประสิทธิภาพในการรักษาตัวของผู้ที่ได้รับข่าวปลอม ประชาชนทั่วไป ระบบสาธารณสุข และการณรงค์ด้านสุขภาพ โดยเฉพาะความตระหนักรู้และการดำรงชีวิต ซึ่งเกี่ยวข้องอย่างมากกับการส่งต่อข่าวสารด้านสุขภาพในสื่อสังคมออนไลน์ (Pulido et al., 2018) Effron อธิบายว่าเมื่อข่าวปลอมกลายเป็นประเด็นที่โด่งดังผู้คนจะเข้าถึงได้ง่าย เขาได้สร้างสมมติฐานในการได้รับข่าวปลอมเดิมซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งจะเริ่มทำให้เกิดการคล้อยตามและความเชื่อโดยการให้ผู้ร่วมทดลองอ่านหัวข้อข่าวสี่ครั้ง ผลการทดลองคือการเห็นข่าวมาก่อนทำให้รู้สึกส่งต่อได้ง่ายขึ้นทางจริยธรรมมากกว่าหัวข้อข่าวใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน (Effron & Raj, 2020)

2.1.5 ข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์

ข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์มีความแตกต่างบางประการจากข่าวปลอมแบบดั้งเดิม มีบัญชีผู้ใช้จำนวนมากที่อยู่บนสื่อสังคมออนไลน์ถูกระบุว่าเป็นอันตรายเนื่องจากการเผยแพร่ข่าวโฆษณาชวนเชื่อ (Shu et al., 2017) โดยบัญชีผู้ใช้จำนวนมากถูกสร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ควบคุมอัลกอริทึมเพื่อการลดต้นทุนในการใช้คนจริงในการสร้างเนื้อหาและตอบสนองกับผู้อื่นเรียกว่า Bots (Ferrara et al., 2016) Bots สามารถก่อให้เกิดความเสียหายได้ในการแพร่กระจายข่าวปลอมและสร้างความเข้าใจผิดในสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาปี 2016 มีการใช้ Bots มากกว่า 19 ล้านบัญชีในการบิดเบือนข้อมูลในสัดส่วนระดับประเทศ (Bessi & Ferrara, 2016) ในขณะที่ Trolls คือบุคคลจริงในโลกออนไลน์ที่มักแสดง

ความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อมูลที่มีเจตนาเพื่อยั่วยุทางอารมณ์ให้เกิดการตอบสนองจึงมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์เนื่องจากยั่วยุให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึกที่เป็นลบทางอารมณ์ เช่น ความโกรธ หรือ ความกลัว ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนไม่เชื่อมั่นรวมถึงมีพฤติกรรมที่ไร้เหตุผล (Shu et al., 2017)

ในสื่อสังคมออนไลน์สามารถเกิดภาวะผลกระทบจากห้องเสียงสะท้อน (Echo Chamber Effect) ได้ง่ายเนื่องจากสังคมออนไลน์เป็นทางเลือกใหม่ของผู้ใช้ที่เป็นผู้บริโภคข่าวสาร แทนข่าวสารแบบเดิมที่รอสื่อสารมวลชนกระจายข้อมูล (Del Vicario et al., 2016) ผู้บริโภคข่าวในปัจจุบันสามารถเลือกเนื้อหาข่าวที่ต้องการได้ตามที่ต้องการทำให้เกิดการขยายเสียงทางจิตวิทยาจากเนื้อหาที่ปรากฏในหน้าเนื้อหาส่วนตัวของผู้บริโภคจนเกิดเป็นภาวะห้องเสียงก้องที่ขยายเสียงจนสะท้อนดังในทางจิตวิทยาของผู้บริโภคข่าว (Quattrocio et al., 2016)

จากการทบทวนวรรณกรรมในข้างต้นถึงค่านิยมของข่าวปลอมและสารสนเทศที่มีความผิดปกติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงอาจจะสรุปได้ว่าข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์นั้นมีรูปแบบที่พัฒนาไปมากกว่าข่าวปลอมในสื่อดั้งเดิมที่มีการแพร่กระจายแบบธรรมดาเนื่องจากข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถถูกแทรกแซงได้ง่ายด้วยการใช้อัลกอริทึมจากทั้งของแพลตฟอร์มที่ให้บริการในการขึ้นด้านความถี่และเนื้อหาที่ปรากฏ และจากการแทรกแซงด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของผู้ที่มีวัตถุประสงค์ด้านโฆษณาที่เป็นผู้ใช้บริการเช่นเดียวกัน รวมทั้งผู้ไม่ประสงค์ดีที่มีจุดมุ่งหมายอื่น จึงต้องทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการบริโภคข่าวโดยเชื่อมโยงแนวคิดด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมจึงจะสามารถทำความเข้าใจคุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการแพร่กระจายในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยได้มากขึ้น

2.2 แนวคิดด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

มนุษย์ไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความจริงและความเท็จได้ตามธรรมชาติจึงมีทฤษฎีทางจิตวิทยาและทางปัญญาเกี่ยวกับความเอนเอียงทางประชาน (Cognitive Bias) ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์และอิทธิพลของข่าวปลอม ซึ่งศึกษาข่าวปลอมในรูปแบบดั้งเดิม ข่าวปลอมนั้นโดยทั่วไปมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากผู้บริโภคผ่านทางช่องโหว่ของเนื้อหา (Shu et al., 2017) ในการศึกษาแนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับข่าวปลอมจะทำให้เข้าใจถึงวิธีการในการรับรู้ข้อมูลของมนุษย์จากการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลและสาเหตุที่มนุษย์มีการรับรู้ข้อมูลบกพร่องจนพัฒนาไปสู่ความเชื่อที่ไม่ถูกต้องได้

2.2.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง

Ecker et al. (2022) ได้อธิบายถึงปัจจัยขับเคลื่อนที่ทำให้ผู้คนเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในปี 2022 ว่าเกิดขึ้นในรูปแบบเดียวกันกับที่มนุษย์เชื่อข้อมูลต่าง ๆ โดยปกติเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง โดยแบ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนทางปัญญา (Cognitive Drivers) และปัจจัยขับเคลื่อนทางอารมณ์และสังคม (Socio-Affective Drivers) ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4

Drivers of False Beliefs

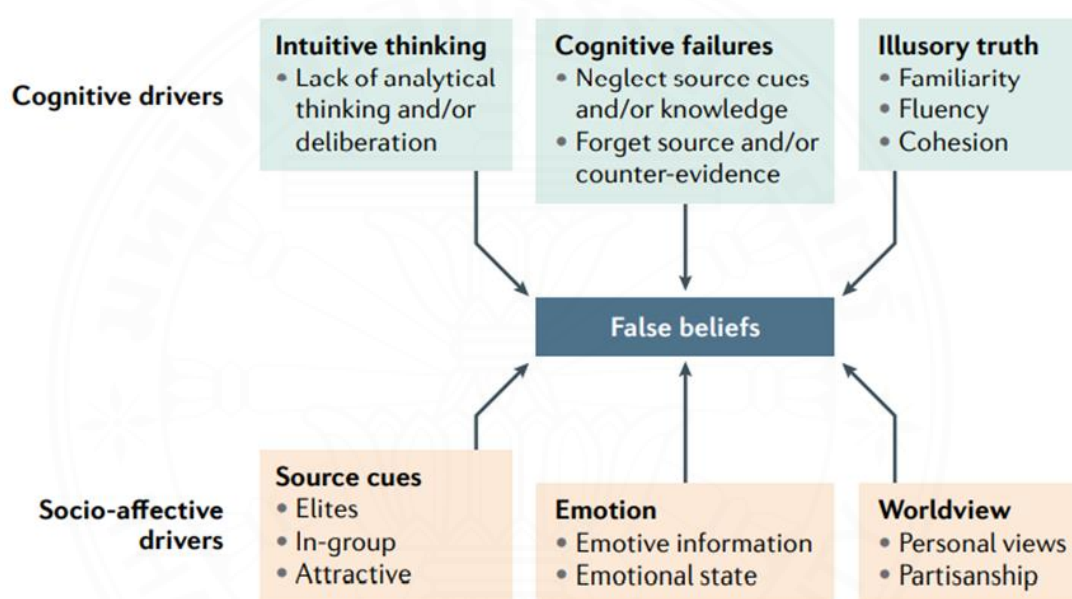

Fig. 1 | Drivers of false beliefs. Some of the main cognitive (green) and socio-affective (orange) factors that can facilitate the formation of false beliefs when individuals are exposed to misinformation. Not all factors will always be relevant, but multiple factors often contribute to false beliefs.

Note. From “The Psychological Drivers of Misinformation Belief and Its Resistance to Correction,” by U. K. H. Ecker, S. Lewandowsky, J. Cook, P. Schmid, L. K. Fazio, N. Brashier, P. Kendeou, E. K. Vraga and M. A. Amazeen, 2022, *Nature Reviews Psychology*, 1(1), pp. 13-29.

จากภาพที่ 2.4 ในส่วนปัจจัยขับเคลื่อนทางปัญญา Ecker et al. (2022) อธิบายว่าปรากฏการณ์ความจริงเทียม (Illusory Truth Effect หรือ Availability Cascade) ซึ่งเป็นความเอนเอียงทางประชาน (Cognitive Bias) นั้นเกิดขึ้นเนื่องจากผู้รับสารใช้ตัวบ่งชี้ทางรอง (Peripheral Cues) เช่น ความคุ้นเคย (Familiarity) ในการประมวลผลข้อมูลที่เป็นสัญญาณส่งข้อมูลเดิมซึ่งเคยใช้

มาแล้ว (Begg et al., 1992) หรือใช้ความคล่องในการประมวลผล (Processing Fluency) ซึ่งเป็นการใช้สัญญาณที่ส่งข้อมูลเรียกได้ง่ายและรวดเร็ว (Unkelbach, 2007; Wang et al., 2016) หรือใช้ความผสาน (Cohesion) ซึ่งเป็นสัญญาณส่งข้อมูลที่เกาะกลุ่มกันประมวลผล (Unkelbach & Rom, 2017) แทนสัญญาณที่เป็นสัญญาณจริงที่ต้องสร้างใหม่และสัญญาณเหล่านี้เพิ่มซ้ำ ๆ จนกลายเป็นความเชื่อในข้อมูลปลอมแม้หลังจากได้รู้ข้อเท็จจริงสัญญาณเหล่านี้จะอยู่ได้เป็นระยะเวลาถึง 1 เดือนหลังจากเริ่มสร้างสัญญาณ (Brown & Nix, 1996; Fazio et al., 2019; Nadarevic et al., 2020; Pennycook et al., 2018; Unkelbach & Speckmann, 2021) อีกปัจจัยหนึ่งคือการที่หัวข้อข่าวมักจะก่อให้เกิดการคิดตามสัญชาตญาณ (Intuitive Thinking) ในการวิจัยของ Pennycook and Rand (2019) พบว่ากลุ่มผู้เข้าร่วมทดลองที่ไม่สามารถตอบคำถามที่ต้องใช้ความคิดอย่างรอบคอบจะแยกพาดหัวข่าวที่เป็นข่าวปลอมได้ไม่ดีเท่ากลุ่มตัวอย่างที่สามารถตอบคำถามที่ต้องใช้ความคิดอย่างถี่ถ้วน เช่น คำถามว่าหากวิ่งแข่งขันแล้ววิ่งแข่งที่สองผู้วิ่งจะอยู่ลำดับที่เท่าไร คำตอบที่ถูกต้องคือลำดับที่ 2 กลุ่มผู้เข้าร่วมที่ตอบคำถามได้ไม่ถูกต้องจะใช้ การคิดตามสัญชาตญาณ (Intuitive Thinking) ซึ่งสามารถเรียกอีกอย่างว่าการขี้เกียจคิด (Lazy Thinking) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้จะไม่สามารถแยกข่าวปลอมจากพาดหัวข่าวได้ดีเท่ากลุ่มที่ตอบคำถามทดสอบได้ถูกต้อง (Pennycook & Rand, 2019, 2021) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงขับเคลื่อนทางปัญญาประการสุดท้ายคือ ภาวะล้มเหลวทางปัญญา (Cognitive Failure) เกิดจากการมองข้าม ละเลย ลืม และสับสนที่มาของแหล่งข้อมูล (Mitchell & Johnson, 2009)

ในส่วนปัจจัยขับเคลื่อนทางอารมณ์และสังคมคือการที่มนุษย์เชื่อมั่นในแหล่งข้อมูลจากมนุษย์ด้วยกันมากกว่าตรรกะยิ่งแหล่งข้อมูลน่าเชื่อถือมีความสำคัญและใกล้เคียงกับตนเองจะยังมีอิทธิพลในการสร้างความเชื่อ ผู้รับสารจะเชื่อสมาชิกในกลุ่มของตนมากกว่าข้อมูลจากนอกกลุ่มของตนโดยจะให้น้ำหนักข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเชื่อของตนหรือข้อมูลจากสมาชิกในกลุ่มมากกว่าข้อมูลอื่นทำให้เกิดการรับรู้จากความสอดคล้องที่ไม่ถูกต้อง (Brinol & Petty, 2009; Mackie et al., 1990; Mahmoodi et al., 2015; Marks & Miller, 1987) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้านอารมณ์ความรู้สึกจะมีการส่งต่อและแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางเนื่องจากงูใจได้ดีข้อความที่มีเนื้อหาสร้างความหวาดกลัวและเป็นอันตรายจะเปลี่ยนทัศนคติ เจตนา และพฤติกรรมของผู้รับสารได้มากกว่าหากผู้รับสารรู้สึกว่าการกระทำตามข้อมูลที่ได้รับจะลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ (Tannenbaum et al., 2015) และผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเชื่อข้อมูลที่ทำให้ตนเองรู้สึกดีมากกว่าข้อมูลที่เป็นกลาง (Altay et al., 2020) ในเวลาที่รับสารหากผู้รับสารอยู่ในสภาวะทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อข้อมูลที่ได้รับจะมีแนวโน้มที่จะใช้ความรู้สึกในการประเมินข้อมูลที่ได้รับจึงเป็นช่องโหว่ที่ทำให้การประเมินความถูกต้องของข้อมูลผิดพลาด (Forgas, 2019; Kim et al., 2010; Martel et al., 2020) ประการสุดท้ายคือโลกทัศน์ของผู้รับสารหากข้อมูลที่ได้รับสามารถเติมเต็มโลกทัศน์ของผู้รับสาร

ได้จะมีแนวโน้มที่ผู้รับสารจะเชื่อข้อมูลที่ได้รับ ในกลุ่มผู้ฝึกฝนการเมืองสามารถสร้างความทรงจำปลอมขึ้นได้จากข่าวลือที่บุคคลนั้นได้รับ (Murphy et al., 2019; Pennycook & Rand, 2021)

จากการศึกษาในข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่าโลกทัศน์ของผู้รับสารหรือความเป็นจริงภายในของแต่ละบุคคลนั้นอาจจะไม่สัมพันธ์กันกับข้อมูลที่เป็นความจริงหรือถูกต้องเสมอไปแต่ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยประกอบกัน ในการศึกษาข้างต้นจึงมุ่งศึกษาหาสาเหตุที่เกิดจากปัจจัยประกอบดังกล่าวข้างต้นเพื่ออธิบายถึงสาเหตุของการส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพในประเทศไทย

2.2.2 การกระจายตัวของข่าวลือ

ข่าวลือ (Rumors) หมายถึง ข่าวสารที่ยังไม่ได้รับการยืนยันความถูกต้องซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งจริงและเท็จ (Wu et al., 2019) มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งต่อข่าวลือด้านสุขภาพในช่วงเวลาการระบาดของโรคโควิด-19 ปี 2020 ในกลุ่มผู้สูงอายุที่ประเทศจีนพบระดับความเชื่อในกลุ่มผู้สูงอายุในช่วงเวลาระบาดของโรคโควิด-19 นั้นเชื่อว่าข้อมูลที่ส่งต่อเป็นความจริงจะสัมพันธ์ทางบวกกับความสนใจในการส่งต่อข้อมูลดังกล่าว นอกจากนั้นความวิตกกังวลส่วนบุคคลยังสัมพันธ์ในทางลบกับความสามารถในการแยกแยะข่าวลือและการรับรู้ผลลัพธ์จากการส่งต่อข่าวลือ (Sun et al., 2020) งานวิจัยของ Rosnow (1991) พบว่าความวิตกกังวล (Anxiety) ความเชื่อว่าข่าวลือเป็นเรื่องจริง และ ความรู้สึกถึงความไม่แน่นอน (Uncertainty) ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เผชิญอยู่หรือในอนาคตสามารถพยากรณ์การแพร่กระจายของข่าวลือได้ (Rosnow, 1991) เนื่องจากเป็นธรรมชาติในการตอบสนองความรู้สึกถูกคุกคาม (Difonzo, 2018) ความรู้สึกสงสัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่เชื่อมั่นในประกาศหรือข่าวสารจากทางการสามารถก่อให้เกิดข่าวลือได้ (DiFonzo & Bordia, 2000) การระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของทฤษฎีสมคบคิด ข่าวลือ และข้อมูลที่สร้างความไม่เชื่อมั่นทางวิทยาศาสตร์ในสื่อสังคมออนไลน์ (Mukhtar, 2021) การแพร่กระจายของข่าวปลอมนั้นเป็นผลมาจากการเกิดขึ้นของภาวะการระบาดของข้อมูลข่าวสารทำให้ก่อความวิตกกังวลและความสับสนในหลายระดับเนื่องจากความกลัวและการไม่สามารถเชื่อมั่นในความถูกต้องปลอดภัยของข้อมูลสาธารณะอาจจะทำให้ผู้คนจะเชื่อข้อมูลขึ้นาที่ไม่เป็นเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ เช่น อันตรายของยารักษาโรค ต้นกำเนิดของโควิด-19 (Rodrigo et al., 2022) Prasad ทำการวิจัยในปี 1935 (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) โดยเก็บข้อมูลข่าวลือเกี่ยวกับแผ่นดินไหวและภัยพิบัติ 30 ข่าวลือ ซึ่งเป็นรายงานข่าวที่มีการพูดถึงความเสียหายเกินจริงเมื่อเกิดแผ่นดินไหวในช่วงต้นของเหตุการณ์ เช่น จำนวนผู้เสียชีวิตมากกว่า 13,000 คน หรือคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตอย่างร้ายแรง เช่น เมืองหลวงจะถูกทำลายจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวทั้งหมด เป็นต้น เขาอธิบายว่าสาเหตุที่เกี่ยวข้องในการแพร่กระจายของข่าวลือที่ได้รับความสนใจจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือร่วมกันคือ การรบกวนอารมณ์อย่างรุนแรง หรือความผิดปกติและไม่คุ้นเคย หรือผลกระทบต่อบุคคลหนึ่งใดที่มีหลายแง่มุมที่ยังไม่กระจ่าง หรือมีหลายปัจจัยที่ไม่สามารถตรวจสอบได้

ชัดเจน หรือเป็นที่สนใจของกลุ่มคน ซึ่งเขาให้น้ำหนักอิทธิพลของกลุ่มที่สนใจ หรือสังคมว่าเกี่ยวข้องกับ การแพร่กระจายของข่าวลือมากกว่าเนื้อหา เช่น บรรทัดฐานของกลุ่ม ความเชื่อมั่นในกลุ่มซึ่งกันและกัน (Feelings of Camaraderie) หรือ การเข้าถึง การเป็นตัวแทนร่วมของความเป็นจริง ในปี 1950 Prasad (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) ได้เปรียบเทียบงานวิจัยภาคสนามของเขา กับข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยหนังสือพิมพ์และบัญชีทางประวัติศาสตร์และพบว่าเนื้อหาของข่าวลือ มีความใกล้เคียงกันในหลายช่วงเวลาและวัฒนธรรมโดยเฉพาะในแง่บริบทของสถานการณ์และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของความวิตกกังวลและความไม่แน่นอนนำไปสู่ทัศนคติที่ควบคุมความสนใจและการตอบสนองของผู้คน เขาอธิบายปรากฏการณ์ของข่าวลือในหลายระดับโดยสนใจ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบและความเข้าใจของตัวบุคคล ในอีกด้านหนึ่งก็สนใจอิทธิพลของกลุ่มและวัฒนธรรมที่สัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Bordia & DiFonzo, 2002)

จากการศึกษาในช่วงต้นจะพบว่า การกระจายตัวของข่าวลือมีความใกล้เคียงกับ ลักษณะของการกระจายตัวของข่าวปลอมด้านสุขภาพในปัจจุบันเนื่องจากมีเหตุการณ์การระบาดของโรคติดต่อก่อให้เกิดภาวะวิกฤตและมีปัจจัยดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้ประกอบกันก่อให้เกิดการแพร่กระจายตัวของข่าวปลอมตามแนวคิดเรื่องการแพร่กระจายตัวของข่าวลือ

2.2.2.1 ความวิตกกังวล (Anxiety)

Prasad (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) อธิบายว่าความกลัวที่เกิดจากเหตุการณ์ เช่น แผ่นดินไหว จะก่อให้เกิดอารมณ์รบกวน และ แนวคิดที่แพร่กระจายออกไป นอกจากนั้นความวิตกกังวลเป็นเงื่อนไขสำคัญในการแพร่กระจายของข่าวลือ เมื่อเหตุการณ์ที่วิกฤตกลับสู่ปกติผู้คนเลิกตื่นตระหนกข่าวลือจะลดลงเมื่อสภาพอารมณ์มั่นคงดังเดิม พลังงานทางอารมณ์เป็นส่วนสำคัญในการเติบโตของข่าวลือเมื่อพลังงานนั้นผ่านพ้นไปข่าวลือจะสิ้นสุดลงและหยุดเติบโต ในเหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่ออารมณ์ของผู้คนมีความมั่นคงแม้เผชิญกับการสั่นสะเทือนที่ตามมาของแผ่นดินไหว (After Shock) ก็จะไม่ทำให้เกิดข่าวลือ เนื่องจากผู้คนมีประสบการณ์จากแผ่นดินไหวครั้งก่อนหน้า และการสั่นคราต่อ ๆ มาไม่สร้างปฏิกิริยาจนกลายเป็นบาดแผลทางอารมณ์ (Bordia & DiFonzo, 2002) ข่าวลือไม่ได้เกิดจากความกลัวในสภาพการณ์ที่ไม่รู้จักและความวิตกกังวลเท่านั้น แต่ข่าวลือมีขึ้นเพื่อปรับผลกระทบของเหตุการณ์ให้มนุษย์เกิดประสบการณ์ตามทฤษฎีความขัดแย้งทางประชาชน (Bordia & DiFonzo, 2002)

2.2.2.2 ความไม่แน่นอน (Uncertainty)

เมื่อมนุษย์อยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยนั้นจะต้องการคำอธิบายสถานการณ์เพื่อสามารถตอบสนองได้ถูกต้องเนื่องจากมนุษย์มีความต้องการควบคุมและทำนายเหตุการณ์เพื่อการปฏิบัติตัวให้สอดคล้อง Prasad (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) อธิบายในปี 1935 ว่าข่าวลือเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการคำอธิบายและข่าวลือจะมาจากจินตนาการที่

ได้รับความนิยมนในกลุ่มเพื่อให้เข้าใจเหตุการณ์และใกล้เคียงกับความต้องการควบคุมเพื่อทำนายเหตุการณ์ในอนาคต ข่าวลือที่ไม่สามารถตรวจสอบได้โดยง่ายจะคงอยู่และแพร่กระจายต่อไป ข่าวลือจึงมักมีเนื้อหาที่ไม่สามารถตรวจสอบได้โดยง่ายและอ้างถึงเหตุการณ์ที่อยู่คนละเมือง ประเทศ ถูกจำกัดการตรวจสอบโดยระยะทาง หรือเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น ความไม่แน่นอน (Uncertainty) สัมพันธ์กับข่าวลือในงานวิจัยมากมาย Allport และ Postman (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) อธิบายในปี 1947 ว่าการแพร่ของข่าวลือขึ้นอยู่กับความคลุมเครือ (Ambiguity) ตรงกับงานของ Prasad (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) อธิบายในปี 1935 ถึงความคลุมเครือเนื่องจากขาดหลักฐานรองรับของข่าวลือ และ Festinger et al. (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) ในปี 1948 ที่กล่าวถึงความไม่ชัดเจนทางปัญญา (Cognitive Uncertainty) เนื่องจากข่าวลือจะเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์พบเจอสถานการณ์ที่ไม่เคยประสบและขอบเขตทางปัญญายังไม่มีการวางโครงสร้างในเรื่องนั้น จึงส่งผลต่อพฤติกรรม Tamotsu Shibutani (as cited in Bordia & DiFonzo, 2002) ในปี 1966 อธิบายว่าข่าวลือเป็นข่าวในรูปแบบที่ไม่ได้เตรียมมาก่อนเนื่องจากผู้คนที่ต้องการการชดเชยความเข้าใจจึงแปลความจากสถานการณ์ที่คลุมเครือ (Turner & Killian, 1972 as cited in Bordia & DiFonzo, 2002)

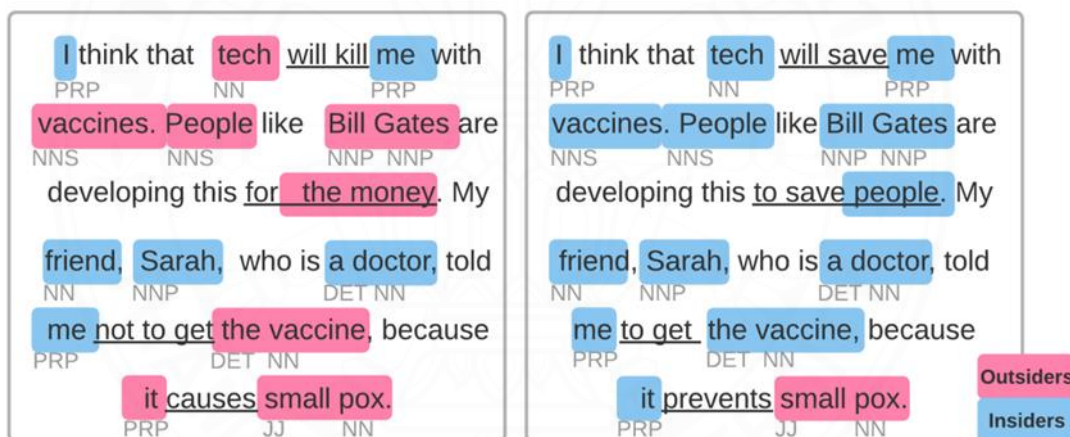
2.2.2.3 ทฤษฎีสมคบคิด (Conspiracy Theory)

ทฤษฎีสมคบคิดจัดเป็นข่าวลือประเภทหนึ่งเนื่องจากมีคุณลักษณะที่สำคัญของข่าวลือคือข้อมูลกล่าวอ้างที่ยังไม่มีหลักฐานรองรับหรือมีการพิสูจน์ความจริงจึงอาจเรียกอีกอย่างว่าข่าวลือสมคบคิดโดยข่าวลือประเภทนี้มีคุณลักษณะคือเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมที่แอบแฝงและมั่งร้ายของกลุ่มลับที่มีอำนาจเหนือกว่า (Difonzo, 2018) Heider อธิบายในปี 1958 ว่าทฤษฎีสมคบคิดนั้นมีขึ้นเพื่ออธิบายเหตุการณ์เป็นส่วนสำคัญในการสร้างเสถียรภาพและความสอดคล้องภายในเพื่อทำความเข้าใจโลกซึ่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญและแผนการลับซึ่งการทำการโดยกลุ่มที่มีอำนาจและเป็นอันตราย (Douglas et al., 2017; Goertzel, 1994; Heider, 1958 as cited in Douglas et al., 2017) แรงจูงใจในการแพร่กระจายที่พบคือเมื่อสารสนเทศเกิดบกพร่องไม่สามารถใช้การได้จะเกิดความต้องการในการค้นหาเพื่อเติมเต็มข้อมูลที่ไมครบถ้วนหรือขัดแย้งกันเพื่อลดความไม่แน่นอนและความสงสัยในการอธิบายเหตุการณ์ที่ไม่มีแบบแผนแน่นอนเนื่องจากคำอธิบายเหตุการณ์อาจขัดต่อความเชื่อของตน เอกลักษณ์ที่สำคัญของทฤษฎีสมคบคิดคือการคาดเดาว่ามีการกระทำบางอย่างที่กระทำลับหลังการรับรู้สาธารณะซึ่งประกอบด้วยหลายฝ่ายร่วมมือกันกระทำการที่มีความซับซ้อน ผู้สมรู้ร่วมคิดเหล่านั้นโกหกหลอกลวงให้ข้อมูลบิดเบือนเพื่อปกปิดการกระทำของตน (Douglas et al., 2017) ความเชื่อในทฤษฎีสมคบคิดเชื่อมโยงกับความหลงตัวเอง (Narcissism) เป็นแรงจูงใจในการป้องกันเพื่อบรรเทาความรู้สึกไม่ดีของตนหรือกลุ่มของตนเนื่องจากสถานภาพไม่เอื้ออำนวยให้เข้าถึงข้อมูลเป็นการขยาย

มุมมองส่วนตนที่ต้องการความถูกต้องจากภายนอกและเชื่อมโยงกับความคิดหวาดระแวง (Cichocka et al., 2016) ทฤษฎีสมคบคิดนั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามโดยการส่งต่อข้อมูลที่มีโครงสร้างเป็นเอกลักษณ์คือการอ้างถึงกลุ่มวงใน (Insider) ที่ได้รับการยอมรับและกลุ่มวงนอก (Outsider) ที่พยายามทำการคุกคามโดยมีรายละเอียดของวิธีการและสาเหตุที่ผู้คุกคามใช้และกลยุทธ์ในการรับมือภัยดังกล่าวของกลุ่มวงใน (Tangherlini, 2017) ซึ่งการแบ่งกลุ่มวงในและกลุ่มวงนอกนั้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการศึกษาเรื่องเล่าและความเชื่อในทฤษฎีทางสังคมโดยเฉพาะทฤษฎีสมคบคิด (Barkun, 2003; Bodner et al., 2020) ในปี 2022 Holur et al. (2022) พัฒนาแบบจำลอง NP2IO เพื่อจัดประเภทของคำศัพท์แสดงกลุ่มวงในและกลุ่มวงนอกออกจากกัน ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5

A Pair of Inferred Text Segments Labeled by NP2IO Showing Insider-Outsider Context-Sensitivity

Note. From “Which Side are You on? Insider-Outsider Classification in Conspiracy-Theoretic Social Media,” by P. Holur, T. Wang, S. Shahsavari, T. Tangherlini, and V. Roychowdhury, 2022, *ArXiv*, abs/2203.04356.

2.2.3 วิทยาศาสตร์ลวงโลก (Pseudoscience)

Blancke et al. (2017) อธิบายว่าสิ่งที่ทำให้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธนั้นสัมพันธ์กับความไว้วางใจในข้อมูล การอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนสำคัญในเรื่องความเชื่อมั่นและการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน เช่น การไปพบทันตแพทย์ หรือเลือกซื้อสมรรถยนต์ ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลที่ผลักดันทิศทางของวิทยาศาสตร์ลวงโลก (Pseudoscience) นั้นเชื่อมโยงกับอคติยืนยัน (Confirmation Bias) ที่ทำให้คนส่วนใหญ่นิยมทฤษฎีวิทยาศาสตร์ที่เข้าใจได้ง่ายและ

สมเหตุผลตามความคิดของตนไม่ใช่เหตุผลตามความจริงและเมื่อถูกกดดันให้ตัดสินใจหรือรู้สึกเป็นภาระจะมองหาเหตุผลที่สนับสนุนข้อโต้แย้งของตนโดยเพิกเฉยการยืนยันข้อมูลดังกล่าวซึ่งแรงจูงใจนี้ทำให้ไม่สามารถพิจารณาคุณค่าของข้อมูลที่ขัดแย้งได้ (Mercier & Sperber, 2011) อย่างไรก็ตามคนส่วนใหญ่พยายามใช้เหตุผลแทนสัญชาตญาณ จึงหิบบีมข้อโต้แย้งทางวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือมาใช้งานโดยการอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Expert) หรือทฤษฎีที่สนับสนุนความเชื่อของตน วิทยาศาสตร์ลวงโลกจึงเป็นประโยชน์เนื่องจากสอดคล้องสัญชาตญาณของผู้คนมากกว่าเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่ขัดแย้งสัญชาตญาณ (Boudry et al., 2015; McCauley, 2011; Wolpert, 2013) ความหวังเท็จ (False Hope) นั้นมีคุณค่าทางใจที่ทำให้ผู้ป่วยมะเร็งและครอบครัวเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในรูปแบบวิทยาศาสตร์ลวงโลกที่โฆษณาวิธีการรักษาที่ไม่มีหลักฐานรองรับ ข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ค้ำมั่นว่ามีคนจำนวนมากหายป่วยและมีชีวิตยืนยาวแข็งแรงซึ่งดีกว่าการถูกแพทย์บอกให้กลับบ้านรอวันตาย ข้อมูลประกอบด้วยทฤษฎีสมคบคิดทางการแพทย์ถูกออกแบบมาเพื่อโฆษณาวิธีการตามธรรมชาติหรือมากไปกว่านั้นวิธีการรักษาที่เป็นปาฏิหาริย์ (Bernicker, 2019)

จากการศึกษาในข้างต้นทำให้ทราบว่าวิทยาศาสตร์ลวงโลกนั้นเป็นแนวคิดด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องตั้งแต่ก่อนมีการระบาดของโรคโควิด-19 ถูกเรียกว่าทฤษฎีสมคบคิดทางการแพทย์และถูกออกแบบมาเพื่อให้แพร่กระจาย จึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการส่งต่อในประเทศไทยจนก่อให้เกิดปัญหากับระบบสาธารณสุขของประเทศ

2.2.4 โฆษณาปลอม

จากการระบาดของโรคโควิด-19 มีปริมาณที่เพิ่มขึ้นของการโฆษณาการรักษาโรคอาหารเสริม และผลิตภัณฑ์ป้องกันเชื้อไวรัสจนก่อให้เกิดปัญหาเรื่องมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริงส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบการรีวิวสินค้า Hu et al. (2012) อธิบายว่าบทวิจารณ์ปลอม (Fake Reviews) นั้นเป็นการกระทำของผู้ผลิตหรือผู้ขายหรือบุคคลที่สามในการติดตามบทวิจารณ์ของผลิตภัณฑ์และจงใจเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่แท้จริงคือแสดงตัวว่าเป็นผู้บริโภคเพื่อเจตนาเพิ่มยอดขายและประโยชน์ มีเจตนาให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกินจริงในบทวิจารณ์มีเจตนาชักจูงให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดโดยอาจเป็นแง่บวกหรือลบหรือเป็นกลางก็ได้ (Periakaruppan et al., 2016; Wu et al., 2020)

จากการศึกษาในข้างต้นทำให้ทราบว่าบทวิจารณ์ปลอมนั้นเป็นแนวคิดด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากถูกออกแบบเพื่อส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องให้ผู้รับสารโดยมีวัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้จำหน่ายสินค้า

2.3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory)

แนวคิดทางสื่อสารมวลชนที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปและนิยมใช้อธิบายถึงสาเหตุและแรงจูงใจในการใช้สื่อคือทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Kaur et al., 2020; Vickers, 2017) ซึ่งมีการพัฒนาเรื่อยมาตั้งแต่ก่อนยุคดิจิทัลจนถึงยุคปัจจุบันซึ่งนักวิจัยจำนวนมากนำมาประยุกต์ใช้อธิบายการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Papacharissi & Rubin, 2000; Whiting & Williams, 2013) การศึกษาแรงจูงใจในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางสื่อสังคมออนไลน์นั้น มักขึ้นอยู่กับแรงจูงใจส่วนบุคคลเป็นหลักซึ่งพบว่ามีนัยสำคัญโดยทั่วไปที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 4 ลักษณะคือ ความบันเทิง, การเข้าสังคม, การหาข้อมูล และ การแสดงออกหรือเพื่อการสร้างสถานะ

2.4 งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ และการส่งต่อข่าวปลอมนั้นมีดังต่อไปนี้

2.4.1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ

สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้ผู้สนใจและผู้ป่วยสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น Li et al. (2018) ทำการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนและชาวอิตาลีพบว่าในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนการรับรู้ประโยชน์ในการใช้เทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ (Perceived Usefulness) คั่นคว้าข้อมูลด้านสุขภาพและการหาข้อมูลสนับสนุนทางด้านสุขภาพ (Informational Support) จากกลุ่มสังคมมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Benefits) ที่ได้รับจากข้อมูลด้านสุขภาพในทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง แต่ความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านสุขภาพ (Credibility of Health Information) และการสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional Support) ไม่สัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลด้านสุขภาพในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างชาวอิตาลีที่ความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านสุขภาพและการสนับสนุนทางอารมณ์สัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ประโยชน์ซึ่งได้รับจากข้อมูลด้านสุขภาพ และการรับรู้ประโยชน์นี้สัมพันธ์ในทางบวกกับเจตนาในการค้นคว้าข้อมูลด้านสุขภาพ (Intentions to Seek Health Information) และเจตนาการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ (Intentions to Share Health Information)

ในทั้งสองกลุ่มตัวอย่างประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองประเทศความเสี่ยงด้านจิตวิทยา (Psychological Risk) มีสัมพันธ์ในทางบวกกับการรับรู้ความเสี่ยง (Perceived Risk) เนื่องจากข้อมูล

ด้านสุขภาพที่ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์นั้นไม่น่าเชื่อถือจึงอาจส่งผลทางลบกับตนได้ แต่ความเสี่ยงด้านสังคม (Social Risk) และการที่ข้อมูลทางด้านสุขภาพในสื่อสังคมออนไลน์ไม่สามารถจับต้องได้ทางจิตใจ (Mental Intangibility) ไม่ได้สัมพันธ์กับการรับรู้ความเสี่ยงนอกจากนั้นในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนนั้นมีความแตกต่างคือ ความเสี่ยงด้านเวลา (Time Risk) และความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัว (Privacy Risk) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการรับรู้ความเสี่ยงแต่ทั้งสองปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์ในกลุ่มตัวอย่างชาวอิตาลี และการรับรู้ความเสี่ยงในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพแต่ในกลุ่มตัวอย่างชาวอิตาลีการรับรู้ความเสี่ยงไม่สัมพันธ์กับเจตนาการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพและทั้งสองกลุ่มตัวอย่างการรับรู้ความเสี่ยงไม่สัมพันธ์กับเจตนาในการค้นคว้าข้อมูลด้านสุขภาพ (Li et al., 2018) ตามภาพอ้างอิงภาพที่ 2.6-2.7

ภาพที่ 2.6

Model Result with Chinese Sample

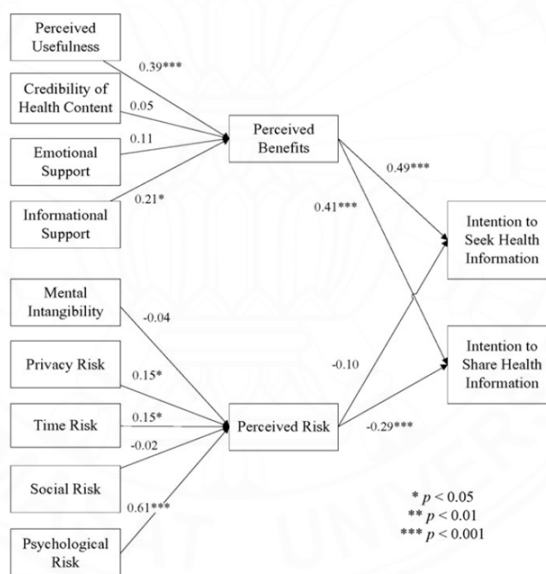

Fig. 3. Model Results with Chinese Sample (Study 1).

Note. From “Seeking and sharing health information on social media: A net valence model and cross-cultural comparison,” by Y. Li, X. Wang, X. Lin, and M. Hajli, 2018, *Technological Forecasting and Social Change*, 126, pp. 28-40.

ภาพที่ 2.7

Model Result with Italian Sample

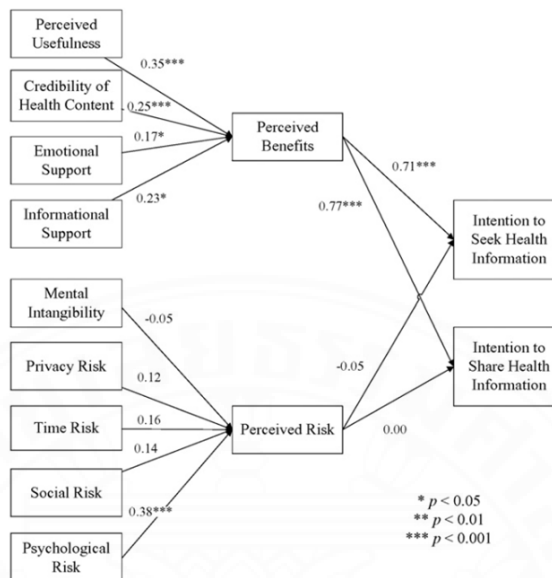

Fig. 4. Model results with Italian sample (Study 2).

Note. From “Seeking and sharing health information on social media: A net valence model and cross-cultural comparison,” by Y. Li, X. Wang, X. Lin, and M. Hajli, 2018, *Technological Forecasting and Social Change*, 126, pp. 28-40.

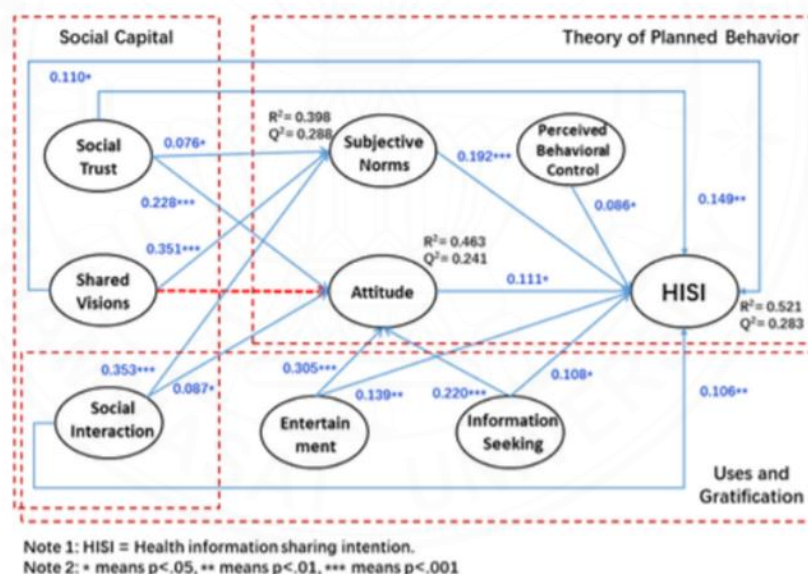
งานวิจัยนี้มีความน่าสนใจในประเด็นที่ความแตกต่างด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองประเทศส่งผลต่อการค้นคว้าและส่งต่อข้อมูลด้านการแพทย์ในสื่อสังคมออนไลน์ โดยในการทำวิจัยขนาดของกลุ่มตัวอย่างชาวจีนมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เล็กกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวอิตาลี ในสมมติฐานส่วนของการค้นคว้าและส่งต่อข้อมูลทางการแพทย์ และกลุ่มตัวอย่างชาวอิตาลีให้ความสำคัญในที่มาของข้อมูลในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชาวจีนให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านจิตวิทยาที่ส่งผลทางลบกับตน คณะผู้วิจัยนี้อนุมานว่าอาจเกิดจากกลุ่มตัวอย่างชาวจีนสนใจข้อมูลด้านสุขภาพที่มีลักษณะทั่วไปในสื่อสังคมออนไลน์จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับที่มาของแหล่งข้อมูลเมื่อเกิดความเจ็บป่วยจะให้ความสำคัญกับการไปพบแพทย์ด้วยตัวเอง ซึ่งสามารถอธิบายขนาดของกลุ่มตัวอย่างชาวจีนที่เข้าร่วมมีขนาดเล็กกว่าเนื่องจากไม่มีความสนใจค้นคว้าและส่งต่อข้อมูลทางการแพทย์เพราะนิยมพบแพทย์แบบตัวต่อตัวในประเด็นด้านสุขภาพ (Li et al., 2018)

Hong et al. (2021) ทำการวิจัยในประเด็นการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในแอปพลิเคชันวีแชต (Wechat) โดยหาความสัมพันธ์ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) แนวคิดด้านทุนทางสังคม (Social Capital) และทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจ พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุม

พฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ นอกจากนี้ความไว้วางใจทางสังคม (Social Trust) มีสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ และยังมีสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและทัศนคติด้วยเช่นเดียวกับวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Visions) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพและยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเช่นเดียวกับความไว้วางใจทางสังคม ส่วนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) มีสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพและยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและทัศนคติด้วย และความบันเทิงและการแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) สัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ (Hong et al., 2021) ตามภาพอ้างอิงภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8

Health Information Sharing Behavior of Social Media Users

Note. From “Understanding the Health Information Sharing Behavior of Social Media Users: An Empirical Study on WeChat,” by Y. Hong, M. Wan and Z. Li, 2021, *Journal of Organizational and End User Computing (JOEUC)*, 33(5), pp. 180-203.

2.4.2 การส่งต่อข่าวปลอม

การส่งต่อข่าวปลอมนั้นประกอบด้วยผู้ส่งสารและผู้รับสารโดยการส่งต่อข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์มักจะมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสารจึงมักพบการใช้การกลุ่มคำเร้า

อารมณ์และศีลธรรม เช่น “ต่อสู้อย่างกล้าหาญ”, “ความโลภ”, “ความชั่วร้าย” และ “ลงโทษ” ประกอบในข้อความจะทำให้ผู้รับสารให้ความสนใจในการรับข้อมูลและเพิ่มโอกาสในการส่งต่อ (Brady et al., 2020; Brady et al., 2017) ข้อความที่สร้างความรู้สึกโกรธจะเพิ่มการส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องได้ (Han et al., 2020) ผู้เข้าร่วมการสำรวจเกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐในปี 2016 จำนวนร้อยละ 14 ยอมรับว่าได้ส่งต่อข่าวปลอมเนื่องจากไม่ได้สนใจตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ส่งต่อ (Barthel et al., 2016)

Halpern et al. (2019) พบว่าในทางตรงการเปิดรับข่าวปลอมและความน่าเชื่อถือของข่าวปลอมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งต่อข่าวปลอมและความถี่ในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ความเชื่อมั่นในข่าวจากแหล่งข่าวที่ติดต่อ และการมีความคิดแบบสมคบคิดมีความสัมพันธ์กับการความน่าเชื่อถือของข่าวปลอม โดยความถี่ในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความน่าเชื่อถือของข่าวปลอมคือผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีความถี่ในการใช้งานมากจะมีแนวโน้มที่จะไม่เชื่อข่าวปลอมส่งผลทางอ้อมกับการส่งต่อข่าวปลอม และความเชื่อมั่นในข่าวจากแหล่งข่าวที่ติดต่อ และการมีความคิดแบบสมคบคิดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการความน่าเชื่อถือของข่าวปลอมส่งผลในทางอ้อมให้มีการส่งต่อข่าวปลอม และการเปิดรับข่าวปลอมสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งต่อข่าวปลอม ซึ่งความถี่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสื่อออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดรับข่าวปลอมและส่งผลกระทบต่อความเชื่อที่ไม่ถูกต้องจึงส่งผลทางอ้อมในการส่งต่อข่าวปลอม (Halpern et al., 2019) ดังภาพ 2.9 -2.11

ภาพที่ 2.9

Direct Effect of The Hypothesized Variables on Credibility in Fake News and Sharing Fake News 1

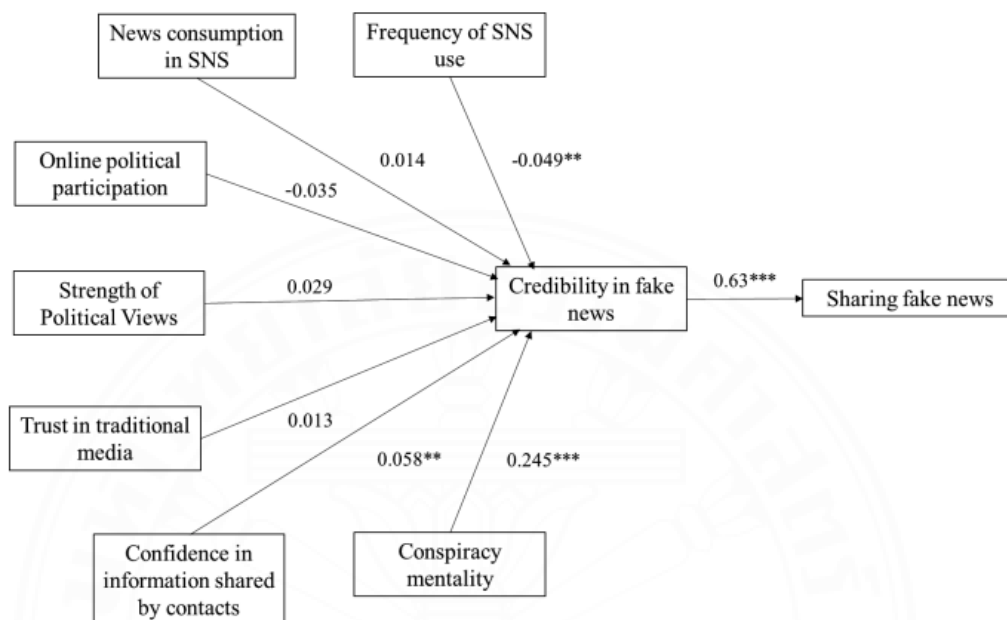

Fig. 3. Direct effects of the hypothesized variables on credibility in fake news and sharing fake news

Note. From “Belief in Conspiracy Theories to Trust In Others: Which Factors Influence Exposure, Believing and Sharing Fake News,” by D. Halpern, S. Valenzuela, J. Katz and J. P. Miranda, 2019, *Paper presented at the International conference on human-computer interaction*.

ภาพที่ 2.10

Direct Effect of The Hypothesized Variables on Expose to Fake News and Sharing Fake News 2

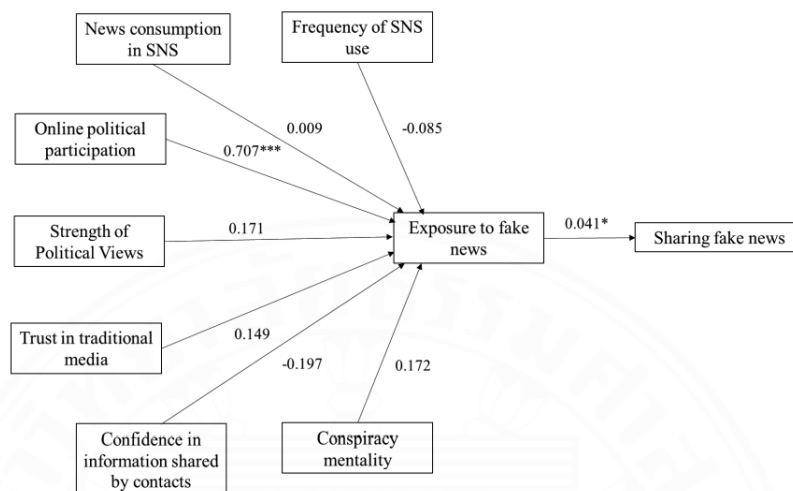

Fig. 4. Direct effects of the hypothesized variables on exposure to fake news and sharing fake news

Note. From “Belief in Conspiracy Theories to Trust In Others: Which Factors Influence Exposure, Believing and Sharing Fake News,” by D. Halpern, S. Valenzuela, J. Katz and J. P. Miranda, 2019, *Paper presented at the International conference on human-computer interaction*.

ภาพที่ 2.11

Indirect Effect and Mediation

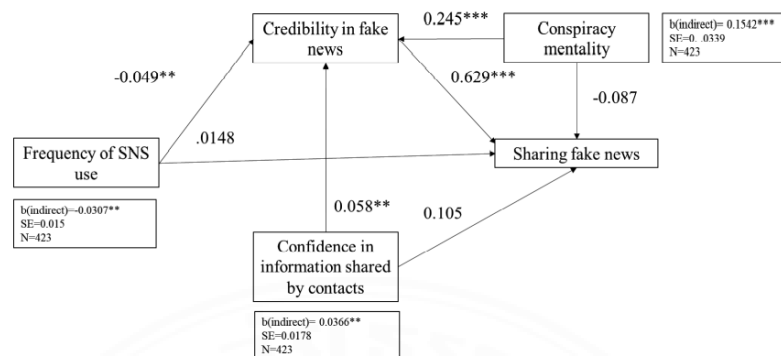

Fig. 5. Indirect effects and mediation

Note. From “Belief in Conspiracy Theories to Trust In Others: Which Factors Influence Exposure, Believing and Sharing Fake News,” by D. Halpern, S. Valenzuela, J. Katz and J. P. Miranda, 2019, *Paper presented at the International conference on human-computer interaction*.

Chen et al. (2015a, 2015b) ทำการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจ ร่วมกับการศึกษาคุณลักษณะของข้อมูลและแนวคิดด้านการแพร่กระจายของข่าวลือในปี 2015 โดย ใช้การใช้แบบสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยสิงคโปร์ 200 คน ถึงสาเหตุที่ส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ในสื่อสังคมออนไลน์แยกเป็น 29 หัวข้อโดยการให้คะแนนจาก 1-7 (1 คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและ 7 คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง) หัวข้อที่ได้รับคะแนนเป็นลำดับต้นสามหัวข้อของสาเหตุในการส่งต่อข้อมูลที่ ไม่ถูกต้องของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของข้อมูล คือ ข้อมูลที่ส่งต่อดีกับหัวข้อในบท สนทนา, ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจ และ ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะกดตา หัวข้อที่สัมพันธ์ กับทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจประเภทการหาข้อมูลอยู่ในลำดับที่ 4 คือ การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลดังกล่าว หัวข้อที่สัมพันธ์กับทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจ ประเภทการแสดงออกถึงตัวตนอยู่ในลำดับ 5 คือ การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็น ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว ในทางตรงกันข้ามความถูกต้องของข้อมูลอยู่ในลำดับที่ 24 จาก 29 หัวข้อ และความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูลอยู่ในลำดับที่ 26 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยดังกล่าวไม่ใช่ ปัจจัยที่โดดเด่นของสาเหตุของการส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องของนักศึกษา

ตารางที่ 2.1

สรุปที่มาและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ได้จากทฤษฎีและงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด/ทฤษฎี	เอกลักษณ์	นักวิจัย
1. Conspiracy Theory	มีผู้อยู่เบื้องหลัง	Douglas et al. (2017); Goertzel (1994); Heider (1958) as cited in Douglas et al. (2017)
	อ้างอิงแหล่งข่าววงใน	Tangherlini (2017); Barkun (2003); Bodner et al. (2020)
	มีแผนการปกปิดในแง่ลบต่อสังคมหรือกลุ่มคน	Douglas et al. (2017); Goertzel (1994); Heider (1958) as cited in Douglas et al. (2017)
	แสดงความหวาดระแวง	Cichocka et al. (2016)
	ปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานรองรับ	Douglas et al. (2017)
2. Misleading Information	เจตนาให้ข้อมูลผิด	Gelfert (2018); Wu et al. (2019)
	เจตนาชักจูงหรือชี้นำให้เชื่อ	Fallis (2009); Stahl (2006)
	เจตนาสร้างความสับสนไขว้เขว	Allcott & Gentzkow, (2017)
3. Fraudulent Advertising	ข้อมูลหลอกลวง	Hu et al. (2012)
	รีวิวนข้อมูลหลอกลวง	Periakaruppan et al. (2016); Wu et al. (2020)

ตารางที่ 2.1

สรุปที่มาและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ได้จากทฤษฎีและงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	เอกลักษณ์	นักวิจัย
4. Incorrect Information	ข้อมูลไม่ถูกต้อง	Kumar & Geethakumari (2014); Scheufele & Krause (2019)
5. Pseudoscience	อ้างอิงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	Boudry et al. (2015); McCauley (2011); Wolpert (2013)
	ให้ข้อมูลความหวังที่ผู้รับสารต้องการ	Bernicker (2019)
	การใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ที่ทำตามได้ง่าย	Mercier and Sperber (2011)

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 รูปแบบงานวิจัย

งานวิจัยนี้จะเริ่มจากการศึกษาคุณลักษณะของข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในประเทศไทย เนื่องจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและสาเหตุในการส่งต่อข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนเพื่อตอบคำถามงานวิจัยที่กำหนดคือ

RQ1. อะไรคือคุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการส่งต่อในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนับตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19

RQ2. การส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยนับตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 นั้นเกิดจากสาเหตุใด

3.1.1 งานวิจัยส่วนที่ 1

การดำเนินการศึกษาในส่วนที่ 1 เพื่อสร้างความเข้าใจและระบุเอกลักษณ์ของข่าวปลอมเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากเนื้อหาของข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการเผยแพร่จริงและก่อให้เกิดปัญหาสังคมในสื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทย จึงดำเนินการจัดกลุ่มจำแนกข้อมูลด้วยวิธีการการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) ของข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการส่งต่อในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยตามวิธีการของ Braun และ Clarke ซึ่งมีการนำเสนอเพื่อใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยทางจิตวิทยาและสังคมศาสตร์ในปี 2006 แนวทางการวิเคราะห์แก่นสาระจากเนื้อหาของข้อมูลมี 6 ขั้นตอน (Braun & Clarke, 2006) คือ

1. การทำความเข้าใจกับข้อมูล
2. การทำให้เกิดข้อมูลเบื้องต้น
3. การค้นหาแก่นสาระ
4. การตรวจสอบซ้ำแก่นสาระ
5. การระบุและตั้งชื่อแก่นสาระ
6. การจัดทำรายงาน

3.1.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนที่ 1 (Data Collection)

ในงานวิจัยส่วนนี้จะประยุกต์ใช้กับข่าวปลอมด้านสุขภาพที่รวบรวมมาจากศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม (Anti-Fake News Center) ที่เป็นเว็บไซต์ตรวจสอบข้อเท็จจริง

(Fact-Checking Website) ตามมาตรฐานสากลของ International Fact Checking Network หรือ IFCN ในประเทศไทยโดยรวบรวมข่าวปลอมด้านสุขภาพทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งก่อตั้งเว็บไซต์จนถึงวันที่ 24 มกราคม 2565 จำนวน 468 ข่าว

3.1.1.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 (Data Analysis)

การศึกษาทำความเข้าใจปรากฏการณ์การแพร่กระจายของข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในประเทศไทยโดยจะใช้กรอบแนวคิดจากการศึกษาของ Mohammadi et al. (2022) ที่ศึกษาการ Framing ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโควิด-19 จาก Fact-Checking Websites ทฤษฎี Framing นั้นเหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ในงานวิจัยส่วนนี้เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ไม่ลดทอนองค์ประกอบของคุณลักษณะของข้อมูลที่ศึกษาแต่เลือกองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญตามความจริงที่เด่นชัดสังเกตได้ชัดเจนมาขยายความในการศึกษาซึ่งมีประโยชน์เนื่องจากสามารถสะท้อนแรงจูงใจและเป้าหมายจากเนื้อหาสาระของผู้สื่อสารได้ดี (Entman, 2006; Weaver, 2007) ผู้วิจัยสองคนจะทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการการวิเคราะห์แก่นสาระซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้ในงานวิจัย Framing เนื่องจากสามารถจำแนกคุณลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันของข้อมูลได้ดี (Allen, 2017; Thompson, 2014) โดยคุณลักษณะที่ค้นพบในงานวิจัยส่วนที่ 1 จะใช้มาดำเนินการประกอบกับทบทวนวรรณกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อหาสาเหตุและแรงจูงใจในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในประเทศไทยในงานวิจัยส่วนที่ 2

ในการวิเคราะห์รูปแบบหลักที่ปรากฏขึ้นเห็นได้ชัดเจนจะถูกนำไปทบทวนวรรณกรรมเพื่อหาคุณลักษณะของรูปแบบรองเพื่อลดความอคติของผู้วิจัยและใช้สถิติ Cohen Kappa เพื่อประเมินการหาค่า Inter-rater reliability (IRR) หรือค่าเคของโคเฮน (Cohen's K) แสดงถึงความมีนัยสำคัญระหว่างอัตราการประเมินตรงกันของผู้ประเมิน (Landis & Koch, 1977) ของแต่ละข่าวโดยมีค่า IRR ที่ยอมรับอยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1 ซึ่ง Miles and Huberman (1994) ได้แนะนำว่าค่า IRR ที่ยอมรับได้สูงกว่าหรือ เท่ากับร้อยละ 80 คือ 0.8 เช่นเดียวกับ McAlister et al. (2017) แนะนำว่าหากค่า IRR มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 คือสามารถยอมรับได้ และ The Fleiss Guidelines แนะนำว่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินที่แข็งแกร่งอยู่ที่มากกว่า 0.75

3.1.2 งานวิจัยส่วนที่ 2

การศึกษาในส่วนที่ 2 จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งเป็นวิธีการเชิงคุณภาพที่เหมาะสมในการศึกษาปัญหาในงานวิจัยนี้เนื่องจากสามารถค้นหาคำตอบของปัญหาที่มีความซับซ้อนและมีความอ่อนไหวแต่ในขณะเดียวกันการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างก็มีความยืดหยุ่นและไม่ขัดต่อธรรมชาติในการสนทนาช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามได้อย่างอิสระลึกซึ้งแต่ตรงประเด็น (Figuroa-Domecq et al., 2015; Hankinson, 2009; Jones et al., 2012) การศึกษาในส่วนที่ 2 จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งเป็นวิธีการเชิงคุณภาพที่เหมาะสมในการศึกษา

ปัญหาในงานวิจัยนี้เนื่องจากสามารถค้นหาคำตอบของปัญหาที่มีความซับซ้อนและมีความอ่อนไหว แต่ในขณะเดียวกันการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างก็มีความยืดหยุ่นและไม่ขัดต่อธรรมชาติในการสนทนาช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามได้อย่างอิสระลึกซึ้งแต่ตรงประเด็น (Chen et al., 2015a, 2015b)

3.1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง (Research Subjects)

การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องเป็นผู้ที่เคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องจึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ร่วมกับวิธีการใช้เทคนิคสโนว์บอล (snowball technique) โดยสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลว่าได้รับการส่งต่อข่าวปลอมมาจากผู้ใดหรือสื่อสังคมออนไลน์ใดสามารถสะดวกใจให้ผู้วิจัยเข้าร่วมกลุ่มที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวในแพลตฟอร์มดังกล่าวได้หรือไม่หรือมีผู้ใดที่อยากแนะนำผู้วิจัยให้ไปติดต่อสัมภาษณ์หรือไม่ โดยสามารถรวบรวมผู้ให้ข้อมูลและเข้าร่วมการสัมภาษณ์จำนวน 22 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักร้อง 6 คน เพื่อวางโครงสร้างคำถามการสัมภาษณ์ (Interview Guide) ให้เหมาะสมและได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ และกลุ่มหลัก 16 คน ในการสัมภาษณ์กลุ่มนักร้องนั้นดำเนินการตามแนวทางของ Rodrigo et al. (2022) ในการพัฒนาคำถามการสัมภาษณ์และกำหนดธีม (Theme) จากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมในสื่อสังคมออนไลน์ช่วงสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 รวมทั้งสอบถามหากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะใช้เป็นกลุ่มหลักในการศึกษาจากผู้เข้าร่วมนักร้องแนะนำจากนั้นจึงติดต่อรวบรวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในส่วนการศึกษาหลักโดยใช้คำถามการสัมภาษณ์ที่พัฒนาได้โดยทำการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เนื่องจากเกิดอุปสรรคในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์โปรดดูตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

Case	Age	Gender	Education	Location	Infection	Covid's Knowledge	Career
1 (Pilot)	59	Female	Phd	Urban	Infect	Fair	Professor
2 (Pilot)	67	Female	Master	Rural	Clean	Fair	Retiree
3 (Pilot)	62	Female	Master	Urban	Clean	Good	Retiree
4 (Pilot)	56	Male	Master	Urban	Clean	Fair	Retiree
5 (Pilot)	67	Female	Master	Urban	Clean	Good	Retiree
6 (Pilot)	45	Female	Master	Urban	Clean	Fair	Employee
7	49	Male	Master	Urban	Clean	Good	Official
8	53	Male	Bachelor	Urban	Clean	Good	Freelancer
9	69	Female	Phd	Rural	Clean	Fair	Retiree

ตารางที่ 3.1

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

Case	Age	Gender	Education	Location	Infection	Covid's Knowledge	Career
10	65	Male	Bachelor	Rural	Infect	Fair	Retiree
11	62	Male	Master	Urban	Infect	Fair	Retiree
12	71	Male	Bachelor	Urban	Clean	Good	Retiree
13	42	Female	Bachelor	Rural	Clean	Good	Official
14	48	Female	Bachelor	Urban	Clean	Good	Official
15	60	Male	Bachelor	Rural	Clean	Fair	Insurance Agent
16	60	Female	Master	Urban	Clean	Fair	Retiree
17	60	Female	Bachelor	Rural	Infect	Good	Official
18	63	Female	Bachelor	Urban	Infect	Fair	Retiree
19	61	Female	Bachelor	Urban	Clean	Fair	Retiree
20	54	Female	Master	Urban	Clean	Good	Freelancer
21	56	Male	Master	Urban	Clean	Fair	Retiree
22	37	Female	Master	Urban	Infect	Good	Official

3.1.2.2 กระบวนการวิจัย (Research Process)

ในขั้นตอนการพัฒนาคำถามการสัมภาษณ์ในกลุ่มนำร่องโดยวิธีการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ปฏิเสธว่าไม่เคยส่งข่าวปลอมด้านสุขภาพแต่เมื่อยกตัวอย่างหัวข้อข่าวปลอมที่ศูนย์ข่าวปลอมเคยรายงานมาสอบถามความคิดเห็นกลับยอมรับว่าเคยส่งต่อหัวข้อข่าวเนื่องจากไม่ทราบว่าข่าวที่เคยส่งดังกล่าวเป็นข่าวปลอมทำให้ทราบว่าลักษณะคำถามเดิมจากการทบทวนวรรณกรรมที่เป็นคำถามโดยตรงไม่เหมาะกับการสัมภาษณ์ในการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จึงเปลี่ยนลักษณะให้เป็นคำถามอธิบายประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลและการแสดงความคิดเห็นในลักษณะปลายเปิดแทนเนื่องจากคำถามที่อ่อนไหวอาจจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดอคติและเพื่อลดการป้องกันตนเองของผู้ให้สัมภาษณ์จึงเลี่ยงการใช้คำว่าข่าวปลอมและใช้คำว่าข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือด้านสุขภาพแทน วิธีการนี้ประยุกต์จากวิธีการสัมภาษณ์คำถามอ่อนไหว (Sensitive Question) เรื่องการข่มขืนโดนหลอกเสี่ยงคำว่าข่มขืนในแอฟริกาใต้แต่ใช้คำถามเฉพาะเจาะจงถึงพฤติกรรม เช่น มีเพศสัมพันธ์โดยอีกฝ่ายไม่ยินยอม เป็นต้น เนื่องจากได้ผลลัพธ์คำตอบที่ดีกว่าในการยืนยันพฤติกรรมการข่มขืน (Sikweyiya et al., 2007)

ขั้นตอนการสัมภาษณ์หลัก ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำมาจากผู้ให้สัมภาษณ์นำร่องมีอายุตั้งแต่ 37-71 ปี ครึ่งหนึ่งอยู่ในวัยเกษียณ เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี 2021 คือมีประชากรจริงต่อประชากรทั้งหมดในประเทศหรือใน

พื้นที่สังคมนั้น ๆ เท่ากับหรือเกินร้อยละ 10 มีอายุ 60 ปี หรือเท่ากับหรือเกินร้อยละ 7 มีอายุ 65 ปี (Tejativaddhana et al., 2022) การดำเนินการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์โดยจะมีการขอ อนุญาตบันทึกเสียงการสนทนาและคำตอบของผู้ให้ข้อมูลจะนำไปถอดเทปคำต่อคำเพื่อใช้ในการ วิเคราะห์ด้วยวิธีการ Thematic Analysis 6 ขั้นตอนคือ ตามวิธีการของ Braun and Clarke (2006) ด้วยผู้ประเมินสองคนและใช้สถิติ Cohen Kappa เพื่อประเมิน Inter-rater reliability (IRR) เช่นเดียวกับในการศึกษาส่วนที่ 1

ตารางที่ 3.2

กรอบคำถามการสัมภาษณ์

วัตถุประสงค์	คำถาม	ประยุกต์จาก
ข้อมูลส่วนตัว	1. ท่านอายุเท่าไร? 2. ท่านประกอบอาชีพอะไร? 3. ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?	Rodrigo et al. (2022)
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโควิด-19	1. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 2. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาด ท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด? 3. ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกันหรือไม่? 4. ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19 หรือไม่? 5. ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?	De Coninck et al. (2021); Earnshaw et al. (2020)
การใช้สื่อสังคมออนไลน์	1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นใช้เวลาในโซเชียลฟอรมใดเป็นหลัก? 2. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19? (เพราะเหตุใดและมีความถี่เท่าใด?)	Rodrigo et al. (2022)

ตารางที่ 3.2

กรอบคำถามการสัมภาษณ์ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	คำถาม	ประยุกต์จาก
การรับรู้เกี่ยวกับข่าวปลอม	1. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่? (โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าวเคยได้รับการส่งต่อ?)	Rodrigo et al. (2022)
การประเมินข่าวสารที่ได้รับ	1. เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง? 2. เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง? 3. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?	De Coninck et al. (2021)
ความเชื่อและทัศนคติเรื่องทฤษฎีสมคบคิด	1. องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อย่างไร? 2. อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จึงจะละการผลิตรักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่? 3. ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?	De Coninck et al. (2021); Earnshaw et al. (2020)

ตารางที่ 3.2

กรอบคำถามการสัมภาษณ์ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	คำถาม	ประยุกต์จาก
การส่งต่อข่าวเพื่อความบันเทิง	1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อความสนุกสนานหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อคลายความเบื่อหน่ายหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อความเพรียกเพรียงหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อการผ่อนคลายหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อฆ่าเวลาหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)
การส่งต่อข่าวเพื่อเข้าสังคม	1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อกับหัวข้อในบทสนทนาหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)

ตารางที่ 3.2

กรอบคำถามการสัมภาษณ์ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	คำถาม	ประยุกต์จาก
การส่งต่อข่าวเพื่อเข้าสู่สังคม	4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)
การส่งต่อข่าวเพื่อหาข้อมูล	1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารล่าสุดหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)

ตารางที่ 3.2

กรอบคำถามการสัมภาษณ์ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	คำถาม	ประยุกต์จาก
การส่งต่อข่าวเพื่อการแสดงออกหรือ เพื่อการสร้างสถานะสังคม	1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนใช้การส่งต่อข้อมูล ช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากข้อมูลที่ส่ง ต่อสอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานของตนหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากการส่งต่อ ข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากอยากส่งต่อ ข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากการส่งต่อ ข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)
การส่งต่อข่าวจากลักษณะเนื้อหา	1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากข้อมูลที่ส่ง ต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากข้อมูลที่ส่ง ต่อมีความน่าสนใจหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)

ตารางที่ 3.2

กรอบคำถามการสัมภาษณ์ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	คำถาม	ประยุกต์จาก
การส่งต่อข่าวจากลักษณะเนื้อหา	3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจาก ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจาก ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์หรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจาก ข้อมูลที่ส่งต่อสำคัญหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)
การส่งต่อข่าวจากเหตุผลส่วนตัว	1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพื่อ คั่นหน้าหัวข้อข่าวหรือไม่? (โปรดอธิบาย?) 2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนื่องจากการ ส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่? (โปรดอธิบาย?)	Chen et al. (2015a, 2015b)
การส่งต่อข่าวปลอม	1. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องมีการ ส่งต่อเพิ่มขึ้น หลังจากการระบาดของโรคโควิด-19หรือไม่? (เพราะเหตุใด?) 2. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการ ส่งต่อ ข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ ส่งต่อ ข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?	Rodrigo et al. (2022)

ตารางที่ 3.2

กรอบคำถามการสัมภาษณ์ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	คำถาม	ประยุกต์จาก
การส่งต่อข่าวปลอม	3. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรที่ส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด? 4. เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว? 5. ท่านจะส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนหรือไม่? (เพราะเหตุใด?) 6. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจบ้างหรือไม่? 7. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมหรือไม่?	Rodrigo et al. (2022)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 คุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพในประเทศไทย

การดำเนินการในงานวิจัยส่วนที่ 1 โดยใช้ผู้ประเมิน 2 คนจัดกลุ่มและวิเคราะห์รูปแบบของข่าวปลอมด้านสุขภาพจากศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมจำนวน 468 ข่าวด้วยวิธีการ thematic analysis 6 ขั้นตอนคือตามวิธีการของ Braun and Clarke (2006) สามารถระบุได้ทั้งหมด 5 รูปแบบหลัก (Main Themes) และ 14 รูปแบบรอง (Subthemes) โดยใช้สถิติ Cohen Kappa เพื่อประเมิน Inter-rater reliability (IRR) พบว่าค่า IRR อยู่ระหว่าง 0.8-1 คือ มีค่าของโคเฮนที่ยอมรับได้สูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 แสดงถึงความมีนัยสำคัญระหว่างอัตราการประเมินตรงกันของผู้ประเมินสองคนรายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ก

รูปแบบหลักที่เด่นชัดส่วนใหญ่ทำให้ทราบว่าข่าวปลอมด้านสุขภาพที่มีการส่งต่อในประเทศไทยสามารถจำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ ทฤษฎีสมคบคิด, วิทยาศาสตร์ลวงโลก, โฆษณาหลอกลวงและรีวิวปลอม, ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และ ข้อมูลบิดเบือน ใกล้เคียงกับงานวิจัยในอดีตที่ใช้ทฤษฎี Framing เช่นกันของ Mohammadi et al. (2022) ซึ่งมีรูปแบบหลักที่เห็นเด่นชัดคือ Protection And Solutions Theme เนื่องจากเกี่ยวข้องกับวิธีการในการปฏิบัติตัวและป้องกันโรคในช่วงการระบาดของโรคติดต่อโดยตรงและเป็นสิ่งที่ผู้คนให้ความสนใจในช่วงเวลาวิกฤตโรคระบาด โดยมีรูปแบบรองของงานวิจัยนี้ที่ตรงกันกับการศึกษานี้อีกได้แก่ Home Remedies ,Treatments and Drugs, Diagnosis and Testing, Virus Killers (Mohammadi et al., 2022) นอกจากนี้การศึกษานี้ยังพบรูปแบบหลักเรื่องทฤษฎีสมคบคิดตรงกับรูปแบบหลักของ Wonodi และคณะในปี 2022 เช่นเดียวกันซึ่งงานวิจัยนี้ใช้วิธีการ Framework Analysis ศึกษาปรากฏการณ์ Misinformation ในไนจีเรียโดยมีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับทฤษฎีสมคบคิดคือ Biological Weapon, Transmitted by 5G Technology (Wonodi et al., 2022) รายละเอียดโปรดดูตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

Themes and Subthemes

Category	Code	Examples	Count	% Codes
Conspiracy Theory Theme				
มีผู้อยู่เบื้องหลัง	CT01	ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ผู้ร่วมขบวนการทั้งหมดเข้าไปแทรกแซงและบริษัทยาและเอาเชื้อโรคใส่มาในวัคซีนที่จะมาฉีดคนไทยเพื่อฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เพื่อที่จะยึดประเทศไทย	17	1.30
อ้างอิงแหล่งข่าววงใน	CT02	นี่ที่ผู้ใหญ่วงในการแพทย์บอกเอง เค้ารู้แต่ไม่บอกประชาชนให้รู้	125	9.70
มีแผนการปกปิดในแง่ลบต่อสังคมหรือกลุ่มคน	CT03	แต่ว่ารัฐสั่งปิดข่าวเงียบเพราะกลัวว่าคนจะไม่ฉีดวัคซีนจำนวนคนที่เสียชีวิตจากการฉีดวัคซีนตอนนี้เกือบ 100 คน	64	5.00
แสดงความหวาดระแวง	CT04	ใครไปฉีดวัคซีนไฟเซอร์หรือโมเดอร์นาเตรียมตัวบอกลาคนในครอบครัวได้แล้ว ชีวิตที่เหลืออยู่ได้ไม่นานเกิน 2 ปี	46	3.60
ปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานรองรับ	CT05	สมุนไพร มั่นกลินแรงดีครับ ฆ่าเชื้อตายหมดครับ	66	5.10
Misleading Information Theme				
เจตนาให้ข้อมูลผิด	DI01	ทหารทุ้มบ ฉีดพ่นฆ่าเชื้อบนท้องถนนกว่า 22 ล้าน	216	16.70
เจตนาชักจูงหรือชี้นำให้เชื่อ	DI02	แหกหนีที่กักกันอยู่แล้ว!!.....ทุบกำแพงแหกที่กักกัน....หนีออกมาอ้อ	195	15.10
เจตนาสร้างความสับสนไขว้เขว	DI03	ลงทะเบียนจองฉีดวัคซีนพร้อมแล้วยังต้องเช็กกับสถานพยาบาลที่จองไว้ใน 7-10 วัน เพราะรายชื่อจะตกหล่น	181	14.00
Fraudulent Advertising Theme				
ข้อมูลหลอกลวง	FR01	https://www.moqh.in.th/?rid=G8YsMuq กระทรวงสาธารณสุข ลงทะเบียนฉีดวัคซีน Covid-19	40	3.10
รีวิวข้อมูลหลอกลวง	FR02	ตอนที่พี่รู้ตัวว่าคนที่บ้านติดโควิดเลยสั่งXXXมากิน แต่เนิ่น ๆ พอเข้าไปตรวจที่โรงพยาบาลพี่ติดเชื้อโควิดจริง ๆ ตอนนั้รักษาที่โรงพยาบาล อาการดีขึ้นเรื่อย ๆ เชื้อไม่ลงปอด ไม่มีไข้ และหายใจเป็นปกติคะ	54	4.20

ตารางที่ 4.1

Themes and Subthemes (ต่อ)

Category	Code	Examples	Count	% Codes
Incorrect Information Theme				
ข้อมูลไม่ถูกต้อง	MI01	วัคซีนโควิด-19 ทำมาจากไขมันหมู	67	5.20
Pseudoscience Theme				
อ้างอิงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	PS01	สภาวะอารมณ์ของคนเรามีผลต่อการติดเชื้อโรคไวรัสโควิด-19 ยิ่งมีความถี่ต่ำ มีอารมณ์ด้านลบเศร้าหมองจะยิ่งติดเชื้อได้ง่าย	33	2.60
ให้ข้อมูลความหวังที่ผู้รับสารต้องการ	PS02	ข่าวดีคือ * ในที่สุด Ram นักศึกษาชาวอินเดีย..... ได้พบยาสามัญประจำบ้านสำหรับ * Covid-19 * ซึ่งได้รับการอนุมัติจาก WHO เป็นครั้งแรก	86	6.70
การใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ที่ทำตามได้ง่าย	PS03	ต้มน้ำร้อนให้มาก ๆ เพื่อเป็นการป้องกันโรคให้รักษาระดับอุณหภูมิในร่างกาย ทานขิงให้มากหน่อยออกกำลังกายมาก ๆ ก็จะไม่ติดเชื้อ	100	7.80

4.1.1 รูปแบบกลุ่มทฤษฎีสมคบคิด (Conspiracy Theory Theme)

4.1.1.1 หมวดมีผู้อยู่เบื้องหลัง

ข้อมูลไม่ถูกต้องที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะที่อ้างอิงถึงการกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มที่มีอำนาจโดยไม่มีหลักฐานและจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้เนื่องจาก Heider อธิบายในปี 1958 ว่าทฤษฎีสมคบคิดนั้นมีขึ้นเพื่ออธิบายเหตุการณ์และเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเสถียรภาพและความสอดคล้องภายในเพื่อทำความเข้าใจโลก ซึ่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญและแผนการลับ ซึ่งการทำการโดยกลุ่มที่มีอำนาจและเป็นอันตราย (Douglas et al., 2017; Goertzel, 1994) โดยมีคำสำคัญที่แสดงคุณลักษณะดังกล่าวดังตัวอย่างในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองมีผู้อยู่เบื้องหลัง

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
ผู้กระทำการ	ผู้ก่อการร้าย, คอมมิวนิสต์, ขยะโลก, บริษัทยา, คนขายวัคซีน, ผู้ร่วมขบวนการ, รัฐบาลจีน, อุฮั่น, ในจีน, แลป (Lab), สหรัฐอเมริกา, คำสั่งจากเบื้องบน, นายก, วีวีไอพี (VVIP) เป็นต้น
การกระทำ	ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์, ล้างโลก, สั่งยิง, ยึดประเทศไทย, กอบโกยผลประโยชน์, ทดลองยา, ปลอ่ยเชื้อโควิด, แพร่เชื้อ, กักกันผู้ป่วย, ไม่จ่ายเงิน, ขายวัคซีน เป็นต้น

ตารางที่ 4.2

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองมีผู้อยู่เบื้องหลัง (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
เหตุผลของการกระทำ	แพรทักแซง, เกณฑ์, ให้ดีเป็น, ทำทางจะ, อ้าง, บังคับให้, ได้รับคำสั่ง, เลือกที่จะให้, หยุดบริหาร, เหตุผลคือ เป็นต้น
ผลลัพธ์	โทษ, กระทบต่อ, ขาดรายได้, ยถากรรม, อย่างแสนสาหัส, โหดร้ายมาก ๆ เป็นต้น
คำเตือน	อย่าบอกใคร, ทั่วโลกจะรู้, ตรวจพบ, มันกลัว เป็นต้น

4.1.1.2 หมวดอ้างอิงแหล่งข่าววงใน

ข้อมูลไม่ถูกต้องที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะที่อ้างอิงถึงการได้รับข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มคนใดโดยไม่มีหลักฐานและจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้เนื่องจากแรงจูงใจในการแพร่กระจายที่พบคือ เมื่อสารสนเทศเกิดบกพร่องไม่สามารถใช้การได้จะเกิดความต้องการในการค้นหาเพื่อเติมเต็มข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนหรือขัดแย้งกันเพื่อลดความไม่แน่นอนและความสงสัยในการอธิบายเหตุการณ์ที่ไม่มีแบบแผนแน่นอนเนื่องจากคำอธิบายเหตุการณ์อาจขัดต่อความเชื่อของตณทฤษฎีสมคบคิดนั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามโดยการส่งต่อข้อมูลที่มีโครงสร้างเป็นเอกลักษณ์คือการอ้างอิงถึงกลุ่มวงใน (Insider) ที่ได้รับการยอมรับและกลุ่มวงนอก (Outsider) ที่พยายามทำการคุกคามโดยมีรายละเอียดของวิธีการและสาเหตุที่ผู้คุกคามใช้และกลยุทธ์ในการรับมือภัยดังกล่าวของกลุ่มวงใน (Tangherlini, 2017) ซึ่งการแบ่งกลุ่มวงในและกลุ่มวงนอกนั้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการศึกษาเรื่องเล่าและความเชื่อในทฤษฎีทางสังคมโดยเฉพาะทฤษฎีสมคบคิด (Barkun, 2003; Bodner et al., 2020) โดยมีคำสำคัญที่แสดงคุณลักษณะดังกล่าวดังตัวอย่างในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองอ้างอิงแหล่งข่าววงใน

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
ผู้มีชื่อเสียง	Fauci, Robert F. Kennedy Jr., Bill Gates, Dr. John, พระองค์ได้รับสั่ง (ราชินีของไทย), เมื่อคืนว่าหลวงปู่ทวดมานิมิต (พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียง), ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ประสิทธิ์ (หมอที่มีชื่อเสียง), นายอนุทิน (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข) เป็นต้น

ตารางที่ 4.3

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองอ้างอิงแหล่งข่าววงใน (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
เพื่อนและครอบครัว	เพื่อนบอกมาโทรมาบอกว่า, หลานโทรมาบอก, แม่เพื่อนเป็นหมอที่กำลังจะไปตรวจครับ, เมื่อแม่ไลน์มาบอกว่า, ป้าเล่าว่า, แม่บอกว่า, อันนี้แม่เพื่อนที่ทำงานบอกมาค่ะ, ประกาศด่วนเมื่อสักครู่นี้พี่สาวผมที่ไปตรวจที่, หลานของเพื่อนจบปริญญาโททำงานในจีน, เพิ่งรู้ข่าวเคสจากคนใกล้ตัว, จากผู้ใหญ่ที่นับถือ, พี่ที่ทำงานเล่าให้ฟังว่า, มีพี่ท่านหนึ่งเป็นเจ้าของบริษัททัวร์ไปฉีดมาแล้ว, อาจารย์ผู้ร่วมงานจึงนำมาเล่า เป็นต้น
ผู้มีอำนาจรับผิดชอบ	ข้อมูลของรัฐบาลเอง, ถ่ายทอดสดจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, สธ.ประกาศ, จากเฟซบุ๊กไลฟ์ กระทรวงสาธารณสุข, ข่าวจาก ศบค., ที่มา สถาบันบำราศนราดูร, คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, ผู้ดูแลนโยบายด้านโควิดโดยตรงของประเทศ, ศูนย์แถลงข่าวโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, โดยศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข, กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเผยแพร่, สสจ.ประเมิน, กงสุลยอมรับ เป็นต้น
นิติบุคคลต่างประเทศ	จากอดีตผู้บริหารบริษัทไฟเซอร์ที่เกษียณอายุ, อดีตหัวหน้าวิทยาศาสตร์ของไฟเซอร์ (Pfizer) กล่าวว่า, นักวิทยาศาสตร์ของไฟเซอร์ (Pfizer) ให้ข้อมูลว่า, มหาเศรษฐีผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทและกำลังสำคัญที่อยู่เบื้องหลังวัคซีนโควิด-19 เรียกร้องให้, จากนักวิทยาศาสตร์นิวเคลียร์ฟิสิกส์ระดับโลก, กลุ่มแพทย์เยอรมันพบ, นักภูมิคุ้มกันวิทยาที่ได้รับการยกย่องทั่วโลกกล่าวต่อไป, ตามที่นักวิทยาศาสตร์ชาวอิตาลี, กองกำกับการแพทย์จีนและยาสมุนไพรจีนแห่งชาติประเทศจีน, ศาลฎีกาประเทศสหรัฐอเมริกาตัดสินว่า, ต่างประเทศออกข่าว, ตรงกับที่รัฐบาลญี่ปุ่นพบ, สำนักงานสาธารณสุขของอังกฤษแถลง, แพทย์ทั่วโลกออกคำเตือนเร่งด่วน เป็นต้น

4.1.1.3 หมวดมีแผนการปกปิดในแง่ลบต่อสังคมหรือกลุ่มคน

ข้อมูลไม่ถูกต้องที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะที่อ้างอิงถึงการปกปิดข้อมูลหรือแผนการร้ายจากบุคคลหรือกลุ่มคนใดโดยไม่มีหลักฐานและจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้เนื่องจากเอกลักษณ์ที่สำคัญของทฤษฎีสมคบคิดคือการคาดเดาว่ามีการกระทำบางอย่างที่กระทำหลังการรับรู้สาธารณะซึ่งประกอบด้วยหลายฝ่ายร่วมมือกันกระทำที่มีความซับซ้อน ผู้สมรู้ร่วมคิดเหล่านั้นร่วมกันโกหกหลอกลวงให้ข้อมูลบิดเบือนเพื่อปกปิดการกระทำของตน (Douglas et al., 2017) โดยมีคำสำคัญที่แสดงคุณลักษณะดังกล่าวดังตัวอย่างในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มร่องแผนการปกปิดในแง่ลบต่อสังคมหรือกลุ่มคน

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
การกระทำ การปกปิด	ปิด, ปิดข่าว, ปกปิด, ปิดข้อมูล, สั่งปิด, ปิดบัง, ปิดข่าวเงียบ, ช่วยกันปิดข่าว, หมกเม็ด, ไม่มีข่าว, ไม่แจ้ง, ไม่เคยเปิดเผย, ซ้ออ้าง, โกหก, หลอกลวง, เจ็บ, ข่าวเงียบกริบ, ลับหยุดโลก, ประโคมข่าว, แต่ไม่บอก, ไร้, เลี่ยง, แก้อ, ลบตัวเลข, ถูกสร้างขึ้น เป็นต้น
การใช้อำนาจ	สั่ง, สั่งห้าม, สั่งให้, ถูกสั่ง, ไม่ให้, ไม่ยอม, หยุดก่อน, ห้าม, ห้ามเข้า, ไร้คำสั่ง, แต่ให้, เผื่อระวัง, บอก, ตัดสินใจ, พูดได้เท่านี้, ตัดปัญหา, ใจหิน เป็นต้น
ถูกเปิดโปง	แฉ, รั่ว, ลือ, ได้ข่าว, ออกข่าว, บอกว่า, รอเขาแถลง, รายงาน, เผยแพร่, โปรดทราบ, เปิดเผย, บอกว่า, เกิดขึ้น, เอาออกมา, ยอมรับ, ระบ, คาดว่า, เพราะจะมี, เหตุผลคือ, เรื่องสำคัญ, ทราบดีว่า, รู้ดีว่า, จะได้รู้, รู้ข้อมูล, เข้าถึง, ให้รู้, แคร์, เตือนมา, จึงเตือน เป็นต้น
คำเตือน	กลัว, กระทบ, หวั่น, กลัวว่าคนจะ, เพราะจะมี, แตกตื่น, เสียหน้า, เดือด, ด่ายับ, ห่วง, ระวังตัว, ไม่อยาก เป็นต้น

4.1.1.4 หมวดแสดงความหวาดระแวง

ข้อมูลไม่ถูกต้องที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะที่แสดงถึงความหวาดระแวงในเนื้อหาโดยไม่มีหลักฐานและจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้เนื่องจากความเชื่อในทฤษฎีสมคบคิดเชื่อมโยงกับความหลงตัวเอง (Narcissism) เป็นแรงจูงใจในการป้องกันเพื่อบรรเทาความรู้สึกไม่ดีของตนหรือกลุ่มของตนเนื่องจากสถานภาพไม่เอื้ออำนวยให้เข้าถึงข้อมูลเป็นการขยายมุมมองส่วนตนที่ต้องการความถูกต้องจากภายนอกและเชื่อมโยงกับความคิดหวาดระแวง (Cichocka et al., 2016) โดยมีคำสำคัญที่แสดงคุณลักษณะดังกล่าวดังตัวอย่างในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มร่องแสดงความหวาดระแวง

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
ความรุนแรง	สงครามโลก, อาวุธชีวภาพ, ลดจำนวนประชากรโลก, ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนไทย, ทำลายล้างคนทั่วโลก, อาชญากรรม, ล้มตายนับไม่ถ้วน, กำลังฆ่าคน, ผู้คนจะล้มตาย, ฆ่าคนทางอ้อม, เพื่อความมั่นคง, รวยจากเชื้อโรค, อุ่มกลุ่มทุนประกัน, ฉัดสารพิษร้ายแรง, ยาพิษ, ถูกฉัดเข้าไป, ถูกจับกุม, ไวรัสอันตราย, ไวรัสตัวใหม่, แต่ใช้เชื้อโรค, เชื้อโรคมัน, วัคซีนฆ่าล้างเผ่าพันธุ์, วัคซีนอันตราย, วัคซีนมรณะ, ไม่ใช่วัคซีน, ฉีดแทนวัคซีน, ดัดแปลงพันธุกรรม, เปลี่ยนสารพันธุกรรม, ทางพันธุกรรม, เป็นเรื่องหลอกลวง, ลดภูมิคุ้ม, ใส่เชื้อโรค, นำพาไวรัส เป็นต้น

ตารางที่ 4.5

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองแสดงความหวาดระแวง (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
ความวิตกกังวล	ห้ามแชร์ข่าว, ห้ามออกไป, งดเข้า, งดไป, ให้อดพัน, ปกป้องผู้คน, ป้องกันตนเอง, ต่อสู้เพื่อการดำรงอยู่, หวั่น, ระวัง, เผื่อระวัง, ระวังกันเอาเอง, ระมัดระวังด้วย, ถือเป็นความผิด, ว่าร้ายรัฐบาล, อาจมีปัญหา, หยุดักขึ้น, ไม่ผิด, เราไม่ผิด เป็นต้น
ผลร้าย	เสียชีวิตจากโควิด, เราจะตายกันหมด, เป็นตายร้ายดียังไง, ก็อันตรายอยู่ดี, อยู่ได้ไม่เกิน, ชีวิตที่เหลือ, ถ้าแม่ตาย, คนตาย, คนตายเร็ว, เสี่ยงชีวิต, เสี่ยงชีวิตกับการบริหาร, เตรียมตัวบอกลา, ก่อให้เกิดมะเร็ง, กลายเป็นพาหะ, แพร่ต่อ, ทำให้บางประเทศ, เข้าไปในสมอง, จะช่วย, ความเสื่อมโทรม, อย่างมหันต์, อยู่รอดอย่างไร, เลวร้ายมาก, มีความรุนแรง, ร้ายแรงมาก, ทุเรศ, นรก, โหด, ของพ่อมึง เป็นต้น

4.1.1.5 หมวดปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานรองรับ

ข้อมูลไม่ถูกต้องที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะของทฤษฎีสมคบคิดที่ต้องการสร้างแนวคิดแบบสมคบคิดแต่มีเนื้อหาที่ปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานและจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้ทั้งหมดโดยมีคำสำคัญที่แสดงคุณลักษณะดังกล่าวดังตัวอย่างในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานรองรับ

รูปแบบ	ตัวอย่างข้อความ
เหตุและผลไม่สัมพันธ์กัน	- สมุนไพร มั่นกลืนแรงดีครับ เชื้อตายหมดครับ - ยิ่งถ้าเป็นน้ำที่รับพลังงานดี ๆ บรรจุไว้..น้ำในขวดแก้วที่ตากแดด น้ำฟังเสียงสวดมนต์ น้ำแช่ดอกไม้ ดังนั้น..ให้ผ่องใสออกมาใกล้ชิดธรรมชาติตากแดดบ้าง สวดมนต์ ภาวนา ผ่อนคลาย - ผู้คนที่อยู่ในอาคาร ออฟฟิศ ห้างสรรพสินค้า ตลาด รถใต้ดิน รถไฟฟ้า สถานะเร่งรมย์มีความถี่ต่ำกว่า 7 Hz ถ้าได้รับไวรัส ไวรัสจะเติบโตได้ง่าย - นี่**ไม่ใช่ไวรัส แต่เป็นแบคทีเรีย** ที่เกิดปฏิกิริยาเคมี กับรังสี 5G เท่านั้น - เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ สามารถติดต่อผ่านการมองตาได้ - ค่าพีเอช คือ ความเป็นด่างที่มีอยู่ในกระแสเลือด มีส่วนควบคุมความสมดุลในร่างกาย ค่าพีเอชของไวรัสโคโรนามีตั้งแต่ 5.5 ถึง 8.5 สิ่งที่เราต้องทำเพื่อเอาชนะไวรัสโคโรนาต้องกินอาหารที่เป็นด่าง และในอาหารต้องมีค่าพีเอช มากกว่าค่าพีเอชในไวรัส - นั่นคือพวกเขาจะถูกทำลายจากความเป็นมนุษย์และผู้รอดชีวิตจะกลายเป็น GMOs!

ตารางที่ 4.6

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองปะติดปะต่อเรื่องโดยไม่มีหลักฐานรองรับ (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างข้อความ
	- ร่างกายของเราจะมีฤทธิ์เป็นต่างแต่ถ้าหากคนที่มีความเชื่อเป็นกรดสูงจะทำให้ป่วยเป็นโรคมะเร็ง ทานเนื้อวัว นมวัว ประจำเลือดมักเป็นกรด จะทำให้เชื้อไวรัสโควิด-19 เจริญเติบโต ได้เป็นอย่างดี - ชอบกินเนื้อวัว นมวัว ประจำ เลือดมักเป็นกรด เป็นที่ชื่นชอบ ของโควิด - ความรัก ความเชื่อแผ่ ความเมตตาที่มีความถี่สูง ถ้าเจ้าของร่างกายได้รับไวรัสพบว่าไวรัสเติบโต ไม่ได้ - เมื่อก็มีญาติโทรมาบอกว่าวันนี้ผู้หญิงคลอดลูกเด็กออกมาพูดได้แล้วพูดว่าถ้าอยากหายจากโรคโควิด-19 ให้ทานไข่ต้มคนละฟอง ก่อน 24.00 น. ของวันนี้พูดจบเด็กก็ตาย - ถ้าไวรัสโควิด ยังมีอยู่ มันก็จะลงไปเกาะเพาะอาหาร ในกระเพาะอาหารมันจะมีน้ำย่อย บวกกับน้ำมะนาว มีกรดฆ่าไวรัสนี้ได้ - อย่าไปสถานที่ที่มีอากาศเย็น เชื้อโรคนี้หากถูกแดดจัด ๆ ก็จะหายไปเอง
ไม่มีหลักฐาน	- รัฐบาลช่วยเหลือเพราะเอาวัคซีนน้ำเปล่ามาฉีดให้ประชาชนทุกคนยั่วว่าทุกคน - ใครเชื่อก็ฉีดไป เข็ม 1 เข็ม 2 ไม่เป็นอะไร แต่รู้กันมัย พอนาน ๆ ไปตัววัคซีนที่ฝังในร่างกายมัน จะทำปฏิกิริยา ให้ร่างกายแย่ทีละส่วน - ประมาณร้อยละ 0.8 ของผู้ที่รับจะเสียชีวิตภายใน 2 สัปดาห์ ผู้ที่ยังรอดชีวิตยังไม่ตายทันที จะมีอายุขัยโดยเฉลี่ย 2 ปี หมายถึงอาจอยู่ได้ไม่เกิน 2 ปี และอายุสั้นลงเป็นลำดับเมื่อฉีดเสริม (เข็มต่อ ๆ มา) หรือฉีดบูสเตอร์ทุกครั้ง - ตั้งใจฟังให้ดีค่ะ วัตถุที่ใช้ผลิตวัคซีนที่เป็นแม่เหล็ก (magnetism) ขนาดนาโน (nano) ที่ห้ามใช้ในคน แต่นำไปใช้ผลิตในวัคซีนไฟเซอร์, โมเดอร์นา - คนส่วนใหญ่ฉีดวัคซีนมา เลือดมันเสีย ใช้ไม่ได้คือเลือดมันดำล้าเป็นพิษ

4.1.2 รูปแบบกลุ่มข้อมูลบิดเบือน (Misleading information theme)

4.1.2.1 หมวดเจตนาให้ข้อมูลผิด

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะมีความจงใจให้ข้อมูลที่ผิดและศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้โดย The European Association for Viewers Interests (EAVI) ได้นำเสนอการแบ่งข่าวที่จงใจขึ้นนำข้อมูลที่ผิดถูกต้องได้เป็นประเภทหลัก ๆ สิบประเภทโดยหลักเลียงที่จะใช้คำว่าข่าวปลอมในหัวข้อบทความเนื่องจากต้องการลดความซับซ้อน และความหมายของคำว่าข่าวปลอมอาจทำให้เกิดความสับสนได้เนื่องจากอาจทำให้สื่อถึงว่ามีเพียงข่าวจริงและข่าวปลอมเท่านั้นจึงเลือกใช้คำว่าข่าวขึ้นนำ (Misleading News) (EAVI, 2017)

4.1.2.2 หมวดเจตนาชักจูงหรือชักนำให้เชื่อ

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะมีความจงใจชักนำหรือโน้มน้าวให้เชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่ที่มีคำสำคัญที่แสดงคุณลักษณะดังกล่าวดังตัวอย่างในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองเจตนาชักจูงหรือชักนำให้เชื่อ

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
ปลุกระดม	ในการเปิดเผยข้อเท็จจริง, ช็อก!!!!, เช็กโซเชียลเดี๋ยวนี้, เราชนะ, ประกันโควิดครอบคลุมแค่คนที่ลงปอด, ตอนนี้ห้องฉุกเฉินปิดแล้ว, ศพห้ามเปิดกลับมาเป็นถุง, โชนอันตรายจากประกาศกระทรวง, ถ้าไม่ยอมไปนอนในหลุม, โปรดดูแล้วเอง เป็นต้น
ประชด ประชน	แพ่งแต่คุณภาพต่ำ, พวกมันจะซื้อเพิ่ม, เค้าไม่สนใจเราสนใจแต่ชีวิตตัวเอง, ห้ามตายให้เลื่อนไปก่อน เป็นต้น
เรียกความ สนใจ	มีข่าวมาว่า, ลือติดทั้งบ้าน, มีข่าวจะบอกที่ทุกคนควรรู้ เป็นต้น
โน้มน้าว	ผลทางการเมือง, ผมอยากขอให้ทุกคนลองหาข้อมูลเอง, ทั้งหมดแค่ความคิดเห็นส่วนตัว เป็นต้น

4.1.2.3 หมวดเจตนาสร้างความสับสนไขว้เขว

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะมีความจงใจสร้างความสับสนให้ผู้รับสารและศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่ที่มีคำสำคัญที่แสดงคุณลักษณะดังกล่าวดังตัวอย่างในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองเจตนาสร้างความสับสนไขว้เขว

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
ถามให้สับสน	ข้อความนี้ถูกรีไปล่า?, ใครรู้บ้างคะ? บอกหน่อย, จะหาข้อมูลเพิ่มเติมให้ทีหลัง, คิดดูนะว่าคนที่หนีออกมาเข้าประเทศมายังไง, ใครรู้เรื่องนี้บ้าง?, อธิบายให้ฟังหน่อย เป็นต้น
ให้ข้อมูล	บอกไม่ได้แต่เชื่อเถอะ, คนที่ไม่ฉีควัคซีนจะถูกกลายเป็นคนต้องห้าม, บอกเลยให้ระวัง, ให้คนที่กลับจากโรงบาลสนามโดยไม่ตรวจปอดเลย, เห็นคนล้มต่อหน้าต่อตาที่สี่แยก, เพิ่งไปฉีควัคซีนตอนนี้เสียแล้ว เป็นต้น

ตารางที่ 4.8

รูปแบบคำสำคัญในกลุ่มรองเจตนาสร้างความลับสนไขว้เขว (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างคำสำคัญ
เสียดสี	เค้านับราคาควักขึ้นให้ฟรีแต่ประเทศไทยไม่เอา, กล้าบังคับก็กล้าฉีด เป็นต้น
ขอให้ส่งต่อ	โปรดส่งต่อ, เพื่อตัวเองและคนอื่นในโลก, ฟังคลิปนี้, และส่งต่อ, ได้โปรดระวัง เป็นต้น

4.1.3 รูปแบบกลุ่มโฆษณาหลอกลวงและรีวิวลอม (Fraudulent Advertising Theme)

4.1.3.1 หมวดข้อมูลหลอกลวง (Fraudulent)

ข้อมูลหลอกลวงข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะทุจริตหลอกลวงให้เชื่อเพื่อโจมตีข้อมูล เช่น ฟิชซิง ลิงก์ (Phishing Links) และศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้ทั้งหมด

4.1.3.2 หมวดรีวิวลอม (Scam review)

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะหลอกลวงให้เชื่อเพื่อหวังประโยชน์ด้านการค้าและการโฆษณาผลิตภัณฑ์ เช่น อาหารเสริมสินค้าและบริการ และศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้ Hu et al. (2012) อธิบายว่าบทวิจารณ์ปลอมนั้นเป็นการกระทำของผู้ผลิตหรือผู้ขายหรือบุคคลที่สามในการติดตามบทวิจารณ์ของผลิตภัณฑ์และจงใจเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่แท้จริงคือแสดงตัวว่าเป็นผู้บริโภคเพื่อเจตนาเพิ่มยอดขายและประโยชน์ มีเจตนาให้ข้อมูลที่ไม่ต้องเกินจริงในบทวิจารณ์มีเจตนาชักจูงให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดโดยอาจเป็นแง่บวกหรือลบหรือเป็นกลางก็ได้ (Periakaruppan et al., 2016; Wu et al., 2020)

4.1.4 รูปแบบกลุ่มข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะให้ข้อมูลไม่ถูกต้องไม่ปรากฏเจตนาและศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้ ข้อมูลผิดนั้นเนื้อหาผสมระหว่างข้อมูลที่เป็นความจริงและข้อมูลเท็จและมีเจตนาในการเผยแพร่ข้อมูลแต่ผู้เผยแพร่ไม่รู้ว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องมีคุณลักษณะที่เป็นข้อมูลที่ผิดจึงมีผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสังคม (EAVI, 2017)

4.1.5 รูปแบบกลุ่มวิทยาศาสตร์ลวงโลก (Pseudoscience Theme)

4.1.5.1 หมวดอ้างอิงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Reference)

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะให้ข้อมูลไม่ถูกต้องโดยอ้างอิงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์

หรือศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์และศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้ เนื่องจากคนส่วนใหญ่พยายามใช้เหตุผลแทนสัญชาตญาณจึงหิบบีมข้อโต้แย้งทางวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือมาใช้งานโดยการอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Expert) หรือทฤษฎีที่สนับสนุนความเชื่อของตน วิทยาศาสตร์ลงโลกจึงเป็นประโยชน์เนื่องจากสอดคล้องสัญชาตญาณของผู้คนมากกว่าเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่ขัดแย้งสัญชาตญาณ (Boudry et al., 2015; McCauley, 2011; Wolpert, 2013)

4.1.5.2 ให้ข้อมูลความหวังที่ผู้รับสารต้องการ (Give the Audience Hopeful Information)

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะให้ข้อมูลไม่ถูกต้องโดยอวดอ้างสรรพคุณของยา สิ้นค้า สมุนไพร ผลิตภัณฑ์เกินจริงและศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้ ความหวังเท็จ (False Hope) นั้นมีคุณค่าทางใจที่ทำให้ผู้ป่วยมะเร็งและครอบครัวเชื่อข้อมูลผิดในรูปแบบวิทยาศาสตร์ลงโลกที่โฆษณาการรักษาที่ไม่มีหลักฐานรองรับ ข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ค่าน้ำว่ามีคนจำนวนมากหายป่วยและมีชีวิตยืนยาวแข็งแรงแม้ถูกแพทย์บอกว่าให้กลับบ้านและรอวันตาย ข้อมูลประกอบด้วยทฤษฎีสมคบคิดทางการแพทย์ถูกออกแบบมาเพื่อโฆษณาวิธีการตามธรรมชาติหรือมากเกินไปกว่านั้นวิธีการรักษาที่เป็นปาฏิหาริย์ (Bernicker, 2019)

4.1.5.3 หมวดการใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ที่ทำตามได้ง่าย (Home Remedies and Easy-to-Follow Treatments)

ข้อมูลไม่ถูกต้องทั้งหมดที่ได้รับการตรวจสอบแล้วโดยศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่มีลักษณะให้ข้อมูลไม่ถูกต้องโดยอธิบายแนวทางในการป้องกันหรือรักษาโรคด้วยสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในครัวเรือนและศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าไม่เป็นความจริงจะถูกจัดกลุ่มในหมวดหมู่นี้ Blancke et al. (2017) อธิบายว่าสิ่งที่ทำให้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธนั้นสัมพันธ์กับความไว้วางใจในข้อมูล การอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนสำคัญในเรื่องความเชื่อมั่นและการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน เช่น การไปพบทันตแพทย์ หรือเลือกอยู่หอสมรยนต์ ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลที่ผลักดันทิศทางของวิทยาศาสตร์ลงโลก (Pseudoscience) นั้นเชื่อมโยงกับอคติยืนยัน (Confirmation Bias) ที่ทำให้คนส่วนใหญ่นิยมทฤษฎีวิทยาศาสตร์ที่เข้าใจได้ง่ายและสมเหตุสมผลตามความคิดของตนไม่ใช่เหตุผลตามความจริงและเมื่อถูกกดดันให้ตัดสินใจหรือรู้สึกเป็นภาระจะมองหาเหตุผลที่สนับสนุนข้อโต้แย้งของตนโดยเพิกเฉยการยืนยันข้อมูลดังกล่าวซึ่งแรงจูงใจนี้ทำให้ไม่สามารถพิจารณาคุณค่าของข้อมูลที่ขัดแย้งได้ (Mercier & Sperber, 2011)

4.2 สาเหตุการแพร่กระจายของข่าวปลอม

จากการศึกษาในส่วนที่ 1 ของงานวิจัยนี้ทำให้พบว่าการแพร่กระจายของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้านสุขภาพในสื่อสังคมออนไลน์มีคุณลักษณะที่ตรงกับรูปแบบการสร้างทฤษฎีสมคบคิดตามการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยในอดีตเนื่องจากการส่งต่อข่าวปลอมนั้นประกอบด้วยผู้ส่งสารและผู้รับสารการใช้กลุ่มคำเร้าอารมณ์และศีลธรรม เช่น “ต่อสู้อยู่”, “ความโลภ”, “ความชั่วร้าย” และ “ลงโทษ” ประกอบในข้อความจะทำให้ผู้รับสารให้ความสนใจในการรับข้อมูลและเพิ่มโอกาสในการส่งต่อ (Brady et al., 2020; Brady et al., 2017) และข้อความที่สร้างความรู้สึกโกรธจะเพิ่มการส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องได้ (Han et al., 2020) ประกอบกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในส่วนที่ 2 ทำให้พบเหตุผลที่น่าสนใจในการส่งต่อข่าวปลอมด้านสุขภาพในสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยดังต่อไปนี้

4.2.1 การส่งต่อข่าวปลอมจากความผิดพลาดหรือไม่มีการตรวจสอบก่อน

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งานรวมถึงถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 14 คน จาก 22 คน ให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลที่รับมาก่อนส่งต่อหรือเข้าไม่ถึงข้อมูลที่ถูกต้องโดยบางคนยอมรับว่าได้ส่งข่าวปลอมด้วยความผิดพลาดเนื่องจากไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยโดยกล่าวว่า

“...ส่งต่อโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์”

“...ขาดความรู้ความเข้าใจในโรค”

“...ไม่ดูข้อมูลจากสถาบันการแพทย์ที่น่าเชื่อถือ”

“...แต่น่าจะสืบเนื่องจากการรวบรวมข้อมูลไม่ครอบคลุมและล่าช้า”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

เพศหญิง อายุ 67 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...แชร์โดยไม่ชัวร์อาจเพราะไม่รู้จริง”

“...คนบางคนไม่รู้จริง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศหญิง อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...เข้าใจไม่ถูกต้อง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

เพศหญิง อายุ 67 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...เพราะมีความเข้าใจผิด ๆ...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

เพศชาย อายุ 53 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...บางกลุ่มก็สงสัย...”

“...ถ้าเขามีความรู้เขาก็อาจจะต้องชะลอไว้ก่อน มีทางหาข้อมูลทางอื่นเขาก็คงจะต้องไปหาค้นหาแต่ถ้าไม่มีทางถามหาแล้วเขาก็อาจจะส่งข้อมูลไปเลยก็ได้”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เห็นข่าวลือก็เอาแล้ว”

“...เห็นเป็นข่าวลือเขาก็เชื่อไปแล้ว”

“...เข้าใจไม่ถึง...”

“...อาจจะไม่ได้ให้ความละเอียดการตรวจสอบข้อมูล”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11

เพศชาย อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ไม่ได้ตรวจสอบหรอก...”

“...บางเรื่องก็รู้ บางเรื่องก็ไม่รู้ ทั้งสองอย่าง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

เพศชาย อายุ 71 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...อาจจะเกิดด้วยความไม่ตั้งใจหรือว่าไม่รู้มากกว่าน่าจะเกิดข้อผิดพลาดอะไรอย่างเนี่ย”

“...อันนี้เห็นด้วยคือบางทีอาจจะด้วยความเผลอเรา”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

เพศหญิง อายุ 42 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เพราะว่าโควิด-19 ก็เป็นเรื่องใหม่ ๆ นะเนอะ ก็อาจจะแบบว่าไม่ทันที่จะรีเช็ค มาหรืออะไรอย่างเนี้ยก็รู้มาปุ๊บก็ส่งเลยก็มีเหมือนกันค่ะ”

“...มีค่ะอันนี้มีค่ะก็อย่างที่บอกว่าอาจจะแบบว่าหวังดีกับเพื่อนอะไรอย่างนี้ก็รีบ ๆ ส่งให้กลัวว่าช้าอะไรอย่างนี้ค่ะ”

“...น่าจะมึนค่ะ น่าจะมีแน่นอนค่ะ เพราะว่าปัจจุบันโซเชียลใช้กันเยอะขาดการ ควบคุมกำกับ”

“...อันนี้น่าจะเข้าข่ายที่แบบว่าฟังมาแล้วไม่ได้กรองเข้าเค้านะอะไรอย่างเนี้ย”

“...ใช่ ๆ ก็คือฟังข่าวปุ๊บอะไรเนี้ยค่ะ ก็มีค่ะ อ้อที่ส่งต่อโดยไม่ได้ตรวจสอบ ก็มีนะคะ คิดว่ามีค่ะ ใช่ ๆ เพราะหลาย ๆ แหล่งข่าวก็รายงานข้อมูลที่ไม่ตรงกันก็มี”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เคยค่ะ แต่เห็นหลักฐานคิดว่าจริงก็ส่งไป”

“...อ้อ เขาไม่ตรวจสอบหรือแค่ฟังข้อมูลหลาย ๆ ด้าน”

“...บางทีตัวเลขก็ไม่ตรงกันนี้ อันนี้ไม่อัปเดตก็ส่งมา”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18

เพศหญิง อายุ 63 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...คิดว่าเขาอยากส่งข้อมูล เขาคิดว่าถูกต้องเพราะเขาไม่ตรวจสอบแล้วรีบส่ง เหมือนรีบแชร์อะไรอย่างนี้นะคะ”

“...น่าจะมึนค่ะ รับข้อมูลมาก็ส่งต่อโดยไม่ได้ตรวจสอบ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ”

“...ขาดความรอบคอบและการไตร่ตรอง”

“...อาจจะส่งเพราะขาดความรู้และข้อมูลพื้นฐาน”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20

เพศหญิง อายุ 54 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ไม่คิดวิเคราะห์ให้ถูกต้อง”

“...ข้อมูลที่ส่งต่อถูกต้อง...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...คือไม่ค่อยไม่ได้รู้ด้วยอันไหนเรื่องจริงเรื่องปลอมอะไรอย่างนี้”

“...อันนั้นมันคิดว่ายากต่อการอัปเดต”

“...จำไม่ค่อยได้เท่าไรคะนานมากแล้ว อาจจะเป็นเรื่องโควิดแล้วตอนหลังมีการแก้ไขว่าเป็นเพจปลอม...”

“...เออ อาจจะมีเรื่องไม่ได้ตรวจสอบก่อนก็เพราะมันเป็นโรคเกิดใหม่ยังไม่มีใครมีความรู้อะไรชัดเจน 100 เปอร์เซ็นต์”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22

เพศหญิง อายุ 54 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

4.2.2 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะเชื่อว่าข้อมูลเป็นจริง

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งานรวมถึงถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 9 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นเชื่อว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้องและส่งต่อให้กลุ่มในสื่อสังคมออนไลน์ของตนให้ผู้อื่นโดยกล่าวว่า

“...บางคนที่ส่งต่อมานั้นคิดว่าเขาคิดว่าจริง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศหญิง อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...เข้าใจไม่ถูกต้อง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

เพศหญิง อายุ 67 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ก็เพราะว่าเขาไม่รู้เพราะว่าถ้าเขารู้ว่าเป็นชาวปलอมเนี่ยนะเขาไม่ส่งมาหรอก เพราะเขาส่งมาเสียเครดิตเขาเปล่า ๆ เขาส่งชาวปलอมมาแล้ว แล้วใครรู้เนี่ยเขาบอกว่า ไอนี้มัน พูดว่า ส่งชาวมาก็ปलอมบอกไอคิวคนส่งเอ่อประมาณนี้...ก็ปัญหาก็คือมันจะรู้ไหมละว่ามันของจริงหรือของ ปลอมชาวปलอมหรือเฟคนิวส์ หรือ ทรูนิวส์ ไซ้ใหม่ทีนี้ว่าถ้าทุกคนรู้ว่ามันเฟคนิวส์ เขาคงไม่ส่งแล้ว แต่เนี่ยเขาไม่รู้ว่ามันเป็นเฟคนิวส์ นะ เขาไม่รู้ ไม่รู้จริง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ก็คือเขา เขาไม่รู้ข้อเท็จจริงแต่เขาก็เชื่อไปแล้ว”

“...ก็ถ้าเขาอ้างเหตุผลเหตุผลมันก็น่าจะทำให้ง่ายขึ้น”

“...ผมว่าเขาไม่ได้แสดงออกหรอก แต่เขาหลงเชื่อไปแล้วเขาแค่อยากจะดูว่าคนอื่น เชื่อด้วยหรือเปล่า”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11

เพศชาย อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ใช่เป็นส่วนมากเลย”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

เพศชาย อายุ 71 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ตรงกับความคิดเห็นตัวเองอย่างเนี่ยะก็จัดเลยอันนี้น่าจะมีคะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เป็นความเชื่อบางคนก็ว่าแบบนี้หายนะ เขาก็ส่งอย่างนี้คะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...อาจจะส่งเพราะขาดความรู้และข้อมูลพื้นฐาน”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20

เพศหญิง อายุ 54 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...น่าจะไม่ว่าอันจริงหรือเท็จอยู่แต่พอมีข่าวปลอมคือไม่รู้เขาไม่รู้ว่ามันไม่ถูกต้อง ไม่อาจจะไม่รู้ว่ามันคือข่าวปลอมหรือไม่ใช่ข่าวปลอมอะไรอย่างนี้ไม่รู้คือตั้งใจส่งแต่เขาไม่รู้”

“...ไม่มีใครตั้งใจส่งข้อมูลผิดค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22

เพศหญิง อายุ 37 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

4.2.3 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะส่งตามผู้อื่นและอยากส่งเป็นคนแรก

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งาน รวมถึงถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 6 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นส่งตามผู้อื่นหรืออยากส่งเป็นคนแรกและส่งต่อให้กลุ่มในสื่อสังคมออนไลน์ของตนให้ผู้อื่นโดยกล่าวว่า

“...อยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรก”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ส่งไปเรื่อยนะครับ ส่งกันไปเรื่อย ๆ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

เพศชาย อายุ 71 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ใช่ ๆ เหมือนอาจจะแชร์มาอะไรอย่างเนี่ยค่ะ แล้วเขาก็แชร์ต่ออะไรอย่างเนี่ยค่ะ”

“...ส่วนมากก็คือเหมือนกับจะเป็นการแชร์ข้อความต่อกันมา ต่อกันมา”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

เพศหญิง อายุ 42 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...มีเพิ่มขึ้นอยู่เหมือนกัน เพราะว่าอาจจะฟังกันต่อ ๆ กันมาอย่างเนี่ยค่ะ”

“...เห็นก็แชร์เลยแชร์ไปเลย”

“...อืมถ้าเป็นเรื่องของการที่ตามกระแสก็อาจเป็นไปได้เหมือนแบบว่าเกาะกระแส”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ก็จะมีอยู่แบบรู้เป็นคนแรกอะไรอย่างนี้ รีบส่งไปโดยข้อมูลยังไม่ได้คัดกรองอะไรแบบนี้”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18

เพศหญิง อายุ 63 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ใช่คะ เหมือนเขารีบแชร์ให้คนอื่นอ่านคะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

4.2.4 การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อแสดงจุดยืน

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งานรวมถึงถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 7 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมเนื่องจากต้องการแสดงความคิดเห็นและจุดยืนเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาและต้องการให้ผู้รับข้อมูลคล้อยตามโดยกล่าวว่า

“...เพื่อแสดงอารมณ์ในขณะนั้น”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

เพศชาย อายุ 49 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวเพื่อที่ตัวเองจะได้รับการยอมรับ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

เพศชาย อายุ 53 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...อยากให้คนอื่นเห็นด้วยกับตัวเองนั่นแหละ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

เพศชาย อายุ 71 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...อาจจะแสดงความคิดเห็นว่าเหมือนเขาอยู่ในจังหวัดนี้มันเยอะจริง ๆ นะอะไรอย่างเนี้ยแต่พอไปดูอ้างอิงจากข้อมูลของที่ตรวจสอบได้หรือเชื่อถือได้อย่างเนี้ยได้คะแนนนี้ก็นิดเดียวอย่างเนี้ยค่ะเขาก็เหมือนอยากเปิดเผยความจริงที่เขาได้รับมาอย่างเนี้ยค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

เพศหญิง อายุ 42 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เขาอาจจะส่งข้อมูลที่เขาได้รับมา แล้วเขาก็ออกความเห็นส่วนตัวมาด้วย”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เพราะต้องการตอกย้ำข่าวให้มีความน่าเชื่อถือมาสนใจชาวปทุมธานี”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ถ้าในสื่อทั่วไปสื่อในที่ทำงานไม่มีแต่คิดว่าประชาชนคนทั่วไปอาจจะ”

“...ก็ถ้าช่วงที่ยังไม่มีอะไรข่าวสารข้อมูลชัดเจนก็อาจจะมีการแชร์ความรู้ร่วมกัน

แบบที่ยังไม่ได้อัปเดตมาก”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22

เพศหญิง อายุ 37 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

4.2.5 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะต้องการการยอมรับในกลุ่ม

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งานรวมถึงถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 11 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นต้องการเป็นจุดสนใจสร้างภาพลักษณ์และอยากเป็นผู้รอบรู้ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์ของตนให้ผู้อื่นโดยกล่าวว่า

“...ใช่เพื่อชักจูงให้เข้ากลุ่ม”

“...เพื่อแสดงว่าตัวเองนั้นเป็นผู้รู้”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศหญิง อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...จะได้รับความชื่นชมจากเพื่อนหรือครอบครัว”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อคุณภาพลักษณะดีเนื่องจากทำให้ดูเป็นผู้ที่อยู่ใน
กระแสข่าว...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

เพศหญิง อายุ 45 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ใช่เพราะต้องการยอดวิว”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

เพศชาย อายุ 49 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อคุณภาพลักษณะดีดูสนใจด้านสุขภาพ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

เพศหญิง อายุ 69 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

“...เป็นข้อมูลด้านสุขภาพไม่รู้จริงหรือเปล่าแต่ว่าอยากจะชื่อเสียงกับเพื่อนใน
กลุ่มนะ แยกๆด้วยกันแล้วก็เลยส่งไปให้เพื่อน ๆ ได้รับรู้ไว้ก็มี”

“...ผมว่าส่วนใหญ่ที่เขาส่งก็คงมี พวกนี้คงอยากจะมีบทบาทในกลุ่ม...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...หรือแบบเรียกยอดโลกอะไรเนี่ยนะค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

เพศหญิง อายุ 42 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ต้องการยอดไลก์ หรือคนฟอลโละอะไรเนี่ยคะ”

“...ก็เป็นไปได้เออพวกชอบขุนโพสอะไรอย่างนี้คะ มีอะไรก็จะรีบโพสอะไรอย่างนี้คะโซเซียลเกินเหตุ”

“...ดูเก่งกว่าคนอื่นดูแบบว่า อินเทอร์เน็ต ดูแบบตามกระแส”

“...เออบางคนทีดิดโซเซียลมาก ๆ ก็เป็นไปได้นะคะต้องการที่จะแจ้งข่าวเป็นผู้นำอะไรเนี่ยคะ”

“...ก็ต้องการเป็นผู้นำหรือว่าเป็นผู้รอบรู้ด้านนี้ก็ไม่ได้คะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...แบบว่าเออ...ไปหาอ่านข้อมูลมาสด ๆ ร้อน ๆ แล้วรีบส่งให้เพื่อนอะไรอย่างนี้คะ คิดว่าเป็นไปได้”

“...เหมือนเขาไป คล้ายๆเหมือนเขามีความรู้มากกว่าเราหรืออะไรอย่างนี้คะ เขาได้ข้อมูลมา เขาก็จะรีบมาบอกเหมือนเขามีความรู้มากกว่าเราอะไรประมาณนี้นะคะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...คิดว่าคนที่ส่งข่าวปลอม เป็นคนเรียกร้องความสนใจให้ตัวเองเป็นที่ชื่นชม ส่งต่อข่าวปลอมเพื่อที่จะให้ตนเกิดความน่าเชื่อถือ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20

เพศหญิง อายุ 54 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ข่าวบางข่าวก็สามารถชี้้นำให้คนไปฉีควัคซีนตัวไหนดี ไม่ได้ได้”

“...เพราะต้องการยอดไลก์ยอดแชร์เพราะต้องการให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อกันมากขึ้น”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

4.2.6 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้

อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งานรวมถึงถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 9 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์บางประการส่วนตนโดยกล่าวว่า

“...อาจหวังผลประโยชน์”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศหญิง อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...มีเพราะเหตุผลทางด้านธุรกิจและกำไร”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...น่าจะเป็นไปได้เพราะได้รับผลประโยชน์โดยตรง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

เพศหญิง อายุ 45 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ใช่เพราะต้องการกลุ่มลูกค้าเพื่อขยายผลไปสู่โฆษณาชิ้นอื่น”

“...ใช่เพราะยอดวิวคือผลประโยชน์ที่จะพึงได้”

“...ใช่เพราะสามารถทำให้คนอื่นคล้อยตามได้”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

เพศชาย อายุ 49 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ปั่นข่าวให้ได้ประโยชน์เช่นกลุ่มคนทำอาหารส่งโรงพยาบาลสนาม”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

เพศหญิง อายุ 69 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

“...อย่างบริษัท บริษัทวัคซีนก็ส่งว่าวัคซีนดี ซึ่งบางทีอาจจะเป็นความจริงหรือไม่เป็นความจริงแต่ก็เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...อันนี้มีแน่นอนมีแอบแฝง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ให้ได้ประโยชน์”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15

เพศหญิง อายุ 59 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

“...น่าจะมีเพื่อการค้าอย่างวัคซีนตัวนี้ดี”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18

เพศหญิง อายุ 63 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เพราะต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ให้ความคิดเห็นแล้วนำไปใช้ประโยชน์กับ
ผู้ส่งต่อข่าวปลอมทางการค้าต่อไป”

“...เพื่อธุรกิจและผลประโยชน์ทางการค้า”

“...ข่าวส่วนมากมาจากหลายส่วนจะต้องให้ทุกคนไปฉีควัคซีนจะเพื่อการค้าหรือ
จะเพื่อการผลประโยชน์ที่จะได้รับเท่านั้นไม่ห่วงชีวิตของผู้คน”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

4.2.7 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะจากการรับรู้ประโยชน์

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งานรวมถึงถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 9 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นด้วยวัตถุประสงค์หวังเพื่อประโยชน์ที่อาจจะเกิดต่อผู้รับข้อมูลเนื่องจากข้อมูลมีประโยชน์และบางคนยอมรับในคำถามนี้ว่าได้เคยส่งข่าวปลอมเนื่องจากมีความหวังดีต่อผู้รับโดยกล่าวว่า

“...บางคนไม่ดูข่าวสารทางช่องทางอื่น ๆ ต้องการรับข้อมูลที่มีประโยชน์”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

เพศหญิง อายุ 67 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ลักษณะให้เห็นว่าใช้หรือทำแบบนั้นแล้วสุขภาพดี”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศหญิง อายุ 67 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวเรื่องการดูแลสุขภาพแล้วเขาก็หวังดีอยากจะให้เราดูแลสุขภาพ”

“...ถ้าอันไหนมีประโยชน์มากก็ส่งเยอะเลย 15 กลุ่ม ก็ส่งทั้ง 15 กลุ่มเลย อาจจะต้องปรับที่สองเที่ยวด้วย เที่ยวละ 15 กับสองเที่ยวก็ 30 เลย”

“...ก็ปรารถนาดีต่อคนที่เราจะส่งนะเช่นว่า โควิดนี้เชื้อโควิดหน้ากากที่ใส่ป้องกันเนี่ย เชื้อโควิดมันตัวใหญ่มั่นป้องกันได้ อะไรประมาณเนี่ย เราก็อยากเผยแพร่ความรู้ ที่เราคิดว่าถูกต้อง ส่งให้คนที่เรารักคนที่เรารู้จัก...”

“...เป็นห่วงไง ก็เป็นความปรารถนาดีก็ไม่ได้หวังว่าจะเป็นการหลอกใคร...”

“...ไม่รู้จริงหรือเปล่า แต่ว่าเขาบอกว่ากินแล้วดีก็ส่งข่าวไปให้เพื่อน เพื่อนที่รู้จักก็ส่งไปเลยเพราะว่าหวังดีใช่ไหม มีประโยชน์ก็ส่งไปเลย”

“...ถ้าถึงมันไม่จริงก็ไม่มีข้อเสียก็แต่ถ้ามันจริงแล้วส่งแล้วมันมีข้อดีก็ส่ง”

“...ถ้าเขาไม่เชื่อเขาไปเขาเกิดเป็นเรื่องจริงแล้วไปทำแล้วมันอันตรายช่วยไม่ได้ก็แบบว่าเตือนแล้วคิดแล้วว่าส่งดีกว่าไม่ส่ง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เขาจะส่งด้วยความห่วงใย”

“...ส่งด้วยความหวังดีหรือส่งเพื่อเตือนกันนี้แหละ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

เพศชาย อายุ 71 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...น่าจะหวังดีมากกว่าที่ที่จะบอกน่าจะหวังดีมากกว่า”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...มีประโยชน์ต่อสังคมต่อคนอื่น”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18

เพศหญิง อายุ 63 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เขาส่งเพราะคิดว่าทุกคนควรรู้ บางครั้งส่งแล้วเขาก็หายไปเลย ถ้ามันไม่ อับเดท เขาก็ไม่น่าส่ง หรือส่งก็เหมือนให้ระวางอย่างอยู่ในกลุ่มญาติก็จะมีส่งว่าจังหวัดนั้นติดเท่านี้ติดเท่านี้ เหมือนแจ้งคนอื่น ๆ ในจังหวัดที่เขาอยู่นะคะ”

“...น่าจะส่ง เพราะอยากให้คนอื่นรับทราบข้อมูลด้วย”

“...อาจเป็นความหวังดีประมาณนี้นะคะ...”

“...ใช่ค่ะ ส่วนมากที่ส่ง อาจจะส่งแบบว่าการรักษาโควิดของเขาอาจจะแบบว่า อ่าบางคนอาจจะแบบกินน้ำร้อนก็ช่วยได้ หรือจะกินชาคาแฟอะไรที่มันร้อน ๆ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เพราะข่าวอะไรก็ได้ ที่คิดว่ามีประโยชน์ จะช่วยให้ครอบครัวเกิดการแยกแยะ ได้ถูกต้อง”

“...เพราะคิดว่าข่าวนั้นมีประโยชน์ในกลุ่มไลน์”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...แชร์ให้อีกฝ่ายรับรู้ข้อมูลเพื่อประโยชน์อะไรอย่างนี้”

“...เขาส่งเพราะว่ามันน่าจะเป็นความรู้ใหม่แล้วก็อยากให้คนอื่นรู้เพื่อเกิด ประโยชน์ต่อคนอื่นอะไรแบบนี้”

“...ไม่น่าจะให้เอาไม่น่าจะส่งเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือเพราะว่าเขาส่งเพื่อแชร์ ความรู้กันอะไรประมาณนี้”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22

เพศหญิง อายุ 37 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

4.2.8 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะความวิตกกังวล

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมของกลุ่ม ตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าถึงความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอมตามคำถามสัมภาษณ์และกระตุ้นให้อธิบายจากประสบการณ์ที่ได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้งานรวมถึง

ถามถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเหตุใดผู้ส่งต่อข่าวปลอมดังกล่าวที่อยู่ในกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เดียวกันนั้นส่งข้อมูลมา ผู้ให้สัมภาษณ์ 12 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นมีความกังวลต่อวิกฤตโรคระบาดที่ดำเนินอยู่และข้อมูลมีความน่าหวาดกลัวจึงอยากเตือนผู้รับข้อมูลและบางคนยอมรับในคำถามนี้ว่าได้เคยส่งข่าวปลอมเนื่องจากอยากเตือนให้ผู้รับระวังภัยโดยกล่าวว่า

“...ประชาชนขาดการป้องกันเพราะความไม่ชัดเจนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

เพศหญิง อายุ 59 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

“...เพราะตระหนกตกใจหรือกังวลคนใกล้ชิด”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

เพศชาย อายุ 49 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...เตือนเกี่ยวกับโรคระบาดโควิดและการฉีดวัคซีน”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

เพศชาย อายุ 53 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เราส่งแล้วถึงมันจะจริงหรือไม่จริงช่วยป้องกันได้หรือผ่อนหนักให้เป็นเบาได้ก็อาจจะส่ง...”

“...ส่วนใหญ่ถ้าคนที่เขาส่งเขาก็เป็นห่วงพรรคพวกเพื่อนฝูง”

“...อย่างเช่นเขาบอกว่ากินอะไร 2 อย่างนี้คู่กันแล้วจะทำให้ป่วยหนักตายเนี่ยเขาไม่รู้ว่าจริงหรือเปล่าแต่ว่าเขาเป็นห่วงคนอื่นเขาก็เลยบอกว่าเออไม่ต้องกินไว้อีกดีกว่า เขาก็เลยส่งมาทั้งที่จริงมันไม่จริง...”

“...บางอย่างที่เขาห้ามทำแล้วถ้าทำไปแล้วมันก็มีอันตราย อันตรายแล้วยังไม่มีเวลาตรวจสอบ แต่ว่าเราก็อยากจะส่งให้เพื่อน ๆ หรือว่ามีตรสหายเนี่ยรับรู้เตือนแล้วนะก็คิดว่าเตือนแล้วถ้าเขาเชื่อก็ไม่เห็นเป็นไรไม่มีไม่มีเสียหาย

“...ได้ข่าวร้ายมาก็หวังดีต่อพรรคพวกก็เตือนกันไว้”

“...คนที่ไม่ได้มีความรู้ทางการแพทย์ความรู้ทางการแพทย์อ่านแล้วก็ห่วงเพื่อน ๆ อยู่อีกจังหวัดนึงกลัวเพื่อนตายก็ส่งเลยเพราะว่าเออเพราะว่าไม่กินก็ไม่ใช่ไรแต่ถ้ากินแล้วอาจจะตายได้...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...คือเขาไม่รู้เหตุผลไม่รู้ข้อเท็จจริงเขาก็ตื่นตูมไปก่อนแล้ว”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11

เพศชาย อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ส่งเพื่อเตือนกันนี้แหละ”

“...ส่งข่าวกันให้รู้แบบนี้”

“...ส่วนมาจะส่งเพื่อเป็นการเตือนญาติ ๆ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

เพศชาย อายุ 71 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...บางที่บางข้อมูลมันไม่ถูกต้องและไม่ชัดเจนอะไรอย่างเนี่ยอาจจะเกินจริงอะไรอย่างเนี่ยจากที่เขาส่งไปอะไรอย่างเนี่ยค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

เพศหญิง อายุ 42 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...น่าจะแบบว่าเกิดจากความผิดพลาดหมายถึงแบบว่าอยากอยากจะแบบว่ารีบ ๆ กระจายข่าวออกไปหนึ่งก็อาจจะแบบว่าอยากจะแบบว่าอยากให้เพื่อนได้รู้จักป้องกันตัวอย่างนี้ค่ะ”

“...เหมือนแบบว่า เออมีคะเหมือนแบบว่ารุนแรงนะอยากจะทำให้ระวังอย่างนี้ค่ะ อย่างเช่นโควิด-19 นี้ระบาดแค่แบบว่าไม่ใส่หน้ากากหรือว่าอะไรแค่คุยกันระยะอะไรแบบนี้ก็ติดแล้วอะไรแบบนี้ค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...กังวลมาก...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18

เพศหญิง อายุ 63 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เขากลับการแพร่ระบาด แล้วเขาอาจจะคิดว่า ทุกคนควร ควรจะกลับการแพร่ระบาดของเชื้ออะไรประมาณนี้ค่ะ ให้เฝ้าระวังตัวตัวเอง”

“...เชื่อที่แพร่ระบาดมาจากการไปเที่ยวในชุมชนแออัด แล้วก็ให้ใส่แมสให้ป้องกันตัว”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ไม่ต้องการไปซ้ำเติมกับความหวาดกลัวที่มีอยู่แล้ว”

“...เพราะการทำในลักษณะนี้ไปเพิ่มความต้องการของผู้ที่จะฉีดวัคซีนเพิ่มมากขึ้นอีก”

“...เพราะหากได้ระบายความรู้สึกก็เหมือนได้ปลดปล่อยผลกระทบออกไป”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ข้อมูลดูน่ากลัว อืมก็อาจจะส่ง...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22

เพศหญิง อายุ 37 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

4.2.9 ความเชื่อทฤษฎีสมคบคิดในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ได้ถามถึงแนวคิดและข่าวลือสมคบคิดกับกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามเกี่ยวกับความเชื่อทฤษฎีสมคบคิดที่ได้รับความนิยมเกี่ยวกับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และกระตุ้นให้อธิบายผู้ให้สัมภาษณ์ 11 คน จาก 22 คนมีความเชื่อว่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างหรือมีการกระทำเพื่อก่อความวุ่นวายโดยกล่าวว่า

“...ป็นข่าว...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

เพศหญิง อายุ 59 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

“...ตั้งใจให้เกิดความตื่นตระหนก”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศหญิง อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ไม่น่าผิดพลาด เพราะมีวัคซีนรองรับอย่างเร็ว”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

เพศหญิง อายุ 45 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ไวรัสกลัวอุณหภูมิสูง”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

เพศหญิง อายุ 69 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

“...ก็พูดลำบากเพราะเชื่อเนี่ยถ้าถูกผลิตมาอาจจะถูกผลิตมาหรือว่ามันเป็นการค้นพบแต่ว่ามันอาจจะหลุดออกมาจากห้องแลปโดยที่นักวิจัยก็ไม่ว่ามันจะรุนแรงขนาดนี้ อาจจะคิดว่ามันไม่แรงเหมือนกับไข้หวัดธรรมดาแต่โอ้เอาท์คัม (Outcome) มันรุนแรงขนาดนี้เขาก็ไม่สามารถแก้ไขได้เลยตามเลย ถ้ามันดีก็คงเอาไปอ้างชื่อเสียงแต่ถ้ามันเป็นอย่างนี้ก็ไม่มีใครกล้าเอาไปทำอะไรก็เสียใจ”

“...บริษัทที่ทำเหมือนกันอย่างเช่นบริษัทอีกพวกหนึ่งที่วัคซีนอีกตัวหนึ่งก็อาจจะส่งวัคซีนตัวนี้ฉีดแล้วเป็นอย่างโน้นเป็นอย่างนี้ชอบเป็นเพคนิวิล์”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...คิดว่าปกติค่ะ”

“...ใช้ค่ะก็น่าจะตั้งใจแพร่สู่คนสู่สิ่งแวดล้อมค่ะ”

“...อย่างเช่นจำนวนผู้ป่วยอย่างเนี่ยค่ะผู้ป่วยที่เราตรวจพบเจออย่างเนี่ยคะ อย่างเช่นบางโรงพยาบาลอย่างเนี่ยตรวจเจอแล้วรายงานไปแต่บางที่หน่วยงานที่เรารายงานไปเรา รายงานไม่หมดอย่างเนี่ยค่ะ...”

“...ก็คือเหมือนกับว่าเขาอาจจะเหมือนกับว่าอย่างเช่นออกมาบอกว่าระบาด จังหวัดนี้ระบาดเยอะมากอะไรอย่างเนี่ยซึ่งความเป็นจริงอาจจะจริง แต่หน่วยงานรายงานนิดเดียว”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

เพศหญิง อายุ 42 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ก็มีแอบคิดเหมือนกันเพราะว่ารู้สึกว่าจะตัวนี้มันพัฒนาการได้ไวเกินเชื่อ
ทั่วไปนะ”

“...มีส่วนอาจเกิดจากความผิดพลาดก็เป็นได้นะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...แต่อาจจะพูดไปแบบนั้นแล้วก็หลุดออกมาคิดว่าเป็นแบบนี้ แต่ก็คิดเห็นว
ไม่ได้ตั้งใจที่จะให้มันออกมา”

“...แต่ก็มีข่าวลือออกมาว่าให้เชื้อโรคตัวนี้ออกมาแล้วเขาจะขายเพื่อการค้าเล
นใจ”

“...น่าจะเป็นไปได้ออกมาจากห้องแลป เอ่อ...อันนี้นะจริงๆทุกคนก็รักชีวิตเนอะ
เลยไม่มั่นใจเท่าไรแต่ก็มีบางคนเอาไปเผยแพร่เลยให้มนุษย์โลกนะมันเยอะเกินไปให้ตาย”

“...ก็มี เอ๊ะ! รัฐบาลนี่ส่งออกมาแต่ก็ส่งมาเพื่อซัพพอร์ตประชาชนอะไรอย่างนี้
ไม่ให้หวาดกลัวไม่อะไรอย่างนี้ถึงแม้มันจะระบาดแต่ก็มีบางส่วนปกปิดเพราะกลัวประชาชนตื่นกลัว”

“...น่าจะส่งเพื่อให้ตื่นกลัวแล้วก็หวาดกลัวแล้วก็เพื่อความสนุกสนานของเค้าคิด
ว่าน่าจะส่งไปชุ้ให้คนอื่นให้ประชาชนกลัวมีความหวาดกลัวแล้วตัวเองรู้สึกสนุกสนานอะไรอย่างนี้มี
ความสุขเป็นความตั้งใจ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18

เพศหญิง อายุ 63 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...คิดว่าถ้าเขาผลิตน่าจะเกิดคลาดเคลื่อนในห้องแลป แล้วหลุดออกมามากกว่า”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ตั้งใจจะลอกการผลิตเพื่อที่จะให้ยามีราคาแพงขึ้น”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20

เพศหญิง อายุ 54 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ไม่ควรไปติดต่อกันอีกเพราะมีข่าวว่าวัดจีนคือต้นเหตุของการเกิดโรคโควิด”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21

เพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

4.2.10 กลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับว่าส่งต่อข่าวปลอม

ผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนยอมรับในขณะที่สัมภาษณ์ว่าได้เคยมีการส่งต่อข่าวปลอม เมื่อผู้สัมภาษณ์ได้ขอให้เล่าประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวปลอมในขณะกระตุ้นให้อธิบาย ประสบการณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ 9 คน จาก 22 คนยอมรับโดยกล่าวว่า

“...เคยส่งต่อความถี่ 1 ครั้งต่อสัปดาห์”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

เพศชาย อายุ 53 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เราอ่านแล้วดูดีเป็นวิธีที่ง่ายก็เลยอยากจะให้เพื่อนเพื่อนที่อายุมากด้วยกันเนี่ย ไปมีความรู้เรื่องนี้อย่างน้อยอย่างน้อยก็ฟังมาบ้างไม่ใช่ว่าไม่เคย...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

เพศชาย อายุ 65 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...บางครั้งก็ส่งต่อ”

“...เคยครับ...”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11

เพศชาย อายุ 62 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

“...ไอ้อาหารที่สามารถต้านทานโควิดได้นั้นแหละ”

“...ส่งต่อบางครั้งส่วนมากจะให้กับคนสนิท”

“...ส่วนมากจะส่งอย่างนั้นแหละ ส่งไปให้ญาติหรือคนสนิทนั้นแหละ

“...ใช่อันนี้เขาจะส่งกันทุกวันเลย”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

เพศชาย อายุ 71 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ส่วนมากจะเป็นส่งข้อมูลส่งต่อเกี่ยวกับวิธีการตรวจหรือว่าการรับข้อมูล ข่าวสารจากโรงพยาบาลอย่างเนี่ยะให้แกกลุ่มในไลน์”

“...คือข้อมูลที่ส่งเป็นเนี่ยะคือข้อมูลการอัปเดตของข้อมูลการรักษาเกี่ยวกับการ รักษาโควิดนี้คะถ้ามันมีการเปลี่ยนแปลงเราก็จะส่งให้อย่างต่อเนื่องคะ”

“...แต่บางทีข้อมูลอย่างเนี้ยมันอาจจะยังไม่ได้ทำการทดลองทำการวิจัยแต่เพียง
 เพียงแต่เป็นความคิดที่คิดขึ้นมาว่ารักษาแบบนี้ดีอะไรอย่างเนี้ยค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

เพศหญิง อายุ 42 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...เอ่อ มีค่ะมีบางสถานการณ์การระบาดค่ะและก็แนวทางการป้องกันตัว”

“...กินอันนี้แล้วก็จะป้องกันโควิดได้อะไรประมาณนี้ค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

เพศหญิง อายุ 48 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...ส่งให้พวกญาติ ๆ ค่ะเขาจะได้ป้องกันแล้วก็เผื่อระวังถูกต้องส่งต่อเป็นบางครั้งค่ะ”

“...ส่วนมากที่ส่งมันน่าจะเป็นข้อมูลใหม่ค่ะที่แบบว่า คิดว่าคนอื่นยังไม่รู้อะไร
 ประมาณนี้ค่ะ”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19

เพศหญิง อายุ 61 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี

“...อาจจะส่งต่อที่เกี่ยวกับการฉีดวัคซีน และการป้องกันเกี่ยวกับโควิด-19”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20

เพศหญิง อายุ 54 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท

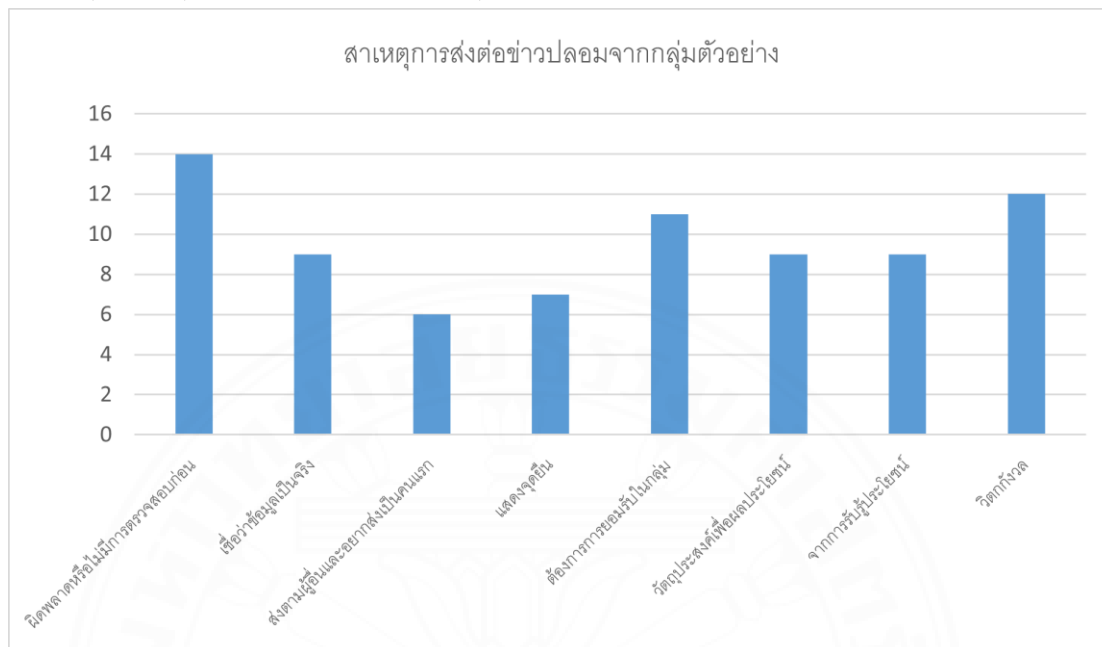
“...อืม ไม่แน่ใจค่ะ เพราะไม่รู้ว่าปลอมไม่ปลอม”

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22

เพศหญิง อายุ 37 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก

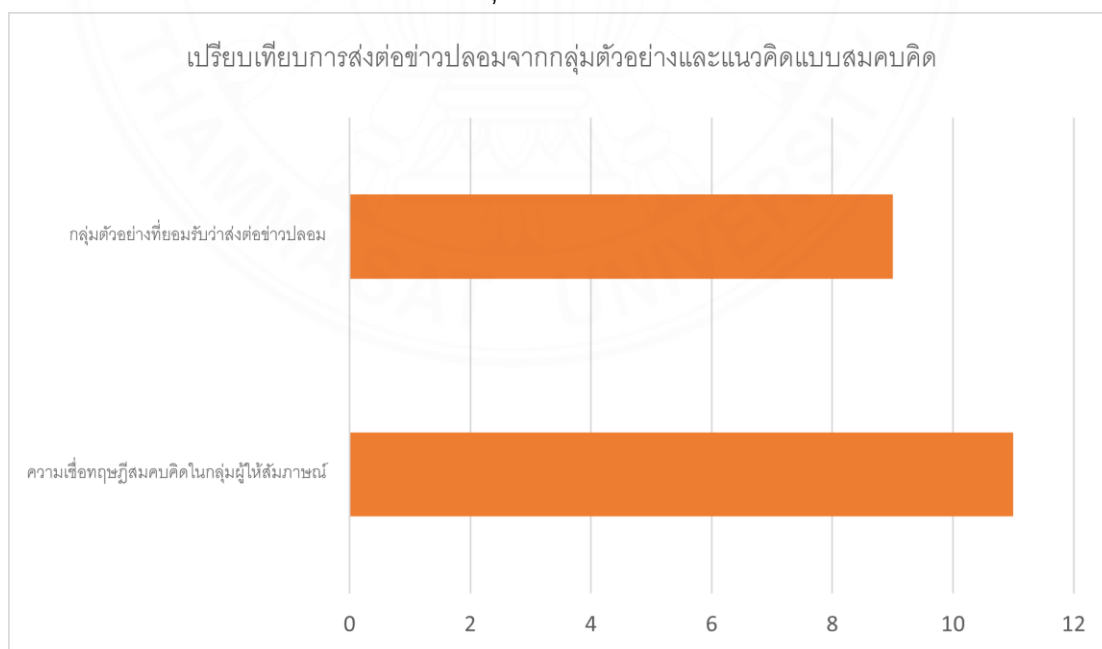
ภาพที่ 4.1

กราฟสรุปสาเหตุการส่งต่อข้าวปลอมจากกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 4.2

กราฟเปรียบเทียบการส่งต่อข้าวปลอมจากกลุ่มตัวอย่างและแนวคิดแบบสมคบคิด

ตารางที่ 4.9

สรุปรูปแบบคำสำคัญในประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์

รูปแบบ	ตัวอย่างข้อความ	ความถี่
การส่งต่อข่าวปลอมจากความผิดพลาดหรือไม่มีการตรวจสอบก่อน		
เกิดความผิดพลาด	รู้เท่าไม่ถึงการณ์, อาจเกิดจากความผิดพลาดก็เป็นได้, อาจเกิดด้วยความไม่ตั้งใจ, เกิดข้อผิดพลาดอะไรอย่างนี้, แบบว่าเกิดจากความผิดพลาด, ตอนหลังมีการแก้ไขว่าเป็นเพจปลอม, อาจจะเป็นด้วยความพลอเรอ, ก็ไม่ได้หวังว่าจะเป็นการหลอกใคร, เขาก็เลยส่งมาทั้งที่จริงมันไม่จริง	9
ขาดความรู้เนื้อหาที่ส่งต่อ	คือตั้งใจส่งแต่เขาไม่รู้, ก็เพราะว่าเขาไม่รู้, ก็ไม่รู้เหมือนกัน, พวกหนึ่งก็ไม่มีรู้, น่าจะไม่รู้ค่ะ, คือไม่รู้, เขาไม่รู้ว่ามันไม่ถูกต้อง, อาจจะไม่รู้ว่ามันคือข่าวปลอมหรือไม่ใช่ข่าวปลอม, เพราะไม่รู้ว่าปลอมไม่ปลอม, เพราะว่าเขาไม่รู้ว่าเรื่องจริงหรือเรื่องปลอม, บางเรื่องก็ไม่รู้, ไม่รู้มากกว่านะค่ะ, เขาไม่รู้ว่าจริงหรือเปล่า, เขาไม่รู้เหตุผลไม่รู้ข้อเท็จจริง, ไม่รู้จริงหรือเปล่า, น่าจะไม่รู้ว่าอันไหนจริงหรือเท็จ, อาจจะส่งเพราะขาดความรู้, น่าจะไม่รู้ค่ะ	18
ไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้อง	รับข้อมูลมาก็ส่งต่อโดยไม่ได้ตรวจสอบ, อาจจะมีเรื่องไม่ได้ตรวจสอบก่อน, เพราะเขาไม่ตรวจสอบแล้วรีบส่ง, ไม่ได้ตรวจสอบหรอก, เขาก็ส่งโดยที่ไม่ได้ตรวจสอบข่าว, ที่ส่งต่อโดยไม่ได้ตรวจสอบก็มีนะค่ะ, อาจจะได้ให้คำแนะนำการตรวจสอบข้อมูล, เขาไม่ตรวจสอบหรอก, ไม่ได้สนใจว่าจะไปตรวจสอบให้ใคร, โดยบางที่ยังไม่ได้ตรวจสอบก่อน, ยังไม่มีเวลาตรวจสอบแต่เราก็อยากจะส่งให้เพื่อนๆ, ข้อมูลที่ส่งต่อถูกต้อง, แบบว่าไม่ทันที่จะรู้เขามาหรืออะไรอย่างเนี้ยก็รู้มาปุ๊บก็ส่งเลย, ไปหาอ่านข้อมูลมาสด ๆ ร้อน ๆ แล้วรีบส่งให้เพื่อนอะไรอย่างนี้, ไม่รู้จริงหรือเปล่าแต่เขาบอกว่ากินแล้วดี, ถ้าถึงมันไม่จริงก็ไม่มีข้อเสีย, เราส่งแล้วถึงมันจะจริงหรือไม่จริง, เขาไม่รู้ว่าจริงหรือเปล่า	18
ไม่ดูข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	ไม่ดูข้อมูลจากสถาบันการแพทย์ที่น่าเชื่อถือ, มาจากแหล่งข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ, พูดต่อกันไปขาดแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้, ไม่ได้รู้ด้วยอันไหนเรื่องจริงเรื่องปลอมอะไร	4
ข้อมูลไม่ครอบคลุมและลำช้า	เพราะหลายๆแหล่งข่าวก็รายงานข้อมูลที่ไม่ตรงกันก็มี, สืบเนื่องจากการรวบรวมข้อมูลไม่ครอบคลุมและลำช้า, คิดว่ายากต่อการอัปเดต	3
ไม่รู้จัก	อาจเพราะไม่รู้จริง, คนบางคนไม่รู้จริง, เขาไม่รู้ไม่รู้จริง, ไม่รู้จริงหรือเปล่า, เขาไม่รู้ข้อเท็จจริง	5
ขาดการวิเคราะห์	ขาดความรอบคอบและการไตร่ตรอง, แต่เห็นหลักฐานคิดว่าจริงก็ส่งไป, ไม่คิดวิเคราะห์ให้ถูกต้อง, แบบว่าฟังมาแล้วไม่ได้กรอง, ก็ส่งชี้ิ้ว, เขาอ้างเหตุผลเหตุผล	6

ตารางที่ 4.9

สรุปรูปแบบคำสำคัญในประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างข้อความ	ความถี่
การส่งต่อข่าวปลอมเพราะเชื่อว่าข้อมูลเป็นจริง		
เข้าใจไม่ถูกต้อง	เข้าใจผิด ๆ, เข้าใจไม่ถูกต้อง, เพราะมีความเข้าใจผิด ๆ, ไม่มีใครตั้งใจส่งข้อมูลผิดค่ะ, ตรงกับความคิดเห็นตัวเอง, เขาไม่รู้เหตุผลไม่รู้ข้อเท็จจริง	6
เชื่อว่าข้อมูลถูกต้อง	เขาคิดว่าจริง, เพราะสำคัญผิดว่าข้อมูลนั้นเป็นจริง, ถ้าเขารู้ว่าเป็นข่าวปลอมเนี่ยเขาไม่ส่งมาหรอก, เขาก็เชื่อไปแล้ว, แต่เขาหลงเชื่อไปแล้วเขาแค่อยากจะดูว่าคนอื่นเชื่อด้วยหรือเปล่า, เป็นความเชื่อบางคน, เราก็อยากเผยแพร่ความรู้ที่เราคิดว่าถูกต้องส่งให้คนที่เรารักคนที่เรารู้จัก	7
การส่งต่อข่าวปลอมเพราะส่งตามผู้อื่นและอยากส่งเป็นคนแรก		
อยากส่งต่อข้อมูลก่อนคนอื่น	อยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรก, เห็นก็แชร์เลยแชร์ไปเลย, แบบรู้เป็นคนแรกอะไรอย่างนี้รีบส่ง, เหมือนเขารีบแชร์ให้คนอื่นอ่านคะ, มีอะไรก็จะรีบโพสต์ต่ออะไรอย่างนี้คะโซเชียลเกินเหตุ, แบบว่ารีบ ๆ กระจายข่าวออกไป	6
ส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่น	ส่งไปเรื่อยนะครับ, ก็แชร์ต่อ, การแชร์ข้อความต่อกันมา, อาจจะฟังกันต่อ ๆ กันมา, เหมือนแบบว่าเกาะกระแส	5
การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อแสดงจุดยืน		
แสดงอารมณ์ของผู้ส่ง	เพื่อแสดงอารมณ์ในขณะนั้น, ระบายความรู้สึกก็เหมือนได้ปลดปล่อย ผลกระทบออกไป	2
แสดงความคิดเห็น	ก็ออกความเห็นส่วนตัวมาด้วย, ก็อาจจะมีการแชร์ความรู้ร่วมกันแบบที่ยังไม่ได้อัปเดตมาก	2
อยากได้รับการสนับสนุน	เพื่อที่ตัวเองจะได้รับการยอมรับ, อยากให้คนเห็นด้วยกับตัวเองนั่นแหละ, ต้องการตอกย้ำข่าวให้มีความน่าเชื่อถือ	3
ให้ข้อมูลเชิงประจักษ์	เขาก็เหมือนอยากเปิดเผยความจริงที่เขาได้รับมา, ช่วยให้ครอบครัวเกิด การแยกแยะได้ถูกต้อง	2
การส่งต่อข่าวปลอมเพราะต้องการการยอมรับในกลุ่ม		
ชักจูงให้คล้อยตาม	เพื่อชักจูงให้เข้ากลุ่ม, ข่าวบางข่าวก็สามารถชักนำให้คนไปผิดตัวชินตัวไหนดีไม่ได้, ไข่เพราะสามารถทำให้คนอื่นคล้อยตามได้	3

ตารางที่ 4.9

สรุปรูปแบบคำสำคัญในประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างข้อความ	ความถี่
อยากให้คนยอมรับ	เพื่อแสดงว่าตัวเองนั้นเป็นผู้รู้, จะได้รับความชื่นชมจากเพื่อนหรือครอบครัว, ทำให้เป็นผู้ที่อยู่ในกระแสข่าว, ใช่เพราะต้องการยอดวิว, ทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีดูสนใจด้านสุขภาพ, อยากจะชื่อเสียงกับเพื่อนในกลุ่มนะ, คงอยากจะมีบทบาทในกลุ่ม, ต้องการที่จะแจ้งข่าวเป็นผู้นำอะไรเนี่ยคะ, ก็ต้องการเป็นผู้นำหรือว่าเป็นผู้รอบรู้ด้านนี้ก็เป็นได้คะ, เหมือนเขามีความรู้มากกว่าเราหรืออะไรอย่างนี้คะ, เขาได้ข้อมูลมาเขาก็จะรีบมาบอกเหมือนเขามีความรู้มากกว่าเราอะไรประมาณนี้นะคะ, เป็นคนเรียกร้องความสนใจให้ตัวเองเป็นที่ชื่นชม, ส่งต่อข่าวปลอมเพื่อที่จะให้ตนเกิดความน่าเชื่อถือ, เพราะต้องการให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือมากขึ้น	14
ต้องการความสนใจ	ใช่เพราะต้องการยอดวิว, หรือแบบเรียกยอดไลก์อะไรเนี่ย, ต้องการยอดไลก์หรือคนติดตามอะไรเนี่ยคะ, พวกชอบขมุนโพสต์อะไรอย่างนี้คะ, ดูเก่งกว่าคนอื่นดูแบบว่าอินเทรนด์ดูแบบตามกระแส, เพราะต้องการยอดไลก์ยอดแชร์	6
การส่งต่อข่าวปลอมเพราะวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์		
เพื่อผลประโยชน์	อาจหวังผลประโยชน์, เพราะได้รับผลประโยชน์โดยตรง, อันนี้มันแน่นอนมีแอบแฝง, ให้ได้ประโยชน์	4
เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ	มีเพราะเหตุผลทางด้านธุรกิจและกำไร, ใช่เพราะต้องการกลุ่มลูกค้าเพื่อขยายผลไปสู่โฆษณาชิ้นอื่น, ปั่นข่าวให้ได้ประโยชน์เช่นกลุ่มคนทำอาหารส่งโรงพยาบาลสนาม, เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า, น่าจะมีเพื่อการค้าอย่างวัคซีนตัวนี้ดี, นำไปใช้ประโยชน์กับผู้ส่งต่อข่าวปลอมทางการค้าต่อไป, เพื่อธุรกิจและผลประโยชน์ทางการค้า, จะเพื่อการค้าหรือจะเพื่อการผลประโยชน์ที่จะได้รับเท่านั้นไม่หวังชีวิตของผู้คน, ใช่เพราะยอดวิวคือผลประโยชน์ที่จะพึงได้	9
การส่งต่อข่าวปลอมเพราะจากการรับรู้ประโยชน์		
ช่องทางส่งข่าวสารหลัก	บางคนไม่ดูข่าวสารทางช่องทางอื่น ๆ ต้องการรับข้อมูล	1
ส่งข้อมูลด้านสุขภาพ	เห็นว่าใช่หรือทำแบบนั้นแล้วสุขภาพดี, ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวเรื่องการดูแลสุขภาพ, อาจส่งแบบว่าการรักษาโควิด	3
หวังดีต่อผู้รับสาร	เขาก็หวังดีอยากจะให้เราดูแลสุขภาพ, ประรณนาดีต่อคนที่เราจะส่งนะเนะ, เป็นห่วงไงก็เป็นความปรารถนาดี, ก็ส่งไปเลยเพราะว่าหวังดีใช่ไหม, ส่งด้วยความหวังดี, น่าจะหวังดีมากกว่า, อาจเป็นความหวังดีประมาณนี้, อยากให้คนอื่นรู้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อคนอื่นอะไรแบบนั้น	8

ตารางที่ 4.9

สรุปรูปแบบคำสำคัญในประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างข้อความ	ความถี่
คิดว่าข้อมูลมีประโยชน์	ถ้าอันไหนมีประโยชน์มากก็ส่งเยอะเลย, มีประโยชน์ก็ส่งไปเลย, แต่ว่าถ้ามันจริงแล้วส่งแล้วมันมีข้อดีก็ส่ง, มีประโยชน์ต่อสังคมต่อคนอื่น, ชาวอะไรก็ได้ที่คิดว่ามีประโยชน์, เพราะคิดว่าชาวนั้นมีประโยชน์ในกลุ่มไลน์, แชรให้อีกฝ่ายรับรู้ข้อมูลเพื่อประโยชน์อะไรอย่างนี้, เขาส่งเพราะว่ามันน่าจะเป็นความรู้ใหม่, เขาส่งเพื่อแชร์ความรู้กันอะไรประมาณนี้, เราอ่านแล้วดูดีเป็นวิธีที่ง่าย	10
แจ้งข่าวสาร	เขาส่งเพราะคิดว่าทุกคนควรรู้, เหมือนแจ้งคนอื่นๆในจังหวัดที่เขาอยู่, อยากให้คนอื่นรับทราบข้อมูลด้วย, ส่งข่าวกันให้รู้แบบนี้, อยากจะให้เพื่อนที่อายุมากด้วยกันเนี่ยไปมีความรู้เรื่องนี้	5
การส่งต่อข่าวปลอมเพราะความวิตกกังวล		
ข้อมูลไม่ชัดเจน	ประชาชนขาดการป้องกันเพราะความไม่ชัดเจนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ, บางทีบางข้อมูลมันไม่ถูกต้องและไม่ชัดเจนอะไร	2
เตือนให้ระวัง	แบบว่าเตือนแล้วคิดแล้วว่าส่งดีกว่าไม่ส่ง, หรือส่งเพื่อเตือนกันนี้แหละ, ส่งก็เหมือนให้ระวังอย่างอยู่ในกลุ่มญาติ, เตือนเกี่ยวกับโรคระบาดโควิดและการฉีดยาวัคซีน, เขาก็เลยบอกว่าเราไม่ต้องกินไว้ก่อนดีกว่า, อยากจะส่งให้เพื่อน ๆ หรือว่ามีใครสงสัยเนี่ยรับรู้เตือนแล้วนะ, ก็คิดว่าเตือนแล้วถ้าเขาเชื่อก็ไม่เห็นเป็นไรไม่มีเสียหายนะ, ได้ข่าวร้ายมาก็หวังดีต่อพรรคพวกก็เตือนกันไว้, ส่งเพื่อเตือนกันนี้แหละ, ส่วนมาจะส่งเพื่อเป็นการเตือนญาติๆ,	10
เป็นห่วง	เขาจะส่งด้วยความห่วงใย, ส่วนใหญ่ถ้าคนที่เขาส่งเขาก็เป็นห่วงพรรคพวกเพื่อนฝูง, แต่ว่าเขาเป็นห่วงคนอื่น, อ่านแล้วก็ห่วงเนี่ยเพื่อน ๆ, อยากให้เพื่อนได้รู้จักป้องกันตัวอย่างนี้ละ, เหมือนแบบว่ารุนแรงนะอยากจะให้ระวังอย่างนี้, ให้เฝ้าระวังตัวเอง	7
กังวล	กังวลคนใกล้ชิด, ช่วยป้องกันได้หรือผ่อนหนักให้เป็นเบาได้ก็อาจจะส่ง, กังวลมาก, กลัวเพื่อนตายก็ส่งเลย	4
ตกใจกลัว	เพราะตระหนกตกใจ, เขาก็ตื่นตูมไปก่อนแล้ว, เขากลัวการแพร่ระบาด, เขาอาจจะคิดว่าทุกคนควรจะกลัว, ข้ำเต็มกับความหวาดกลัวที่มีอยู่แล้ว	5

ตารางที่ 4.9

สรุปรูปแบบคำสำคัญในประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ (ต่อ)

รูปแบบ	ตัวอย่างข้อความ	ความถี่
ความเชื่อทฤษฎีสมคบคิดในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์		
เจตนาสร้างความไม่ไว้วางใจ	ปั่นข่าว, ตั้งใจให้เกิดความตื่นตระหนก, วัคซีนอีกตัวหนึ่งก็อาจจะส่งวัคซีนตัวนี้ฉีดแล้วเป็นอย่างดีโน้นเป็นอย่างนี้, มีข่าวว่าวัคซีนคือต้นเหตุของการเกิดโรคโควิด, น่าจะส่งเพื่อให้ตื่นกลัวแล้วก็หวาดกลัว, ส่งไปให้คนอื่นให้ประชาชนกลัวมีความหวาดกลัว, ตั้งใจชะลอการผลิตเพื่อที่จะให้ยาที่มีราคาแพงขึ้น	6
มีการปกปิดข้อมูล	คิดว่าปกปิดอะไร, รายงานไปแต่บางที่หน่วยงานที่เราไปรายงานไปรายงานไม่หมด, หน่วยงานรายงานนิดเดียว, ถึงแม้มันจะระบาดแต่ก็มีบางส่วนปกปิดเพราะกลัวประชาชนตื่นกลัว	4
การระบาดของโรคเกิดจากความตั้งใจ	มีวัคซีนรองรับอย่างรวดเร็ว, ไซค์ก็จะตั้งใจแพร่สู่คนสู่สิ่งแวดล้อมค่ะ, รู้สึกว่าเชื้อตัวนี้มันพัฒนาการได้ไวเกินเชื่อทั่วไปนะ, ให้เชื้อโรคตัวนี้ออกมาแล้วเขาจะขายเพื่อการค้าเลยแน่ใจ, มีบางคนเอาไปเผยแพร่เลยให้มนุษย์โลกนะมันเยอะเกินไปให้ตาย	5
การระบาดของโรคเกิดจากความผิดพลาด	มันแรงขนาดนี้เขาก็ไม่สามารถแก้ไขได้เลยตามเลย, มีส่วนอาจเกิดจากความผิดพลาดก็เป็นได้นะ, แต่ก็คิดเห็นว่าไม่ได้ตั้งใจที่จะให้มันออกมา, คิดว่าถ้าเขาผลิตน่าจะเกิดคลาดเคลื่อนในห้องแล็บแล้วหลุดออกมามากกว่า	4
กลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับว่าส่งต่อข่าวปลอม		
ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพ	เคยส่งต่อความถี่ 1 ครั้งต่อสัปดาห์, บางครั้งก็ส่งต่อ, เคยครับ, ส่งต่อบางครั้งส่วนมากจะให้กับคนสนิท, ส่งข้อมูลส่งต่อเกี่ยวกับวิธีการตรวจหรือว่าการรับข้อมูลข่าวสารจากโรงพยาบาล, ข้อมูลที่ส่งเป็นเนี่ยจะเป็นข้อมูลการอัปเดตของข้อมูลการรักษา, มีคำแนะนำสถานการณ์การระบาดค่ะและก็แนวทางการป้องกันตัว, ส่งให้พวกญาติ ๆ ค่ะเขาจะได้ป้องกัน, อาจจะส่งต่อที่เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการป้องกัน	9
ส่งต่อข่าวปลอม	อย่างน้อยก็ฟังมาบ้างไม่ใช่ว่าไม่เคย, ให้อาหารที่สามารถต้านทานโควิดได้นั้นแหละ, ใช้อันนี้เขาจะส่งกันทุกวันเลย, ส่วนมากจะส่งอย่างนั้นแหละ, ส่งไปให้ญาติหรือคนสนิทนั้นแหละ, ถ้ามันมีการเปลี่ยนแปลงเราก็จะส่งให้อย่างต่อเนื่อง, บางทีข้อมูลอย่างเนี่ยมันอาจจะยังไม่ได้ทำการทดลองทำการวิจัย, แต่เพียงเพียงแต่เป็นความคิดที่คิดขึ้นมาว่ารักษาแบบนี้ดี, กินอันนี้แล้วก็จะป้องกันโควิดได้อะไรประมาณนี้, ส่วนมากที่ส่งมันน่าจะเป็นข้อมูลใหม่ค่ะที่แบบว่าคิดว่าคนอื่นยังไม่รู้, ไม่แน่ใจค่ะเพราะไม่รู้ว่าเป็นจริงหรือไม่ปลอม	11

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้ขยายขอบเขตการศึกษาข่าวปลอมในประเทศไทยโดยจัดกลุ่มคุณลักษณะของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้านสุขภาพซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภทหลักที่มีรูปแบบชัดเจนในการสร้างเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคข่าวคือ ทฤษฎีสมคบคิด, วิทยาศาสตร์ลวงโลก, โฆษณาหลอกลวงและรีวิวปลอม, ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และ ข้อมูลบิดเบือน กลุ่มหลักทฤษฎีสมคบคิดนั้นมีคุณลักษณะตรงตามคุณลักษณะของการแพร่กระจายของข่าวลือจัดเป็นข่าวลือประเภทหนึ่งเนื่องจากมีคุณลักษณะที่สำคัญของข่าวลือคือข้อมูลกล่าวอ้างที่ยังไม่มีหลักฐานรองรับหรือมีการพิสูจน์ความจริงจึงอาจเรียกอีกอย่างว่าข่าวลือสมคบคิดโดยข่าวลือประเภทนี้มีคุณลักษณะคือเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมที่แอบแฝงและมุ่งร้ายของกลุ่มลับที่มีอำนาจเหนือกว่า (Difonzo, 2018) ซึ่งการระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของทฤษฎีสมคบคิด ข่าวลือ และ ข้อมูลที่สร้างความไม่เชื่อมั่นทางวิทยาศาสตร์ในสื่อสังคมออนไลน์ (Mukhtar, 2021) การแพร่กระจายของข่าวปลอมนั้นเป็นผลมาจากการเกิดขึ้นของภาวะการระบาดของข้อมูลข่าวสารทำให้ก่อความวิตกกังวลและความสับสนในหลายระดับเนื่องจากความกลัวและการไม่สามารถเชื่อมั่นในความถูกต้องปลอดภัยของข้อมูลสาธารณะอาจทำให้ผู้คนจะเชื่อข้อมูลขึ้นาที่ไม่เป็นเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ เช่น อันตรายของยารักษาโรค ต้นกำเนิดของโควิด-19 (Rodrigo et al., 2022) ซึ่งตรงกับสาเหตุที่พบในงานวิจัยนี้คือ

5.1.1 ความวิตกกังวลเป็นสาเหตุของการส่งข้อมูลที่ไม่มีการตรวจสอบก่อน

จากการอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 4 ข้อ 4.2.8 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะความวิตกกังวลให้ผู้สัมภาษณ์ 12 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นมีความกังวลต่อวิกฤตโรคระบาดที่ดำเนินอยู่และข้อมูลมีความน่าหวาดกลัวจึงอยากเตือนผู้รับข้อมูลตรงกันกับงานวิจัยของ Rosnow (1991) พบว่าความวิตกกังวลความเชื่อว่าข่าวลือเป็นเรื่องจริง และ ความรู้สึกถึงความไม่แน่นอนในสถานการณ์ปัจจุบันที่เผชิญอยู่หรือในอนาคตสามารถพยากรณ์การแพร่กระจายของข่าวลือได้ (Rosnow, 1991) เนื่องจากเป็นธรรมชาติในการตอบสนองความรู้สึกถูกคุกคาม (Difonzo, 2018) ประกอบกับการอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 4 ข้อ 4.2.7 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะจากการรับรู้ประโยชน์ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ 9 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นด้วยวัตถุประสงค์หวังดีเพื่อประโยชน์ที่อาจจะเกิดต่อผู้รับข้อมูลเนื่องจากข้อมูลมีประโยชน์ตรงกับ

การศึกษาแรงจูงใจในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางสื่อสังคมออนไลน์นั้นมักขึ้นอยู่กับแรงจูงใจส่วนบุคคลเป็นหลักซึ่งพบว่ามีนัยสำคัญโดยทั่วไปที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์การหาข้อมูลของ Chen et al. (2015) ทำการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจร่วมกับการศึกษาคุณลักษณะของข้อมูลและแนวคิดด้านการแพร่กระจายของข่าวลือในปี 2015 ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์บางคนยอมรับในคำถามนี้ว่าได้เคยส่งข่าวปลอมเนื่องจากอยากเตือนผู้รับข้อมูลให้รู้ถึงเนื้อหาของข่าวเพื่อความสะดวกใจของตนเองโดยไม่สนใจว่าข้อมูลจะถูกตอ้งหรือไม่เนื่องจากข้อมูลในเนื้อหาข่าวดูน่ากลัวและมีอันตรายถึงแก่ชีวิตเนื่องจากเป็นภาวะการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรงที่ไม่มีใครรู้วิธีการดำเนินตัวอย่างถูกต้องเหมาะสม

5.1.2 ทศนคติแบบสมคบคิดเป็นสาเหตุของการส่งข้อมูลที่ไม่มีการตรวจสอบก่อน

จากการอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 4 ข้อ 4.2.9 ความเชื่อทฤษฎีสมคบคิดในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ 11 คน จาก 22 คนมีความเชื่อว่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างหรือมีการกระทำเพื่อก่อความวุ่นวายและรัฐปกปิดข้อมูลตรงกันกับงานศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดแบบสมคบคิดที่ความรู้สึกสงสัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่เชื่อมั่นในประกาศหรือข่าวสารจากทางการสามารถก่อให้เกิดข่าวลือได้ (DiFonzo & Bordia, 2000) โดยมีกิจกรรมที่แอบแฝงและมั่วร้ายของกลุ่มลับที่มีอำนาจเหนือกว่า (Difonzo, 2018) เนื่องจากรัฐปกปิดข้อมูลผู้ติดเชื่อจากการอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 4 ข้อ 4.2.4 การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อแสดงจุดยืนมีผู้ให้สัมภาษณ์ที่ทำงานด้านการควบคุมโรคโดยตรงอ้างว่า “อาจจะแสดงความคิดเห็นว่าเหมือนเขาอยู่ในจังหวัดนี้มันเยอะจริง ๆ นะอะไรอย่างเนี่ยแต่พอไปดูอ้างอิงจากข้อมูลของที่ตรวจสอบได้หรือเชื่อถือได้อย่างเนี่ยได้ค่ะ อันนี้ก็นิดเดียวอย่างเนี่ยค่ะเขาก็เหมือนอยากเปิดเผยความจริงที่เขาได้รับมาอย่างเนี่ยค่ะ” เนื่องจากต้องการแสดงความคิดเห็นและจุดยืนเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาและต้องการให้ผู้รับข้อมูลคล้อยตามเพราะมีความขัดแย้งกันในสื่อหลักกับสถานการณ์จริงที่เผชิญหน้างานเพราะข่าวลือมีขึ้นเพื่อปรับผลกระทบของเหตุการณ์ให้มนุษย์เกิดประสบการณ์ตามทฤษฎีความขัดแย้งทางประชาน (Bordia & DiFonzo, 2002; Festinger et al., 1948 as cited in Bordia & DiFonzo, 2002)

5.1.3 มาตรการที่ไม่พร้อมรับมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นสาเหตุของการส่งข้อมูลที่ไม่มีการตรวจสอบก่อน

จากการอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 4 ข้อ 4.2.8 การส่งต่อข่าวปลอมเพราะความวิตกกังวลผู้ให้สัมภาษณ์ 12 คน จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นมีความกังวลต่อวิกฤตโรคระบาดที่ดำเนินอยู่และไม่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรในสถานการณ์นี้เนื่องจากกังวลเพราะหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่มีความชัดเจนเพียงพอในการประชาสัมพันธ์ทำให้กังวลว่าจะได้รับผลกระทบเช่นคำให้สัมภาษณ์ “ประชาชนขาดการป้องกันเพราะความไม่ชัดเจนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ”

ประกอบกับโรคโควิด-19 เป็นเรื่องใหม่จากการอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 4 ข้อ 4.2.1 การส่งต่อข่าวปลอมจากความผิดพลาดหรือไม่มีการตรวจสอบก่อนผู้ให้สัมภาษณ์ 14 จาก 22 คนให้เหตุผลว่าผู้ส่งข้อมูลข่าวปลอมนั้นไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับก่อนส่งต่อหรือเข้าไม่ถึงข้อมูลที่ถูกต้องเนื่องจากเป็นโรคเกิดใหม่ยังไม่มีใครมีความรู้อะไรชัดเจนโดยบางคนยอมรับว่าได้ส่งข่าวปลอมด้วยความผิดพลาดเนื่องจากไม่ได้ตรวจสอบก่อนเพราะเข้าไม่ถึงข้อมูลที่ถูกต้องแต่รับส่งต่อเพื่อแจ้งข่าวสารเพราะความไม่แน่นอนของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดและผู้รับผิดชอบไม่ประชาสัมพันธ์แนวทางให้ตรงกันเพียงพอ

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

งานวิจัยนี้สร้างประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางในการจำแนกข่าวปลอมด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวปลอมจากรูปแบบที่ผู้สร้างข่าวปลอมใช้ที่สามารถสังเกตได้เองโดยง่ายและรวดเร็วด้วยตัวเองของผู้บริโภคข่าวเนื่องจากยังไม่มีงานวิจัยในภาษาไทยที่มุ่งเน้นการจำแนกข่าวปลอมที่มีการเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์จากการจำแนกรูปแบบทางภาษาและการวิเคราะห์คำศัพท์ ซึ่งการส่งต่อหรือเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่มีที่มาที่ไปชัดเจนไม่น่าเชื่อถือ มีแนวโน้มจะเป็นข่าวปลอมและข้อมูลที่ไม่ถูกต้องที่อาจจะสร้างปัญหาให้กับผู้ที่หลงเชื่อและนำไปปฏิบัติตามได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางการแพทย์ที่ต้องใช้การวิจัยที่น่าเชื่อถือรองรับเป็นจำนวนมาก อย่างเช่นการใช้สมุนไพรต่อต้านโควิด-19 ที่ส่งผลให้เกิดตับอักเสบหากใช้ไม่ถูกต้อง และเพื่อสร้างแนวทางในการรับมือการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วทางสังคมออนไลน์ ลดความเสียหายจากการส่งต่อข่าวปลอมที่อาจจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่หลงเชื่อได้

1. เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาต่อไปในอนาคตเกี่ยวกับคุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพในประเทศไทยโดยผู้ศึกษาต่อยอดสามารถประยุกต์ใช้แนวทางในการสร้างรูปแบบหลักและรูปแบบรองที่การศึกษานี้ใช้ไปใช้ในงานศึกษาต่อยอดเป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องข่าวปลอมในอนาคตได้จากตารางสรุปคำสำคัญในวิทยานิพนธ์นี้ที่ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกและวิเคราะห์รูปแบบไว้แล้ว

2. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่คือแนวทางในการตรวจสอบข่าวปลอมโดยผู้บริโภคข่าวแบบง่าย จากรูปแบบที่ค้นพบทำให้ผู้บริโภคข่าวสามารถจำแนกรูปแบบของข้อมูลที่ต้องสงสัยว่าน่าจะไม่ถูกต้องมีการสร้างขึ้นและอาจเป็นข่าวปลอมได้ด้วยตนเอง โดยรูปแบบที่พบบ่อยคือทฤษฎีสมคบคิดและวิทยาศาสตร์อย่างง่ายในครัวเรือนเพื่อป้องกันโรค เมื่อผู้บริโภคข่าวพบข่าวสารปลอมทางสุขภาพเกี่ยวข้องกับรูปแบบดังกล่าวให้ต้องสงสัยไว้ก่อนว่าเป็นข่าวปลอมและควรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลก่อนส่งต่อ

3. เพื่อป้องกันการส่งข่าวปลอมและลดการสร้างข่าวปลอมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เนื่องจากการศึกษานี้ทำให้ทราบว่าสาเหตุของการส่งต่อข่าวปลอมสัมพันธ์กับความวิตกกังวลเนื่องจากข้อมูลล่าช้าและขาดความชัดเจนจากผู้เกี่ยวข้องคือรัฐบาล จึงควรนำสาเหตุของการส่งต่อข่าวปลอมที่ค้นพบนี้ไปใช้วางแผนมาตรการการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่สังคมสนใจให้มีความชัดเจนและโปร่งใสโดยมีการให้ความรู้และความเข้าใจด้านสุขภาพทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาดขั้นพื้นฐานกับประชาชนสร้างความเชื่อมั่นและบรรณรค์สร้างความจริงจังให้เห็นถึงผลเสียจากการส่งข่าวปลอม

5.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการทำวิจัย

ในประเทศไทยซึ่งมีเพียงศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมเป็นเว็บไซต์เดียวที่ได้รับมาตรฐาน IFCN (international standards of the International Fact-Checking Network) ทำให้ข้อมูลดิบมีข้อจำกัดและไม่หลากหลายซึ่งงานวิจัยนี้ได้รวบรวมข่าวปลอมด้านสุขภาพตั้งแต่มีการก่อตั้งเว็บไซต์ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2019 ถึง 24 มกราคม 2022 มีจำนวนทั้งสิ้น 468 ข่าว และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 22 คนซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลตั้งต้นที่ได้ไม่มีความหลากหลายเนื่องจากดำเนินการในสภาวะการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ต้องสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และถอดเทปการสัมภาษณ์อาจจะไม่สามารถสังเกตกลุ่มตัวอย่างได้เหมือนการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว

จากการสัมภาษณ์นักร้องได้พบว่าผู้ให้ข้อมูลจะไม่ยอมรับว่าตนเป็นผู้ส่งต่อข่าวปลอมจึงอาจจะทำให้เกิดอคติในการให้สัมภาษณ์ได้ ในการศึกษาได้ทำการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสัมภาษณ์คำถามที่มีความอ่อนไหวและหลีกเลี่ยงการใช้คำที่อาจทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความรู้สึกไม่สบายใจโดยใช้การอธิบายลักษณะการกระทำของผู้อื่นแทนการกระทำของตนจึงอาจจะทำให้คำตอบที่ได้มีความไม่ชัดเจนผู้ทำการศึกษาต่อยอดควรระวังในประเด็นดังกล่าวและพัฒนาแนวทางในการตรวจสอบอคติของผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันคำตอบในการศึกษาต่อเนื่อง

5.4 งานวิจัยต่อเนื่องในอนาคต

ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลที่ทำเนิการแค่ในประเทศไทยจึงควรมีการดำเนินการเพิ่มในการเก็บข้อมูลให้มีความหลากหลายมากขึ้นในระดับนานาชาติเนื่องจากวัฒนธรรมอาจเป็นองประกอบหนึ่งในสาเหตุของการส่งต่อข่าวปลอมที่ไม่เหมือนกับเช่นเดียวกับงานวิจัยของ Li et al. (2018) ทำการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนและชาวอิตาลีพบว่าในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนที่ได้ค้นสาเหตุในการส่งต่อข่าวปลอมแตกต่างกันในกลุ่มตัวอย่างคนละประเทศเนื่องจาก

ประเด็นที่ความแตกต่างด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองประเทศส่งผลต่อการค้นคว้าและส่งต่อข้อมูลด้านการแพทย์ในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งคณะผู้วิจัยนี้อนุมานว่าอาจเกิดจากกลุ่มตัวอย่างชาวจีนสนใจข้อมูลด้านสุขภาพที่มีลักษณะทั่วไปในสื่อสังคมออนไลน์จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับที่มาของแหล่งข้อมูลเมื่อเกิดความเจ็บป่วยจะให้ความสำคัญกับการไปพบแพทย์ด้วยตัวเอง ซึ่งสามารถอธิบายขนาดของกลุ่มตัวอย่างชาวจีนที่เข้าร่วมมีขนาดเล็กกว่าเนื่องจากไม่มีความสนใจค้นคว้าและส่งต่อข้อมูลทางการแพทย์เพราะนิยมพบแพทย์แบบตัวต่อตัวในประเด็นด้านสุขภาพ (Li et al., 2018) จึงสามารถดำเนินการศึกษาต่อเนื่องในงานวิจัยเพิ่มเติมในระดับนานาชาติเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายขึ้นและดำเนินการเปรียบเทียบผลการศึกษาก็จะครอบคลุมได้เพิ่มขึ้น

ในงานวิจัยนี้ส่วนที่ 1 ค้นพบว่าคุณลักษณะของข่าวปลอมด้านสุขภาพในประเทศไทยมีรูปแบบของทฤษฎีสมคบคิดเป็นจำนวนมากเนื่องมาจากความไม่เชื่อมั่นในผู้มีอำนาจรับผิดชอบในการควบคุมสถานการณ์ซึ่งในกรณีสถานการณ์การระบาดของโรคคือรัฐบาลไม่สามารถให้ข้อมูลความรู้และวิธีการป้องกันโรคพื้นฐานที่มีความชัดเจนเหมาะสมกับประชาชนได้ ประเทศที่ประสบปัญหาดังกล่าวจะมีงานวิจัยเรื่องข่าวปลอมเป็นจำนวนมากเนื่องจากสังคมมีปัญหาเรื่องความเชื่อมั่นต่อผู้มีอำนาจรับผิดชอบเช่นเดียวกับในประเทศไทยจึงประสบปัญหาข่าวปลอม ซึ่งสาเหตุของการเกิดทฤษฎีสมคบคิดนั้นมีเอกลักษณ์ที่สำคัญของทฤษฎีสมคบคิดคือการคาดเดาว่ามีการกระทำบางอย่างที่กระทำลับหลังการรับรู้สาธารณชนซึ่งประกอบด้วยหลายฝ่ายร่วมมือกันกระทำการที่มีความซับซ้อน ผู้สมรู้ร่วมคิดเหล่านั้นโกหกหลอกลวงให้ข้อมูลบิดเบือนเพื่อปกปิดการกระทำของตน (Douglas et al., 2017) ในงานวิจัยส่วนที่ 2 มีเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสองคนของกระทรวงสาธารณสุขให้ข้อมูลว่าได้รายงานยอดผู้ป่วยไปที่หน่วยงานแต่มีการแถลงการณ์ไม่ตรงกันกับหน่วยงานทำให้เกิดความเชื่อว่าการปกปิดข้อมูลจริงและเป็นสาเหตุของการเชื่อว่าข่าวปลอมที่ส่งต่ออาจจะเป็นเรื่องจริงจึงสามารถดำเนินการศึกษาต่อยอดในประเด็นนี้โดยเปรียบเทียบข้อมูลดิบหน้างานเพิ่มเติมเทียบกับสถิติจากการประกาศของรัฐบาลหากสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

จากการทำการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่าแนวโน้มของการศึกษาข่าวปลอมในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาการตรวจสอบจากการเรียนรู้ของเครื่องเป็นหลักเพื่อสามารถจำแนกข่าวปลอมโดยอัตโนมัติแต่ยังไม่พัฒนาได้ทันกับการรับมือกับปัญหาและขาดความแม่นยำเนื่องจากระดับความถูกต้องจะต่ำเมื่อตรวจด้วยข้อมูลใหม่นอกเหนือจากข้อมูลที่ฝึกแตกต่างจากความสามารถในการจำแนกแบบรวดเร็วของมนุษย์ในงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาคุณลักษณะที่เป็นรูปแบบทางภาษาที่ผู้อ่านข่าวสามารถจำแนกรูปแบบที่พบบ่อยได้ในทันทีแต่ยังมิได้ลงรายละเอียดในทางภาษาศาสตร์และการจำแนกส่วนประกอบของประโยคที่ประกอบจากประธาน กริยา กรรมให้ชัดเจนจึงควรศึกษาต่อยอดในประเด็นนี้เพิ่มเติม

รายการอ้างอิง

บทความวารสาร

มานิจ สุขสมจิตร. (2565). บทความพิเศษ Fake News: ข่าวลวง, ข่าวปลอม. *วารสารศาสตร์*, 15(1), 9-9.

การค้นคว้าอิสระ

สุวัฒน์ เอ็มสัมฤทธิ์. (2561). การแสดงความเห็นด้วยอคติผ่านข่าวปลอมผ่านสื่อสังคมออนไลน์: กรณีศึกษาการเลือกตั้งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2562. [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เดอะสแตนดาร์ด ทีม. (1 พฤศจิกายน 2562). เปิดตัวศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ติดตามตรวจสอบข้อมูลสื่อออนไลน์ ตรวจเช็คข่าวปลอมได้ทันทีใน 2 ชั่วโมง. เดอะสแตนดาร์ด.

<https://thestandard.co/anti-fake-news-center-2/>

บีบีซีนิวส์ไทย. (28 กันยายน 2564). โควิด-19 : ธนาคารโลกปรับลดจีดีพีไทยเหลือ 1% ชี้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดการณ์. <https://www.bbc.com/thai/thailand-58716458>

Books and Book Articles

Allen, M. (2017). *The SAGE encyclopedia of communication research methods*. SAGE publications.

Barkun, M. (2003). *The nature of conspiracy belief. A Culture of Conspiracy*.

Apocalyptic Visions in Contemporary America Berkeley: University of California Press, 2, 1-14.

- Bernicker, E. H. (2019). *Cancer and Society: A Multidisciplinary Assessment and Strategies for Action* (1 ed.). Springer Cham.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-3-030-05855-5>
- Bodner, J., Welch, W., & Brodie, I. (2020). *COVID-19 conspiracy theories: QAnon, 5G, the New World Order and other viral ideas*. McFarland.
- Jones, I., Brown, L., & Holloway, I. (2012). *Qualitative research in sport and physical activity*. Sage.
- McCauley, R. N. (2011). *Why religion is natural and science is not*. Oxford University Press.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.
- Thompson, T. L. (2014). *Encyclopedia of health communication*. SAGE publications.

Articles

- Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of economic perspectives*, 31(2), 211-236.
- Altay, S., Majima, Y., & Mercier, H. (2020). Happy Thoughts: The Role of Communion in Accepting and Sharing Misbeliefs.
- Bakir, V., & McStay, A. (2018). Fake News and The Economy of Emotions. *Digital Journalism*, 6(2), 154-175. <https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1345645>
- Barthel, M., Mitchell, A., & Holcomb, J. (2016). Many Americans believe fake news is sowing confusion.
- Begg, I. M., Anas, A., & Farinacci, S. (1992). Dissociation of processes in belief: Source recollection, statement familiarity, and the illusion of truth. *Journal of Experimental Psychology: General*, 121(4), 446.
- Bessi, A., & Ferrara, E. (2016). Social bots distort the 2016 US Presidential election online discussion. *First monday*, 21(11-7).
- Blancke, S., Boudry, M., & Pigliucci, M. (2017). Why do irrational beliefs mimic science?. *The cultural evolution of pseudoscience. Theoria*, 83(1), 78-97.

- Bolsen, T., Palm, R., & Kingsland, J. T. (2020). Framing the Origins of COVID-19. *Science Communication*, 42(5), 562-585. <https://doi.org/10.1177/1075547020953603>
- Borah, P., Kim, S., Xiao, X., & Lee, D. K. L. (2022). Correcting misinformation using theory-driven messages: HPV vaccine misperceptions, information seeking, and the moderating role of reflection. *Atlantic Journal of Communication*, 30(3), 316-331. <https://doi.org/10.1080/15456870.2021.1912046>
- Bordia, P., & DiFonzo, N. (2002). When social psychology became less social: Prasad and the history of rumor research. *Asian Journal of Social Psychology*, 5(1), 49-61.
- Boudry, M., Blancke, S., & Pigliucci, M. (2015). What makes weird beliefs thrive? The epidemiology of pseudoscience. *Philosophical Psychology*, 28(8), 1177-1198.
- Brady, W. J., Gantman, A. P., & Van Bavel, J. J. (2020). Attentional capture helps explain why moral and emotional content go viral. *Journal of Experimental Psychology: General*, 149(4), 746.
- Brady, W. J., Wills, J. A., Jost, J. T., Tucker, J. A., & Van Bavel, J. J. (2017). Emotion shapes the diffusion of moralized content in social networks. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 114(28), 7313-7318.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Brinol, P., & Petty, R. E. (2009). Source factors in persuasion: A self-validation approach. *European review of social psychology*, 20(1), 49-96.
- Brown, A. S., & Nix, L. A. (1996). Turning lies into truths: Referential validation of falsehoods. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 22(5), 1088.
- Chen, X., Sin, S.-C. J., Theng, Y.-L., & Lee, C. S. (2015b). Why students share misinformation on social media: Motivation, gender, and study-level differences. *The journal of academic librarianship*, 41(5), 583-592.
- Chew, C., & Eysenbach, G. (2010). Pandemics in the age of Twitter: content analysis of Tweets during the 2009 H1N1 outbreak. *PLoS One*, 5(11), e14118.

- Cichocka, A., Marchlewska, M., & De Zavala, A. G. (2016). Does self-love or self-hate predict conspiracy beliefs? Narcissism, self-esteem, and the endorsement of conspiracy theories. *Social Psychological and Personality Science*, 7(2), 157-166.
- Corpuz, J. C. G. (2021). Adapting to the culture of 'new normal': an emerging response to COVID-19. *Journal of Public Health*, 43(2), e344-e345.
- De Coninck, D., Frissen, T., Matthijs, K., d'Haenens, L., Lits, G., Champagne-Poirier, O., ... & Génereux, M. (2021). Beliefs in conspiracy theories and misinformation about COVID-19: Comparative perspectives on the role of anxiety, depression and exposure to and trust in information sources. *Frontiers in psychology*, 12, 646394. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.646394>
- Del Vicario, M., Vivaldo, G., Bessi, A., Zollo, F., Scala, A., Caldarelli, G., & Quattrociocchi, W. (2016). Echo chambers: Emotional contagion and group polarization on facebook. *Scientific reports*, 6(1), 1-12.
- Difonzo, N. (2018). Conspiracy rumor psychology. *Conspiracy theories and the people who believe them*, 257-268.
- DiFonzo, N., & Bordia, P. (2000). How top PR professionals handle hearsay: Corporate rumors, their effects, and strategies to manage them. *Public Relations Review*, 26(2), 173-190.
- Douglas, K. M., Sutton, R. M., & Cichocka, A. (2017). The psychology of conspiracy theories. *Current directions in psychological science*, 26(6), 538-542.
- Earnshaw, V. A., Eaton, L. A., Kalichman, S. C., Brousseau, N. M., Hill, E. C., & Fox, A. B. (2020). COVID-19 conspiracy beliefs, health behaviors, and policy support. *Transl Behav Med*, 10(4), 850-856. <https://doi.org/10.1093/tbm/ibaa090>
- Ecker, U. K. H., Lewandowsky, S., Cook, J., Schmid, P., Fazio, L. K., Brashier, N., Kendeou, P., Vraga, E. K., & Amazeen, M. A. (2022). The psychological drivers of misinformation belief and its resistance to correction. *Nature Reviews Psychology*, 1(1), 13-29. <https://doi.org/10.1038/s44159-021-00006-y>
- Effron, D. A., & Raj, M. (2020). Misinformation and morality: Encountering fake-news headlines makes them seem less unethical to publish and share. *Psychological Science*, 31(1), 75-87.

- Entman, R. M. (2006). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- Fallis, D. (2009). A conceptual analysis of disinformation.
- Fazio, L. K., Rand, D. G., & Pennycook, G. (2019). Repetition increases perceived truth equally for plausible and implausible statements. *Psychonomic bulletin & review*, 26(5), 1705-1710.
- Ferrara, E., Varol, O., Davis, C., Menczer, F., & Flammini, A. (2016). The rise of social bots. *Communications of the ACM*, 59(7), 96-104.
- Figuerola-Domecq, C., Pritchard, A., Segovia-Pérez, M., Morgan, N., & Villacé-Molinero, T. (2015). Tourism gender research: A critical accounting. *Annals of Tourism Research*, 52, 87-103. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.annals.2015.02.001>
- Forgas, J. P. (2019). Happy believers and sad skeptics? Affective influences on gullibility. *Current directions in psychological science*, 28(3), 306-313.
- Guo, B., Ding, Y., Yao, L., Liang, Y., & Yu, Z. (2020). The future of false information detection on social media: New perspectives and trends. *ACM Computing Surveys (CSUR)*, 53(4), 1-36.
- Gelfert, A. (2018). Fake News: A Definition. *Informal Logic*, 38(1), 84-117. <https://doi.org/https://doi.org/10.22329/il.v38i1.5068>
- Gisondi, M. A., Chambers, D., La, T. M., Ryan, A., Shankar, A., Xue, A., & Barber, R. A. (2022). A Stanford Conference on Social Media, Ethics, and COVID-19 Misinformation (INFODEMIC): Qualitative Thematic Analysis. *Journal of medical Internet research*, 24(2), e35707.
- Goertzel, T. (1994). Belief in conspiracy theories. *Political psychology*, 731-742.
- Han, J., Cha, M., & Lee, W. (2020). Anger contributes to the spread of COVID-19 misinformation. *Harvard Kennedy School Misinformation Review*, 1(3).
- Hankinson, G. (2009). Managing destination brands: establishing a theoretical foundation. *Journal of marketing management*, 25(1-2), 97-115.

- Hansson, S., Orru, K., Torpan, S., Bäck, A., Kazemekaityte, A., Meyer, S. F., Ludvigsen, J., Savadori, L., Galvagni, A., & Pigrée, A. (2021). COVID-19 information disorder: six types of harmful information during the pandemic in Europe. *Journal of Risk Research*, 24(3-4), 380-393.
<https://doi.org/10.1080/13669877.2020.1871058>
- Heider, F. (1958). The Psychology of Interpersonal Relations. In *Schlüsselwerke der Netzwerkforschung* (pp. 259-262). Springer VS, Wiesbaden.
- Holur, P., Wang, T., Shahsavari, S., Tangherlini, T. R., & Roychowdhury, V. P. (2022). Which side are you on? Insider-Outsider classification in conspiracy-theoretic social media. *ArXiv*, *abs/2203.04356*.
- Hong, Y., Wan, M., & Li, Z. (2021). Understanding the Health Information Sharing Behavior of Social Media Users: An Empirical Study on WeChat. *Journal of Organizational and End User Computing (JOEUC)*, 33(5), 180-203.
- Hu, N., Bose, I., Koh, N. S., & Liu, L. (2012). Manipulation of online reviews: An analysis of ratings, readability, and sentiments. *Decision Support Systems*, 52(3), 674-684. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.dss.2011.11.002>
- Kaur, P., Dhir, A., Chen, S., Malibari, A., & Almotairi, M. (2020). Why do people purchase virtual goods? A uses and gratification (U&G) theory perspective. *Telematics and Informatics*, 53, 101376.
- Kim, H., Park, K., & Schwarz, N. (2010). Will this trip really be exciting? The role of incidental emotions in product evaluation. *Journal of Consumer Research*, 36(6), 983-991.
- Klein, D. O., & Wueller, J. R. (2018). Fake news: A legal perspective. *Australasian Policing*, 10(2).
- Krishna, A., & Thompson, T. L. (2019). Misinformation About Health: A Review of Health Communication and Misinformation Scholarship. *American Behavioral Scientist*, 65(2), 316-332. <https://doi.org/10.1177/0002764219878223>
- Kumar, K. K., & Geethakumari, G. (2014). Detecting misinformation in online social networks using cognitive psychology. *Human-centric Computing and Information Sciences*, 4(1), 1-22.

- Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *biometrics*, 159-174.
- Lazer, D. M. J., Baum, M. A., Benkler, Y., Berinsky, A. J., Greenhill, K. M., Menczer, F., Metzger, M. J., Nyhan, B., Pennycook, G., Rothschild, D., Schudson, M., Sloman, S. A., Sunstein, C. R., Thorson, E. A., Watts, D. J., & Zittrain, J. L. (2018). The science of fake news. *Science*, 359(6380), 1094-1096.
<https://doi.org/doi:10.1126/science.aao2998>
- Li, Y., Wang, X., Lin, X., & Hajli, M. (2018). Seeking and sharing health information on social media: A net valence model and cross-cultural comparison. *Technological Forecasting and Social Change*, 126, 28-40.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.07.021>
- Mackie, D. M., Worth, L. T., & Asuncion, A. G. (1990). Processing of persuasive in-group messages. *Journal of personality and social psychology*, 58(5), 812.
- Mahmoodi, A., Bang, D., Olsen, K., Zhao, Y. A., Shi, Z., Broberg, K., Safavi, S., Han, S., Ahmadabadi, M. N., & Frith, C. D. (2015). Equality bias impairs collective decision-making across cultures. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 112(12), 3835-3840.
- Marks, G., & Miller, N. (1987). Ten years of research on the false-consensus effect: An empirical and theoretical review. *Psychological bulletin*, 102(1), 72.
- Martel, C., Pennycook, G., & Rand, D. G. (2020). Reliance on emotion promotes belief in fake news. *Cognitive research: principles and implications*, 5(1), 1-20.
- McKee, M., van Schalkwyk, M. C., & Stuckler, D. (2019). The second information revolution: digitalization brings opportunities and concerns for public health. *European journal of public health*, 29(Supplement_3), 3-6.
- Menter, T., Haslbauer, J. D., Nienhold, R., Savic, S., Hopfer, H., Deigendesch, N., ... & Tzankov, A. (2020). Postmortem examination of COVID-19 patients reveals diffuse alveolar damage with severe capillary congestion and variegated findings in lungs and other organs suggesting vascular dysfunction. *Histopathology*, 77(2), 198-209.
- Mercier, H., & Sperber, D. (2011). Why do humans reason? Arguments for an argumentative theory. *Behavioral and brain sciences*, 34(2), 57-74.

- Mitchell, K. J., & Johnson, M. K. (2009). Source monitoring 15 years later: what have we learned from fMRI about the neural mechanisms of source memory? *Psychological bulletin*, 135(4), 638.
- Mohammadi, E., Tahamtan, I., Mansourian, Y., & Overton, H. (2022). Identifying Frames of the COVID-19 Infodemic: Thematic Analysis of Misinformation Stories Across Media. *JMIR Infodemiology*, 2(1), e33827. <https://doi.org/10.2196/33827>
- Mukhtar, S. (2021). Psychology and politics of COVID-19 misinfodemics: Why and how do people believe in misinfodemics?. *International Sociology*, 36(1), 111-123.
- Murphy, G., Loftus, E. F., Grady, R. H., Levine, L. J., & Greene, C. M. (2019). False memories for fake news during Ireland's abortion referendum. *Psychological Science*, 30(10), 1449-1459.
- Nadarevic, L., Reber, R., Helmecke, A. J., & Köse, D. (2020). Perceived truth of statements and simulated social media postings: an experimental investigation of source credibility, repeated exposure, and presentation format. *Cognitive research: principles and implications*, 5(1), 1-16.
- Oremus, W. (2017). Facebook has stopped saying 'fake news'. *URL accessed*, 30.
- Papacharissi, Z., & Rubin, A. M. (2000). Predictors of Internet use. *Journal of broadcasting & electronic media*, 44(2), 175-196.
- Pennycook, G., Cannon, T. D., & Rand, D. G. (2018). Prior exposure increases perceived accuracy of fake news. *Journal of Experimental Psychology: General*, 147(12), 1865.
- Pennycook, G., & Rand, D. G. (2019). Lazy, not biased: Susceptibility to partisan fake news is better explained by lack of reasoning than by motivated reasoning. *Cognition*, 188, 39-50.
- Pennycook, G., & Rand, D. G. (2021). The Psychology of Fake News. *Trends in Cognitive Sciences*, 25(5), 388-402.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tics.2021.02.007>
- Periakaruppan, S., Shanmugasundaram, H., & Lu, J. (2016). A framework investigating the online user reviews to measure the biasness for sentiment analysis. *Asian Journal of Information Technology*, 15(12), 1890-1898.

- Pulido, C. M., Redondo-Sama, G., Sordé-Martí, T., & Flecha, R. (2018). Social impact in social media: A new method to evaluate the social impact of research. *PLoS One*, 13(8), e0203117. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0203117>
- Quandt, T., Frischlich, L., Boberg, S., & Schatto-Eckrodt, T. Fake news. (2019). *The International Encyclopedia of Journalism Studies*. 1–6.
- Quattrociocchi, W., Scala, A., & Sunstein, C. R. (2016). *Echo chambers on Facebook*. Available at SSRN 2795110.
- Rodrigo, P., Arakpogun, E. O., Vu, M. C., Olan, F., & Djafarova, E. (2022). Can you be Mindful? The Effectiveness of Mindfulness-Driven Interventions in Enhancing the Digital Resilience to Fake News on COVID-19. *Information Systems Frontiers*, 1-21. <https://doi.org/10.1007/s10796-022-10258-5>
- Rosnow, R. L. (1991). Inside rumor: A personal journey. *American psychologist*, 46(5), 484.
- Scheufele, D. A., & Krause, N. M. (2019). Science audiences, misinformation, and fake news. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116(16), 7662-7669.
- Shelton, T. (2020). A post-truth pandemic? *Big Data & Society*, 7(2), 2053951720965612. <https://doi.org/10.1177/2053951720965612>
- Shu, K., Sliva, A., Wang, S., Tang, J., & Liu, H. (2017). Fake news detection on social media: A data mining perspective. *ACM SIGKDD explorations newsletter*, 19(1), 22-36.
- Sikweyiya, Y., Jewkes, R., & Morrell, R. (2007). Talking about rape: South African men's responses to questions about rape. *Agenda*, 21(74), 48-57.
- Stahl, B. C. (2006). On the difference or equality of information, misinformation, and disinformation: A critical research perspective. *Informing Science*, 9, 83.
- Sun, Z., Cheng, X., Zhang, R., & Yang, B. (2020). Factors influencing rumour re-spreading in a public health crisis by the middle-aged and elderly populations. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6542.
- Tangherlini, T. R. (2017). Toward a generative model of legend: Pizzas, bridges, vaccines, and witches. *Humanities*, 7(1), 1.

- Tannenbaum, M. B., Hepler, J., Zimmerman, R. S., Saul, L., Jacobs, S., Wilson, K., & Albarracín, D. (2015). Appealing to fear: A meta-analysis of fear appeal effectiveness and theories. *Psychological bulletin*, 141(6), 1178.
- Tejativaddhana, P., Chuakhamfoo, N. N., & Vo, M. T. H. (2022). A review of the long-term care policies under COVID-19 in Thailand's aging society: implications for ASEAN countries. *Public Administration and Policy*.
- Unkelbach, C. (2007). Reversing the truth effect: learning the interpretation of processing fluency in judgments of truth. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 33(1), 219.
- Unkelbach, C., & Rom, S. C. (2017). A referential theory of the repetition-induced truth effect. *Cognition*, 160, 110-126.
- Unkelbach, C., & Speckmann, F. (2021). Mere repetition increases belief in factually true COVID-19-related information. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 10(2), 241-247.
- Vickers, N. J. (2017). Animal communication: when i'm calling you, will you answer too?. *Current biology*, 27(14), R713-R715.
- Wang, W.-C., Brashier, N. M., Wing, E. A., Marsh, E. J., & Cabeza, R. (2016). On known unknowns: Fluency and the neural mechanisms of illusory truth. *Journal of cognitive neuroscience*, 28(5), 739-746.
- Watson, C. A. (2018). Information literacy in a fake/false news world: An overview of the characteristics of fake news and its historical development. *International Journal of Legal Information*, 46(2), 93-96.
- Weaver, D. H. (2007). Thoughts on Agenda Setting, Framing, and Priming. *Journal of Communication*, 57(1), 142-147. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2006.00333.x>
- Whiting, A., & Williams, D. (2013). Why people use social media: a uses and gratifications approach. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 16(4), 362-369. <https://doi.org/10.1108/QMR-06-2013-0041>
- Wolpert, L. (2013). The Unnatural Nature of Science. *European Review*, 21(S1), S9-S13. <https://doi.org/10.1017/S1062798713000239>

- Wonodi, C., Obi-Jeff, C., Adewumi, F., Keluo-Udeke, S. C., Gur-Arie, R., Krubiner, C., Jaffe, E. F., Bamiduro, T., Karron, R., & Faden, R. (2022). Conspiracy theories and misinformation about COVID-19 in Nigeria: Implications for vaccine demand generation communications. *Vaccine*, 40(13), 2114-2121.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2022.02.005>
- Wu, L., Morstatter, F., Carley, K. M., & Liu, H. (2019). Misinformation in social media: definition, manipulation, and detection. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*, 21(2), 80-90.
- Wu, Y., Ngai, E. W., Wu, P., & Wu, C. (2020). Fake online reviews: Literature review, synthesis, and directions for future research. *Decision Support Systems*, 132, 113280.
- Zarocostas, J. (2020). How to fight an infodemic. *The lancet*, 395(10225), 676.
- Zhang, X., & Ghorbani, A. A. (2020). An overview of online fake news: Characterization, detection, and discussion. *Information Processing & Management*, 57(2), 102025. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ipm.2019.03.004>

Proceedings

- Chen, X., Sin, S. C. J., Theng, Y. L., & Lee, C. S. (2015, June). Why do social media users share misinformation?. In *Proceedings of the 15th ACM/IEEE-CS joint conference on digital libraries* (pp. 111-114).
- Halpern, D., Valenzuela, S., Katz, J., & Miranda, J. P. (2019). From belief in conspiracy theories to trust in others: Which factors influence exposure, believing and sharing fake news. In *International conference on human-computer interaction* (pp. 217-232). Springer, Cham.
- McAlister, A. M., Lee, D. M., Ehlert, K. M., Kajfez, R. L., Faber, C. J., & Kennedy, M. S. (2017, June). Qualitative coding: An approach to assess inter-rater reliability. In *2017 ASEE annual conference & exposition*.

Electronic Media

EAVI. (2017). *Infographic: Beyond Fake News – 10 Types of Misleading News*.

<https://eavi.eu/beyond-fake-news-10-types-misleading-info/>

Kemp, S. (2022, February). *Digital 2022 Thailand*. DATAREPORTAL.

<https://datareportal.com/reports/digital-2022-thailand>

Silverman, C. (2016, November). *This analysis shows how viral fake election news stories outperformed real news on facebook*.

<https://www.buzzfeed.com/craigsilverman/viral-fake-election-news-outperformed-real-news-on-facebook>

World Health Organization. (2021a, May). *Coronavirus disease (COVID-19)*.

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

World Health Organization. (2020a). *Munich Security Conference*.

<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/munich-security-conference>

World Health Organization. (2020b). *WHO Director-General's remarks at the media briefing on 2019-nCoV on 11 February 2020*.

<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-remarks-at-the-media-briefing-on-2019-ncov-on-11-february-2020>

World Health Organization. (2020c). *WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020*.

<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>

ภาคผนวก ก

ความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน

งานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ผู้ประเมินจำนวน 2 คน เพื่อทำการประเมินความอคติในแต่ละความเห็น เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมิน แนวทางหนึ่งของวิธีการวัดความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายใน คือความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter-Rater Reliability: IRR) ซึ่งเป็นการวัดความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยที่ต้องอาศัยผู้ประเมิน ค่าความน่าเชื่อถือจึงขึ้นกับความคงเส้นคงวาของผลการพิจารณาของผู้ประเมิน (Rosnow, 1991) โดยทำการประเมิน บนข้อมูลเดียวกัน ก่อนทำการประเมินได้ทำการศึกษาความอคติแต่ละประเภท เพื่อความเข้าใจ ก่อนทำการประเมิน Miles and Huberman (1994) ได้แนะนำว่าค่า IRR ที่ยอมรับได้สูงกว่าหรือ เท่ากับร้อยละ 80

$$\text{ค่าความเชื่อมั่นจากการสังเกต} = \frac{\text{จำนวนที่ประเมินเหมือนกัน}}{(\text{จำนวนที่ประเมินเหมือนกัน} + \text{จำนวนที่ประเมินต่างกัน})}$$

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
1. ประกันสังคมเปิดโครงการรัฐ ม.40 ปล่อยสินเชื้พ่อนสบายสูงสุด 36 เดือน	4	1	80
2. โครงการสนับสนุนสินเชื้ปล่อยกู้รายย่อย สำหรับผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 จากธนาคารของรัฐ	5	1	83
3. ธ.ออมสิน ให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กู้ยืมได้ 50,000 บาท แบบไม่ต้องค้ำ	5	1	83
4. วัคซีนทางเลือกต้องจ่ายแพงกว่า 2,000 บาท เพราะต้องเสียภาษี 2 ครั้ง ร้อยละ 14	12	3	80
5. รพ.สมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา เปิดรับบริจาค เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์	4	1	80
6. ผกก.ตชด.21 เสียชีวิตหลังจากฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19	4	1	80
7. พบลูกตำรวจ สภ. แม่ริม ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 2 ราย	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
8. พบผู้ป่วยโควิด-19 ล้มในห้างดังกลางเมืองระยอง	2	0	100
9. ปิดข่าว พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ในจังหวัดยะลา	6	1	86
10. กองประชาสัมพันธ์กทม. อัปเดตสถานที่เสี่ยงโควิด-19 จำนวน 36 สถานที่	5	1	83
11. เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19 สามารถจ้างผู้อื่นทำได้ แม้ไม่ได้ฉีดจริง	4	1	80
12. เอกสารหนังสือรับรอง และแสดงการยินยอม เงื่อนไขการรับวัคซีนโควิด-19	6	1	86
13. เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช พบนักโทษติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 1,300 คน	8	1	89
14. อเมริกาจะปล่อยเชื้อโควิดในประเทศไทย ผู้ที่ได้รับเชื้อจะมีอาการรุนแรงภายใน 2 ชม. และอยู่ได้ไม่เกิน 2-3 วัน	4	1	80
15. ด.ต.ปรีวัติ นามลา เสียชีวิตหลังฉีดวัคซีนเข็ม 2 ได้เพียง 1 สัปดาห์	6	1	86
16. ทหารได้ฉีดไฟเซอร์เข็มสอง ที่โรงพยาบาลอานันทมหิดล	4	1	80
17. ห้องทดลองเชื้อโรคที่ใหญ่ที่สุดในโลกของกองทัพอากาศ อยู่ที่ กรุงเทพฯ	12	3	80
18. หมอประสิทธิ์ คณบดีศิริราช แจ้งข่าวพบสายพันธุ์แลมบ์ดาระบาด ในเขตมินบุรี และขอให้ประชาชนล็อกดาวน์ตัวเอง	4	1	80
19. อเมริกาจะปล่อยเชื้อโควิดในประเทศไทย ผู้ที่ได้รับเชื้อจะมีอาการรุนแรงภายใน 2 ชม. และอยู่ได้ไม่เกิน 2 – 3 วัน	4	1	80
20. ขอความร่วมมือผู้ประกอบการทั่วประเทศ งดส่งสินค้าทุกประเภท เข้าจังหวัดภูเก็ต	4	1	80
21. ภาพประชาชนชาวไทยเสียชีวิต ถูกห่อไว้เป็นจำนวนมาก	4	1	80
22. กองทัพบก ประกาศแจ้งเตือนล่วงหน้า ก่อนประกาศใช้กฎอัยการศึกในพื้นที่ กทม.	4	1	80
23. ศูนย์ฉีดวัคซีนกลางบางซื่อ มีการซื้อ-ขาย วัคซีนโควิด AstraZeneca ราคา 1,000 บาท	6	1	86
24. นายกา วัคซีนป้องกันโควิด-19 จำนวน 4 เข็ม	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
25. เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ถือบ้ายเรียกร้องเกี่ยวกับ วัคซีนโควิด-19	4	1	80
26. คลิปเสียงจากคนบดศิริราช ขอความร่วมมือให้ประชาชนล็อกดาวน์ ตัวเอง	4	1	80
27. คลิปเสียงจากไปรษณีย์ แจงลูกค้าให้ระวังพัสดุมีเชื้อโควิด-19	4	1	80
28. ไปรษณีย์เตือน! มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 จากจดหมายหรือพัสดุ	4	1	80
29. คลิปเสียงจากคนบด ศณะแพทย์ศิริราช ขอให้ประชาชน ล็อกดาวน์ ตัวเอง	4	1	80
30. คณะสงฆ์เจ้าอาวาสวัดราชอาณาจักร ขอความร่วมมือให้งดหรือ เลื่อนการตาย	7	1	88
31. ประกันโควิด-19 ทั้งหมดจะจ่ายเงินค่ารักษา ค่าชดเชยรายได้ ให้ เฉพาะผู้ที่ติดเชื้อลงปอดเท่านั้น เริ่มบังคับใช้ 4 ม.ค. 65	8	2	80
32. ไปเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภา อบต. วันที่ 28 พ.ย. 64 ต้องฉีด วัคซีนป้องกันโควิด-19 แล้ว	5	1	83
33. รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ ปฏิเสธการรับบริจาควัคซีน Moderna	5	1	83
34. จ.สุพรรณบุรี ระบุงาฉีดวัคซีนไม่ครบ 2 เข็ม ห้ามติดต่อราชการ	7	1	88
35. วัคซีนไฟเซอร์ส่วนหนึ่งถูกส่งไป จ.บุรีรัมย์ ทั้งที่ไม่ใช่พื้นที่ระบาด หนัก	5	1	83
36. รพ.ศิริราช รับ walk in ฉีดวัคซีนโควิด-19 สำหรับผู้ที่ไม่สามารถหา จองได้	4	1	80
37. ประชาชนอายุ 55 ปีขึ้นไป สามารถ walk in ขอฉีดวัคซีน AstraZeneca ที่ไอคอนสยาม	4	1	80
38. โรงงานนิคมอุตสาหกรรม จ. ลำพูน พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน เกือบ 1,000 ราย	4	1	80
39. สหรัษฎกเลิกการบริจาควัคซีนไฟเซอร์ ให้กับประเทศไทย	4	1	80
40. พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ ทำให้ประเทศไทยมีข้อบังคับการสื่อสารใหม่	7	1	86

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
41. ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อโควิด-19 เป็นอันดับ 1 ของโลก และมีผู้เสียชีวิตเป็นอันดับ 2 ของโลก	4	1	80
42. ร.ต.ต.ไสว ทองปิด ตำรวจจราจร สน.บางคอแหลม ติดเชื้อโควิด-19 แต่ไม่ได้รับสิทธิรักษาตัวที่นครบาล ต้องไปรักษาตัวที่บ้านเกิด	7	1	86
43. วัคซีนไฟเซอร์สำหรับฉีด booster ให้บุคลากรการแพทย์ โดสนลดเหลือแค่ 2 แสนโดส	6	1	86
44. ปิดจุดตรวจโควิด-19 เขตดินแดง เนื่องจากพบผู้ติดเชื้อมากเกินไป	4	1	80
45. บังคับหมอพยาบาลให้ฉีดวัคซีนแอสตราฯ เพื่อนำวัคซีนไฟเซอร์ไปฉีดให้กลุ่ม VVIP	9	2	82
46. ตำรวจ สภ.พุทธมณฑล ติดเชื้อโควิด-19 ทั้งโรงพัก	10	2	83
47. รัฐสั่งปิดข้อมูล คนงานบริษัท บีฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นเนล จำกัด จ.ลพบุรี ติดโควิด-19 หลายพันคน	4	1	80
48. รัฐบาลนำน้ำเปล่ามาฉีดแทนวัคซีนโควิด-19 ให้กับประชาชน	4	1	80
49. รัฐบาลเรียกเก็บภาษีวัคซีนโมเดอร์นา รวมแล้วสูงกว่า 100 เปอร์เซ็นต์	6	1	86
50. กรมการแพทย์ ปรับลดระยะกักตัวเหลือ 5 วัน สำหรับคนไม่มีอาการ	6	1	86
51. บริการฉีดวัคซีน ณ สถานประกอบการ ตามมาตรฐานกรมควบคุมโรค	8	2	80
52. หากพบครูติดเชื้อโควิด-19 ให้ผู้บริหารจะสั่งลงโทษวินัยครู	5	1	83
53. ประเทศไทยมีการรายงานการเสียชีวิต และการติดเชื้อโควิด-19 เป็นอันดับ 1	6	1	86
54. เชื้อโควิด-19 ระบาดหนักที่สถาบันประสาทยุทยา	5	1	83
55. ปตท. ปรับขึ้นราคาน้ำมัน เพื่อชะลอการเดินทางของประชาชน ลดการแพร่ระบาดโควิด-19	4	1	80
56. จ.อุดรธานี พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่แคมป์คนงานก่อสร้างทางเลี่ยงเมือง กว่า 80 ราย และอาจเป็นสายพันธุ์อินเดีย	4	1	80
57. มศว ประสานมิตร เปิดให้ประชาชน ลงทะเบียนฉีดวัคซีนแอสตราฯ	6	1	86

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
58. นายกา อนุมัติ ได้คนละ 10,000 บาท ทุกคนทุกอาชีพ ไม่ต้องลงทะเบียน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาโควิด-19	4	1	80
59. ข้อเสนอแนะที่ควรรู้ ก่อนฉีดวัคซีน SINOVAC	5	1	83
60. พบตำรวจ สน.ทองหล่อ เสียชีวิตหลังจากฉีดวัคซีนโควิด-19 เข็มที่ 2	5	1	83
61. เลือดแมงดาทะเล มีส่วนสำคัญในการผลิตวัคซีนป้องกันโควิด-19	4	1	80
62. เว็บไซต์กระทรวงสาธารณสุข เปิดลงทะเบียนฉีดวัคซีนโควิด-19	5	1	83
63. สถานีกลางบางซื่อ เปิดให้ประชาชนทั่วไป Walk in ฉีดวัคซีนโควิด-19 วันละ 10,000 คน	5	1	83
64. รัฐบาลเตรียมประกาศเคอร์ฟิวห้ามออกนอกบ้าน 24 ชม. ภายในสัปดาห์หน้า	4	1	80
65. ผู้ก่อการร้ายแทรกแซงบริษัทฯ ใส่เชื้อโรคในวัคซีนโควิด-19 เพื่อฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนไทย	5	1	83
66. หากฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ไม่ครบ 2 เข็ม ไม่มีสิทธิ์สอบใบประกอบวิชาชีพครู	5	1	83
67. บุคลากรทางการศึกษาทุกคน ถูกบังคับต้องฉีดวัคซีนซิโนแวค	4	1	80
68. เว็บไซต์ลงทะเบียนฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ยี่ห้อ Pfizer	5	1	83
69. กทม. จัดบริการฉีดวัคซีนโควิด-19 ของซิโนแวค ให้กับประชาชนอายุ 18-59 ปี ไม่ต้องรออีก 2 เดือน	4	1	80
70. พบผลข้างเคียงรุนแรง เลือดออกในสมอง หลังจากฉีดวัคซีน Sinovac	5	1	83
71. ถ้าพนักงานติดโควิด-19 แล้วต้องกักตัว 14 วัน บริษัทมีสิทธิ์ไม่จ่ายเงินเดือน เพราะถือว่าขาดงาน	4	1	80
72. กระทรวงสาธารณสุข เลื่อนฉีดวัคซีนแอสตราเซนเนกา เนื่องจากทำให้ลิ้มเลือดอุดตัน	4	1	80
73. โรงพยาบาลเมตพาร์ค เปิดให้ลงทะเบียนจองวัคซีนโควิด-19 ของโมเดอร์นา	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
74. พบพนักงานแม็กซ์แวลู สาขานวมินทร์ ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 10 ราย	4	1	80
75. ประกาศล็อกดาวน์ กรุงเทพฯ และจังหวัดพื้นที่สีแดงเข้ม เริ่ม 1 พ.ค. 64	4	1	80
76. ชาวต่างชาติอินเดียติดเชื้อโควิด-19 เข้าเครื่องบินเหมาลำ เข้าประเทศไทย จำนวน 7 ราย	5	1	83
77. ฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อที่เยาวราช เนื่องจากพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 เป็นจำนวนมาก	4	1	80
78. คอร์ฟิวทั่วประเทศ ห้ามออกจากบ้านตั้งแต่ 4 ทุ่ม – ตี 4 เริ่มวันที่ 23 เม.ย. 64 นี้	5	1	83
79. ศบค. ประกาศเคอร์ฟิว เวลา 23.00 – 04.00 น. พื้นที่สีแดง 18 จังหวัด	6	1	86
80. คลิปเสียงหมอศิริราช แนะนำกินยาเขียว เพื่อรักษาโควิด-19	5	1	83
81. สธ. ประกาศฉุกเฉิน ให้ประชาชนเฝ้าระวัง 35 พื้นที่สีแดง เสี่ยงโควิด-19	5	1	83
82. 11 โรงพยาบาล เปิดบริการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้ประชาชน ฟรี	4	1	80
83. สธ. ประกาศฉุกเฉิน ให้ประชาชนเฝ้าระวัง 35 พื้นที่สีแดง เสี่ยงโควิด-19	4	1	80
84. กลุ่มเสี่ยงโควิด-19 สายพันธุ์แอฟริกา ต้องกักตัว 21 วัน	5	1	83
85. กรมทางหลวง ปิดบริการมอเตอร์เวย์ชั่วคราว สกัดโควิด-19	4	1	80
86. ผู้ว่าฯ นนทบุรี ประกาศเคอร์ฟิว ตั้งแต่เวลา 24.00-05.00 น.	4	1	80
87. ภาพโฆษก ศบค. กล่าวว่าการเยียวยา คือภาระของภาษีประชาชน	4	1	80
88. สธ. ห้ามประชาชนเดินทางข้ามจังหวัด	4	1	80
89. จ.ระยอง ประกาศ ไม่สวมหน้ากากอนามัยออกจากบ้าน ปรับ 2 หมื่นบาท	7	1	88
90. ล็อกดาวน์นครนายก ห้ามเดินทางเข้า-ออก	6	1	86
91. ภาคกลางประกาศล็อกดาวน์ 6 จังหวัด	6	1	86
92. 6 จังหวัดภาคใต้ประกาศปิดเมือง	6	1	86

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
93. ภาคอีสาน ประกาศปิดเมือง 9 จังหวัด	6	1	86
94. ส่ง SMS แจ้งลิงก์ ให้ดาวน์โหลดแอป “ไทยชนะ”	4	1	80
95. รัฐบาลขอรับบริจาค จาก 20 มหาเศรษฐี เพื่อซื้อชุดตรวจโควิดแจก อาเซียน	4	1	80
96. กลุ่มคนกลับจากดาวหะห์ รวมตัวละหมาดไม่สนคำสั่งเจ้าหน้าที่	4	1	80
97. แอร์สั่น รัฐบาลประมูลขายชุดตรวจ COVID-19 ราคา 1,000 บาท!	5	1	83
98. เตรียมเฮ! รับเงิน 5,000 บาท ได้ทุกบ้าน ช่วยทุกคน ถ้าสถานการณ์ ไม่ดีขึ้น	4	1	80
99. มัคคุเทศก์ตกงานจะได้รับเงินช่วยเหลือ 2,000 บาท จาก พมจ.	6	1	86
100. ทหารทุ้มบ ถัดพ้นฆ่าเชือบนท้องถนนกว่า 22 ล้าน	4	1	80
101. พื้นที่เสี่ยงในพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 5 จำนวน 37 แห่ง	8	2	80
102. ประกาศอุดรธานีเตรียมปิดทางเข้า-ออกจังหวัด	4	1	80
103. ห้ามใช้อินเทอร์เน็ตว่าร้ายรัฐบาล	4	1	80
104. เมื่อประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ประเทศไทยจะมีข้อบังคับการสื่อสาร ใหม่	5	1	83
105. 44 เว็บไซต์ เชิญชวนประชาชนลงทะเบียน รับเงิน 5,000 บาท เยียวยา COVID-19	4	1	80
106. เกษตรกร ผู้สูงอายุ และผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ร้อง!! ไร้เงิน เยียวยาตามมาตรการรัฐฯ	4	1	80
107. สื่อ เทศบาลหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ บังคับพนักงานทำ หน้ากากผ้า 1 แขนขึ้น	9	1	90
108. นายกฯ ลงพื้นที่ปลุกคน สู้ COVID-19 กลางถนน	5	1	83
109. กรมควบคุมโรค เปิดรับบริจาค เงิน Notebook และโทรศัพท์ สู้ ภัย COVID-19	5	1	83
110. ยกเลิกการเกณฑ์ทหาร ป้องกัน COVID-19	4	1	80
111. “ประเทศไทยมีการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 อยู่ในระยะที่ 3”	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
112. ข่าวลือ! รัฐปิดข่าว พบพนักงานโรงงานติดเชื้อ COVID-19 ย่าน ปทุมธานี	4	1	80
113. รัฐบาลจีนสั่งยิงผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา (covid-19) ที่หนีออก จากรพ. อ้างจำกัดเขตพื้นที่กักกันผู้ป่วย	5	1	83
114. เจ้าหน้าที่ยึดโทรศัพท์ชาวไทยที่ไปรับมาจากผู้อื่น	6	1	86
115. ประกันคุ้มครองต่างชาติ 4 เดือน สร้างความเชื่อมั่นเที่ยวไทย	4	1	80
116. กงสุลยอมรับรัฐบาลไร้คำสั่ง ช่วยคนไทยในผู้อื่น	5	1	83
117. กรมควบคุมโรคยกเลิกการคัดกรองผู้โดยสารด้วยเทอร์โมสแกน	5	1	83
118. รับประทานยาแอสไพรินต่อเนื่อง ช่วยรักษาโควิด-19 ด้วยตนเอง	4	1	80
119. ฉีดวัคซีนไฟเซอร์หรือโมเดอร์นา จะมีชีวิตอยู่ได้ไม่เกิน 2 ปี	8	2	80
120. วัคซีนโควิด-19 มีสารกัมมันตภาพรังสีและนาโน พาทิเคิล เป็น อันตรายต่อมนุษย์	4	1	80
121. อนามัย กทม. ไม่รับตรวจฟันผู้ที่ฉีดวัคซีนไม่ครบ 2 เข็ม	5	1	83
122. สุดดมไอน้ำจากหม้อต้มสมุนไพร ช่วยฆ่าเชื้อโควิด-19	5	1	83
123. จันทบุรีห้องเสียพร้อมกันทั้งจังหวัด ผลจากวัคซีนป้องกันโควิด-19	6	1	86
124. ชุดตรวจเอทีเค (ATK) แบบอม เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาตจาก อย. แล้ว	10	2	83
125. ผลิตภัณฑ์ฟ้าทะลายโจร ตรา TOP สามารถต้านไวรัส ช่วยป้องกัน โควิด-19 ได้	6	1	86
126. ยาห้าราก และยาจันทลีลา ช่วยลดโอกาสเสียชีวิตจากโควิด-19	6	1	86
127. พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ห้างบิ๊กซี ลพบุรี	5	1	83
128. เลือดของผู้ที่ฉีดวัคซีนโควิดมีสีดำคล้ำ ไม่สามารถนำไปใช้รักษา ผู้ป่วยได้	6	1	86
129. พบธาตุเหล็กกับโครเมียม ในวัคซีนแอสตราเซนเนกา	5	1	83
130. หากรับบริจาคเลือดจากผู้ฉีดวัคซีนมา จะทำให้ได้รับผลจาก วัคซีนดังกล่าวไปด้วย	5	1	83
131. หากรับบริจาคเลือดจากผู้ฉีดวัคซีนมา จะทำให้ได้รับผลจาก วัคซีนดังกล่าวไปด้วย	5	1	83

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
132. โควิด-19 สายพันธุ์แลมบ์ดาระบาดหนักในเซเชลส์ มหานคร ประสิทธิ์ ขอให้ประชาชนล็อกดาวน์ตัวเอง	4	1	80
133. จัดเดินทางไป 10 จังหวัด เพราะเป็นแหล่งติดต่อเชื้อโควิด-19	5	1	83
134. ผลิตภัณฑ์กระชายขาว ตรา BioProud กินแล้วเชื้อโควิด-19 ไม่ลง ปอด	6	1	86
135. วัคซีนไฟเซอร์หรือโมเดอร์นา เป็นยาพิษ หากฉีดจะมีชีวิตอยู่ได้ไม่ เกิน 2 ปี	7	1	88
136. รักษาโรคโควิด-19 ได้ โดยการนำยาอะมิโกลิซิน และอะซิโธร มายซิน ละลายน้ำแล้วดื่ม	8	1	89
137. ยาฟ้าทะลายโจร สามารถกินก่อนติดเชื้อโควิด-19 ได้ ไม่ทำลายตับ แต่เป็นการช่วยบำรุงรักษาตับ	6	1	86
138. วัคซีนโควิด-19 เป็นอาวุธชีวภาพที่ใช้ฆ่าคนทางอ้อม คนที่ฉีดจะมี ชีวิตไม่ยืนยาว	11	1	92
139. ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สารสกัดกระชายขาวผสมพลูควาย ช่วยเสริม ภูมิคุ้มกัน ด้านโควิด-19	5	1	83
140. ผลิตภัณฑ์ W VIT-C ช่วยเสริมภูมิคุ้มกัน ด้านโควิด-19	4	1	80
141. สเปรย์พ่นปากฟ้าทะลายโจร ตราวี เฟรช สามารถป้องกันเชื้อไวรัส โควิด-19 ลงปอดได้	5	1	83
142. ผลิตภัณฑ์กระชายขาวพลัสดี สามารถยับยั้งการเพิ่มจำนวนเซลล์ ไวรัสโควิด-19	13	2	87
143. ยาต้มสมุนไพรกระชายขาว สูดดมช่วยดักจับเชื้อโควิด ก่อนลงปอด	6	1	86
144. ผลิตภัณฑ์ BS สารสกัดสมุนไพรพื้นภูมิคุ้มกัน ด้านไวรัส ด้านการ อักเสบของปอด	4	1	80
145. สเปรย์ฆ่าเชื้อพ่นจมูก Hanmi Coldmask สามารถต้านเชื้อไวรัส COVID-19 ได้	10	1	91
146. ส่วนผสมในวัคซีนโควิด-19 อันตราย และไม่ปลอดภัย	10	2	83
147. รับประทานใบป่าช้าเหงาผสมน้ำผึ้ง ช่วยรักษาโควิด-19 ได้	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
148. ผลิตภัณฑ์ VirX NASAL SPRAY สเปรย์พ่นจมูกผู้ป่วยโควิด-19 ช่วยกำจัดเชื้อไวรัสได้กว่า 95 เปอร์เซ็นต์ ใน 24 ชั่วโมง และ 99 เปอร์เซ็นต์ ภายใน 72 ชั่วโมง	9	2	82
149. สหรัฐฯ มีผู้เสียชีวิตจากวัคซีนโควิด-19 มากกว่าล้านราย และกว่า 60 ล้านคนมีผลข้างเคียงที่ไม่ดี	7	1	88
150. ผลิตภัณฑ์ฟ้าทะลายโจรแคปซูลพรรณทิพย์โอเอส ที่จำหน่ายในออนไลน์เป็นผลิตภัณฑ์ที่รับรองจาก อย.	9	1	90
151. โรงพยาบาลกรุงเทพเปิดให้ลงทะเบียนจองวัคซีน Pfizer ผ่านเว็บ siampfizer	6	1	86
152. คลิปจากต่างประเทศแนะนำดื่มน้ำร้อน และหายใจสูดไอน้ำ ช่วยฆ่าเชื้อโควิด-19 ในร่างกาย	5	1	83
153. หน้ากากอนามัยที่ไม่ระบุ VFE จะไม่สามารถป้องกันไวรัสได้	6	1	86
154. เว็บไซต์ลงทะเบียนขอรับวัคซีนโควิด-19 ยี่ห้อไฟเซอร์ สำหรับคนไทย	5	1	83
155. กินพริกไทยปนผสมน้ำผึ้งและขิง ติดกัน 5 วันสามารถกำจัดโควิด-19 ได้	7	1	88
156. ทานเนื้อวัว นมวัว ประจำเล็ดมักเป็นกรด จะทำให้เชื้อไวรัสโควิด-19 เจริญเติบโต ได้เป็นอย่างดี	8	2	80
157. ผลิตภัณฑ์เบญจามินทร์ (Benjamin) ฟ้าทะลายโจร ชนิดแคปซูล เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองจาก อย.	5	1	83
158. ผลิตภัณฑ์ OK CLEAR ESSENTAIL GEL แคสตูดม ป้องกันเชื้อไม่ให้ลงปอด	10	2	83
159. นวัตกรรมวัคซีนยี่ห้อ Sinopharm ที่รพ.ศิริราช ต้องเสียค่าใช้จ่าย	5	1	83
160. ผลิตภัณฑ์ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจร ตราวังสมุนไพรรตวัน เป็นผลิตภัณฑ์ที่รับรองจาก อย.	12	2	86
161. ศาลฎีกายกเลิกการฉีดวัคซีนสากลในสหรัฐอเมริกา	9	2	82
162. ผลิตภัณฑ์สเปรย์ฟ้าทะลายโจร Sabira Oral Spray สามารถฆ่าเชื้อโควิด-19 ไม่ให้ลงปอดได้	9	2	82

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
163. ลูกอมรสกระชายผสม ZINC สามารถต้านโควิด-19 ได้	4	1	80
164. ผลิตภัณฑ์ยาแคปซูลฟ้าทะลายโจรสกัด สี่พระยาโอสถ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาตจาก ออย.	5	1	83
165. ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร วิโอดี เอิร์บ พลัส มีฟ้าทะลายโจรเป็น ส่วนประกอบ	8	1	89
166. วัคซีน Pfizer มีส่วนผสมของแม่เหล็ก ทำให้มีผลกระทบต่อ ร่างกายในอีก 1-2 ปี	5	1	83
167. ใบหนานเฉาเหว่ย สามารถรักษาผู้ติดเชื้อโควิด-19 หายได้	5	1	83
168. วิธีสวมหน้ากากอนามัย ขณะรับประทานอาหาร	5	1	83
169. ยา 6 ชนิด ที่ต้องเตรียมไว้ใช้รักษาโควิด-19 ด้วยตนเองที่บ้าน	5	1	83
170. ผลิตภัณฑ์ฟ้าทะลายโจร 100 เปอร์เซ็นต์ ตรายินทารา ต่อต้านเชื้อ ไวรัสโควิด-19 ได้	17	2	89
171. เว็บ THVaccine.com เปิดลงทะเบียนจองฉีดวัคซีนไฟเซอร์ โควาพิเศษ จำกัด 20,000 โดส	5	1	83
172. ชุดตรวจโควิด-19 SGTi-flex COVID-19 Ag ได้รับอนุญาตจาก ออย. ไทยแล้ว	5	1	83
173. ด.ต.วัชรกร บุญตา เสียชีวิต หลังฉีดวัคซีนแอสตราเซนก้า เข็มที่ 2	5	1	83
174. พบพนักงานเอ็มเค (MK) โลตัส สาขารังษิณา จ.อุดรธานี ติดเชื้อโควิด-19	6	1	86
175. ใบกระท่อม สามารถต้านโควิด-19 ได้	8	1	89
176. ประชาชนอายุต่ำกว่า 60 ปี สามารถโทรนัดหมายฉีดวัคซีน ที่ สถานีกกลางบางซื่อได้แล้ว	5	1	83
177. เครื่องตรวจวัดออกซิเจนในเลือดที่ปลายนิ้ว ใช้ตรวจหาเชื้อ โควิด-19 ในร่างกายได้	6	1	86
178. เว็บไซต์ลงทะเบียนฉีดวัคซีนโควิด-19 สำหรับคนงานต่างชาติ รอบ ใหม่ของราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์	7	1	88
179. ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร CO-U1 รักษาโรคโควิด เพิ่มภูมิคุ้มกัน	7	1	88

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
180. ดมน้ำสมุนไพร และใช้ผ้าคลุมศีรษะเพื่อสูดไอน้ำ ช่วยฆ่าเชื้อ โควิด-19	7	1	88
181. น้ำอเล็กโทรไลต์ Vikill ช่วยกำจัดเชื้อไวรัสได้	6	1	86
182. ผลิตภัณฑ์สารสกัดกระชาย หยอดจมูกป้องกันโควิด-19	5	1	83
183. ยาฆ่าเชื้อ Amoxy สามารถรักษาโควิด-19 ได้	21	5	81
184. สูตรฆ่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยการสูดไอน้ำสมุนไพร	10	1	91
185. ยาฆ่าเชื้อพยาธิ Ivermectin ใช้รักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ได้	5	1	83
186. จ.ภูเก็ต พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์อินเดีย	5	1	83
187. แนวทางการรักษาคอนไซค์โควิด-19 ของกรมการแพทย์ไม่ให้ปิ่มหัวใจ เพื่อช่วยฟื้นคืนชีพ	8	1	89
188. ผู้ที่ฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ผู้หญิงจะทำให้มดลูกมีปัญหาและมี บุตรยาก ผู้ชายจะทำให้เชื้อสุงิ์น้อยลงและเป็นหมัน	6	1	86
189. ชายวัย 69 เสียชีวิตหลังฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่โรงพยาบาลสตูล	4	1	80
190. คณะบดีศิริราชแนะนำวิธีตรวจการติดเชื้อโควิด-19 ด้วยตัวเอง โดยการกลืนหายใจ เช็กอาการไอ-แน่นหน้าอก	5	1	83
191. ปิดดีกอายุรกรรมชาย รพ.ยะลา เนื่องจากพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 40 ราย	5	1	83
192. แพทย์ทั่วโลกออกเตือน ห้ามรับวัคซีนโควิด-19 เพราะอันตรายต่อ ร่างกาย	6	1	86
193. วัคซีน AstraZeneca ล็อต CTMAV509 หมดอายุแล้ว	4	1	80
194. ฉีดวัคซีนโควิด-19 ไม่เกิน 1 เดือน ห้ามฉีดยาชา	6	1	86
195. ในวัคซีนโควิด-19 มีเชื้ออันตรายที่ใช้สำหรับฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนไทย	4	1	80
196. ประเทศไทย มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากการฉีดวัคซีนโควิด-19 เกือบ 100 คน	4	1	80
197. คลิปเสียงคณะบดีศิริราชแนะนำวิธีรักษาโควิด-19 ด้วยตนเอง	5	1	83
198. การรักษาความชุ่มชื้นของเยื่อเมือกลำคอ จะช่วยป้องกัน โรคโควิด-19 ได้	5	1	83

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
199. หลังฉีดวัคซีน AstraZeneca ห้ามทานยาพารา เพราะมีผลต่อวัคซีน	6	1	86
200. ใช้น้ำยาบ้วนปากเป็นประจำ ป้องกันการติดเชื้อโควิด-19	6	1	86
201. ตำรวจ สภ.เมืองน่าน ฉีดวัคซีนซิโนแวค เพียงวันเดียวเสียชีวิต	5	1	83
202. สาวอายุ 29 ปี กลายเป็นเจ้าหญิงนิทรา สาเหตุจากฉีดวัคซีนซิโนแวค	7	1	88
203. ผู้ที่มีอารมณ์ทางด้านลบ บ่อย เศร้าหมอง ติดเชื้อโควิด-19 ได้ง่าย	6	1	86
204. กินยาคุม แล้วฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ทำให้มีโอกาสเสียชีวิตมากขึ้น	4	1	80
205. นักวิทยาศาสตร์ของ Pfizer ให้ข้อมูลว่า หากฉีดวัคซีนโควิด-19 แล้วจะเสียชีวิต	6	1	86
206. เปิดจองวัคซีนป้องกันโควิด-19 ล็อตพิเศษ VIP	5	1	83
207. ซิโนฟาร์มยื่นหนังสือยืนยัน มีโควตาสำหรับประเทศไทย 20 ล้านโดส แต่ติดต่อรัฐบาลไทยไม่ได้	6	1	86
208. พบผู้เสียชีวิต หลังจากฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ที่สถานีกกลางบางซื่อ	4	1	80
209. พบเชื้อโควิด-19 ชนิดใหม่ สายพันธุ์ไทย (C.36.3)	7	1	88
210. วัคซีนโควิด-19 ทำมาจากไขมันหมู	5	1	83
211. ครุบ้านสันกอง จ.เชียงราย เสียชีวิตหลังจากฉีดวัคซีนซิโนแวค	5	1	83
212. วัคซีนป้องกันโควิด-19 เป็นอาวุธชีวภาพ ที่ใช้ทำลายล้างคนทั่วโลก	8	2	80
213. ดากแดตได้รับวิตามินดี วันละ 20 นาที่ ฆ่าเชื้อโควิด-19 ได้	5	1	83
214. พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ตลาดบางใหญ่ จำนวน 30 ราย บางรายเจอคล้ายสายพันธุ์สายอินเดีย	4	1	80
215. แบบฟอร์มลงทะเบียนขอรับวัคซีนโควิด-19 สำหรับผู้ประกอบการร้านอาหาร จากโรงพยาบาลศิริราช	7	1	88
216. แพทย์ทั่วโลกออกคำเตือนเร่งด่วน ห้ามรับวัคซีนโควิด-19 เพราะอันตรายต่อร่างกาย	5	1	83
217. ชายหนุ่มที่บุรีรัมย์ มีอาการแพ้วัคซีน Sinovac	9	2	82

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
218. ป้องกันการติดโรคโควิด-19 ด้วยการฉีดวัคซีนปอดอักเสบ	4	1	80
219. บุคคลใดไม่มีฉีดวัคซีนโควิด-19 จะกลายเป็นบุคคลต้องห้ามของสังคม	19	2	90
220. ค้นพบวิธีการยับยั้งเชื้อโควิด-19 แบบใหม่ ด้วยน้ำพลาสมา	4	1	80
221. ตำรวจหญิง 1 ราย เสียชีวิตหลังจากฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19	5	1	83
222. รพ.กรุงเทพ เปิดลงทะเบียนจองวัคซีนโควิด-19 และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมล่วงหน้า	6	1	86
223. ชายวัย 58 ปี เสียชีวิต หลังจากฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 เข็มที่ 2	4	1	80
224. มีผู้เสียชีวิตจากการฉีดวัคซีนโควิด-19 เกือบ 100 คน แต่รัฐบาลสั่งปิดข่าว	7	1	88
225. ผลิตภัณฑ์สเปรย์สำหรับพ่นปากและคอ ใช้ทำลายเชื้อไวรัสโควิด-19 ก่อนลงสู่ปอดได้	4	1	80
226. โควิด-19 ไม่ใช่ไวรัส แต่เกิดจากแบคทีเรียสัมผัสรังสี 5G	11	2	85
227. สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ทรงพระประชวรด้วยโรคโควิด -19	5	1	83
228. พ.ต.ท.พิพัฒน์ บุญพิทักษ์ เสียชีวิตหลังฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19	5	1	83
229. ร.ต.ท.อนันต์ สุนันตะ จอหอ ร้อย 5 เสียชีวิตหลังฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19	7	1	88
230. ตำรวจสภ.สันกำแพง เสียชีวิตหลังฉีดวัคซีนโควิด-19	4	1	80
231. ติดโควิด-19 รักษาด้วยตนเองได้ แครับประทานยาแอสไพริน	5	1	83
232. กทม. ตั้งจุดให้บริการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่ประชาชนทั่วไปที่โบสถ์พระมหาไถ่	4	1	80
233. กทม. ให้บริการฉีดวัคซีนให้แก่คนทั่วไป ไม่จำกัดภูมิฐานะ อายุ ฯลฯ ที่เซนต์หลุยส์พลาซ่า เป็นที่แรก ในวันที่ 12 พ.ค. 2564	5	1	83
234. ประชาชนอำเภอบางละมุง ฉีดวัคซีนโควิด-19 ฟรี วันที่ 14-16 พ.ค. 64	6	1	86
235. คณะแพทย์ศิริราชแนะนำ 9 ข้อควรปฏิบัติใหม่ในสถานการณ์โควิด-19	11	2	85

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
236. ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของโพวิโดน ไอโอดีน กลีเซอรอล ช่วย ป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19 ลงสู่ปอด	6	1	86
237. ลงทะเบียนจองฉีดวัคซีนพร้อมแล้ว ยังต้องเช็คกับ สถานพยาบาลที่จองไว้ใน 7-10 วัน เพราะรายชื่อจะตกหล่น	4	1	80
238. พบวัคซีน Pfizer เข้าไทย ในรูปแบบ emergency	5	1	83
239. ขอรับวัคซีนโควิด-19 ยี่ห้อ Pfizer ฟรี ที่ประเทศลาว	5	1	83
240. อย. อนุมัติขึ้นทะเบียนวัคซีนโควิด-19 ถูกกฎหมายแล้ว 8 ผลิตภัณฑ์	9	2	82
241. The Old Siam ปิด 1 อาทิตย์ หลังมีผู้ติดเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์ อินเดียมาใช้บริการ	5	1	83
242. พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 30 ราย ที่โรบินสัน จ. กาญจนบุรี	4	1	80
243. คลิปเสียงคนบติ คณะแพทย์ศิริราช แนะนำใช้น้ำเกลือ น้ำมะนาว หรือน้ำขิงล้างคอ เพื่อฆ่าเชื้อโควิด-19	4	1	80
244. ตรวจสอบการติดเชื้อโควิด-19 ง่ายๆ ด้วยตัวเอง โดยการกลืนหายใจ เช็กอาการไอ-แน่นหน้าอก	5	1	83
245. สามารถสั่งซื้อชุดตรวจโควิด-19 แบบ Rapid Test ทางออนไลน์ มาตรวจเองได้แล้ว	4	1	80
246. ยาแอสไพริน ช่วยรักษาโควิด-19 ให้หายได้	6	1	86
247. น้ำยาบ้วนปาก ป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ได้	5	1	83
248. เชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ระบาด มาพร้อมกับโรคติดต่อของหมู	4	1	80
249. โรงพยาบาลเอกชนนำยาตรวจเชื้อโควิด-19 ไม่เพียงพอ เพราะรัฐฯ เรียกคืนน้ำยาตรวจ	6	1	86
250. รพ.หนองจอก บริการฉีดวัคซีน Sinovac ฟรี ให้ประชาชนตั้งแต่ อายุ 18-59 ปี	7	1	88
251. ผลิตภัณฑ์ยาแคปซูลกระชาย ช่วยบำรุงหัวใจ และมีฤทธิ์ต้าน โควิด-19	43	5	90
252. อสม. เกณฑ์ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว ฉีดวัคซีนโควิด-19 เพื่อทดลองยา	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
253. วัคซีนโควิด-19 ทำมาจากไขมันหมู	5	1	83
254. สมุนไพรต้านโควิด-19 แก้วมี้แพ้ว ลมพิษหวัด-ไซนัส หอบหืด และ ไทรอยด์เป็นพิษ	5	1	83
255. พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่วัดสังฆทาน จำนวน 300 ราย	5	1	83
256. จุฬาฯ พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 230 ราย	6	1	86
257. ฉีดวัคซีนปอดอักเสบ สามารถป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ได้	4	1	80
258. อย.เอื้อให้มีการผูกขาดวัคซีนป้องกันโควิด-19	4	1	80
259. วิธีป้องกันโควิด-19 ด้วยการรักษาความชุ่มชื้นของเยื่อเมือกลำคอ	4	1	80
260. รักษาโควิด-19 ด้วยตนเองง่ายๆ แคร์ประทานยาแอสไพริน	5	1	83
261. จำนวนผู้เสียชีวิตติดเชื้อโควิด-19 ในจ.สระแก้ว ขาดการติดตามเฝ้า ระวังเกินกว่า 2 วัน	8	2	80
262. คลิปเสียงระบุ ยาเขียว ใช้รักษาโควิด-19 ด้วยวิธีขับไวรัสออกทาง เหงื่อ และปัสสาวะ	4	1	80
263. ลีอกตาวน รพ.สวรรค์ประชารักษ์ มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 อยู่ 54 คน	6	1	86
264. ภาพห้องฉุกเฉิน รพ.จุฬาฯ รุน เพราะผู้ป่วยโควิด-19 ปิดบังข้อมูล	5	1	83
265. คลิปวิดีโอสถานที่กักตัวโรงพยาบาลสนามมหาชัย จ.สมุทรสาคร	7	1	88
266. เนื้อมีสรรพคุณเป็นยา ป้องกันและรักษาโควิด-19 ได้	5	1	83
267. ดื่มน้ำมะนาวผสมเกลือเป็นวิธีฆ่าเชื้อไวรัสโควิด-19	4	1	80
268. ด่านโควิด-19 ได้ด้วย มันทะกัญญ์ป่นดื่มน้ำขิง	5	1	83
269. กทม. รุน! บุคลากรทางการแพทย์ ติดโควิดวันเดียว 15 ราย	5	1	83
270. รพ.ศิริราช แนะนำประชาชนให้กักตุนอาหาร	9	2	82
271. อาการเตือนโควิด-19 สรุปจากสร.	24	5	83
272. คลิปจากต่างประเทศแนะนำน้ำร้อน และหายใจสูดไอน้ำ ช่วยฆ่า เชื้อโควิด-19 ในร่างกาย	5	1	83
273. แผ่นป้ายห้อยคอ สามารถป้องกันเชื้อโควิด-19 ได้	4	1	80
274. แรงงานต่างชาติล้นล้นทุกกำแพง หลังพื้นที่กักกันเพื่อหลบหนี	5	1	83
275. ผลิตภัณฑ์สเปรย์สำหรับฟันปากและคอ ช่วยฆ่าเชื้อโควิด-19	4	1	80
276. ชายอายุ 70 ปี เสียชีวิตเนื่องจากติดเชื้อโควิด-19	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
277. คลิปเสียงรายงานสถานการณ์ จ.เชียงรายมีผู้ติดเชื้อ โควิด-19 แล้ว 500-600 ราย	4	1	80
278. ปิดเมืองเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ก่อนปีใหม่	7	1	88
279. แพทย์ให้คนไทย ช่วยล็อกดาวน์ตัวเองและครอบครัว 14 วัน	5	1	83
280. พบชายไทยอายุ 49 ปี ติดเชื้อโควิด-19 ที่ จ.กำแพงเพชร	8	2	80
281. สูตรน้ำพาสมาจัดเชื้อโควิด-19 ได้ผลชั่ว	5	1	83
282. ตรวจการติดเชื้อโควิด-19 ด้วยตัวเองได้จากการกลั่นหายใจ เช็ดอาการไอ-แน่นหน้าอก	9	1	90
283. ชาวพม่าอพยพเข้าไทยหนีโควิด-19 ที่ด่านพรมแดนแม่สอด จ.ตาก	7	1	88
284. ชาวพม่ามาตรวจไทรอยด์ที่รพ.ราชวิถี แต่พบติดเชื้อโควิด-19	4	1	80
285. สธ.ประกาศฉุกเฉิน ระวัง 35 พื้นที่สีแดง เสี่ยงโควิด-19	5	1	83
286. ฆ่าเชื้อโควิด-19 ด้วยการกินผลไม้ที่มีฤทธิ์เป็นด่าง	4	1	80
287. ทหารอเมริกันที่พักรู้อยู่โรงแรมกลางกรุง ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 11 คน	4	1	80
288. พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 รักษาตัวอยู่รพ.แห่งหนึ่งในจังหวัดตรัง	4	1	80
289. งานวิจัยชี้! พืชกระท่อมยับยั้งเชื้อโควิด-19 ได้	4	1	80
290. สูตรยาต่อต้านโควิด-19	4	1	80
291. มันทะกั่วป่นต้มน้ำขิง ช่วยต้านโควิด	2	0	100
292. สูตรน้ำขิงผสมน้ำกระชาย แก้กโควิด-19	2	0	100
293. น้ำขิงและน้ำกระชาย ผสมน้ำผึ้งมะนาว ช่วยต้านโควิด-19 ดีที่ออกซ์ลำไส้	5	1	83
294. พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 3 คน ที่ตลาดเสรี จ.นครปฐม	2	0	100
295. กาแฟสารสกัดจากธรรมชาติ ต้านโควิด-19	5	1	83
296. ยาจีนเปลี่ยนฮิวซิงเหวินแคปซูลรักษาโควิด-19	10	1	91
297. “รัฐวิสาหกิจเงินบริจาคชุดตรวจโควิดมาให้ใช้ฟรี แต่ถูก อย. กักไว้ที่ด่านสุวรรณภูมิ”	4	1	80
298. เพจกรมศุลกากร ขายเครื่องวัดอุณหภูมิ	6	1	86
299. เตียง ICU สำหรับรับผู้ป่วยโควิด-19 เต็ม	2	0	100

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
300. แนะนำนักวิทยาศาสตร์สามารถป้องกันไวรัส COVID-19	18	2	90
301. น้ำกระเทียมคั้นสด รักษาโควิด-19	2	0	100
302. ธนาคารกรุงไทยสาขาเซนหลุยส์ปิดทำการ หลังพบพนักงานติดเชื้อ COVID-19 หลายคน	4	1	80
303. ห้ามกิน! เห็ดเข็มทองเพราะมีพิษโควิด-19 อันตรายถึงชีวิต	5	1	83
304. กินอาหารที่เป็นด่างสามารถฆ่าเชื้อ COVID-19 ได้	8	2	80
305. สูตรน้ำมันมะพร้าวผสมน้ำส้มสายชู และโซดา ดื่มฆ่าเชื้อโควิด-19	6	1	86
306. น้ำสมุนไพรสูตร 100 ปี ต้านโควิด-19	9	1	90
307. ไปรษณีย์เตือน! มีผู้ติดเชื้อ COVID-19 จากจดหมายหรือพัสดุ	2	0	100
308. อ่างยาสมุนไพรต้านเชื้อโควิด-19 รักษาหายแล้วจริง	12	2	86
309. ดื่มน้ำมะนาวร้อน ช่วยต้าน COVID-19	4	1	80
310. ลือ ภูเก็ตพบผู้เสียชีวิต 1 รายแรก จากเชื้อ COVID-19	2	0	100
311. สธ.ปิดข้อมูล จำนวนผู้ที่รอผลตรวจเชื้อ COVID-19	5	1	83
312. ลือ เพียงดื่มน้ำอุ่นหรือน้ำร้อน สามารถฆ่าเชื้อ COVID-19 ได้	2	0	100
313. หากv รพ.ขอรับบริจาคอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้เร่งมาที่องค์การเภสัชกรรม	2	0	100
314. ตัวน! ยาด้าน COVID-19 (Favipiravir) กำลังจะหมด	2	0	100
315. อย่าแชร์! แพทย์ศิริราชแนะวิธีรักษา COVID-19 ด้วยการกินกระเทียม	5	1	83
316. ยาบ้าสามารถรักษาโรคโควิด-19 ได้	2	0	100
317. ลือ พบพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยติดเชื้อ COVID-19	6	1	86
318. รัฐบาลประกาศเปิดศูนย์พิพัตเนสและยิมก่อนกำหนด	7	1	88
319. ลือ พนักงานคัดแยกพัสดุของบริษัทจัดส่งพัสดุแห่งหนึ่งติดเชื้อ COVID-19	2	0	100
320. รพ.วชิระภูเก็ต ประกาศขอความช่วยเหลือด่วนในสถานการณ์ฉุกเฉิน	5	1	83
321. นักศึกษามหาวิทยาลัยชื่อดังย่านบางซื่อ ติดเชื้อ COVID-19	2	0	100

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
322. พนักงานธนาคารกรุงไทย สาขาโชคชัย 4 ติดเชื้อ COVID-19	5	1	83
323. แอร์สูตรป้องกันและรักษา COVID-19 ด้วยการทานเนื้อดิบ	4	1	80
324. ยีนตากแดด ช่วยฆ่าเชื้อ COVID-19	4	1	80
325. สาวแบงก์กรุงไทย ติด COVID-19 แล้วให้บริการลูกค้า 1-200 คน ต่อวัน	4	1	80
326. รับประทานไข่ต้มด้าน COVID-19	5	1	83
327. เผยวิธีฆ่าเชื้อไวรัส COVID-19 ด้วยน้ำเกลือ และน้ำมะนาว	5	1	83
328. เสพกัญชา ทำให้เชื้อ COVID-19 ฝังตัวไม่ได้	6	1	86
329. ยาสมุนไพรชนิดแคปซูล ช่วยรักษา COVID-19	5	1	83
330. คลิปสัมภาษณ์ ผวจ.สุรินทร์ เผย สถานการณ์ COVID-19 มีคนติดเชื้อ 100,000 คน	4	1	80
331. ยาป้องกันและรักษาโรคไวรัสปอดอักเสบ COVID-19	9	2	82
332. สมุนไพรไทยใกล้ตัว รักษาโควิด-19	5	1	83
333. คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล แจกวิธีปฏิบัติตัวในช่วงการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19	4	1	80
334. ดื่มน้ำต้มที่มีส่วนผสมของ ขิง ข่า ตะไคร้ หอม กระเทียม ช่วยป้องกันและรักษา COVID-19	2	0	100
335. ป้องกันโควิด-19 ด้วยผ้าอนามัยประคบกับหน้ากาก	2	0	100
336. ดื่มน้ำใบมะละกอบั่นสด ช่วยป้องกันและรักษา COVID-19	7	1	88
337. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่โรงพยาบาลในจังหวัดพังงา จำนวน 2 ราย	2	0	100
338. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี	2	0	100
339. ตลาดค้าส่งชื่อดังในจังหวัดปทุมธานี มีผู้ติดเชื้อ COVID-19 เสียชีวิตแล้ว 2 ราย	2	0	100
340. สถานที่อันตราย เสี่ยงติดเชื้อ COVID-19	2	0	100
341. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 เสียชีวิต ที่โรงพยาบาลในจังหวัดตราด	5	1	83
342. ประเทศไทยแพร่ระบาดระดับ 4 แล้ว	4	1	80

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
343. จังหวัดสุพรรณบุรี พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 จำนวน 196 ราย	2	0	100
344. แพทย์สภาอุกสร. บังคับให้ระบุโรคผู้ติดเชื้อ COVID-19 เป็นโรคปอดอักเสบ (Pneumonia)	4	1	80
345. แอร์สนั่น! ไปรษณีย์ไทยห้ามส่งหน้ากากอนามัย และเจลแอลกอฮอล์	2	0	100
346. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 จำนวน 3-4 คนที่ห้างดังย่านบางขุนเทียน	4	1	80
347. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 จำนวน 3 คนที่ตลาดแห่งหนึ่งย่านคลองเตย	5	1	83
348. ลือ เชื้อ COVID-19 อยู่ทีลำคอ 4 วันก่อนเข้าสู่ปอด กลั้วคอด้วยน้ำอุ่นผสมเกลือ ช่วยฆ่าเชื้อได้	4	1	80
349. ชูดตรวจเชื้อ COVID-19 ด้วยตนเอง	6	1	86
350. รพ.ศิริราชแนะคนของ จะมีการปิดเมือง	2	0	100
351. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่หมู่บ้านในจังหวัดสมุทรปราการ แต่ปิดข่าว	2	0	100
352. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ที่ศูนย์ราชการแห่งหนึ่ง ติดเชื้อ COVID-19	4	1	80
353. ลือ ติดเชื้อ COVID-19 ทั้งครอบครัว ที่ตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสระแก้ว	2	0	100
354. ตลาดชื่อดังย่านสัมพันธวงศ์ พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 เสียชีวิต 2 ราย	2	0	100
355. ร้านสะดวกซื้อชื่อดัง เป็นแหล่งแพร่เชื้อ COVID-19	2	0	100
356. พบผู้ป่วย COVID-19 ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ	2	0	100
357. สพฐ. ตัดวิชาศีลธรรมออก อ้างไม่ได้สอบเข้ามหาวิทยาลัย	2	0	100
358. สถานที่เสี่ยง ที่คนติดเชื้อ COVID-19 เคยไป	2	0	100
359. พบผู้เสียชีวิต 1 ราย จาก COVID-19 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช	2	0	100
360. คลิปวิดีโอ แฉทีมแพทย์ในไทยติดเชื้อ COVID-19 ยกทีมแต่ปิดข่าว	2	0	100

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
361. ลือ โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดปราจีนบุรีมีผู้เสียชีวิตจาก COVID-19	4	1	80
362. ด้าน COVID-19 ด้วยอาหารไทยปักษ์ใต้และข้าวหมาก	2	0	100
363. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม	2	0	100
364. ลือ พบผู้ป่วย COVID-19 เสียชีวิตที่โรงพยาบาลในจังหวัด ศรีสะเกษ	2	0	100
365. หน้ากากอนามัยผ้าสปันบอนด์ เป็นไมโครพลาสติก สุดคมอาจเสี่ยง มะเร็ง	2	0	100
366. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี	2	0	100
367. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์	4	1	80
368. มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา พบผู้ป่วยเฝ้าระวัง COVID-19 แต่ปิดข่าว	2	0	100
369. พบผู้เสียชีวิตจำนวน 2 ราย จากการติดเชื้อโควิด-19 ในจังหวัด สุพรรณบุรี	2	0	100
370. พบชาวต่างชาติเสียชีวิตจำนวน 1 ราย ด้วยโรค COVID-19 ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดภูเก็ต	4	1	80
371. พบผู้เสียชีวิตด้วยเชื้อ COVID-19 จำนวน 2 ราย ในจังหวัดชุมพร แต่ปิดข่าว	2	0	100
372. จังหวัดเพชรบุรี พบชาวต่างชาติเสียชีวิตด้วยโรค COVID-19 จำนวน 1 ราย	2	0	100
373. พี่ชกระท่อมช่วยยับยั้งเชื้อไวรัส COVID-19 ได้	2	0	100
374. พบผู้ต้องสงสัยติดเชื้อไวรัส COVID-19 เจ้าหน้าที่ได้ห้ามตัวออก จากร้านสะดวกซื้อ ที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	5	1	83
375. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ในตลาดแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสงคราม	2	0	100
376. แผนที่พื้นที่เสี่ยง COVID-19 จังหวัดที่ “ผีน้อย” เดินทางกลับ	4	1	80
377. ลือ พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2 ราย	5	1	83
378. คลิปเสียง อ่างรพ.แห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี มีผู้ติดเชื้อ COVID-19 หลายราย แต่รัฐปิดข่าว	2	0	100

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
379. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่อำเภอแห่งหนึ่งในจังหวัดสุโขทัย 16 ราย และจังหวัดในพิษณุโลก อีก 10 กว่าราย	5	1	83
380. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่เขตบางเขน	2	0	100
381. เชื้อไวรัส COVID-19 ระบาดที่ รร.ในจังหวัดร้อยเอ็ด	2	0	100
382. COVID-19 ระบาด ยอดผู้เสียชีวิตในกรุงเทพฯ ถึง 1,000 คน	4	1	80
383. สธ.จัดโซนจังหวัดอันตรายเสี่ยง COVID-19	2	0	100
384. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ทั้งครอบครัว ในจังหวัดพิจิตร	10	1	91
385. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 จำนวน 2 คน รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล ในจังหวัดสมุทรปราการ	2	0	100
386. สธ. ประกาศ สารแอตโดรกราโฟไลต์ในฟ้าทะลายโจร ช่วยรักษา COVID-19	6	1	86
387. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 แต่ปิดข่าว ทีมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเขต ดุสิต	2	0	100
388. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ที่หมู่บ้าน และโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ใน จังหวัดปทุมธานี	4	1	80
389. โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 จำนวน 4-5 คน แต่ปิดข่าว	5	1	83
390. พนักงานห้างย่านพระประแดงติดเชื้อไวรัส COVID-19	2	0	100
391. พบนักเรียนติดเชื้อ COVID-19 จำนวน 15 คน ที่โรงเรียนใน จังหวัดเชียงใหม่	2	0	100
392. พนักงานห้างดังในอยุธยา ติดเชื้อไวรัส COVID-19	2	0	100
393. พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ถูกกักตัวไว้ที่ รพ.ในจังหวัด นครราชสีมา	2	0	100
394. พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่จังหวัดบุรีรัมย์ 20 ราย	2	0	100
395. รพ.ย่านสายไหม พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัส COVID-19	2	0	100
396. พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่โรงพยาบาลย่านราษฎร์บูรณะ	2	0	100
397. แผ่นห้อยคอป้องกัน COVID-19	2	0	100
398. จังหวัดอุดรธานีมีผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 จำนวน 5 ราย	8	1	89

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
399. พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ รพ.ในจังหวัดกำแพงเพชร	4	1	80
400. ปิดข่าว! จังหวัดขอนแก่นมีผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 จำนวน 3 ราย	2	0	100
401. บางบัวทอง – บางใหญ่ มีผู้ติดเชื้อ COVID-19 แต่ปิดข่าว	2	0	100
402. ตีมน้ำร้อน ทานชิง กระเทียม พริก ป้องกัน COVID-19	6	1	86
403. รพ.แห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา พบนักเรียนติดเชื้อไวรัส COVID-19 จากเพื่อนที่พักร่วมห้อง	5	1	83
404. พงษ์ชัยบรรพตผลไม้ ติดเชื้อไวรัส COVID-19 เสียชีวิต	4	1	80
405. พนักงานห้างสรรพสินค้า สาขาถลาง ติดเชื้อไวรัส COVID-19	5	1	83
406. ข้อมูลจากรพ.ศิริราช แนะนำกักตุนอาหาร	9	2	82
407. พบผู้ติดเชื้อ COVID-19 ในโรงพยาบาลย่านศิริราช	2	0	100
408. อ.บึงสามพัน เพชรบูรณ์ มีคนติดเชื้อ COVID-19 แล้ว เพิ่งเดินทาง กลับมาจากต่างประเทศ	2	0	100
409. มหาวิทยาลัยอานนครปฐม มีผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19	2	0	100
410. รพ.ที่จังหวัดลำปาง ตรวจพบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 กว่า 20 ราย หลังกลับจากไปเที่ยวต่างประเทศ	2	0	100
411. มีเด็กติดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่โรงเรียนอานนครปฐม	2	0	100
412. รพ.ย่านพัฒนาการ มีผู้ติดเชื้อ COVID-19 แล้ว 2 ราย	2	0	100
413. พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 รพ.ย่านลำพูน 2 ราย	2	0	100
414. คนขับแท็กซี่ในจ.ศรีสะเกษ ติดเชื้อไวรัส COVID-19 จาก นักท่องเที่ยว	2	0	100
415. ประกาศ รพ.ย่านสาทรพบผู้ป่วยติดเชื้อ COVID-19 จำนวน 3 คน	4	1	80
416. พบผู้หญิงติดเชื้อไวรัส COVID-19 พักรักษาตัวอยู่ที่ รพ.ย่าน สระบุรี	12	1	92
417. เดือนคนไทยไปลอนดอน อาจโดนกักตัว 14 วัน	5	1	83
418. พบพนักงานห้างดังย่านพระราม9 ติดเชื้อ COVID-19	2	0	100
419. คลิปเสียง ระบุห้างดังย่านพระราม9 มีคนติดเชื้อไวรัส COVID-19 และตอนนี้ไทยมีผู้ติดเชื้ออีกหลายคน แต่รัฐปิดข่าว	5	1	83

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
420. พบพนักงานห้างชื่อดังย่านเพลินจิต ติดเชื้อไวรัส COVID-19	5	1	83
421. จากพยาบาลโซนปทุมธานี แจ้งพบผู้ป่วยติดเชื้อโคโรนา (COVID-19)ชาวไทย แต่ได้รับจดหมายจากรัฐให้ปิดข่าว	8	2	80
422. พบชาวจีนติดเชื้อไวรัสโคโรนาหนึ่งราย รักษาตัวอยู่ที่ รพ. ย่านบางแค	2	0	100
423. ต่วน! ธนาคารกรุงเทพ สนง. พบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาแล้ว 1 ราย	4	1	80
424. ผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาในไทยเพิ่มต่อเนื่อง รัฐปิดข่าว! หวั่นกระทบเศรษฐกิจ	4	1	80
425. ผู้โดยสารเรือเวสเตอร์ดัม บินตรงเข้าไทย ‘การบินไทย’ หละหลวม ไม่ทำตามขั้นตอนคัดกรอง	5	1	83
426. แพทย์เตือน ‘แม่สอด’ แหล่งพักคนจีน พื้นที่แพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19	8	1	89
427. ลือหนัก “คนขับรถทัวร์” ติดเชื้อไวรัสโคโรนา รพ.ถูกสั่งปิดข่าวเงียบ เลี่ยงยอดติดเชื้อเพิ่ม	5	1	83
428. กลั่นหายใจ เชื้ออาการไอ-แน่นหน้าอก ตรวจการติดเชื้อ “ไวรัสโคโรนา” ด้วยตัวเอง	7	1	88
429. ปิดข่าวเงียบ! จ.ระยองพบเด็กเสียชีวิตจากไวรัสโคโรนา (COVID-19) สั่งเผาเลย	6	1	86
430. น้ำพลาสติกฆ่าไวรัสโคโรนาได้ผล 100 เปอร์เซ็นต์	4	1	80
431. ไวรัสโคโรนามาถึงหนองอก เป็นไก่จากภูเก็ต ตอนนี้รักษาตัวที่ รพ.ในเชียงใหม่ 3 คน	2	0	100
432. เชื้อไวรัสโคโรนา เป็นเชื้อที่ซีไอเอคิดค้นมาก่อน แล้วนำเชื้อใส่ไว้ในสัตว์ และแพร่เข้าสู่เมืองจีน	2	0	100
433. พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา ที่รพ.ย่านพระราม 2 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร	4	1	80
434. สสจ. กระบี่ ยอมรับ นทท.จีนป่วยอื้อ อยู่ในข่ายเฝ้าระวังกว่า 100 ราย	4	1	80
435. สูตรสมุนไพรในการรักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ให้หายเป็นปกติ	14	3	82

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
436. พบคนไทยเสียชีวิต 1 คน ติดไวรัสโคโรนามาจากเชียงใหม่	4	1	80
437. ติดเชื้อ 'ไวรัสโคโรนา' ตายแล้ว 2 รายในไทย ทางกรปิดข่าวหวั่น แตกตื่น	2	0	100
438. พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา ที่รพ.ในจังหวัดกาญจนบุรี	2	0	100
439. คลิปเสียง อ้างรพ.แห่งหนึ่งในจังหวัดภูเก็ตมีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา	5	1	83
440 .เตือนระวัง! นักท่องเที่ยวชาวจีนติดเชื้อไวรัสโคโรนา รักษาตัว รพ.ย่านชลบุรี	4	1	80
441. งานเข้า! ไวรัสโคโรนาลงเบตงเหตุนักท่องเที่ยวจีนชุก	4	1	80
442. แห้วร้อน! พบผู้ป่วยติดเชื้อ รพ.ย่านฉะเชิงเทรา	2	0	100
443. ชาวอุษัน 5 ล้านคนเดินทางมาไทย ก่อนปิดเมือง	4	1	80
444. เชื้อไวรัสโคโรนา ระบาดถึง รพ.ในจังหวัดชลบุรี	6	1	86
445. พบคนไทยติดเชื้อ “ไวรัสโคโรนา” รักษาตัวที่ รพ. ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา	2	0	100
446. รัฐไทยคุมการระบาด “ไวรัสโคโรนา” ไม่ได้ เหตุนักท่องเที่ยวจีน เต็มเมือง	6	1	86
447. ยืนยันสนามบินภูเก็ต ไร้จุดคัดกรอง “ไวรัสโคโรนา”	2	0	100
448. เชื้อไวรัสโคโรนาระบาดหนัก คาดคนตายนับไม่ถ้วน รัฐสั่งทุกสื่อ ปิดข่าว	6	1	86
449. ล่าสุดกรุงเทพติดเชื้อไวรัสโคโรนา 5 ราย	2	0	100
450. พบผู้ติดเชื้อโคโรนาที่จังหวัดศรีสะเกษ	2	0	100
451. แพทย์ขึ้นเครื่องพร้อมผู้ป่วยไวรัสโคโรนา มีโอกาสติดเชื้อทั้งลำ	2	0	100
452. เชื้อไวรัสโคโรนาทำพิษ ชาวจีนลี้ภัยกลางสุวรรณภูมิ	2	0	100
453. เชื้อ H3N2 ระบาดถึงเชียงใหม่ “ไวรัสโคโรนา” ตัวใหม่จากอุษัน	4	1	80
454. เตือน! เขตคลองเตยให้ใส่แมส รอฟังแถลงข่าวจริงหรือเท็จ 2 ราย ในไอชียู	6	1	86
455. ติดเชื้อไวรัสโคโรนาทำให้เสียชีวิตทุกรายในเวลาอันสั้น	2	0	100
456. รัฐบาลจีนปิดบังข้อมูล แท้จริงมีผู้ติดเชื้อ 90,000 ราย	2	0	100

ตารางที่ ก.1

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อข่าว	ความอคติ จำนวนที่ประเมิน (จำนวน)		IRR
	เหมือนกัน	ต่างกัน	
457. ความร้ายแรงของไข้หวัดใหญ่สายใหม่ “ไวรัสโคโรนา” มีวิธีป้องกันคือ ต้องรักษาความชุ่มชื้นของเยื่อเมือกลำคอ อย่าให้ลำคอแห้งโดยเด็ดขาด	2	0	100
458. สัจฉินสั่งใช้กฎหมายสูงสุด วิสามัญโดยเจ้าหน้าที่	2	0	100
459. ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ป.แพทย์ 1 นครราชสีมา	2	0	100
460. พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา เสียชีวิตที่ จ.ภูเก็ต เพิ่มอีก 1 ราย	2	0	100
461. พบผู้ป่วยชาวจีนติดเชื้อไวรัสโคโรนา รักษาตัวที่ รพ. ราชธานี จ.พระนครศรีอยุธยา	2	0	100
462. พักยาพบผู้ป่วยเสียชีวิตจากไวรัสโคโรนา 1 ราย	10	1	91
463. เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ สามารถติดต่อผ่านการมองตาได้	2	0	100
464. คลิปสุดช็อค! ไวรัสโคโรนา ทำคนล้มทั้งยืน	2	0	100
465. พนักงานการบินไทย ติดโรคปอดอักเสบจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่	2	0	100
466. สเปรย์พ่นปาก ฆ่าเชื้อไวรัสโคโรนา	2	0	100
467. กรมควบคุมโรค หยุดใช้เครื่องตรวจวัดฯ ไวรัสโคโรนา หลังทางการ “อุ้ยอ้าน” สั่งปิดเมือง	5	1	83
468. พบเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่กำลังระบาดในไทย ชาวปลอม	2	0	100

ตารางที่ ก.2

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 2

Category	Code	Coder1	Coder2	IRR
Exposure	พบเพื่อนบางคนส่งต่อ	26	24	92
	เกี่ยวกับวัคซีน	10	9	90
	ผู้รับผิดชอบ	4	5	80
	ขายสินค้า	6	5	83
	ขายยา	2	2	100
	ขายอาหารเสริม	3	3	100
	ไม่มีข้อมูลหลักฐานรองรับ	6	5	83

ตารางที่ ก.2

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 2 (ต่อ)

Category	Code	Coder1	Coder2	IRR
Exposure	เพื่อนบางคนส่งแต่น้อยมาก	4	5	80
	ข่าวไม่ถูกต้อง	3	3	100
	รู้สึกกังวล	5	4	80
Motive	กังวลเกี่ยวกับการระบาดของโรค	21	19	90
	สร้างความปั่นป่วน	5	4	80
	ได้รับประโยชน์	18	16	88
	เชื่อผู้ส่ง	16	13	81
	อยากมีอิทธิพล	19	23	82
	รับรู้ประโยชน์	17	17	100
	ขาดการตรวจสอบ	30	24	80
	เข้าไม่ถึงข้อมูล	6	5	83
	แชร์เพราะผิดพลาด	7	6	85
	เพื่อหาข้อมูล	14	12	85
	แสดงความคิดเห็นตัวเอง	21	19	90
	แชร์หัวข้อดีกับบทสนทนา	12	10	83
	แชร์ข่าวเพื่อเข้าสังคม	11	10	90
	รักษาความสัมพันธ์	10	10	100
	แชร์ข่าวเพราะสนุก	7	6	85
	เชื่อข่าวที่แชร์	33	29	87
	อยากเป็นผู้รอบรู้	11	10	90
	อยากได้ความคิดเห็น	14	16	87
	แชร์ตามกระแส	12	14	85
	แชร์ข่าวคนแรก	10	8	80
	แชร์ข่าวแก้เบื่อแก้เบื่อ	8	7	87
	แชร์ข่าวผ่อนคลาย	5	4	80
	แชร์ข่าวฆ่าเวลา	6	6	100
	แชร์เพราะเข้าใจไม่ถูกต้อง	10	8	80
	แชร์แล้วกลับมาอ่าน	7	8	87
	แชร์เพื่อให้ได้พูดคุยกัน	8	9	88
	สร้างภาพลักษณ์	7	6	85

ตารางที่ ก.2

สรุปความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินส่วนที่ 2 (ต่อ)

Category	Code	Coder1	Coder2	IRR
Motive	เหตุผลส่วนตัว	3	3	100
	วิธีการรักษาโรคโควิด	5	6	83
Pseudoscience	วิธีทำตามได้ง่าย	10	10	100
	สมุนไพรรักษาโรค	5	4	80
	แชร์ข้อมูลน่ากลัว	15	17	88
Data	แชร์ข้อมูลน่าสนใจ	6	6	100
	แชร์ข้อมูลใหม่ล่าสุด	7	8	87
	ข้อมูลดูมีประโยชน์	14	16	87
	ข้อมูลดูสำคัญ	7	6	85
	อธิบายเรื่องราว	7	7	100
	อัปเดตเดี๋ยว	14	15	93
	รู้สึกสนุกที่ได้แชร์ข่าว	3	3	100
	องค์กรที่มีอำนาจ	6	7	85
Conspiracy Belief	มีการปกปิดซ่อนเร้น	5	6	83
	โควิดเกิดจากความตั้งใจ	2	2	100
	มีแนวคิดสมคบคิด	13	16	81
	แนวคิดสมคบคิดเกี่ยวกับวัคซีน	3	3	100

ภาคผนวก ข
คำถอดเทปการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

คนที่ 1 (กลุ่มนักร้อง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

59

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

อาจารย์สอนนักศึกษา

- ท่านเพศใด?

หญิง

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาเอก

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

ในเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

ห่างประมาณ 2 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

เคยติดเชื้อเพราะสอนนักศึกษา

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ดี เพราะเป็นผู้ให้ข้อมูลกับนักศึกษา

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

3 ชั่วโมง เว็บไซต์ 1 ชั่วโมง, ยูทูบ 1 ชั่วโมง, ไลน์ 1 ชั่วโมง

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เคยได้รับการส่งต่อในประเด็นของวัคซีนมีความไม่ชัดเจนของหน่วยงานที่รับผิดชอบเช่นกระทรวงสาธารณสุขและรัฐบาล

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ด้านสุขภาพเช่นการลดน้ำหนักที่ไม่ถูกต้องเป็นต้นเคยได้รับการส่งต่อในประเด็นของวัคซีนมีความไม่ชัดเจนของหน่วยงานที่รับผิดชอบเช่นกระทรวงสาธารณสุขและรัฐบาล ผลประโยชน์ทางการค้าเช่น ยาและอาหารเสริม

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

บางครั้งก็ส่งต่อ โควิดเมื่อติดเชื่อแล้วจะมีภูมิคุ้มกันทำให้ไม่ติดเชื่ออีกเป็นข้อมูลที่ส่งต่อกันมาซึ่งทำให้ประชาชนขาดการป้องกันและทำให้ผู้ติดเชื้อโควิดเพิ่มมากขึ้น 3 เดือน ส่ง 1 ครั้ง

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ปั่นข่าวให้ได้ประโยชน์เช่นกลุ่มคนทำอาหารส่งโรงพยาบาลสนามข้อมูลเรื่องโควิดที่ส่งต่อกันมาส่วนใหญ่รับรู้และพูดต่อ ๆ กันไปขาดแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

การส่งต่อข้อมูลเพื่อการค้าเช่นการใช้อาหารเสริมเพื่อรักษาโควิด

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

คิดว่าจะไม่ส่งต่อ

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ข้อมูลที่ส่งต่อมาจากแหล่งที่มาน่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจในการส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลส่วนใหญ่เพื่อโฆษณาหรือหารายได้เพิ่มโดยอาจจะไม่มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลส่วนใหญ่เพื่อโฆษณาหรือหารายได้เพิ่มโดยอาจจะไม่มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลส่วนใหญ่เพื่อโฆษณาหรือหารายได้เพิ่ม

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่นๆท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

การส่งต่อข้อมูลส่วนใหญ่เพื่อโฆษณาหรือหารายได้เพิ่ม

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าสังคมหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลส่วนใหญ่เพื่อโฆษณาหรือหารายได้เพิ่ม

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อรู้สึกเหมือนเป็นอินฟลูเอนเซอร์ในหมู่เพื่อน

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลส่วนใหญ่เพื่อโฆษณาหรือหารายได้เพิ่ม

8. ข้อใดต่อไปนีที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

7

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทลายโจรช่วยยับยั้ง?

9

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

8

คนที่ 2 (กลุ่มนาร่อง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

67

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญ

- ท่านเพศใด?

หญิง

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อยู่นอกเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

เวลาเดินทาง 45 นาที

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคยติดเชื้อแต่มีบุคคลในครอบครัวติดเชื้อ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

พอใช้ คือรับรู้ภาพรวมของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยทั่วไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

3 ชั่วโมง เว็ปไซด์ 30 นาที, ยูทูป 30 นาที, เฟซบุ๊ก 30 นาที, ไลน์ 1 ชั่วโมง, ดิจิต็อก 30 นาที 0.5

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

พบเพื่อนบางคนส่งต่อแต่น้อยมาก

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ด้านสุขภาพ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

3 บางครั้งก็ส่งต่อ เพราะบางคนไม่ดูข่าวสารทางช่องทางอื่น ๆ ต้องการรับข้อมูลที่มีประโยชน์

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

มีการส่งต่อเพิ่มขึ้นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในโรค และไม่ดูข้อมูลจากสถาบันการแพทย์ที่น่าเชื่อถือ เช่น รพ.จุฬาลงกรณ์ที่ศึกษาทดลองเรื่องเชื้อโควิดมาก่อนการระบาดเสียอีก

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อหรือไม่?

องค์กรของรัฐ...ไม่แน่ใจว่าปกปิดข้อมูลแต่น่าจะสืบเนื่องจากการรวบรวมข้อมูลไม่ครอบคลุมและล่าช้า

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จึงใจเสาะลอกการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

อุตสาหกรรมยาไม่น่าจะจงใจเสาะลอกการผลิต เมื่อผลิตเร็วก็ได้ประโยชน์มาก แต่น่าจะเป็นโรคอุบัติใหม่ต้องรอผลการทดสอบทดลอง ไม่ให้เกิดความผิดพลาด

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

อาจเป็นไปได้มีข่าวการโจมตีกันระหว่างประเทศรับรู้ได้ระดับโลก

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความผิดพลาดในห้องแลปหรือไม่?

อาจเป็นไปได้มีข่าวการโจมตีกันระหว่างประเทศรับรู้ได้ระดับโลก

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่งต่อแน่นอน เพราะทำให้สังคมสับสนวุ่นวายมากขึ้นและเกิดอันตรายต่อบุคคลที่ไม่สามารถกลั่นกรองข้อมูล

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

วิเคราะห์จากความรู้พื้นฐานของเราและถ้ายังไม่แน่ใจก็ตรวจสอบจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้ ตรวจสอบวิเคราะห์สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านนั้น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจใช้การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ผู้ส่งต่อข้อมูลปลอมเพื่อหาข้อมูล

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

ข้อมูลที่ส่งต่อกับหัวข้อในบทสนทนา เช่น สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

ใช้ ข้อมูลดูมีประโยชน์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงสังคมหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้เพื่อการเข้าถึงสังคม การส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อรู้สึกเหมือนเป็นอินฟลูเอนเซอร์ในหมู่เพื่อน

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

รู้สึกเพลินเมื่อแชร์คลิปตลก

8. ข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

8

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทลายโจรช่วยยับยั้ง?

8

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

5

คนที่ 3 (กลุ่มนาร่อง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

62

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญครู

- ท่านเพศใด?

หญิง

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

เขตเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

20 นาที 12 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคยติดเชื้อ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ระดับดี

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

12 ชั่วโมง เว็บไซต์ 2 ชั่วโมง, ยูทูบ , เฟซบุ๊ก 2 ชั่วโมง, ไลน์ 6 ชั่วโมง, ดิจิตอล 2 ชั่วโมง

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เคยการดื่ม น้ำ การกินอาหาร สมุนไพร

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

น้ำเย็นกับน้ำร้อนประโยชน์

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ไม่ส่งเพราะคิดว่าคนอื่นคงได้รับข้อมูลบ้างแล้ว

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

มีบ้าง เพราะคนบางคนไม่รู้จริงหรือตื่นตูมและแชร์โดยไม่ซัวร์ สำหรับโควิดแล้วส่วนตัว จะติดตามจากแอปโรงพยาบาลรามา จุฬาและหมอพร้อม

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

ถ้าเป็นบุคคลอาจเพราะไม่รู้จริง แต่ถ้าองค์กรอาจเป็นเพราะตั้งใจให้เกิดความตื่นตระหนก และอาจหวังผลประโยชน์

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่งต่อ เพราะมีข้อมูลมากมายจากหลายๆแหล่งที่ไม่ซัวร์และไม่ส่งต่อถ้าไม่ใช่เป็นต้นเรื่อง

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ใช้ความรู้ที่มีอยู่ (ถูกต้อง) ในการประเมิน

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจใช้การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ไม่แน่ใจ

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

บางคนที่ส่งต่อมานั้นคิดว่าเขาคิดว่าจริง และเท่าที่สังเกต คน ๆ นั้น ชอบส่งข่าวแบบนี้บ่อย ๆ เพื่อแสดงว่าตัวเองนั้นเป็นผู้รู้

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

ลักษณะให้เห็นว่าใช้หรือทำแบบนั้นแล้วสุขภาพดี

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

การใช้ผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพ อาหารเสริม

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงคนหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

เพื่อเข้าถึงคนและต้องการขายของออนไลน์

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช่ เพื่อชักจูงให้เข้ากลุ่ม

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้ความบันเทิงบ้างแล้วโฆษณาแฝง

8. ข้อใดต่อไปน้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

8

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทลายโจรช่วยยับยั้ง?

8

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

5

คนที่ 4 (กลุ่มนาร่อง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

56

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

เออร์

- ท่านเพศใด?

ชาย

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อยู่ในเขตอำเภอเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

15 นาที 4 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคยติดเชื้อแต่มีบุคคลในครอบครัวติดเชื้อ ไม่สัมผัสหรือใกล้ชิด

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

พอใช้ คือรับรู้ภาพรวมของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยทั่วไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

เว็บไซต์ 2 ชั่วโมง, ยูทูบ 1 ชั่วโมง, เฟซบุ๊ก 10 นาที, ไลน์ 15 นาที

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

พบเพื่อนบางคนส่งต่อ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

กัญชาเป็นยารักษาโรคมะเร็ง กัญชาหมักน้ำผึ้งเป็นยาอายุวัฒนะ การทานยาเอสไพริลกับผลไม้เป็นอันตราย

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ไม่เคยส่ง เพราะ หากส่งไปแล้วไม่เป็นความจริงหรือมีผลต่อคนนั้นจะทำให้ลำบากมากขึ้นอีก

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

มี เพราะเหตุผลทางด้านธุรกิจและกำไร

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้หรือไม่?

ใช่

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

ไม่ใช่

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแล็บหรือไม่?

ใช่

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความผิดพลาดในห้องแล็บหรือไม่?

ใช่

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่งต่อแน่นอน เพราะ ไม่ต้องการให้ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

8. ท่านมีวิธีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ข้อมูลที่ส่งต่อมาจากเพื่อนหรือครอบครัว

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจใช้การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งต่อซึ่งตนไม่แน่ใจ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัว

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรก (เนื่องจาก จะได้รับความชื่นชมจากเพื่อนหรือครอบครัว)

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่าย

8. ข้อใดต่อไปนีที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

8

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทะลายโจรช่วยยับยั้ง?

9

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

5

คนที่ 5 (กลุ่มนักร้อง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

67

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญ

- ท่านเพศใด?

หญิง

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

หาดใหญ่

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

3 นาที

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคยติดเชื้อแต่เคยเป็นผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ดี ติดตาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

4 ชั่วโมง เว็บไซต์ 30 นาที, ยูทูบ 30 นาที, เฟซบุ๊ก 30 นาที, ไลน์ 1 ชั่วโมง, ดิจิตัล 10 นาที, อื่น ๆ 1 ชั่วโมง

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

ไม่ส่งเฟรนด์ การด้อยค่าวัคซีนที่ออกมาระยะแรก ๆ ของจีน ว่าไม่ดี แต่ก็ได้

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ไม่มี

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ไม่ส่ง

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

มีเลมอ แต่คนมีความรู้ติดตามข่าวสาร จะไม่เป็นเหยื่อ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

เข้าใจไม่ถูกต้อง

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้หรือไม่?

ไม่ทำ

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จึงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

ไม่ทราบ จึงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

ไม่

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความผิดพลาดในห้องแล็บหรือไม่?

ไม่คิด

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่ง

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ติดตามข่าวสารหลากหลายช่องทาง

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจในการส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

- ใช้เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งต่อซึ่งตนไม่แน่ใจ?

อาจจะ มี เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

- ใช้การส่งต่อข้อมูลที่อยู่เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่น?

อาจจะ มี เช่น ประกาศสถานการณ์ล่าสุด

- ใช้เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ส่งต่อเพิ่มเติมจากผู้รู้?

ไม่ทราบ

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

- ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว เช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน?

อาจจะ มี แต่น้อย

- ข้อมูลที่ส่งต่อสอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานของท่าน?

ไม่ทราบ เช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

- ข้อมูลที่ส่งต่อติดกับหัวข้อในบทสนทนา เช่น สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา?

ไม่ทราบ

- ข้อมูลที่ส่งต่อสนุก?

ไม่

- ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัว?

ไม่

- ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจ?

ไม่สนใจ

- ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะกดตา?

ไม่

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

- ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?

ไม่

- ข้อมูลที่ส่งต่อสำคัญแม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?

ไม่ทราบ

- ข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?

ไม่ทราบ

- ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันแม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?

ไม่ทราบ

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อรู้สึกเหมือนเป็นอินฟลูเอนเซอร์ในหมู่เพื่อน

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคม

8. ข้อใดต่อไปนี้เป็นที่เห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

0 ไม่ขอแสดงเพราะไม่เคยศึกษา

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทลายโจรช่วยยับยั้ง?

8

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

7

คนที่ 6 (กลุ่มนักร้อง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

45

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

พนักงานบริษัท

- ท่านเพศใด?

หญิง

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

กทม.

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

1-2 ชม

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคยติดเชื้อแต่เคยเป็นผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

พอใช้ คือรับรู้ภาพรวมของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยทั่วไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

8 ชั่วโมง เว็บไซต์ 1 ชั่วโมง, ยูทูบ 1 ชั่วโมง, เฟซบุ๊ก 1 ชั่วโมง, ไลน์ 5 ชั่วโมง

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

พบเพื่อนบางคนส่งต่อ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เพื่อน ข่าวเรื่องยาสมุนไพร ที่รักษาโรคได้

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

แทบจะไม่ส่งต่อ

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ข่าวเรื่องยาสมุนไพร ที่รักษาโรคได้ คิดว่าน่าจะเป็นสิ่งที่ทำได้ใกล้ตัวเลยส่งต่อกัน

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปไม่ได้หรือไม่?

ไม่แน่ใจ

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จึงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

น่าจะเป็นไปได้ เพราะได้รับผลประโยชน์โดยตรง

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแล็บหรือไม่?
น่าจะเป็นไปได้ เพราะได้รับผลประโยชน์โดยตรง
- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความผิดพลาดในห้องแล็บหรือไม่?
ไม่น่าผิดพลาด เพราะมีวัคซีนรองรับอย่างรวดเร็ว
- 7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?
ไม่ส่งต่อแน่นอน
- 8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?
ข้อมูลที่ส่งต่อมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจใช้การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?
เห็นด้วยทุกข้อ
 - ใช้เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งต่อซึ่งตนไม่แน่ใจ?
เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค
 - ใช้การส่งต่อข้อมูลที่เราช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่น?
เช่น ประกาศสถานการณ์ล่าสุด
 - ใช้เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ส่งต่อเพิ่มเติมจากผู้รู้?
.....
2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?
เห็นด้วยทุกข้อ
 - ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว เช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน?
 - ข้อมูลที่ส่งต่อสอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานของท่าน?
3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?
เห็นด้วยทุกข้อ
 - ข้อมูลที่ส่งต่อตรงกับหัวข้อในบทสนทนา เช่น สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา?
 - ข้อมูลที่ส่งต่อสนุก?
 - ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัว?
 - ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจ?
 - ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตา?

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

เห็นด้วยทุกข้อ

- ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?
- ข้อมูลที่ส่งต่อสำคัญแม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?
- ข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?
- ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันแม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม?
- ใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ เช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

เห็นด้วยทุกข้อ

- การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก
- การส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิด เช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว
- การส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคม เช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน
- การส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

เห็นด้วยทุกข้อ

- การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อคุณลักษณะดี (เนื่องจากทำให้ดูเป็นผู้ที่อยู่ในกระแสข่าว)
- ผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรก (เนื่องจากทำให้ดูเป็นผู้ที่อยู่ในกระแสข่าว)
- การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อรู้สึกเหมือนเป็นอินฟลูเอนเซอร์ในหมู่เพื่อน

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

เห็นด้วยทุกข้อ

- การส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคม
- รู้สึกเพลิดเพลินเมื่อส่งต่อข้อมูล เช่น แชร์คลิปสนุก ๆ
- การส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการผ่อนคลาย เช่น แชร์คลิปตอนเข้าห้องน้ำ
- ส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่าเวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคม

8. ข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

9

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทลายโจรช่วยยับยั้ง?

10

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

10

คนที่ 7

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

49

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการ

- ท่านเพศใด?

ชาย

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

กทม. ในเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

1-2 ชม ระยะห่าง 20 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่มีประวัติติดเชื้อ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ระดับดี เพราะติดตามข้อมูลข่าวสารสม่ำเสมอ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

3 ชั่วโมง เฟซบุ๊ก 2 ชั่วโมง, ไลน์ 1 ชั่วโมง

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เพื่อนบางคนส่งต่อ เช่น การทานพืชสมุนไพร ป้องกันโรคโดยมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เพื่อน ข้อมูลที่ได้รับหวังผลเชิงการค้า เช่น ประเภทยาป้องกันโรคที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ส่งหาข้อมูลนั้นมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น กระทรวงสาธารณสุข

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

เพิ่มขึ้น เพราะตระหนกตกใจหรือกังวลคนใกล้ชิด

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

ตั้งใจ เพราะสำคัญผิดว่าข้อมูลนั้นเป็นจริง

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่งหาข้อมูลเท็จจริงว่าเป็นข้อมูลเท็จ

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อโซเชียลมีเดียอย่างไร?

แหล่งอ้างอิงของข้อมูล

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจใช้การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช่เพราะต้องการกลุ่มลูกค้าเพื่อขยายผลไปสู่โฆษณาอื่น

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช่เพื่อแสดงอารมณ์ในขณะนั้น

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

ลักษณะชวนเชื่อ

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

ยาหรือสมุนไพรที่เน้นความแข็งแรงหรือความสวยงาม

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงคนหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช่เพราะต้องการยอดวิว

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช่เพราะยอดวิวคือผลประโยชน์ที่จะพึงได้

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช่เพราะสามารถทำให้คนอื่นคล้อยตามได้

8. ข้อใดต่อไปนี้เป็นที่เห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทะลายโจรช่วยยับยั้ง?

6

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

7

คนที่ 8

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

53

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

รับจ้าง

- ท่านเพศใด?

ชาย

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรี

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

เขตเมืองสมุทรปราการ

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

20 นาที ระยะห่าง 10 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่มีประวัติติดเชื้อ แต่ออกไปสัมผัสคนติดเชื้อ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ระดับดี ติดตามข่าวตั้งแต่แพร่ระบาดเมื่อ 3 ปีที่แล้ว

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

15 ชั่วโมง 25 นาที เว็บไซต์ 3 ชั่วโมง, ยูทูบ 10 นาที, เฟซบุ๊ก 5 นาที, ไลน์ 12 ชั่วโมง, ดิจิตอล 10 นาที

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เคย เพื่อนส่งต่อ เช่นผลกระทบจากการฉีดวัคซีนการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 กระตุ้นให้เกิดระดับภูมิคุ้มกันสูงเกินไป มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งต่อมน้ำเหลือง

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เพื่อน วัคซีนฝังไมโครชิป

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

เคยส่งต่อ ความถี่ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์ เดือนเกี่ยวกับโรคระบาดโควิด และการฉีดวัคซีน

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

เพิ่มขึ้น เพราะมีความเข้าใจผิด ๆ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

ด้วยความตั้งใจ เพื่อที่ตัวเองจะได้รับการยอมรับ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่เคยส่งต่อ

8. ท่านมีวิธีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ข้อมูลที่ส่งมาต้องมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจใช้การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ส่งต่อเพิ่มเติมจากผู้รู้

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัว

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

ข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงคนหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคม เช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อรู้สึกเหมือนเป็นอินฟลูเอนเซอร์

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่าเวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคม

8. ข้อใดต่อไปนี้เป็นที่เห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

10

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทลายโจรช่วยยับยั้ง?

6

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ที่วางหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

8

คนที่ 9

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

69

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

บ้านเลข

- ท่านเพศใด?

หญิง

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาเอก

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

ชนบท

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

12 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคยติดเชื้อและไม่เคยเป็นผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

พอใช้ คือรับรู้ภาพรวมของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยทั่วไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

3 ชั่วโมง เว็บไซต์ 1 ชั่วโมง, ยูทูบ 1 ชั่วโมง, ไลน์ 1 ชั่วโมง

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

พบเพื่อนบางคนส่งต่อแต่น้อยมาก

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ด้านสุขภาพเช่นการลดน้ำหนักที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ส่งต่อครั้งหนึ่งของข้อมูลที่ได้รับ

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

บ่นข่าว ให้ได้ประโยชน์เช่นกลุ่มคนทำอาหารส่งโรงพยาบาลสนาม

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่แน่ใจ

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ข้อมูลที่ส่งต่อมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจใช้การส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาข้อมูลหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งต่อซึ่งตนไม่แน่ใจ

2. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการแสดงออกหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว

3. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมเพื่อใช้โซเชียลมีเดียส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะใดเป็นหลัก?

ข้อมูลที่ส่งต่อกับหัวข้อในบทสนทนา

4. ข้อมูลด้านสุขภาพลักษณะอื่น ๆ ท่านคิดว่ามีผู้ตั้งใจส่งต่อข่าวปลอมมีอะไรบ้าง?

ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์แม้ว่าจะเป็นข่าวปลอม

5. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเข้าถึงหรือไม่ และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

6. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างความน่าสนใจหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

การส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อภาพลักษณ์ดี (เนื่องจากสนใจด้านสุขภาพ)

7. ในการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพนั้นท่านคิดว่ามีผู้สนใจส่งต่อข่าวปลอมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อความบันเทิงหรือไม่และใช้เพื่อสาเหตุใดเป็นหลัก?

ส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่าเวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคม

8. ข้อใดต่อไปนี้เป็นที่เห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

ไวรัส กลัวอุณหภูมิสูง 7

- ท่านเชื่อว่ายาเม็ดฟ้าทลายโจรช่วยยับยั้ง?

5

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

5

คนที่ 10

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

65 ปีครับ

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

อาชีพข้าราชการบำนาญครับ

- ท่านเพศใด?

ชาย

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ระดับปริญญาตรีครับ

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อยู่ชนบทครับ

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางประมาณเท่าไร?

4 กิโลเมตร ประมาณ 10 นาที

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

มีครับ ติดจากทานอาหารในสังสรรค์

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ระดับพอใช้ ครับ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

ประมาณ 1 ชั่วโมง ครับ รวม ๆ กันประมาณ 1 ชั่วโมง ใช้แพลตฟอร์มพวกไลน์ ยูทูบ เฟซบุ๊ก ด้วยครับก็มีแค่นี้ ฮะ ส่วนใหญ่ที่ ที่มีก็มีแค่นี้

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

ก็เคยครับมีบ้างแล้วแต่แล้วแต่กลุ่มครับบางกลุ่มก็ส่ง ส่งชีชี๊ บางกลุ่มก็คัดกรองมาอย่างดีแล้ว

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ส่วนใหญ่ที่ส่งข่าวที่ไม่เป็นเพคนิวิสนั้นฮะ ก็เพราะว่าเขาไม่รู้แล้วส่วนใหญ่จะเป็นข่าวเรื่อง เรื่องการดูแลสุขภาพ แล้วเขาก็หวังดี อยากจะให้เราดูแลสุขภาพก็เลยส่งมา เขาเป็นเพื่อนกันส่วนใหญ่ แหม จะไปว่าได้ว่าว่า เขาจะเป็นเพื่อนกัน

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด? เคยครับก็ปรารถนาดีต่อคนที่เราจะส่งอะนะว่าอย่างเช่นว่าโควิดหน้ากากที่ใส่ป้องกันเนี่ยเชื้อโควิดมันตัวใหญ่มันป้องกันได้ อะไรประมาณเนี่ย เราก็ เราก็อยากเผยแพร่ความรู้ที่เราคิดว่าถูกต้องส่งให้คนที่เรารัก คนที่เรารู้จัก

มีความถี่เท่าไรคะ?

บอกไม่ได้ครับส่วนใหญ่แล้วแต่ข่าวอย่างเช่นข่าวที่เราประเมินแล้วเนี่ยรู้สึกว่ามีประโยชน์ต่อเป้าหมายที่เราจะส่งนี้เราก็ส่งทุกอัน ถ้าอันไหนมีประโยชน์มาก ก็ส่ง ส่งเยอะเลยส่งได้ 15 กลุ่มก็ส่งทั้ง 15 กลุ่มเลย อาจจะต้องส่งที่สอง สองเที่ยวด้วย เทียวละ 15 กับ สองเที่ยวก็ 30 เลย แต่ถ้าอันไหนที่มันบางเรื่องที่อยู่อย่างเช่นเรื่องที่เขากล่าวว่า เอ่อ..อาจจะไม่เกี่ยวกับโควิด แต่ว่าเขาบอกว่า อายุมากแล้วเนี่ยปฏิบัติตัวยังไงถึงจะมีความสุขไม่ป่วยอะไร เนี่ยเราอ่านแล้วดูดีเป็นวิธีที่ง่ายง่ายก็เลยอยากจะให้เพื่อนที่อายุมากมากด้วยกันเนี่ยมีความรู้เรื่องนี้ อย่างน้อยก็ฟังมาบ้างไม่ใช่ว่าไม่เคยได้ยินเลย

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ก็ข้อมูลอะไรข้อมูลที่มีผิดพลาดเกี่ยวกับโควิดเลยคือผมว่าส่วนใหญ่ถ้าคนที่เขาส่ง เขาก็เป็นห่วงพรรคพวกเพื่อนฝูงว่า เรื่องนี้ถ้าบางทีเรื่องวัคซีนโควิดในเรื่องวัคซีนบางที่เขาบอกว่าวัคซีนแล้วเนี่ย ฉีดแล้วเป็นอัมพฤกษ์ เป็นอัมพาต อะไรเนี่ยเขาก็ส่งซึ่งจริงๆมันก็เป็นมันอาจจะเป็นส่วนน้อยของของที่ฉีดวัคซีนแล้วเป็นเขาก็เลยส่งส่งจนมันเผยแพร่ต่อไปจนคนรู้สึกว่ามีวัคซีนแล้วเป็นอัมพฤกษ์เป็นอัมพาตเนี่ย อันนี้ที่เขาส่งไม่ใช่ เพราะว่าเขายกจะโกหกหรือหลอกลวงเขาก็เป็นห่วงเป็นคนรู้จักกันแล้วก็ชอบคอกันก็เป็นห่วงก็ส่งมาแค่นั้นเองคือถ้าเป็นข่าวที่ส่วนใหญ่ ผมเข้าใจว่าพวกไอ้ข่าวที่มันทำให้เกิดความเสียหายไม่รู้

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

ก็หลายอย่างครับอย่างบริษัทวัคซีนก็ส่งว่าวัคซีนดี ซึ่งบางทีอาจจะจะเป็นความจริงหรือความจริงแต่ก็เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า และก็บริษัทที่ทำเหมือนอย่างเช่นเดียวกันบริษัทอีกพวกหนึ่งก็วัคซีนอีกตัวหนึ่งก็อาจจะส่งวัคซีนตัวนี้ฉีดแล้วเป็นอย่างโน้น เป็นอย่างนี้ ชอบเป็นเพคนิวิส เลยมีโอกาสได้

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปหรือไม่?

อ้าวเขาจะปิด ปิดไม่ได้มันปิดไม่ได้ คิดว่าเขาไม่ได้ปกปิด

- อุตสาหกรรมการยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

อันนี้ผม ผมก็ไม่กล้าออกความเห็น

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

ไม่แน่ใจว่าคือมันก็พูดลำบากเพราะเชื่อเนี่ยถ้าถูกผลิตมาอาจจะถูกผลิตมา หรือว่ามันเป็นการค้นพบแต่ว่ามันอาจจะหลุดออกมาจากห้องแลปโดยที่นักวิจัยก็รู้ว่ามันจะรุนแรงขนาดนี้อาจจะคิดว่ามันไม่แรงเหมือนกับไข้หวัดธรรมดาแต่เสร็จแล้วผล outcome มันรุนแรงขนาดนี้เขาก็ไม่สามารถแก้ไขได้เลยตามเลยก็ถ้ามันดีก็คงเอาไปอ้างชื่อเสียงแต่ถ้ามันเป็นอย่างนี้ก็ไม่มีการกล้าเอาไปทำอะไรก็เงียบไว้

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

บอกไม่ได้ อันนี้บอกไม่ได้ ไม่มีใครรู้ คนรู้ก็ไม่พูด

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ก็ปัญหาที่คือมันจะรู้ไหมละว่ามันของจริงหรือของปลอมข่าวปลอมหรือเพคนิวิส หรือ ทูนิวิส ใช้ไหมที่นี้ว่าถ้าทุกคนรู้ว่ามันเพคนิวิส เขาคงไม่ส่งแล้วแต่นี้เขาไม่รู้ว่ามันเป็น เพคนิวิสอะ เขาไม่รู้ ไม่รู้จริง ถ้าผมคิดาก็ไม่รู้เหมือนกันนะ ก็คือ อะไรที่ไม่แน่ใจก็คงไม่ส่ง

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ก็ถ้ามีคนส่งข่าวมาให้แบบนี้ใช้ไหมก็ต้องไปค้นในไซด์ที่เขาเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องนี้ว่ามีไหมถ้าค้นมา 2-3 ที่แล้วยืนยันตรงกันก็พอน่าเชื่อถือหน่อยแต่มันจะส่งต่อไม่ส่งต่อก็ต้องดูว่ามันจำเป็นไหมคนที่เรารักใคร่ชอบคบเป็นเพื่อนฝูงเป็นหุ้นส่วน เป็นอะไรเนี่ย หรือว่าถ้าเขาไปโดนเหตุการณ์อย่างที่เราส่งมาแล้วถึงตายเนี่ยบางทีเราก็ต้องดูก่อนถ้าเราไม่ได้ส่งแล้วเราส่งแล้วถึงมันจะจริง หรือไม่จริงช่วย ช่วยป้องกันได้ หรือผ่อนหนักให้เป็นเบาได้ก็อาจจะส่ง

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่
โปรตอริบาย

อ้อผมว่าส่วนใหญ่ที่เขาส่งก็ก็จะมีพวกนี้คงอยากรู้อยากจะมีบทบาทในในกลุ่ม แต่ว่าอีกพวกหนึ่งก็คืออยากรู้อยากจะมีบทบาททักโลกสิม อีกพวกหนึ่งก็รู้อยู่แล้วก็ได้ข่าวร้ายมาก็ก็หวังดีต่อพรรคพวกก็เตือนกันไว้ อาจจะมึนคื้อมันก็แล้วแต่บางคนอะนี่บางคนนี่ก็ตรงไปตรงมาไม่รู้จะไรก็เลยถามในกลุ่มเลยอย่างนั้นอย่างนี้ใช้หรือเปล่าหรือส่งข้อมูลไปแล้วก็ถามว่าจริงหรือเปล่ายกถามผู้รู้แต่ไอ้ที่เขาส่งมาเนี่ยเพราะเขาไม่รู้จริงๆ ว่าเป็นข่าวจริงหรือข่าวปลอมทีนี้ทีนี้จะบอกว่าเขาส่งข่าวปลอมได้ไงเขาไม่รู้ละ

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข่าวสารล่าสุด**จากบุคคลอื่นหรือไม่ **โปรตอริบาย**

ไม่มีครับ

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข้อมูลเพิ่มเติม**หรือไม่ **โปรตอริบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่น่าสนใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

ผมว่าไม่มี อธิบายหน่อยได้ไหม เพราะว่าถ้ามันรู้ว่าเป็นข่าวปลอมแล้วแล้วเขาก็ไม่ได้อยากรู้อะไรข้อมูลเพิ่มเติม แล้วก็เพราะเขารู้แล้วว่า เป็นของปลอมทีนี้ที่เขาส่งมาส่วนใหญ่ เพราะว่าเขาไม่รู้ว่าเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องปลอมแค่อยากฟังความคิดเห็นคนอื่นเพราะเขาไม่รู้ว่าเป็นเรื่องจริงหรือปลอม อยากรู้อะไรไปผมมีประสบการณ์ตรงหลายทีเลยเนี่ย ผมอยู่ในกลุ่มเพื่อนเป็นหมอดูด้วยกันนะทั้งทั้งกลุ่มมีร้อยกว่าคนเนี่ยมี 60 กว่าคนที่อยู่ในกลุ่ม ก็ส่งมาว่าเรื่อง เรื่องเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บแล้วก็ส่งมาว่าจะถามหมอ ถามหมอนิวโรนอย่ว่าอย่างนี้เป็นไปได้ไหม เพราะว่าเขาเป็นเรื่องราวเพราะฉะนั้นที่เขาส่งมาเพราะเขาไม่รู้ว่าเป็นข่าวจริงหรือข่าวปลอม

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว**ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรตอริบาย**

ข่าวปลอมผมว่าไม่มี เพราะว่า เพราะว่าถ้าเขารู้ว่าเป็นข่าวปลอมเนี่ยเขาไม่ส่งมาหรอกเพราะ เขาส่งมาเสียเครดิตเขาเปล่า ๆ ถ้าเขาอยากรู้อยากแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของเขาเนี่ยเขาไม่ส่งข่าวปลอมมาหรอกเพราะเขาส่งข่าวปลอมมาแล้ว แล้วใครรู้เนี่ยเขาบอกว่า ไอ้เนี่ยมัน พูดว่าอะไรส่งข่าวมาก็ปลอม บอกไอ้ใครคนส่งเองประมาณนี้

- ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพเพื่อให้ได้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่
คะ?

แล้วแต่ แล้วแต่กลุ่มครับ

- ช่วยอธิบายเพิ่มเติมด้วยคะ?

คือผม กลุ่มเพื่อนที่โรงเรียนเตรียม มัธยมคนนี้เป็นอดีตปลัดกระทรวงไอ้ข้อมูลสุขภาพบางอย่างเนี่ยไม่รู้ก็ถามมันโดยตรงเลยไม่ต้องไป ไม่ต้องไปแสดง ไม่ต้องไปโชว์ เพราะมันรู้ดีกว่าเราอยู่แล้วมันเป็นอดีตปลัดกระทรวง

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่

ไม่ทราบครับ

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่ โปรดอธิบาย

ก็ผมว่าถ้าเขาส่งไปไปค้นในกูเกิล ไม่ดีกว่าหรือ ว่าค้นข้อมูลไม่ดีกว่าหรือ ทำไม่ต้องมาส่งในไลน์ ในเฟซบุ๊ก ไปค้นเอาเลยดีกว่าไม่ถ้าเขาอยากได้ข้อมูลปัจจุบันเขาก็ไปค้นเอง เอ่อ...เขาไม่มาส่งหรือ

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ โปรดอธิบาย

ไม่เข้าใจครับ

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย

ก็มีครับนะ อาจจะมีคนที่อยากจะมีเพื่อนอยากมีอยู่ในกลุ่มก็ส่งมาตัวเองคิดว่ามันเป็นประโยชน์ก็เลยส่งมา

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่

ก็อาจจะมีการรับ

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ก็ไม่ ไม่แน่ใจครับคือผมขออธิบายหน่อยได้ไหมสมัยผมเรียนหนังสือนอกการบ้านเพื่อนนะ ผมก็ต้องลอกไอการบ้านเลขเนี่ยผมก็ลอกผมก็ต้องคำนวณตรวจสอบให้มันด้วยนะ แล้วก็ลอกส่งไปที่ก็ถูกหมดทั้งผม ทั้งมัน แต่ว่าบางคนไม่สนใจเลยไอเพื่อนทำผิดก็ลอกไปตามผิด เพราะฉะนั้นมันก็มีคนชนิดเช่นนี้อยู่มันก็ส่งไปเรื่อย แต่ผมถ้าถ้าผมเองผมลอก ผมก็ต้องดูละ $4+7=11$ มันก็ต้องพอมันทำผิดก็ต้องบอกมันช่วยแก้ไขให้ถูกต้อง

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ โปรดอธิบาย เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

มีครับ

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่ โปรดอธิบาย

มีครับ

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่ โปรดอธิบาย

อาจจะ

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ โปรดอธิบาย

ไม่แน่ใจ

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วย **คลายความเบียดเบียน**เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ไม่แน่ใจครับ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึก **เฟลิดเฟลิน**เมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ไม่แน่ใจครับ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการ **ผ่อนคลาย**หรือไม่

ไม่แน่ใจครับ

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการ **ฆ่าเวลา**เนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ไม่น่ามีนะ

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่
ก็มีบ้าง มีบ้างส่วนใหญ่ที่จะส่งไปก็ เพราะว่ามันเป็นข้อมูลที่มีอันตรายอะนะ อย่างเช่นอย่างอย่าง บางสิ่งบางอย่างที่เขาห้ามทำแล้วแล้ว ถ้าทำไปแล้วมันก็มีอันตรายแล้วยังไม่มีเวลาตรวจสอบ แต่ว่าเราก็อาจจะส่งให้เพื่อน ๆ หรือว่าอำมิตรสหายเนี่ยรับรู้เตือนแล้วนะ อ่าแล้วแล้วแล้วก็คิดว่าเตือนแล้ว ถ้าเขาเชื่อก็ก็ไม่เห็นเป็นไรไม่มีอะไรเสียหาย ถ้าเขาไม่เชื่อเขาไปเขาเกิดเป็นเรื่องจริงแล้วไปทำแล้วมันมีอันตราย ช่วยไม่ได้ก็แบบว่าเตือนแล้ว คิดคิดสละละแล้วว่าส่งดีกว่าไม่ส่ง

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

5 ก็มันคุณไม่ได้บอกว่าต่างกันเท่าไรอย่างอย่างโอไมครอนเนี่ย ข่าวใหม่ ๆ ที่งานวิจัยใหม่ๆเขาบอกว่าถ้าอุณหภูมิร้อนเกิน 37 เชื้อมันก็จะระบายนายตายเร็วแต่ถ้าเป็นตัวก่อน ๆ นั้นอาจจะพอระบาดได้ มันก็แน่นอนอะแต่โดยรวมแล้วร้อนก็ระบาดแต่ว่าเชื้อมันตายเร็วกว่าหนาวที่นี้ก็ยังไม่มีไม่ชัดเจน

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

5

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

4 ก็ฉีดแอลกอฮอล์ทั้งตัวมันจะมีพิษซี แอลกอฮอล์เยอะเกินไปก็มีพิษได้นะไม่รู้ผมไม่เคยลองแล้วก็มีมันทำไม่ได้ด้วยเอาแอลกอฮอล์ฉีดทั้งตัว

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ส่วนใหญ่ไม่ได้ดูว่าถูกต้องไม่ถูกต้องส่วนใหญ่ดูว่ามันมีข้อดีไหมถ้าเกิดมันมันไม่จริงเนี่ยมันมีข้อเสียไหม ถ้าถึงมันไม่จริงก็ไม่มีข้อเสียก็แต่ถ้าถ้ามันจริงแล้วส่งแล้วมันมีข้อดีก็ก็ส่ง ถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง 5 นั้นแหละ

คนที่ 11

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

62 ปี

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญ

- ท่านเพศใด?

ชาย

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

กรุงเทพมหานคร

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

.....

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

มีครับ ติดจากงานเลี้ยง

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

พอใช้

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

ใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง ใช้เฟซบุ๊กกับไลน์เป็นหลัก

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เคยครับแต่ยังไม่บ่อย

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เอ่อ....เป็นเป็นเหตุของต่างประเทศมันไม่ใช่เป็นจริง

ผู้สัมภาษณ์ ลักษณะบุคคลค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เอ่อ...บุคคลก็ ก็บุคคลที่รู้จักส่งมาให้

ผู้สัมภาษณ์ อายุประมาณเท่าไร เพศชายหญิง

ผู้ถูกสัมภาษณ์ รุ่นเดียวกัน

ผู้สัมภาษณ์ เพศชายเยอะกว่า เพศหญิงเยอะกว่า การศึกษา

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ่อนการศึกษาระดับปริญญา

ผู้สัมภาษณ์ อายุรุ่นราวคราวเดียวกัน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้รุ่นราวคราวเดียวกัน

ผู้สัมภาษณ์ ไม่จำกัดเพศนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

เคยครับ

ผู้สัมภาษณ์ 1 ไม่เคยส่งต่อ 2 แทบจะไม่ส่งต่อ 3 บางครั้งก็ส่งต่อ 4 ส่งต่อครึ่งหนึ่งของข้อมูลที่ได้รับ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ 3 พอแล้ว

5. ท่านคิดว่าชาวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ใช่เพิ่มขึ้น

ผู้สัมภาษณ์ คือ จากการพบเจอของตัวท่านเองท่านคิดว่าพบปริมาณความถี่ในการพบมากขึ้นใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

อันนี้ไม่ทราบรายละเอียด รู้แต่ว่าน่าจะมีระดับบุคคลและ องค์กรนี้ยังไม่พบหลักฐานการยืนยัน

ผู้สัมภาษณ์ เพราะเหตุใดถึงส่งต่อข้อมูล

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อาจจะไม่ได้รับให้ความละเอียดการตรวจสอบข้อมูล

ผู้สัมภาษณ์ ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เห็นข่าวลือก็เอาแล้ว

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปหรือไม่?

อันนี้ไม่ทราบ ไม่มีหลักฐานยืนยัน

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

ไม่มีหลักฐานยืนยัน

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

ไม่มีหลักฐานยืนยัน

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

น่าจะ ถ้าเป็นก็คงตั้งใจ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

อ๋อไม่ครับ

ผู้สัมภาษณ์ ไม่ส่งต่อนะค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่ส่งต่อ ถ้าไม่รู้ ถ้ารู้ก็จะลบออก

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ตรวจสอบตรวจสอบกับหน่วยงานภาครัฐ ตรวจสอบกับข่าวสารทั่วไป

- ข้อมูลที่ส่งต่อมาจากเพื่อนหรือครอบครัว

ไม่

- ข้อมูลที่ส่งต่อถูกต้อง

ถ้าเขาอ้างเหตุผลเหตุผลมั่นคงก็น่าจะเป็นเป็นทำให้ง่ายขึ้น

- ข้อมูลที่ส่งต่อมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ

ใช่ ก็จากภาครัฐเนี่ยไม่ส่งต่อได้ไงภาครัฐต้องยืนยัน

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย

อ๋อมีมี

ผู้สัมภาษณ์ อธิบายเพิ่มเติมหน่อยค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็คือตรวจสอบเขาเขาพยายามตรวจสอบเบื้องต้นว่าใช่ข่าวนี้อะหรือเปล่า

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย

มี

ผู้สัมภาษณ์ มีใช่ไหมค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เข้าไม่ถึง เห็นเป็นข่าวลือเขาก็เชื่อไปแล้ว

ผู้สัมภาษณ์ เป็นผู้เข้าไม่ถึงข้อมูลล่าสุดเลยส่งมาถามอะไรแบบนี้ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

ถ้าในเชิงสอบถามมี

ผู้สัมภาษณ์ มีใช่ไหมค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อย่างผม ผมก็เคยถามผมสงสัยก็เลยถามว่ายืนยันข่าวนี้อะหรือไม่

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ โปรดอธิบาย

ไม่มีอะ ผมพบว่าเขาไม่ได้แสดงออกหรอก แต่เขาหลงเชื่อไปแล้วเขาแค่อยากจะดูว่าคนอื่นเชื่อด้วยหรือเปล่า

ผู้สัมภาษณ์ ก็คือเขาเชื่อไปแล้ว

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

ผู้สัมภาษณ์ แสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเองนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานของหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

ใช่

ผู้สัมภาษณ์ อธิบายเพิ่มเติมหน่อยคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็คือเขา เขาไม่รู้ข้อเท็จจริงแต่เขาก็เชื่อไปแล้ว

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าคนที่ส่งก็คือคนที่เชื่อไปแล้วใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดีกับหัวข้อในบทสนทนาหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตนเองในการสนทนา

ยังไม่พบ

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

อ้อผมยังไม่พบ

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

เพื่อสร้างความตกใจใช่ไหม

ผู้สัมภาษณ์ ตัวเขาอาจจะกลัวเองด้วยคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อ ก็คือถ้ามันก็

ผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลมันดูน่ากลัว

ผู้ถูกสัมภาษณ์ คือเขาเขาไม่รู้เหตุผลไม่รู้ข้อเท็จจริงเขาก็ตื่นตูมไปก่อนแล้ว

ผู้สัมภาษณ์ ใช่คะข้อมูลประมาณนั้น

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้า

ผู้สัมภาษณ์ ก็มีนะคะเคยพบ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้าเคยพบ

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

ไม่มี ยังไม่พบ

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

มี เคยเห็น

ผู้สัมภาษณ์ เนื้อหาประมาณไหนคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ ไม่เป็นจริง

ผู้สัมภาษณ์ เป็นพวกพาดหัวข่าวไซ้ใหม่คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อ ประมาณนั้น

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์หรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

ไม่พบ

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสำคัญหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

ยังไม่พบ

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่

ไม่พบ

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดแต่ปกปิดจำนวน

ไม่เข้าใจคำถามเรียลไทม์ (Real Time) หมายความว่าอย่างไร

ผู้สัมภาษณ์ คือ ตัวอย่างเช่น พอได้ยินว่าเป็นข้อมูลล่าสุดเขาก็ส่งมาเลย

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อ ยังไม่พบอะ ไม่ค่อยได้พบ

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง

.....

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

ไม่พบ

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

ยังไม่พบ

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

ตามกระแสใช้ไหมข้อนี้

ผู้สัมภาษณ์ ใช่ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ มี

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์เยอะเลยแชร์ตาม

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าทำไมเขาถึงแชร์ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็เพื่อสังสรรค์มั้ง

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

ก็อันเดิมอะ ลักษณะเดียวกัน

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อ**คุณภาพลักษณะดีหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้

ไม่พบ

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าว**เป็นคนแรกหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์

ก็ยังไม่พบ

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อ**ได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร

ยังไม่พบ

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วย**คลายความเบื่อหน่าย**เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ยังไม่พบ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้**สึกเฟลิตเฟลีน**เมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

ตอนท้ายฟังไม่ชัดเจนหมายความว่า

ผู้สัมภาษณ์ เช่นเวลาเล่นตลกตลกคะ แบบแชร์ไปเรื่อย

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ๋อยังไม่พบ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็น**วิธีการที่ดีในการผ่อนคลายหรือไม่**

ยังไม่พบ

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็น**วิธีที่ดีในการฆ่าเวลา**เนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ยังไม่พบ

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

ไม่

ผู้สัมภาษณ์ โปรดอธิบายเพิ่มเติมค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ คือไม่ค่อยให้ความสำคัญกับข่าวสารพวกนี้เท่าไรฟังแล้วก็ค่อยเอาไปตรวจสอบด้วยตนเองไม่คิดจะส่งต่อให้ใคร

ผู้สัมภาษณ์ อ้อ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ คือสนใจอยู่แค่นั้นแหละคือตัวของเราเองไม่ได้สนใจว่าจะไปตรวจสอบให้ใคร

ผู้สัมภาษณ์ อ้อคือไม่ได้สนใจการส่งต่อข้อมูลใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

ไม่

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปน้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

ไม่แน่ใจ

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

ไม่แน่ใจ

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

ไม่แน่ใจ

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ไม่แน่ใจ

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ไม่แน่ใจ

คนที่ 12

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

71

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญ

- ท่านเพศใด?

ชาย

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรี

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อยู่ในอำเภอ อยู่ในจังหวัด เขตเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

.....

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่มี

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ดี

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

ประมาณ 6 ชั่วโมง

ผู้สัมภาษณ์ 6 ชั่วโมงต่อวันใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ

ผู้สัมภาษณ์ และการใช้เวลาในอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ท่านใช้อะไรเป็นหลักเว็บไซต์ยูทูบ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ ดิจิตัลหรืออื่น ๆ อะไรที่ใช้เยอะ ๆ นะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้เฟซบุ๊กกับไลน์

ผู้สัมภาษณ์ ใช้เฟซบุ๊กกับไลน์เท่า ๆ กันนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เคยครับ

ผู้สัมภาษณ์ เคยนะคะโปรดอธิบายหรือยกตัวอย่าง

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ยกตัวอย่างเช่นการฉีควัคซีนนะเพราะว่ามันว่ามันภูมิคุ้มกันทานบกพร่องถ้าฉีดเยอะเกินไป

ผู้สัมภาษณ์ อ้อ ค่ะถ้าฉีควัคซีนจะทำให้ภูมิคุ้มกันทานบกพร่องไปนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ถ้าฉีดถ้าฉีดเยอะ

ผู้สัมภาษณ์ ถ้าฉีดเยอะหมายถึงหลายเข็มใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ ครับ

ผู้สัมภาษณ์ จากข้อนี้ให้ท่านประเมินว่า 1 ไม่เคยพบใครส่งต่อ 2 พบเพื่อนบางคนส่งต่อแต่น้อยมาก

3 พบเพื่อนบางคนส่งต่อ 4 พบเพื่อนครั้งหนึ่งส่งต่อ 5 พบเพื่อนจำนวนมากส่งต่อ

6 พบเพื่อนเกือบทุกคนส่งต่อ 7 พบเพื่อนทุกคนส่งต่อ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ 3 แต้ม
 ผู้สัมภาษณ์ ได้ 3 แต้มนะคะ
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ ประมาณ 3 แต้ม

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่น เพศอะไร อายุเท่าไร การศึกษาระดับไหน
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ เพศหญิง
 ผู้สัมภาษณ์ เพศหญิงนะคะและอะไรอีกคะ อายุประมาณเท่าไร
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ ปริญญาโท
 ผู้สัมภาษณ์ ปริญญาโทนะคะ
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ 40-50 ขึ้นนี้แหละอายุ บางคนก็ 40 บางคนก็ 50

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?
 ส่งไอ้พวกเกี่ยวกับพวกยัน

ผู้สัมภาษณ์ พวกเกี่ยวกับโควิด ด้านสุขภาพ
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไอ้อาหารที่สามารถต้านทานโควิดได้นั้นแหละ
 ผู้สัมภาษณ์ เคยส่งอยู่ใช่ไหมคะ
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ เคยส่ง
 ผู้สัมภาษณ์ ความถี่ในการส่งของท่านนะคะมีความถี่ประมาณ
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่ง ส่งต่อบางครั้ง ส่วนมากจะให้กับคนสนิท

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ก็ประมาณเท่าเดิมนั้นแหละครับ
 ผู้สัมภาษณ์ เท่าเดิมนะคะ
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ คือก็ทุกคนก็รู้ข่าวสารกันเนอะ เหมือนกัน เหมือนเหมือนกันเนอะ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

น่าจะเป็นความไม่รู้หรือความเข้าใจผิดนี้แหละ

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อย่างไร?

ไม่มั่นใจ

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

น่าจะเป็นไปได้สูง

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแล็บหรือไม่?

คิด คิดว่าน่าจะเป็นเช่นนั้น

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

น่าจะตั้งใจ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่งไม่ส่ง

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ผู้สัมภาษณ์ ตัวท่านเองมีวิธีประเมินความถูกต้องไหม

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็มาจากส่วนราชการ

ผู้สัมภาษณ์ ก็จะมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ ครับ มาจากส่วนราชการ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่นเห็นด้วยกับตัวเองหรือเปล่าที่เคยพูดว่าฉีดวัคซีนเยอะ ๆ เราทำให้ไม่ดี
ภูมิต้านทานลดลงท่านคิดว่าเป็นไปได้ไหมคะเพราะนี้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็นไปได้

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่นหรือไม่
โปรดอธิบาย ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ส่ง ส่ง ส่งไปเรื่อยนะครับ ส่งกันไปเรื่อย ๆ

ผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้รับข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่นท่านคิดว่ามีไหมคะข้อนี้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ มีครับ มี

ผู้สัมภาษณ์ มีนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ มีอยู่ตลอดเวลา

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

มีมี เป็นไปได้สูงมากเลย

ผู้สัมภาษณ์ เป็นไปได้สูงมากเลย

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่ได้ตรวจสอบหรอก

ผู้สัมภาษณ์ ยกตัวอย่างพอยกตัวอย่างได้ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่งส่งไปให้กันสำหรับคนสนิทนั่นแหละ

ผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้คนอื่นรู้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมด้วย ตัวเองจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมด้วยว่านั่นนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด
ใช้ใช้เขาก็ส่งต่อเพื่อแสดงความคิดเห็นนั้นแหละ
5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด
ใช้ใช้เป็นส่วนมากเลย
6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อติดกับหัวข้อในบทสนทนาหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา
มีมียากให้คนเห็นด้วยกับตัวเองนั้นแหละ
7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน
อืม เพื่อความสนุกสนานเนี่ย มีแต่น้อย
8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก
ส่วนมากจะส่งเพื่อเป็นการเตือนญาติ ๆ
9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ
มีมี
ผู้สัมภาษณ์ อธิบายเพิ่มเติมได้ไหมคะว่าน่าสนใจอย่างไร
ผู้ถูกสัมภาษณ์ น่าสนใจว่า ถ้าฉีดยานี้ เอ่อฉีดยานี้เป็นอย่างนั้น ฉีดยานี้จะเป็นอย่างนั้น
10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน
เป็นไปได้
11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูมีประโยชน์หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง
ใช่ ใช่
12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด
ผู้สัมภาษณ์ หรือว่าสมุนไพรมันบางตัวอาจจะป้องกันโรคระบาดโควิด-19
ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ ใช่ ส่วนมากจะส่งอย่างนั้นแหละ ส่งไปให้ญาติหรือคนสนิทนั้นแหละ
13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่
เป็นไปได้แต่น้อย

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่**
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอตผู้ติดเชื่อที่ล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน

ผู้สัมภาษณ์ เป็นข้อมูลปัจจุบันคือล่าสุดอะไรนี้เป็นไปได้หรือไม่เช่นการประกาศยอตผู้ติดเชื่อล่าสุดนะคะ
ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ อันนี้เขาจะส่งกันทุกวันเลย

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถ**
ค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง
เป็นไปได้แชร์ก่อนอ่านทีหลัง

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้**ได้รับ**
การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

ไม่ใช่ อันนี้ไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น
ผู้สัมภาษณ์ ไม่เห็นด้วยนะคะ
ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่งด้วยความหวังดีหรือส่งเพื่อเตือนกันนี้แหละ

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้**ไม่ขาดการติดต่อกับ**
คนใกล้ชิดหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

ไม่ใช่ชนะข้อนี้
ผู้สัมภาษณ์ ไม่ใช่ชนะคะ
ผู้สัมภาษณ์ เขาจะส่งด้วยความห่วงใย

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการ**ส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่น**ในเครือข่าย
สังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่นเห็นเพื่อนแชร์หลายคนก็แชร์บ้างอะไรประมาณนี้ท่านคิดว่าเป็นไปได้ไหมคะ
ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่วนมากฉันใช้ไลน์ ไลน์เฟซบุ๊กไม่ค่อยใช้
ผู้สัมภาษณ์ คือเป็นไปได้ที่เห็นคนอื่นแชร์อย่างนี้ใช้ไหมคะท่านเห็นด้วยไหมคะเห็นด้วยด้วยนะคะ
ผู้ถูกสัมภาษณ์ เห็นด้วย

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้**เสริมสร้าง**
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน
เป็นไปได้

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูล**ทำให้ผู้ส่งต่อ**
ดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้
ไม่น่า ไม่น่าจะหวังผลแบบนั้น

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่อ**อยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคน**
แรกหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์
เป็นไปได้

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูล**ทำให้ผู้ส่งต่อได้รับ**
ความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร
ใช่ ใช่ ใช่

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วย **คลายความเบื้อ**
หน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ไม่ ไม่ ไม่

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึก **เฟลิดเฟลิน**เมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

ไม่

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการ
ผ่อนคลายหรือไม่

เป็นไปได้น้อย

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่า
เวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

เป็นไปได้น้อย

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

ส่ง แต่น้อย

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

อืม บางเรื่องก็รู้ บางเรื่องก็ไม่รู้ ทั้งสองอย่าง

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี้เป็นที่เห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

ในอุณหภูมิต่างกันให้ 8 เลย

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

ให้ 7 แล้ว

ผู้สัมภาษณ์ แสดงว่าเชื่อเหมือนกันว่ากระชายต้านโควิด

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เชื่อเหมือนกัน

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

เชื่อได้ประมาณ 6

ผู้สัมภาษณ์ เชื่อได้ประมาณ 6 นะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ครับ

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่
 ถูกต้อง?

6

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ผู้สัมภาษณ์ ให้ 5

ผู้ถูกสัมภาษณ์ หัวลิสหัวลิส

คนที่ 13

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

42

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

รับราชการค่ะ

- ท่านเพศใด?

เพศหญิงค่ะ

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรีค่ะ

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อยู่ชนบท

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

ถ้าเข้าเมืองก็ประมาณ 30 นาทีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ระยะทางประมาณเท่าใด

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ประมาณ 30 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่มีค่ะ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ระดับดีค่ะ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

ประมาณ 3-4 ชั่วโมงค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ 3-4 ชั่วโมงนะคะแล้วใช้เน็ตแพลตฟอร์มใดเป็นหลักเว็บไซต์ ยูทูบ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้เฟซบุ๊กกับไลน์ค่ะ

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

ถ้าโดยเพื่อนกับคนรู้จักนี่จะไม่มีอะค่ะ แต่ถ้าจะมีโซเชียลเน็ตพวกเป็นเหมือนข่าวสารอะไรอย่างเนี่ย

เคยเจอบ้างค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ช่วยอธิบายลักษณะของข่าวที่ได้รับอย่างเช่นอะไรบ้างคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ข่าวลืออย่างเช่น อย่างการระบาดแต่ละทีอะไรอย่างเนี่ยเกินจริงอะไรอย่างนี้ค่ะ หรือว่า

โรคโควิด-19 เนี่ยติดต่อกัน จากคนสู่คนหรือ จากสัตว์สู่คนอะไรอย่างเนี่ยบางทีมันไม่ถูกต้องอะคะ

ผู้สัมภาษณ์ จากเพื่อนไม่เคยได้รับแบบนี้เลยใช้ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ แต่กับเพื่อนไม่เคยคะ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ส่วนมากก็คือเหมือนกับจะเป็นการแชร์ข้อความต่อกันมา ต่อกันมา อะไรอย่างเนี่ยคะ

ผู้สัมภาษณ์ จากบุคคลคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุคะ

ผู้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ อายุประมาณเท่าไรคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ น่าจะประมาณ 50 ปีขึ้นไปนะคะ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ส่วนมากจะเป็นส่งข้อมูลส่งต่อเกี่ยวกับวิธีการตรวจหรือว่าการรับข้อมูลข่าวสารจากโรงพยาบาลอย่างเนี่ยคะ ให้แก่กลุ่มในไลน์ อสม. อย่างเนี่ยคะมากกว่า

ผู้สัมภาษณ์ ก็แสดงว่าเคยส่งนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

ผู้สัมภาษณ์ ความถี่ในการส่งประมาณเท่าไรคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่ง คือข้อมูลที่ส่งเป็นเนี่ยจะข้อมูลการอัปเดตของข้อมูลการรักษาเกี่ยวกับการรักษาโควิดนี้คะถ้ามันมีการเปลี่ยนแปลงเราก็จะส่งให้เรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องนะคะ

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ก็คือถ้า ถ้าสมมติว่าเราเจอแล้วเราอธิบายให้เขาฟังอีกอะคะมันจะไม่มีการส่งต่อต่อไป

ผู้สัมภาษณ์ โอเคแต่ก็คิดว่าไม่เพิ่มขึ้นใช้ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่คิดว่าไม่เพิ่มขึ้นคะ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

อาจจะเกิดด้วยความไม่ตั้งใจหรือว่าไม่รู้มากกว่าอะคะ เกิดข้อผิดพลาดอะไรอย่างเนี่ย

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อย่างไร?

อาจจะเป็น คิดว่าปกปิดคะ

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่น

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อย่างเช่น จำนวนผู้ป่วยอย่างเนี่ยคะ ผู้ป่วยที่ที่เราตรวจพบเจออย่างเนี่ยคะ อย่างเช่น

อย่างเฉพาะ อย่างเช่นบางโรงพยาบาลอย่างเนี่ยตรวจเจอแล้วรายงานไปแต่บางที่
หน่วยงานที่เรารายงานไปเรารายงานไม่หมดอย่างเนี่ยค่ะ

- อุตสาหกรรมการยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและ
เกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

คิดว่าไม่ได้ตั้งใจอะค่ะ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

อันนี้ยังไม่แน่ใจอะค่ะ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลป
หรือไม่?

ใช้ค่ะถ้าให้ตั้งใจก็น่าจะตั้งใจแพร่สู่คนสู่สิ่งแวดล้อมอะค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ถ้าเขาตั้งใจนะค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ค่ะ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ค่ะต้องตรวจสอบก่อนค่ะ

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ก็คืออย่างสมมติว่าเราได้รับข้อมูลมาเราก็ต้องหาข้อมูลอื่นอ้างอิงกับข้อมูลที่เรารับมาด้วยว่ามันตรงกันหรือ
เปล่า หรือว่ามันเป็นความเป็นจริงเปล่าอะค่ะ ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมอะค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ เพิ่มเติมจากแหล่งที่น่าเชื่อถืออะไรอย่างเนี่ยใช้ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ค่ะ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

ก็อาจจะมียะค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ยกตัวอย่างได้ไหมคะอะไรบ้าง

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็คืออย่างบางที่แบบว่าที่เหมือนกับว่าควรฉีดวัคซีนก็เข็มก็เข็มอะค่ะโดยบางที่ยังไม่ได้
ตรวจสอบก่อนอะค่ะ

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่น
หรือไม่ โปรดอธิบาย ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ใช่ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ คือเห็นด้วยนะค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เห็นด้วยค่ะ

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ โปรด
อธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

เห็นด้วยอะค่ะ

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

เห็นด้วยค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ยกตัวอย่างได้ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็คือเหมือนกับว่าเราอาจจะเหมือนกับว่าอย่างเช่นออกมาบอกว่า ระบาดจังหวัดนี้ ระบาดเยอะมากอะไรอย่างเนี่ยซึ่งความเป็นจริงอาจจะเป็นจริงแต่หน่วยงานรายงานนิดเดียวอะไรอย่างเนี่ยก็อาจจะแสดงความคิดเห็นว่าเหมือนเขาอยู่ในจังหวัดนี้มันเยอะจริง ๆ นะอะไรอย่างเนี่ยแต่พอไปดูอ้างอิงจากข้อมูลของที่ตรวจสอบได้หรือเชื่อถือได้อย่างเนี่ยได้คะอันนี้ก็นิดเดียวอย่างเนี่ยค่ะเขาก็เหมือนอยากเปิดเผยความจริงที่เขาได้รับมาอย่างเนี่ยค่ะ

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ** หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

เป็นไปได้ค่ะเห็นด้วยค่ะ

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ติดกับหัวข้อในบทสนทนา** หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

อืมอันนี้ไม่เห็นด้วยค่ะเพราะบางทีบางข้อมูลมันไม่ถูกต้องนะคะ

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

อันนี้เห็นด้วยคือบางทีอาจจะไปด้วยความเผลอหรือแบบเรียกยอดไลค์อะไรเนี่ยค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ยอดไลค์ยอดแชร์อะไรประมาณนี้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ค่ะ

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

อันนี้ไม่เห็นด้วยค่ะ เพราะว่าบางทีบางข้อมูลมันไม่ถูกต้องและไม่ชัดเจนอะไรอย่างเนี่ยอาจจะเกินจริงอะไรอย่างเนี่ยจากที่เขาส่งไปอะไรอย่างเนี่ยค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ จะเป็นไปได้ไหมคะว่ามีคนส่งแบบนี้ด้วยเหมือนกัน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ ๆ เหมือนอาจจะแชร์มาอะไรอย่างเนี่ยค่ะ แล้วเขาก็แชร์ต่ออะไรอย่างเนี่ยค่ะ

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

ใช่ค่ะ เห็นด้วยค่ะ

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็น **ข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

อาจจะเป็นไปได้ค่ะ คือแต่บางทีข้อมูลอย่างเนี่ยมันอาจจะยังไม่ได้ทำการทดลองทำการวิจัยแต่เพียงแต่เป็นความคิดที่คิดขึ้นมาว่ารักษาแบบนี้ดีอะไรอย่างเนี่ยค่ะ

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์หรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

เป็นไปได้ค่ะ

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อสำคัญหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

เป็นไปได้ค่ะ

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ**ทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่** ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่

เป็นไปได้ค่ะ

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน

เป็นไปได้ค่ะ

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**การใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง

เป็นไปได้ค่ะ

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้**ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

เป็นไปได้ค่ะ

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้**ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

เป็นไปได้ค่ะ

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการ**ส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

เป็นไปได้ค่ะ

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้**เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่** โปรดอธิบาย เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

เป็นไปได้ค่ะ

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูล**ทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้

เป็นไปได้ค่ะ

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**ผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์

อันนี้ก็เป็นไปได้ค่ะ

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร
เป็นไปได้ค่ะ
23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย
เป็นไปได้ค่ะ
24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึกเฟลิตเฟลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชรส์คลิปสนุก ๆ
เป็นไปได้ค่ะ
25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการผ่านคลายหรือไม่
เป็นไปได้ค่ะ
26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่าเวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย
เป็นไปได้ค่ะ
27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่
ไม่เคยอะค่ะ
28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่
ไม่เคยค่ะ

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?
- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน
อุณหภูมิต่างกัน 8 อะค่ะ
 - ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?
2 ค่ะ
 - ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?
10 ค่ะ
 - เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?
ให้ 2 ค่ะ
 - เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?
ให้ 2 ค่ะ

คนที่ 14

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

48 ปี

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

รับราชการค่ะ

- ท่านเพศใด?

เพศหญิงค่ะ

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรีค่ะ

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

ตัวอำเภอค่ะ

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

.....

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ยังไม่มี

ผู้สัมภาษณ์ เคยมีผู้ใกล้ชิดเป็นผู้ติดเชื้อหรือเปล่าค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ มีเพื่อนร่วมงานค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ แต่ไม่มีคนในครอบครัวติดนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ คนในครอบครัวที่อยู่ด้วยกันยังไม่มีใครติดค่ะ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ดี

ผู้สัมภาษณ์ หมายถึงว่าดีหรือพอใช้คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ดีค่ะดี

ผู้สัมภาษณ์ ดีคือติดตามข้อมูลโดยรอบด้านตั้งแต่เริ่มมีการแพร่ระบาดจนปัจจุบันอย่างใกล้ชิด

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ่า..ค่ะ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

อินเทอร์เน็ตนั้นคะก็มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์

ผู้สัมภาษณ์ ใน 1 วันแบ่งเป็นการการใช้แพลตฟอร์มใดบ้างคะ ก็ชั่วโมงคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม...ใช้ไลน์ค่อนข้างเยอะเนอะ ไลน์ก็เฉลี่ยใน 1 วัน ทำงาน 8 ชม.ก็ใช้เยอะอยู่คะ
ก็แทบจะดู หมายถึงเปิดออนหรือเปิดเข้าไปดูคะ

ผู้สัมภาษณ์ ที่ท่านต้องเปิดเข้าไปดูคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ที่ต้องเปิดเข้าไปดูใหม่คะ ก็เป็นชั่วโมงคะ เฉลี่ยใน 1 วัน ชั่วโมง สองชั่วโมงได้เลย

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

มีคะมี

ผู้สัมภาษณ์ 1 ไม่เคยพบใครส่งต่อ 2 พบเพื่อนบางคนส่งต่อแต่น้อยมาก 3 พบเพื่อนบางคนส่งต่อ
4 พบเพื่อนครึ่งหนึ่งส่งต่อ 5 พบเพื่อนจำนวนมากส่งต่อ 6 พบเพื่อนเกือบทุกคนส่งต่อ
7 พบเพื่อนทุกคนส่งต่อ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เออพบเพื่อนบางคนส่งต่อจะ

ผู้สัมภาษณ์ ประมาณ 3 นะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ จ๊ะ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เออก็เป็นเหมือนคนรู้จัก เพื่อนร่วมงานอย่างนี้คะ ส่งต่อ เหมือน ๆ ฟอรั่วรีดข่าวเฟคนิวส์ มาอย่างนี้คะ
อย่างเช่นเออกินอันนี้แล้วก็จะป้องกันโควิดได้อะไรประมาณนี้คะ

ผู้สัมภาษณ์ ท่านสามารถยกตัวอย่างลักษณะของบุคคลเพศอายุและลักษณะทางกายภาพโดยสังเขป
อะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม ก็เป็นเพศหญิงเนอะ อายุประมาณ 50 กว่าปี นะคะ สถานภาพก็ อสม. อย่างเนี่ยคะ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

เออ มีคะมีบางสถานการณ์การระบาดคะ แล้วก็แนวทางการป้องกันตัวจะ

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ก็มีนะคะ มีคะ มีเพิ่มขึ้นอยู่เหมือนกัน เพราะว่าอาจจะฟังกันต่อ ๆ กันมาอย่างเนี่ยจะ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

น่าจะแบบว่าเกิดจากความผิดพลาดหมายถึงแบบว่าอยากอยากจะแบบว่ารีบๆกระจายข่าวออกไปหนึ่งก็
อาจจะแบบว่าอยากจะแบบว่าอยากให้เพื่อนได้รู้จักป้องกันตัวอย่างนี้คะน่าจะหวังดีมากกว่าที่จะบอกน่า
น่าจะหวังดีมากกว่าที่จะแบบว่าเออส่งต่อข้อมูลมั่ว ๆ นะ

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้หรือไม่?

อืมก็คิดว่าเป็นไปได้ไม่น้อยนะคะ น่าจะมีเหตุผลในเรื่องบางเรื่องขององค์กรรัฐนะคะ

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

อันนี้ก็คิดว่าเป็นไปได้ไม่น้อยเพราะคิดว่าน่าจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่จะคะ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

ก็มีแนวคิดเหมือนกันเพราะว่ารู้สึกว่าจะต้องมีการพัฒนาการได้ไวเกินเชื่อทั่วไปนะ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

ก็สืบเนื่องจากเมื่อที่ก็น่าจะ มีส่วนอาจเกิดจากความผิดพลาดก็เป็นได้นะคะ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

เออ ๆ ไม่ค่ะก็คิดว่าถ้าไม่ได้รับการกรองหรือว่าการที่แบบว่ายืนยันก็จะไม่ส่งต่อคะ

8. ท่านมีวิธีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

เออก็จะดูจากแหล่งที่มาบุคคลที่ส่งเอนะและก็มีการผ่าน เออการตรวจสอบของระบบกระทรวงสาธารณสุข หรืออะไรอย่างนี้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงก็ถึงจะส่งต่อข้อมูลคะ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

น่าจะมียะคะ น่าจะมีแน่นอนคะ เพราะว่าปัจจุบันโซเชียลใช้กันเยอะขาดการควบคุมกำกับ

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข่าวสารล่าสุด** จากบุคคลอื่นหรือไม่
โปรดอธิบาย ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่เราเพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ก็เป็นไปได้ เออพวกชอบชอบขบขันโพสอะไรอย่างนี้คะ มีอะไรก็จะรีบโพสอะไรอย่างนี้คะโซเชียลเกินเหตุ

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข้อมูลเพิ่มเติม** หรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

ก็คิดว่ามีเหมือนกันเพราะว่าปัจจุบันรู้สึกว่าจะมีข้อมูลเพค ๆ เยอะคะ

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว** ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น จะไปตีความตีความตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

อืม...อันนี้แน่นอนมีมีแบบแผลง บางอันก็ส่งต่อเพื่อจะดูแนวคิดแนวทางอะไรหลายอย่างก็มีคะ

ผู้สัมภาษณ์ โปรดตัวอย่างเพิ่มเติมหน่อยคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เอออย่างเช่นแบบว่าส่งข้อมูลไปเพื่อที่อยากจะรู้เออเขาคิดยังไงแนวโน้มโควิด เป็นยังไง สถานะนั้นที่นี้อะไรอย่างนี้คะ

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ** หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

อิม...อันนี้ก็น่าจะมีนะเพราะบางคนมีความเชื่อมีความเชื่อที่อันนี้เราก็ไม่ได้รับการพิสูจน์ก็อาจจะลอง
ดูอะคะว่ามีใครเห็นด้วย

ผู้สัมภาษณ์ ยกตัวอย่างอื่นด้วย

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อ...อย่างเช่นกินฟ้าทะลายโจรก่อนหรือว่าจะโรยแบบนี้จะมันจะช่วยป้องกันได้อะไร
อย่างเนี้ยคะ

ผู้สัมภาษณ์ ป้องกันโควิดนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ติดกับหัวข้อในบทสนทนา** หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

อิม...ถ้าเป็นเรื่องของการที่ตามกระแสก็อาจเป็นไปได้เหมือนแบบว่าเกาะกระแสอย่างก็มี

ผู้สัมภาษณ์ มีส่วนรวมในบทสนทนาใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สนุกสนานหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

อิม...อันนี้ไม่น่าใช่ น่าจะไม่สนุก เป็นเรื่องที่ไม่สนุกคะ

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ดูน่าหวาดกลัวหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

อิม...น่าหวาดกลัว อันนี้อาจจะมีนะ แบบว่าเหมือนแบบว่า เออมีคะเหมือนแบบว่ารุนแรงนอยากจะให้ระวัง
อย่างนี้คะ

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่น

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อย่างเช่นโควิด-19 นี่ระบาดแต่แบบว่าไม่ใส่น้ำกากหรือว่าจะไรแค่คุยกันระยะอะไร
แบบนี้ก็ติดแล้วอะไรแบบนี้คะ

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **มีความน่าสนใจหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

อิม...อันนี้ก็น่าจะเข้าข่ายที่แบบว่าฟังมาแล้วไม่ได้กรองเข้าเค้านะอะไรอย่างเนี้ย ตรงกับความคิดเห็นตัวเอง
อย่างเนี้ยนะก็จัดเลยอันนี้ก็น่าจะมีคะ

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็น **ข้อมูลใหม่และสดุด** **ตาหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวลือเป่าให้อ่าน

อิม...ก็น่าจะมีนะเพราะว่าโควิด-19 ก็เป็นเรื่องใหม่ ๆ อะเนี้ยะก็อาจจะแบบว่าไม่ทันที่จะรีเช็ค มาหรือ
อะไรอย่างเนี้ย ก็รู้มาปั๊บก็ส่งเลยก็มีเหมือนกันคะ คิดว่ามีคะ

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ดูมีประโยชน์หรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

มีคะ อันนี้ไม่มีคะ ก็อย่างที่บอกว่าอาจจะแบบว่าหวังดีกับเพื่อนอะไรอย่างนี้กริบ ๆ ส่งให้กลัวว่าทำอะไรอย่างนี้คะ

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**ข้อมูลที่ส่งต่อสำคัญหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

ก็เหมือนกันเลยคะ คิดว่ามีอะคะ เพราะว่ามันจะแบบว่านั่นแหละคะ อยากให้เพื่อนคนรักหรือว่าคนสนิทรู้ก่อน

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่** ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่

ผู้สัมภาษณ์ เช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศอื่น

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม...มีคะมีคะ คิดว่ามีคะ

ผู้สัมภาษณ์ ไม่ได้ตรวจสอบก่อนนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ ๆ ก็คือฟังข่าวปุ๊บอะไรเนี่ยคะ ก็มีคะ

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่น ประกาศข้อมูลติดเชื้อล่าสุด

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อที่ส่งต่อโดยไม่ได้ ก็มีนะคะ คิดว่ามีคะ

ผู้สัมภาษณ์ แต่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนเนอะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ ๆ เพราะหลาย ๆ แหล่งข่าวก็รายงานข้อมูลที่ไม่ตรงกันก็มี

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการกส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง

อืม ก็มีนะคะบางทีก็อาจจะแบบว่า

ผู้สัมภาษณ์ เช่น กดแชร์ในเฟซบุ๊กแล้วแต่ตัวเองจะกลับมา

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เออ ๆ ก็มีเหมือนกันคะ มีคะ กันลืม ใช้คะมีเหมือนกัน

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

ก็อาจจะเป็นได้นะคะเป็นได้คะเหงา ๆ ชอบโซเชียลคะ

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

ก็เป็น เป็นได้คะ เพราะบางคนต้องการที่จะพูดคุย หาเรื่องคุยอะไรเนี่ยคะ ก็เป็นได้คะ

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

มีคะมีแน่นอนคะ อันนี้เห็นด้วยมาก

ผู้สัมภาษณ์ เช่น แชร์ตามยอดแชร์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เห็นก็แชร์เลยแชร์ไปเลยใช้

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่** โปรดอธิบาย เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

อืม...ก็น่าจะมีได้เหมือนกันนะคะ เพราะบางคนก็อยากจะมีเพื่อนเยอะ ก็ถ้ารู้เรื่องนี้เยอะ ๆ อะไรเนี่ยคะ

ก็เป็นได้คะ

ผู้สัมภาษณ์ เช่นหัวข้อที่สนใจอะไรแบบนี้ไหมคะ
 ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ ๆ อย่างค่ะสถานการณ์ใหม่ ๆ ข่าวสารใหม่ ๆ ก็ส่งต่อก่อนเลยอะไรเนี่ยคะ เพื่อให้มี
 ข้อซักถามอะไรเนี่ยเป็นปฏิสัมพันธ์กันก็อาจจะมียะ

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อ
 คุณภาพลักษณะดีหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้

ก็เข้าข่ายเมื่อกี้เหมือนกันค่ะ ก็ต้องการเป็นผู้นำหรือว่าเป็นผู้รอบรู้ด้านนี้ก็ไม่ได้ค่ะ

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคน
 แรกหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชนซ์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์

เอ่อ...เดี๋ยวขออีกรอบค่ะ เมื่อกี้มีคนแทรก

ผู้สัมภาษณ์ ส่งต่อเป็นคนแรกค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อมีค่ะ มี

ผู้สัมภาษณ์ เช่น แชนซ์ก่อนเพื่อนอะไรนี้คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ ๆ มีแน่นอนอันนี้

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับ
 ความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร

มีค่ะอันนี้ก็มียะ คิดว่ามีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ดูแบบว่าเป็นอินฟลูเอนเซอร์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ ๆ ดูเก่งกว่าคนอื่น ดูแบบว่า แบบว่าอินเทรนด์ ดูแบบตามกระแส

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความ
 หนอยเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

อืมก็เป็นไปได้ก็เหมือนกันคะ เหงา ๆ ค่ะ ก็ส่งไปจ๊ะ มีค่ะ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่
 โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชนซ์คลิปสนุก ๆ

ก็เป็นไปได้นะคะ อย่างเช่น ต้องการยอดไลก์ หรือคนฟอลโล อะไรเนี่ยคะ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการ
 ผ่อนคลายหรือไม่

เอ่อบางคนทีติตโซเซียลมาก ๆ ก็เป็นไปได้นะคะ ต้องการที่จะแจ้งข่าวเป็นผู้นำอะไรเนี่ยคะ เป็นได้ค่ะ
 คิดว่าเป็นได้ค่ะ

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการ
 เวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

เป็นไปได้แน่นอนค่ะ

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่
 ไม่เคยเลย

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

อืม...ไม่เคยส่งข่าวปลอมค่ะ ไม่เคยส่งค่ะ ส่วนมากจะดูก่อนค่ะ

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนีที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

ใช้คะแนน 10 คะแนน

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรจีนน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

ก็มีส่วนแต่ไม่ใช่ทั้งหมด

ผู้สัมภาษณ์ ให้คะแนนคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ศูนย์ทำลิบยานี้ใช้ไหม

ผู้สัมภาษณ์ 0-10 คะแนน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อ คิดว่า 8 คะแนน

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

ไม่เห็นด้วยจะ

ผู้สัมภาษณ์ 0 คะแนน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อะไรนะสเปรย์ทั้งตัวเนี่ย

ผู้สัมภาษณ์ ใช้คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อย่างเดียวเลยนะไม่ได้อาบน้ำอะไรเนี่ยใช้ไหม

ผู้สัมภาษณ์ ก็เหมือนกับลดเปอร์เซ็นต์อะไรเนี่ยคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อลดเปอร์เซ็นต์ใช้ไหมคะสเปรย์ โอเคถ้าลดเปอร์เซ็นต์ได้คะ ประมาณ 8 คะแนน

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ไม่คะ ประมาณ 5 คะแนน เพราะว่าต้องมาตรวจสอบก่อน เพราะว่าบางอย่างอาจจะใช้ไม่ใช้คะ

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ไม่คะ ไม่เห็นด้วยคะ

ผู้สัมภาษณ์ 0 หรือคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อหมายถึงในไลน์เลยเนอะ

ผู้สัมภาษณ์ ใช้คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็คือถูกต้องไม่ถูกต้องไม่แน่ใจคะ เป็น 5 ขอตรวจสอบก่อน

คนที่ 15

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

60 ครับ

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

เอ่อ ประกันภัย เอ่อ ขายประกันครับ

- ท่านเพศใด?

เพศชายครับผม

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรีครับ

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อ่า ชนบทครับ

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

ประมาณ 1 ชั่วโมงครับ

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคยติดเชื้อแต่มีบุคคลในครอบครัวติดเชื้อ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

น่าจะพอใช้ครับ ครับผม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

โซเชียลเนอะ คือ พวกไลน์ พวกอะไรก็นับหมด วันนึงได้อยู่ประมาณ มันจะเป็น 3 ชั่วโมง มียูทูบ ไลน์ ครับ

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

ส่วนน้อยที่ส่ง

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ก็มีทุก ๆ ระดับนะครับผม ใช่ว่า ผมว่า อาจจะเกิดความไม่รู้นะมากกว่าครับผม ใช่ว่า เขาก็อาจจะไม่รู้ข้อมูล ว่าเป็น น่าจะเป็นข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ เขาส่งด้วยความกังวล ความกลัวอะไรก็แล้วแต่ ทำนองนั้นนะฮะ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

เคยครับผม ส่งก็คือ พยายาม เอ่อ.. หวังจะให้คนได้ระวังตัวนะ ระวังตัวอย่าใช้ชีวิตที่ประมาทนะ เช่น ให้สวมมาสก์ไว้ ฮะ เป็นบางครั้งครับ

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

มีครับ เชื่อว่ามี ใช่ครับ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

เพราะความไม่รู้มากกว่า ฮะ

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปหรือไม่?

เป็นไปได้ครับ คือ น่าจะ จำนวนมันน้อยลง น้อยลงกว่าความเป็นจริง หรือว่า จริง ๆ แล้วรัฐเองอาจตรวจไม่ละเอียดพอฮะ โดยวิธีการเนอะ อาจจะไม่ถึงอะ ไม่ถึงผู้ป่วยจริง ๆ แล้วอาจจะ ในเรื่องการพัฒนาในเรื่องเอ่อ...เศรษฐกิจด้วย การท่องเที่ยวครับ เพื่อให้มันบาลานซ์กันนะ ไม่ให้มันแย่ง อาจจะเป็นอย่างนี้ครับ

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

อันนี้เนี่ยอะ อันนี้ไม่คิดถึงขนาดนั้นนะ ครับผม ไม่คิดว่า อาจจะผลิตไม่ทันจริง ๆ อย่างนี้จะฮะ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

หมายความว่า เอ็ม ไม่คิดถึงขนาดนั้นครับผม คิดว่าไม่ใช่คิดว่า เป็นผลพลอยได้ของเขามากกว่า

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

ถ้าตรง ๆ คือ อาจผิดพลาด อาจจะมนุษย์ผลิตแต่ว่าผมไม่อยู่ ทำนองนั้นครับผม ถ้าความรู้สึก ความคิดนะ ฮะ ใช่ อาจเป็นไปได้

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ต้องตรวจสอบก่อนครับ ยกตัวอย่าง เช่น วิธีการจะไม่เลย ไม่รู้ว่าเราไม่ได้เข้ม เอ่อว่ามันจะต้องรักษาได้ เช่น ใช้ไอ้นี้ ไอ้นี้ อันนี้จะไม่ส่ง จะส่งก็เป็นพวกทำนองว่า เอ่อ วิธีป้องกัน แล้วก็การให้ตระหนักถึง.. ถึงการระบาดทำนองนี้ครับ

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ฮืมมม.. ใช้วิจารณ์ญาณครับผม เช่น บางอย่างที่ว่า ให้ทานสมุนไพร ก็มันก็หลากหลาย มันหลากหลายเกินไป หลากหลายสุดอย่างนี้ มันเป็นไปได้ อ่า แล้วก็เกี่ยวกับเรื่อง ถ้าภาษาหมอเขาโศสอะเนอะ คุณจะรู้ได้ไงว่า จะต้องทานขนาดนี้ มากขนาดนี้ น้อยขนาดนี้ ไม่มีให้รู้ อันนี้ยังเชื่อทางด้านการแพทย์อยู่ ใช่ครับ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

อันนี้เห็นด้วยว่าคนไม่ตรวจก็มี ถูกต้องบางคนเห็นก็ตรวจเลย

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข่าวสารล่าสุด**จากบุคคลอื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

เป็นไปได้ครับ

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข้อมูลเพิ่มเติม**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

เป็นไปได้ แต่ส่วนน้อยครับ ครับผม

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว**ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

มีครับ แต่ส่วนน้อยเหมือนกัน เพราะเขาอาจจะได้ข่าวว่า ข่าวมาว่าอันนี้ดี ไม่ดี หรือว่าจะอย่างไรงี้

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ**หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

ถูกต้องครับผม เห็นด้วย

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ติดกับหัวข้อในบทสนทนา**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

มีแน่นอน ครับ เช่น อ่า.. เช่น เอ่อ .. จำนวนผู้ติดเชื้อ จำนวนผู้เสียชีวิตเนี่ย จะบ่อยมาก ฮะ

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนาน**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

ก็ตามนิสัยคนไทยเนอะ ส่วนใหญ่มีอะไรก็เห็นด้วยครับผม ฮ่าๆ

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัว**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

ความน่ากลัวด้วย เห็นด้วยครับ

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจ**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

มีหมดครับ ถูกต้องครับ

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็น **ข้อมูลใหม่และสะดุดตา**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

มีครับ ฮะ

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

ต้องมี ครับ มีหมดครับ

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญ**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

เป็นไปได้ครับ

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่
มีครับผม

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน
มีครับ

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง
มี มีแน่นอนครับ

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก
มีครับ

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว
ฮืม... ถ้าไม่ขาดการติดต่อก็คงไม่ใช่ อาจจะด้วยความเป็นห่วงหรือความอะไรก็แล้วแต่ ครับ ถ้าขาดการติดต่อก็คงไม่ใช่

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน
อันนี้มีแน่นอน

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ โปรตอริบาย เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน
เป็นไปได้ครับ

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้
อ่า... มีแน่นอนครับ

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์
มีครับ

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร
มีครับ เช่น ส่งเร็ว ส่ง มีข้อมูล เอ่อ..เป็นคนที่ยอมรับคนอะไรอย่างเงี้ย มีแน่นอน

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรตอริบาย
ส่วนน้อยครับ ฮะ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึกเพเลิดเพลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

เอ่อ ... ก็มีส่วนน้อยครับ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการ
ผ่อนคลายหรือไม่

ผ่อนคลาย คงไม่ใช่ละ

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่า
เวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ก็ส่วนน้อยอะครับ ส่วนใหญ่จะอวดรู้มากกว่า

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

เอ่อ.... ถ้า มันต้องตรวจสอบก่อนครับ ถ้าจะส่ง น่าจะส่งในเรื่องจำนวนคน หรือว่าสถานการณ์ปัจจุบันครับ

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

เอ่อ.. อันนี้ คิดว่าเคยครับ อืม.. เช่นข้อมูลที่ จำนวนคนเขานี้แหละสำคัญ ผู้ติดเชื้อ อะ แล้วก็การเอ่อ..ระบาด
แต่วิธีการรักษา วัคซีนจะไม่ค่อยส่ง อันนี้เราไม่รู้ เราจะไม่ส่ง

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี่ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

อ่อ..อันนี้ ผมให้ประมาณ 7 คะแนน

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

อืม..อันนี้ให้แค่ 4 คะแนนละกัน

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

โอ...ประมาณ 5 คะแนนครับ ครั้งเดียว อืม..

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่
ถูกต้อง?

อืม.. คิดว่าประมาณ 4

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

5 ครับผม

คนที่ 16

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

อายุ จะเข้า 61 ละ

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญ

- ท่านเพศใด?

เพศหญิงค่ะ..

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรี

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อยู่ในเขตเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

(ไม่ได้สอบถาม)

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่มีค่ะ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

น่าจะ พอใช้ก็ได้

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

รวมทั้งหมดเลยใช้ใหม่ เดี่ยว ๆ นะ จะประมาณสัก 3 ชั่วโมง น่าจะ เอาที่มากที่สุด ก็เฟซบุ๊ก

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เคย ฮึม..อะ..แต่มันก็มีลักษณะการแชร์ เรื่องว่าอ่า..ไม่ควรไปฉีดวัคซีนเพราะมันจะส่งผลเสีย อ่า... ทำให้เกิดเป็นนั่นเป็นนี่ อะไอย่างนี้ค่ะ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เอ่อ มี มันก็มีคนที่มีการศึกษาก็มี ก็คละ ๆ กันแหละ ส่วนใหญ่มันจะเป็นลักษณะเป็นกลุ่ม

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ส่งค่ะ ส่งต่อบ้างครั้ง

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ฮึม... มันก็ไม่เยอะหรอก อาจจะเป็นเพราะว่าคือเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาก็ได้

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

ด้วยความไม่รู้

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อหรือไม่?

อิม..อาจจะมีเปอร์เซ็นต์บ้าง เพราะกลัวการแตกตื่นอะไรอย่างเงี้ย ใช

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

ไม่น่าละ เขาน่าจะไม่ได้ประโยชน์ตรงนี้ อาจจะเป็นไปได้

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

ก็เชื่อ 20 เปอร์เซ็นต์

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

จงใจ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่งแน่นอน

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ก็เสิร์ชหาแหล่งข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

มี คิดว่ามี

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข่าวสารล่าสุด** จากบุคคลอื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ไม่น่าใช่

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข้อมูลเพิ่มเติม** หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

ก็เขาคิดว่า คือ เขาอาจจะคิดว่ามันเป็นประโยชน์กับคนอื่น

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว** ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

มี

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ** หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

เป็นไปได้

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ตอกย้ำข้อเชื่อ** ในบทสนทนาหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

ก็เป็นไปได้

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

อืม.. ถ้าในความคิดตัวเองอะนะ คิดว่าไม่น่า

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

เป็นไปได้

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

เป็นไปได้

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

สะดุดตา คือ อ้อ.. เป็นไปได้

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อดูมีประโยชน์หรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

เป็นไปได้

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

เป็นไปได้

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่** ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่

เป็นไปได้

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน

เป็นไปได้

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง

ก็น่าจะมีอยู่

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้**ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

เป็นไปได้

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้**ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

อืม... ก็คงมีมั้ง

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

ก็เป็นไปได้

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

เป็นไปได้

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อ**ดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้

เป็นไปได้

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าว**เป็นคนแรกหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์

มี เป็นไปได้

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อ**ได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร

เป็นไปได้

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วย**คลายความเบื่อหน่าย**เนื่องจากการได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ก็อาจจะมึนนะ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้**สึกเฟลิตเฟลิน**เมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

มันไม่น่าเฟลิตเฟลินนะ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็น**วิธีการที่ดีในการผ่อนคลายหรือไม่**

อืม..สุขภาพ มันไม่น่าเกี่ยว

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็น**วิธีที่ดีในการฆ่าเวลา**เนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ไม่น่า

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

ไม่เคย

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

ไม่เคย

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปน้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

อ้อ.. อ่า ให้ 10 ก็ได้

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

อืม.. 5 ละกัน

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

8

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

อืม.. 4

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

4

คนที่ 17

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

60 ค่ำ

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

รับราชการค่ะ

- ท่านเพศใด?

เพศหญิงค่ะ

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรีค่ะ

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อยู่ชนบทค่ะ

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

45 กิโลเมตร ประมาณ 1 ชั่วโมง

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

มีค่ะ ติดจากเพื่อนร่วมงานนะคะ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ดีค่ะ ดี

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

ฮิม 2 ชั่วโมง ใช้ เอ่อ โลกมากกว่าค่ะ

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

พบเพื่อนบางคนส่งต่อแต่น้อยมาก

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เพศหญิง อายุพอ ๆ กับเรา 50-60

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ฮิม.. เคย เคย ส่งต่อบ่อยนะ ก็ทางไลน์อะไรอย่างเงี้ย

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่น่า เจียบไปเลย ใช้ ๆ ๆ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

ไม่รู้

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้หรือไม่?

ฮิม.. ไม่น่าเป็นไปได้

- อุตสาหกรรมการยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จึงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

เป็นไปได้

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

ฮิม.. ก็มีส่วนนะ ถ้ายาลผลิตไม่ทัน การระบาดมันก็เพิ่ม

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

ไม่ มันไม่ได้มาจากห้องแลป คิดว่ามาจากธรรมชาติ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ ๆ ๆ ๆ

8. ท่านมีวิธีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

อันที่ 1 ก็หาความรู้จากข่าวหลาย ๆ แหล่ง แล้วก็จากผู้ที่เกี่ยวข้อง.. น่าเชื่อถือ แล้วก็ไปดูในเว็บอะไรแบบนี้ เอ่อ.. แล้วก็จะมีเว็บอันนึง ที่บอกข่าวปลอมห้ามแชร์

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

ไม่ จ๊ะ

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่นหรือไม่
โปรตอริบาย ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ไม่

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

ไม่

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

ฮืม... เป็นไปได้

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานของหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

ฮืม.. ใช่ เป็นไปได้

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อติดกับหัวข้อในบทสนทนาหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

ฮืม..ไม่ ไม่เกี่ยว

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

ไม่ ไม่

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

เป็นไปได้

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

เป็นไปได้

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

เป็นไปได้

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูมีประโยชน์หรือไม่
โปรตอริบาย ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

เป็นไปได้

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**ข้อมูลที่ส่งต่อสำคัญหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

อืม ไม่นะ

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่** ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่
เป็นไปได้ค่ะ

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน
ไม่

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**การใช้การกส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง
เป็นไปได้ค่ะ

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก
ไม่

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว
เป็นไปได้ค่ะ

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน
เป็นไปได้ค่ะ

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่** โปรดอธิบาย เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน
ไม่

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้
ไม่ ๆ ไม่เกี่ยว

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**ผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์
ไม่ค่ะ

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่อง**จากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่** โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร
ไม่ ไม่ ไม่

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื้อหนายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ไม่

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึกเฟลิตเฟลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

ไม่

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการผ่อนคลายหรือไม่

ไม่

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่าเวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ไม่

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

ไม่

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

ไม่

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

3

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

5

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

อาบน้ําไม่ดีกว่าหรือ 0

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

0

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

0

คนที่ 18

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

63 ปีค่ะ

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญค่ะ

- ท่านเพศใด?

เพศหญิงค่ะ

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรีค่ะ

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

เขตเมืองค่ะ

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

(ไม่ได้สอบถาม)

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

เคยติดเชื้อต้นเดือนมิถุนา 63

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ก็พอใช้

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

ประมาณ 1 ชั่วโมงได้อยู่บ้าง ส่วนมากจะเป็นไลน์ ยูทูบ

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

เคยค่ะ ฉีดยารักษาเข้าไปมาก ระวังอีก 2 ปี จะมี จะป่วย มันเป็น SapNew ก็เลยต้องไปฉีด แต่ก่อนนี้ไม่กล้าฉีด ขวาลปลอม ไม่ส่งต่อค่ะ ไม่ถึง 10

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ส่วนมากจะเป็นเพศชาย กลาง ๆ คนนะแหละ ประมาณ 40 50 กว่า

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

อ้อ... เคยส่งให้เพื่อนอยู่ การดูแลตัวเอง แต่ไม่เคยอะนะค่ะ 2-3 คน น้อยสุดค่ะ แทบไม่ส่งต่อ

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

อ้อ.... ก็มีช่วงอยู่แรก ๆ แล้วต่อจากนั้นก็หายไป แล้วเราก็ไม่ได้ดูเลย

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

น่าจะส่งเพื่อให้ตื่นกลัว แล้วก็หวาดกลัว แล้วก็เพื่อความสนุกสนานของเขา คิดว่านะ ส่งไปให้คนอื่นให้ประชาชนกลัว มีความหวาดกลัวแล้วตัวเองรู้สึกสนุกสนานอะไรอย่างเนี่ย มีความสุข เป็นความตั้งใจ

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อย่างไรหรือไม่?

ก็มี เอ๊ะ! รัฐบาลนี้ส่งออกมาก ส่วนมากส่งข่าวออกมาเนี่ย มันจะเป็นข่าวที่ว่าแบบยังระบาดเยอะในส่วนนั้น ส่วนนี้ แล้วมันเป็นข่าวที่ไม่ถูกต้องมันจะมีน้อยมาก ไซ้ เป็นไปได้ แต่ก็น้อย แต่ก็ส่งมาเพื่อชัฟพอร์ดประชาชนอะไรอย่างนี้ ไม่ให้หวาดกลัวไม่อะไรอย่างนี้ ถึงแม้มันจะระบาด แต่ก็มีส่วนปกปิด เพราะกลัวประชาชนตื่นกลัว

- อุตสาหกรรมการยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จึงใจจะลอกการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

อ้อ อันนี้ไม่แน่ใจค่ะ เพราะว่าเราไม่ได้สัมผัสกับเขา

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

อันนี้ก็ไม่แน่ใจนะ แต่ก็มีข่าวลือ ออกมาว่า อ่า..ให้เชื้อโรคตัวนี้ออกมา แล้วเขาจะขายยาเพื่อการค้าเลยแน่ใจ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

อันนี้น่าจะเป็นไปได้ ออกมาจากห้องแลป เอ่อ.... อันนั้นจริง ๆ ทุกคนก็รักชีวิตเนอะ เลยไม่มั่นใจเท่าไร แต่ก็มีคนเอาไปเผยแพร่เลย ให้มนุษย์โลกอะมันเยอะเกินไป ให้ตาย แต่ในอีกแง่หนึ่งก็คือด้วยความไม่ตั้งใจพูดกันเฉย ๆ คนที่ทำงานด้านนี้ต้องมีจรรยาบรรณ มีศีลธรรมอยู่แล้วอยู่ในใจ เขาสอนมาว่าให้ทำแบบจริงใจซื่อสัตย์ อะไรอย่างนี้ แต่อาจจะพูดไปแบบนั้น แล้วจู่ ๆ ก็หลุดออกมา คิดว่าเป็นแบบนี้แต่ก็คิดเห็นว่าไม่ได้ตั้งใจที่จะให้มันออกมา

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

อ้อ.. ไม่ส่ง เพราะส่งไปทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น บุคคลรอบข้าง แล้วก็สังคม ประเทศชาติด้วย

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

อ้อ.. เขาไม่ตรวจสอบหรอก แต่ฟังข้อมูลหลาย ๆ ด้าน

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

มีค่ะ

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข่าวสารล่าสุด**จากบุคคลอื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

มี

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข้อมูลเพิ่มเติม**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

น่าจะมี เพื่อจะได้ข้อมูลเพิ่มเติม

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว**ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดยาตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

อืม... อ่า... น่าจะมี เพื่อการค้า อย่างวัคซีนตัวนี้ดี

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ**หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

เอ่อ.. เราก็กังหู่ไว้หู่ ว่ามันจริงไหมเรา กว่าเราจะตัดสินใจลงไป อย่างน้อย ๆ ไปฉีดยาตัวไหนจะน้อยลง

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ติดกับหัวข้อในบทสนทนา**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

ก็มี แต่คงไม่เยอะ

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนาน**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

มี เพื่อความสนุกสนาน เพื่อความบันเทิง ตัวเองส่วนตัว

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัว**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

เอ่อ... อันนี้ก็ เอ่อ.. อ้อ มี ๆ ๆ

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจ**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

ก็เป็นไปได้อยู่

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็น **ข้อมูลใหม่และสะดุดตา**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

เป็นไปได้เหมือนกัน มันสะดุดตาเลยส่งไป ลองดู

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

เป็นไปได้อยู่ มีประโยชน์ต่อสังคม ต่อคนอื่น

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญ**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

มี บางทีมันเป็นข้อความที่สำคัญมาก ไม่น่าให้คนรู้ เป็นข้อความสำคัญ ต้องตรวจสอบก่อน

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่
ก็เป็นไปได้อยู่
14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดแต่ปกปิดจำนวน
อ้อ... มีใช้ ๆ
15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง
มี ๆ บางทีตัวเลขก็ไม่ตรงกันนี้ อันนี้ไม่ อปเตต ก็ส่งมา
16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก
อ้อ.. มีบ้าง แต่ไม่เยอะ
17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว
น่าจะเป็นไปได้อยู่
18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน
อ้อ.. มี มี
19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ โปรดอธิบาย เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน
เป็นไปได้อยู่
20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้
ก็มีค่ะ ไม่มาก
21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์
ก็จะมีอยู่ แบบรู้เป็นคนแรกอะไรอย่างนี้ รีบส่งไป โดยข้อมูลยังไม่ได้คัดกรองอะไรแบบนี้
22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร
อ้อ.. ก็เป็นไปได้อยู่
23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย
น่าจะมีย

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึกเฟลิดเฟลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

มี

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการ
ผ่อนคลายหรือไม่

ฮา ๆ ๆ ก็มีเล่นส่งไปเล่น ๆ

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่า
เวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ใช่

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

ไม่เคย ตรวจสอบก่อน

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่เผลอทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

เคยค่ะ แต่เห็นหลักฐานคิดว่าจริงก็ส่งไป

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

ใช่ ๆ ให้ 7 เลย

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

ไม่น่า ให้ 5

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

ใช่ ให้ 6

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ต้องตรวจสอบก่อน ให้ 5

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ไม่ถูกต้องมากกว่า ให้ 3-4

คนที่ 19

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

61 ค่ะ

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

ข้าราชการบำนาญค่ะ

- ท่านเพศใด?

เพศหญิงค่ะ

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรีค่ะ

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

เขตเมืองค่ะ

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

(ไม่ได้สอบถาม)

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ประวัติอะไรนะคะ? ไม่มีค่ะ

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

แบบปานกลางค่ะ แต่เวลาติดเชื้อปัจจุบันจะก็ดูทุกวันค่ะ แต่ข้อมูลทั่ว ๆ ไป ว่าเชื้ออะไรจะปานกลางค่ะ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

ประมาณ 5 ชั่วโมงค่ะ อ่า อะไรนะคะ ยูทูปค่ะ 4.5 เฟซบุ๊ก ประมาณไม่ถึงครึ่งชั่วโมงค่ะ 30 นาที จะเป็นดูอะไรแพลตฟอร์มอะไรนะคะเขาเรียก ยูทูปค่ะ

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

ไม่ ไม่มีค่ะ ส่วนมากจะก็ก๊อปปี้ มาจากเพจทางราชการ แล้วก็ส่งต่อ เนื้อหาข่าวก็จะประมาณว่า อ่า เชื้อที่แพร่ระบาดมาจากการไปเที่ยวในชุมชนแออัด แล้วก็ให้ใส่มาสก์ให้ป้องกันตัวอะไรพวกนี้ค่ะ ส่งเป็นบางคนค่ะ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

เพศหญิง อายุประมาณ 50 การศึกษา ป.ตรี ค่ะ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ส่งให้พวกญาติ ๆ ค่ะ เขาจะได้ป้องกันแล้วก็เฝ้าระวังถูกต้อง ส่งต่อเป็นบางครั้งค่ะ

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่มีค่ะ ไม่มีส่ง คนส่งไม่มาก ที่เจอในแพลตฟอร์มเราที่มาไฟล์ที่เราไม่มากเท่าไรค่ะ

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

น่าจะไม่รู้ค่ะ รับข้อมูลมาก็ส่งต่อ โดยไม่ได้ตรวจสอบ

- องค์การของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อหรือไม่?

ไม่น่าจะปกปิดคะ น่าจะเอาที่ติดเชื้จริง ๆ ที่นอนโรงพยาบาลก็ได้ คงไม่ตั้งใจปกปิด

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับการระบาดของโรคหรือไม่?

ไม่ ไม่ตั้งใจคะ คิดว่าเขาพยายามเต็มที่ ที่จะผลิตยาให้ทัน

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแลปหรือไม่?

อันนี้ไม่ค่อยมั่นใจในคะ ว่าเกิดเองหรือ หรือผลิต เพราะมันไม่แน่ใจคะ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแลปหรือไม่?

คิดว่า ถ้าเขาผลิต น่าจะเกิดคลาดเคลื่อนในห้องแลปแล้วหลุดออกมามากกว่า

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

เออ ไม่ส่งต่อคะ

8. ท่านมีวิธีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

บางทีก็เปิดเข้าไปหาอ่านข่าวของทางการที่เขามีในหมอบรรณ

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

ไม่คะ เป็นการคิดว่าเขายากส่งข้อมูล เขาคิดว่าถูกต้องเพราะเขาไม่ตรวจสอบแล้วรีบส่ง เหมือนรีบแชร์อะไรอย่างนั้นคะ ใช้คะ เหมือนเขารีบแชร์ให้คนอื่นอ่านคะ

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ใช้คะ

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

ใช้คะ เป็นไปได้ว่าเขาอยากได้ อยากจะมีคนมาคอนเฟิร์มเขาว่มันใช่หรือไม่ใช่อะไรอย่างนี้คะ

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีควัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

เขาอาจจะส่งข้อมูลที่เขาได้รับมา แล้วเขาก็ออกความเห็นส่วนตัวมาด้วย ว่าเขาคิดเห็นแบบนี้และใครอ่านแล้วมีความคิดเห็นยังไง จะได้คอมเม้นเขาไปนะคะ

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ** หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

ใช้ค่ะ อย่างเช่น เขาไปเที่ยว สมมติเขาบอกว่าเออ ไปเที่ยวหรือห่าง เขาแค่ไปบ้านคนติดเชื้อโควิด แล้วเขาก็กลับมาแล้วเขาก็โอ่ว่าจามหรือเขาอะไร เพราะเขาคิดว่าติดเชื้อจากที่เขาไปบ้านโดยเขาไม่รู้ว่าเขาไปสัมผัสหรือไม่สัมผัส เขาอาจจะคิดว่ามันคงไม่ไกล อะไรประมาณ เป็นข้อมูลของเขา

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ติดกับหัวข้อในบทสนทนา** หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

อาจเป็นไปได้ค่ะ อ่า เหมือนเขาไป คล้าย ๆ เหมือนเขามีความรู้มากกว่าเราหรืออะไรอย่างนี้ค่ะ เขาได้ข้อมูลมา เขาก็จะรีบมาบอกเหมือนเขามีความรู้มากกว่าเราอะไรประมาณนี้นะคะ

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

ไม่ใช่ค่ะ

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

เขากลัวการแพร่ระบาด แล้วเขาอาจจะคิดว่าทุกคนควร ควรจะกลัวการแพร่ระบาดของเชื้ออะไรประมาณนี้ค่ะ ให้เฝ้าระวังตัวตัวเอง อาจเป็นความหวังดีประมาณนี้นะคะ

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

ใช้ค่ะ เป็นไปได้

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็น **ข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

ส่วนมากที่ส่งมันน่าจะเป็นข้อมูลใหม่ค่ะ ที่แบบว่า คิดว่าคนอื่นยังไม่รู้อะไรประมาณนี้ค่ะ ใช้ค่ะ

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูมีประโยชน์หรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

ใช้ค่ะ

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ยาที่ทานแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

ใช้ค่ะ ส่วนมากที่ส่ง อาจจะส่งแบบว่าการรักษาโควิดของเขาอาจจะแบบว่า อ่า...บางคนอาจจะแบบกินน้ำร้อนก็ช่วยได้ หรือจะกินอ่า ซากาแพอะไรที่มันร้อน ๆ อะไรเป็นความเชื่อบางคนก็ว่าแบบนี้หายนะ เขาก็ส่งอย่างนี้ค่ะ

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่** ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่

ส่งมาเขาก็เป็นไปได้ เพราะคิดว่ามันเป็นแบบที่เขาคิดแพร่ระบาดเร็วนะ โน่นนี้นั่น

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่**
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอตผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดแต่ปกปิดจำนวน

ใช่ค่ะ

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถ**
ค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง
 เป็นไปได้ค่ะ

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้**ได้รับ**
การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

ก็บางคน ไม่ใช่ค่ะ เขาส่งเพราะคิดว่าทุกคนควรรู้ บางครั้งส่งแล้วเขาก็หายไปเลย

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้**ไม่ขาดการติดต่อกับ**
คนใกล้ชิดหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

อ้อ ไม่ใช่ค่ะ ถ้ามันไม่อัปเดต เขาก็ไม่น่าส่ง หรือส่งก็เหมือนให้ระวางอย่างอยู่ในกลุ่มญาติก็จะมีส่งว่าจังหวัดนั้น
 ติดเท่านั้นติดเท่านั้นเหมือนแจ้งคนอื่น ๆ ในจังหวัดที่เขาอยู่น่ะค่ะ

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการ**ส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่น**ในเครือข่าย
 สังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

คิดว่ามีค่ะ

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้**เสริมสร้าง**
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

ไม่ใช่ค่ะ

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูล**ทำให้ผู้ส่งต่อ**
ดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้

เป็นไปได้อะ

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าว**เป็นคน**
แรกหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์

คิดว่ามีค่ะ

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูล**ทำให้ผู้ส่งต่อได้รับ**
ความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร

เป็นไปได้อะ แบบว่าเออ.. ไปหาอ่านข้อมูลมาสด ๆ ร้อน ๆ แล้วรีบส่งให้เพื่อนอะไรอย่างงี้ค่ะ คิดว่าเป็นไปได้

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วย**คลายความเบื่**
หน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ไม่น่าใช่ค่ะ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้**สึกเฟลิตเฟลีน**เมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

ไม่ใช่ค่ะ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการผ่านคลายหรือไม่

ไม่ใช่ค่ะ น่าจะส่ง เพราะอยากให้คนอื่นรับทราบข้อมูลด้วย

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการหาเวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

เป็นได้ค่ะ ฆ่าเวลา ไม่มีอะไรทำก็ส่งข้อมูลต่อไป

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

ไม่เคยค่ะ

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

อะไรนะค่ะ? ไม่เคยค่ะ

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

เอ่อ 7 คะแนนค่ะ อากาศเย็น ๆ ขึ้น ๆ ก็คงจะติดเยอะ ถ้าร้อนก็ติด จะติดน้อยสำหรับความคิดนะค่ะ

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

ไม่ค่ะ ให้สัก 3 คะแนนค่ะ คิดเป็นความร้อนอาจจะปลอดภัย

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

สเปรย์ที่มีหรือที่ไหนค่ะ? ได้ค่ะ สัก 5 คะแนน

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ไม่ค่ะ สัก 3 คะแนน ค่ะ ไม่คิดว่าถูกต้อง

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

อ่าให้ 5 ค่ะ เพราะต้องไปตรวจสอบอีกครั้ง

คนที่ 20

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะค่ะ

- ท่านอายุเท่าใด?

54 ปี

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

รับจ้างทั่วไป

- ท่านเพศใด?

เพศหญิงค่ะ

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

เขตเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

20 นาที 6 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

ไม่เคย

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ดี คือติดตามข้อมูลล่าสุดโดยรอบด้านตั้งแต่เริ่มมีการแพร่ระบาดจนปัจจุบันอย่างใกล้ชิด

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

7 ชั่วโมง เว็บไซต์ 2 ชั่วโมง, ยูทูบ 1 ชั่วโมง, เฟซบุ๊ก 2 ชั่วโมง, ไลน์ 2 ชั่วโมง

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

พบเพื่อนบางคนส่งต่อ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

บุคคลอื่นที่ส่งข้อมูลมาในกลุ่มไลน์ หรือไลน์ส่วนตัว เช่น ฉีดแอลกอฮอล์ใส่หน้ากากอนามัยแล้วนำมาใช้ต่อ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

บางครั้งก็ส่งต่อ เดือนละ 3 ครั้ง ส่งข่าวการฉีดวัคซีน ว่าสถานที่ใดที่ฉีดวัคซีน

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

การส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 เพราะอาหารเสริม หรือยา ขายได้และหมดเร็ว ที่สำคัญทำให้ได้กำไรจากการขาย คิดราคาแพงกว่าท้องตลาด

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปไม่ได้หรือไม่?

เป็นไปได้ เพราะต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องอยู่แล้ว

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับภาระระบาดของโรคหรือไม่?

ตั้งใจชะลอการผลิตเพื่อที่จะให้ยามีราคาแพงขึ้น

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแล็บหรือไม่?

ไม่ได้ถูกผลิตขึ้นจากห้องแล็บ

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแล็บหรือไม่?

ไม่ได้ถูกผลิตขึ้นด้วยความแพร่เชื้อจากห้องแล็บ

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

อาจจะส่งต่อ ที่เกี่ยวกับการฉีดยาวัคซีน และการป้องกันเกี่ยวกับโควิด-19

8. ท่านมีวิธีในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ข้อมูลที่ส่งต่อมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือข้อมูลจากศูนย์ข่าวก่อนแชร์ จะกลั่นกรองในการส่งมากกว่าจากคนอื่นที่ส่งมา

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค ส่งต่อข่าวปลอมเพื่อที่จะให้ตนเกิดความน่าเชื่อถือ

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข่าวสารล่าสุด** จากบุคคลอื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

คิดว่าคนที่ส่งข่าวปลอม เป็นคนเรียกร้องความสนใจให้ตัวเองเป็นที่ชื่นชม

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข้อมูลเพิ่มเติม** หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

คิดเช่นนั้น อยากให้แน่ใจในข้อมูลว่าถูกต้องหรือไม่ เพื่อที่จะได้อธิบายให้คนอื่นอีกครั้งหนึ่ง

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว** ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดยาวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

ช่วยให้แสดงออกความคิดเห็นของข้อมูลว่าจะไปฉีดยาวัคซีนบริเวณ อกข. และการฉีดยาวัคซีนที่ดีที่สุดและไม่เกิดผลข้างเคียง

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ** หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด

ผู้ส่งข่าวปลอมที่ส่งต่อสอดคล้องกับสมมติฐานคนจะมีแรงจูงใจที่จะเชื่อในสิ่งที่ยืนยันในความคิดเห็น ความเชื่อ หรือสมมติฐานของตนเอง เช่น ถ้าบุคคลหนึ่งมีความเชื่อว่าโควิดเป็นเพียงแค่ไข้หวัดใหญ่ชนิดหนึ่ง บุคคลผู้นั้นก็จะเชื่อต่อข่าวใด ๆ (ถึงแม้จะเป็นข่าวเท็จ) ที่ยืนยันความเชื่อของตนเองว่าโควิดเป็นเพียงแค่ไข้หวัดใหญ่ชนิดหนึ่งเท่านั้น

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อกับหัวข้อในบทสนทนาหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

มีความเชื่อว่าข้อมูลที่ส่งต่อดีการแชร์ข่าวดังกล่าวออกไปยังเป็นการแสดงถึงจุดยืนและความคิดของตนเองต่อบุคคลอื่น

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

ไม่คิดว่าข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานสำหรับคนกลุ่มนี้ไม่ว่าข่าวเท็จดังกล่าวจะสอดคล้องกับความเชื่อของตนเองหรือไม่ แต่จากความซี้เกียจคิด เลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

ไม่คิดว่าข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวสำหรับคนกลุ่มนี้ไม่ว่าข่าวเท็จดังกล่าวจะสอดคล้องกับความเชื่อของตนเองหรือไม่ แต่จากความซี้เกียจคิด เลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

สำหรับคนกลุ่มนี้ไม่ว่าข่าวเท็จดังกล่าวจะสอดคล้องกับความเชื่อของตนเองหรือไม่ แต่จากความซี้เกียจคิด เลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

สำหรับคนกลุ่มนี้ไม่ว่าข่าวเท็จดังกล่าวจะสอดคล้องกับความเชื่อของตนเองหรือไม่ แต่จากความซี้เกียจคิด เลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูมีประโยชน์หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

ไม่คิดเช่นนั้นเนื่องจากการแชร์ข่าวดังกล่าวออกไปยังเป็นการแสดงถึงจุดยืนและความคิดของตนเองต่อบุคคลอื่น

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ยาที่ทานแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

ไม่คิดเช่นนั้นเนื่องจากการแชร์ข่าวดังกล่าวออกไปยังเป็นการแสดงถึงจุดยืนและความคิดของตนเองต่อบุคคลอื่น

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่

ไม่คิดเช่นนั้นเนื่องจากการแชร์ข่าวดังกล่าวออกไปยังเป็นการแสดงถึงจุดยืนและความคิดของตนเองต่อบุคคลอื่น

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ประกาศยอผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดแต่ปิดจำนวน

ไม่คิดเช่นนั้นเนื่องจากการแชร์ข่าวดังกล่าวออกไปยังเป็นการแสดงถึงจุดยืนและความคิดของตนเองต่อบุคคลอื่น

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง

สำหรับคนกลุ่มนี้ความซี้เกียจคิด เลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

สำหรับคนกลุ่มนี้ความซื่อสัตย์ใจคิด เลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

สำหรับคนกลุ่มนี้ความซื่อสัตย์ใจคิด เลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซื่อสัตย์ใจคิดเลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซื่อสัตย์ใจคิดเลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อถูกภาพลักษณ์ดีหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซื่อสัตย์ใจคิดเลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซื่อสัตย์ใจคิดเลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร

เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซื่อสัตย์ใจคิดเลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ **โปรดอธิบาย**

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซื่อสัตย์ใจคิดเลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซื่อสัตย์ใจคิดเลยทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการ
ผ่อนคลายหรือไม่

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซึ่งก็เกิดขึ้นได้ทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรอง
อย่างรอบคอบ

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการหา
เวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ไม่คิดเช่นนั้น เพราะคนส่งต่อข่าวปลอมซึ่งก็เกิดขึ้นได้ทำให้เชื่อและแชร์ต่อข่าวเท็จ โดยขาดการไตร่ตรอง
อย่างรอบคอบ

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่

อาจจะส่งเพราะขาดความรู้และข้อมูลพื้นฐาน ขาดความรอบคอบและการไตร่ตรอง รวมทั้งไม่เปิดรับต่อ
ความคิดใหม่ ๆ

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

อาจจะส่งเพราะขาดความรู้และข้อมูลพื้นฐาน ขาดความรอบคอบและการไตร่ตรอง รวมทั้งไม่เปิดรับต่อ
ความคิดใหม่ ๆ

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนี้เป็นที่เห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

8

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

7

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

8

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่
ถูกต้อง?

มากกว่าไม่ถูกต้อง 0 ไม่เห็นด้วย เพราะต้องตรวจสอบเช็ก่อนว่าเป็นข่าวจริงหรือไม่

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

0 ไม่เห็นด้วย เพราะ ต้องเช็ข่าวกับข้อมูลที่น่าเชื่อถือก่อน เช่น หมอพร้อม ชัวร์ก่อนแชร์

คนที่ 21

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

56 ปี

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

รับราชการบำนาญ

- ท่านเพศใด?

ชาย

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

ปริญญาตรีโท

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?

อำเภอเมือง

- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?

ใช้เวลา 10 นาที ระยะทาง 4 กิโลเมตร

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

.....

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

.....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

2.5 ชั่วโมง เว็บไซต์ 1-2 ชั่วโมง, เฟซบุ๊ก 15 นาที, ไลน์ 15 นาที

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

.....

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

การรับประทานผลไม้กับยาแก้ปวดพาราทำให้เกิดการแพ้ การรับทานกล้วยหมักน้ำผึ้งเป็นยาอายุวัฒนะ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

.....

5. ท่านคิดว่าข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

มี เพราะต้องการพื้นที่ของข่าวนั้น

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อข่าวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาดเพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

เพื่อธุรกิจและผลประโยชน์ทางการค้า

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไปได้อหรือไม่?

เป็นไปได้

- อุตสาหกรรมการยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับระบาดของโรคหรือไม่?

ใช่

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแล็บหรือไม่?

ใช่

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแล็บหรือไม่?

ใช่

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

.....

8. ท่านมีวิธีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

.....

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

ใช่ เพราะต้องการการตอบกลับของผู้ที่อ่านข่าวปลอมนั้นในความคิดเห็นที่มีน้ำหนักว่าข่าวปลอมหรือข่าวจริง เช่น ไม่ควรฉีดวัคซีนโควิด หรือ ใครที่ฉีดแล้ว 1-2 ครั้ง ไม่ควรไปฉีดต่อไปอีกเพราะมีข่าวว่าวัคซีนคือต้นเหตุของการเกิดโรคโควิด-19

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข่าวสารล่าสุด**จากบุคคลอื่นหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ใช่ เพราะ ต้องการข้อมูลจริงเพิ่มขึ้นมาจากที่บุคคลหลายๆ คน แล้วจึงตัดสินใจว่าข่าวปลอมหรือข่าวจริง

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับ **ข้อมูลเพิ่มเติม**หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

ใช่ เพราะอาจจะได้รับข้อมูลจากผู้รู้ ในการให้ข้อมูลผ่านโซเชียลหลาย ๆ ทาง

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัว**ที่เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

ใช่ เพราะยี่ห้อของวัคซีนก็มีส่วนสำคัญมาก ข่าวบางข่าวก็สามารถชี้้นำให้คนไปฉีดวัคซีนตัวไหนดี ไม่ได้ได้

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **สอดคล้องกับความเชื่อ** หรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด?

ไม่ใช่ เพราะ ข่าวออกมาไม่เกี่ยวกับที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด ข่าวส่วนมากมาจากหลายส่วน จะต้องให้ทุกคนไปฉีควัคซีน จะเพื่อการค้าหรือจะเพื่อการผลประโยชน์ที่จะได้รับเท่านั้น ไม่ห่วงชีวิตของผู้คน

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ติดกับหัวข้อในบทสนทนา** หรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

ใช่ เพราะต้องการให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือมากขึ้น

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

ไม่ใช่ เพราะการทำคลิปตลกเป็นเพียงต้องการให้ผู้ดูได้ข้อมูลจนจบเท่านั้นเอง

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

ใช่ เพราะการทำในลักษณะนี้ไปเพิ่มความต้องการของผู้ที่จะฉีควัคซีนเพิ่มมากขึ้นอีก

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

ไม่ เพราะข่าวจริงกับข่าวปลอมมีการตอบโต้กันภายในข่าวอยู่แล้ว ซึ่งวิธีการรักษาโรคก็แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อเป็น **ข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

ใช่ เพราะต้องการตอกย้ำข่าวให้มีความน่าเชื่อถือมาสนใจข่าวปลอมนั้นๆ

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์หรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

ไม่ เพราะหากเป็นข่าวปลอมแล้วจะทำให้ผู้ที่ส่งข่าวมารับผิดชอบทางกฎหมาย AI อย่างแน่นอน ผู้ที่ส่งข่าวปลอมจะไม่ทำอย่างนี้แน่นอน

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

ใช่ เพราะต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ให้ความคิดเห็นแล้วนำไปใช้ประโยชน์กับผู้ส่งต่อข่าวปลอมทางการค้าต่อไป

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อ **ทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่** ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่

ใช่ เพราะสถานการณ์การระบาดไม่ว่าในไทยหรือในประเทศข้างเคียงก็มีผลต่อการสร้างข่าวปลอมให้ผู้คนมาสนใจในข่าวนี้น่าขึ้น

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก **ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ประกาศยอผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน

ใช่ เพราะต้องการให้องค์กรหรือบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องนี้ได้ติดตามสถานการณ์ตัวเลขผู้ติดเชื้อที่ล่าสุดอย่างแท้จริง

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถ **ค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง
ใช่ เพราะต้องการยอไลน์ยอคแชร์ และสามารถแยกข้อมูลที่ต้องการได้
16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับ **การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก
ใช่ เพราะข้อมูลหลากหลายกับผู้คนในเฟซบุ๊กก็อาจจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ดีได้
17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ **ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรู๊ปครอบครัว
ใช่ เพราะข่าวอะไรก็ได้ ที่คิดว่ามีประโยชน์ จะช่วยให้ครอบครัวเกิดการแยกแยะได้ถูกต้อง
18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการ **ส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน
ใช่ เพราะตามกระแสของข่าวทั้งที่ยังไม่คิดวิเคราะห์ให้ถูกต้อง
19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ **เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ โปรดอธิบาย** เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน
ใช่ เพราะเกิดการพูดคุยกันถึงสาเหตุนั้น ๆ
20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูล **ทำให้ผู้ส่งต่อดูภาพลักษณ์ดีหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้
ไม่ใช่ เพราะเหตุผลจริงๆ เพื่อความต้องการของผู้ส่งข่าวนั้น
21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าว **เป็นคนแรกหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์
แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์ ไม่ใช่ เพราะคิดว่าข่าวนั้นมีประโยชน์ในกลุ่มไลน์
22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ **ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร
ใช่ เพราะการส่งต่อข้อมูลทำให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มเกิดความรู้ที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกันมากขึ้น จึงทำให้ผู้ส่งต่อรู้สึกเหมือนเป็นอินฟลูเอนเซอร์จริง ๆ
23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วย **คลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย**
ใช่ เพราะหากได้ระบายความรู้สึกก็เหมือนได้ปลดปล่อยผลกระทบออกไป
24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึก **เฟลิดเฟลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่ โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ
ใช่หรือไม่ใช่ก็ได้ ข้อนี้นี้ไม่สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่ส่งต่อข่าวปลอมมีความรู้ต้องการอะไรจากสังคม
25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็น **วิธีการที่ดีในการผ่อนคลายหรือไม่**
ใช่หรือไม่ใช่ก็ได้ ข้อนี้นี้ไม่สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ที่ส่งต่อข่าวปลอมมีความรู้ต้องการอะไรจากสังคม

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการใช้เวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ใช่หรือไม่ใช้ก็ได้ เพราะถ้าในความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว คิดว่าน่าจะเหตุผลอื่น คงไม่ส่งต่อข่าวปลอมเหล่านี้ให้เสียเวลา

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่ ไม่เคยส่งต่อข้อมูลปลอม เพราะสังคมหรือผู้คนก็ทุกขลำบากอยู่แล้ว เมื่อได้รับข่าวปลอมเหล่านี้เข้าไปอีกก็ยิ่งไปซ้ำเติมให้จิตวิตกเป็นทุกข์มากขึ้นอีก

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่ ไม่เคยส่งต่อข่าวปลอม ข่าวจริง เพราะมีองค์กรที่รับผิดชอบส่งต่อข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบอยู่แล้ว

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปนีที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

9

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรจีนน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

5

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

5

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

4

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

5

คนที่ 22

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ขออนุญาตถามข้อมูลส่วนตัวนะคะ

- ท่านอายุเท่าใด?

37 ค่ะ

- ท่านประกอบอาชีพอะไร?

รับราชการ

- ท่านเพศใด?

หญิง

- ท่านมีระดับการศึกษาในระดับใด?

อืม...ปริญญาไม่รู้ ไม่ทีกี่เอกอะคะเป็นหมอเฉพาะทาง

- ท่านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองหรืออยู่ในชนบท?
อยู่เขตเมืองค่ะ
- ใช้เวลาในการเดินทางเข้าเมืองเท่าใดและระยะทางห่างประมาณเท่าไร?
.....

2. ท่านมีประวัติการติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่?

มีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ อธิบายเพิ่มเติมหน่อยค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อธิบายอย่างไรเลย

ผู้สัมภาษณ์ ติดเชื้อได้อย่างไรอะไรพวกนี้ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ น่าจะไปประชุมอะ มีการกินข้าวร่วมกัน

3. หากให้ท่านประเมินความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดท่านคิดว่าท่านมีความรู้และความเข้าใจโรคโควิด-19 อยู่ในระดับใด?

ดีแล้วกันค่ะ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

1. โดยปกติแล้วท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลาโดยประมาณเท่าไรใน 1 วันและแบ่งเป็นการใช้เวลาในใช้แพลตฟอร์มใดเป็นหลัก?

อิม 4 ชั่วโมง ยูทูบ 4 ก็อาจจะได้

2. ท่านเคยพบเจอข้อมูลด้านสุขภาพหรือข่าวลือที่ไม่ถูกต้องที่ส่งต่อโดยเพื่อนและคนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ โปรดอธิบายหรือยกตัวอย่างถึงลักษณะและเนื้อหาของข่าว?

ก็เคยค่ะ

3. ท่านสามารถยกตัวอย่างหรืออธิบายลักษณะประสบการณ์การได้รับการส่งต่อข่าวลือหรือข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องของท่านหรือลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้เข้าใจพอสังเขปได้หรือไม่?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เออ จำไม่ค่อยได้เท่าไรคะนานมาแล้ว อาจจะเป็นเรื่องโควิดแล้วตอนหลังมีการแก้ไขว่าเป็นเพจปลอม อะไรอย่างนี้

ผู้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับยาเกี่ยวกับวัคซีนหรือเกี่ยวกับการระบาดคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็เป็นเพจปลอมเกี่ยวกับไม่แน่ใจว่าการระบาดหรือว่าผลข้างเคียงของวัคซีนอะไรประมาณนี้นะคะ

ผู้สัมภาษณ์ ท่านพอจะอธิบายลักษณะของบุคคลที่ส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้พอเข้าใจพอสังเขปได้อย่างไรหรือไม่คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ จำไม่ได้อะคะนานแล้ว

ผู้สัมภาษณ์ คือเป็นเพื่อนในกลุ่มสังคมเป็นครอบครัวอายุเพศอะไรแบบนี้คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็น่าจะเป็นเพื่อนร่วมงานที่ทำงาน เพื่อนที่ทำงานอะ

ผู้สัมภาษณ์ เพื่อนที่ทำงานพื้นที่ทำงานประกอบอาชีพประมาณไหนคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็อาจจะแพทย์อะไรประมาณนี้ค่ะ

4. ท่านส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพในโซเชียลมีเดียหรือไม่ตั้งแต่เกิดการระบาดของโควิด-19 เพราะเหตุใด มีความถี่เท่าใด?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่งค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ 1 คือไม่เคยส่งต่อ 2 คือแทบจะไม่ส่งต่อ 3 คือบางครั้งก็ส่งต่อ 4 คือครั้งนึงของส่งต่อ
ข้อมูลครั้งนึงที่ท่านได้รับ 5 ต่อเสมอ 6 คือนส่งต่อบ่อยครั้ง 7 คือนส่งต่อตลอดเวลา

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่งต่อนาน ๆ ที่ไม่ถึงครึ่ง

ผู้สัมภาษณ์ บางครั้งก็ส่งต่อนะคะ 3 ใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อะ 2 ละกัน

5. ท่านคิดว่าชาวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในลักษณะดังกล่าวมีการส่งต่อเพิ่มขึ้นหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ยังไงนะคะ เอาใหม่ซี

ผู้สัมภาษณ์ คือตั้งแต่ระบาดท่านคิดว่าได้ข่าวลักษณะด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเพิ่มขึ้นไหมคะมีการ
แชร์เพิ่มขึ้นหรือเปล่าในโซเชียลมีเดียของท่าน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม..ไม่ค่อยมีเท่าไรค่ะ น้อยมาก อาจจะมีแค่ครั้งเดียวเลยตลอดทั้งทั้งที่ผ่านมาหรือ
แทบจะไม่ค่อยมีคือไม่ค่อยไม่ได้รู้ด้วยอันไหนเรื่องจริงเรื่องเรื่องปลอมอะไรอย่างนี้เพราะไม่
ค่อยมีใครเขาแชร์เท่าไร

6. ท่านคิดว่าบุคคลหรือองค์กรส่งต่อชาวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งต่อด้วยความตั้งใจหรือความผิดพลาด
เพราะเหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เขาไม่รู้ว่ามันไม่ถูกต้อง

ผู้สัมภาษณ์ ไม่รู้ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ น่าจะไม่รู้ว่าอันจริงหรือเท็จอยู่แต่พอมี

ผู้สัมภาษณ์ งั้นเขาก็ส่งต่อด้วยความผิดพลาดนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ คือเขาส่งด้วยความไม่รู้

ผู้สัมภาษณ์ ไม่รู้คือตั้งใจส่งแต่เขาไม่รู้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่ได้ตั้งใจว่ามันผิดพลาดนี้ ถ้าผิดพลาดเขาก็ไม่น่าจะส่งต่อ

ผู้สัมภาษณ์ อ้อก็คือถ้าเขารู้เขาก็จะไม่ส่งใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

- องค์กรของรัฐตั้งใจปกปิดข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเชื้อโควิด-19 จึงส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเป็นไป
หรือไม่?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่ได้ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่นจำนวนการระบาดอะไรอย่างนี้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อันนั้นมันคิดว่ายากต่อการอัปเดตไม่แน่ใจเรื่องการ ไม่แน่ใจเรื่องการทำงานของ
เหมือนกัน แต่ไม่ได้สนใจมากเท่าไรอยู่แล้ว

ผู้สัมภาษณ์ ไม่ใช่ค่ะท่านคิดว่าเขาตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่มีใครตั้งใจส่งข้อมูลผิดค่ะ

- อุตสาหกรรมยาที่ได้รับประโยชน์จากการระบาดของโควิด-19 จงใจชะลอการผลิตยารักษาโควิดและเกี่ยวข้องกับภาระของโรคหรือไม่?

ไม่น่าจะเป็นไปได้

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นด้วยความตั้งใจในห้องแล็บหรือไม่?

อันนั้นไม่ทราบข้อมูลแต่ก็น่าจะมีเหตุผลที่ทำแบบนั้น

- ท่านคิดว่าเชื้อไวรัสโควิด-19 ถูกผลิตขึ้นและจงใจแพร่เชื้อด้วยความตั้งใจหรือผิดพลาดจากในห้องแล็บหรือไม่?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่คิดค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ คิดว่าแพร่เชื้อเกิดจากธรรมชาติใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่

7. ท่านจะส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วยความตั้งใจหรือไม่ เพราะเหตุใด?

ไม่ส่งค่ะ

8. ท่านมีวิธีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลที่ได้รับจากการส่งต่อในโซเชียลมีเดียอย่างไร?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็แหล่งที่น่าเชื่อถือ

ผู้สัมภาษณ์ มาจากเพื่อนหรือครอบครัวจะน่าเชื่อถือกว่าหรือไม่คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่ใช่ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ส่งต่อถูกต้องจะน่าเชื่อถือกว่าหรือไม่คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ถูกต้อง ก็คือคือถ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญโพสต์มาจากผู้เชี่ยวชาญก็น่าเชื่อถือมากกว่า

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications theory)

1. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่

โปรตอธิบาย ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนและยารักษาโรค

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เออ อาจจะมีก็ได้ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ ในลักษณะถามใช่ไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่แน่ใจว่าถ้ามีก็คือน่าจะประมาณว่าอันนี้ใช่หรือเปล่า ชัวร์หรือเปล่านั้นเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยที่ยังไม่มีใครรู้มันเป็นโรคเกิดใหม่

2. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข่าวสารล่าสุดจากบุคคลอื่นหรือไม่

โปรตอธิบาย ยกตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่รู้เพื่อให้คนมาบอกข้อมูลล่าสุด

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่รู้ อันนี้คือความคิดใช่ไหม

ผู้สัมภาษณ์ ใช่ ๆ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ถ้าคิดอาจจะ มี ถ้าเรื่องจริงยังไม่รู้ ไม่มี

3. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่

โปรตอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งข้อมูลที่ไม่แน่ใจไปถามคนที่น่าจะรู้ข้อมูลดังกล่าว

อืมอาจจะ มี

4. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน ใช้การส่งต่อข้อมูลช่วยให้แสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น จะไปฉีดวัคซีนตัวไหน จุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีน

- ผู้สัมภาษณ์ ส่งออกเพื่อการแสดงออกต้องการเช่นจะไปฉีดวัคซีนตัวไหนจุดยืนเกี่ยวกับการเลือกวัคซีนอะไรแบบนี้
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ไม่ได้ตรวจ ไม่ได้ คือหมายถึงคนอื่น ๆ คนทั่วไปในประเทศอย่างนี้หรือ
- ผู้สัมภาษณ์ คนในสื่อสังคมออนไลน์ของท่าน
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ อ้อถ้าในสื่อหรือคือถ้าในสื่อหรือ อืม คือคือถ้าถ้าในสื่อทั่วไปสื่อในที่ทำงานไม่มีแต่คิดว่าคิดว่าประชาชนคนทั่วไปอาจจะ
- ผู้สัมภาษณ์ ช่วยอธิบายเพิ่มหน่อยค่ะทำไมถึงคิดว่ามี
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ หมายถึงประชาชนทั่วไป
- ผู้สัมภาษณ์ ใช่ค่ะ
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ถ้าช่วงที่ยังไม่มีอะไรข่าวสารข้อมูลชัดเจนก็อาจจะมีการแชร์ความรู้ร่วมกันแบบที่ยังไม่ได้อัปเดตมากอะไรประมาณนี้หรือเปล่าก็ไม่แน่ใจเหมือนกันค่ะยังไม่เคยเจอของตัวเองอันนั้นแค่ความคิดเฉย ๆ

5. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานของหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ที่มาของไวรัสโควิด-19 มาจากประเทศใด?

- ผู้ถูกสัมภาษณ์ เออ อาจจะมีเรื่องไม่ได้ตรวจสอบก่อน
- ผู้สัมภาษณ์ สอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิมของเขา
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็อาจจะ
- ผู้สัมภาษณ์ อธิบายเพิ่มหน่อยค่ะ
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็เพราะมันเป็นโรคเกิดใหม่ยังไม่มีใครมีความรู้อะไรชัดเจน 100 เปอร์เซ็นต์

6. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อติดกับหัวข้อในบทสนทนาหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น ส่งข่าวปลอมที่สร้างความน่าเชื่อถือของตัวเองในการสนทนา

- ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม...น่าจะ อืม...คิดว่าหัวข้อสนทนาคือส่งเพื่อคุยกับคนอื่น
- ผู้สัมภาษณ์ ใช่ค่ะส่งเพื่อคุยกับคนอื่นใช่
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็อาจจะ มี เพราะว่ามันเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ก็อาจจะ

7. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ส่งต่อสนุกสนานหรือไม่ **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น คลิปตลกที่เนื้อหาบิดเบือนล้อเลียน

- ผู้สัมภาษณ์ แล้วส่งข้อมูลดูน่าสนุกสนานน่าสนใจใหม่สะดุดตาเป็นไปได้อีกไหมคะ
- ผู้ถูกสัมภาษณ์ เขาส่งเพราะว่ามันน่าจะเป็นความรู้ใหม่แล้วก็อยากให้คนอื่นรู้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อคนอื่นอะไรแบบนี้

8. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อดูน่าหวาดกลัวหรือไม่**
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดต่อจะทำให้คนตายจำนวนมาก

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ข้อมูลดูน่ากลัว อืมก็อาจจะส่ง

ผู้สัมภาษณ์ เช่นมีคนติดเชื้อเยอะมากคนตายเยอะมากอะไรแบบนี้ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็อาจจะส่งได้ว่าว่ามันเป็นการอัปเดตข่าวสารให้รับรู้ว่ามีคนเสียชีวิตนะ จากผลข้างเคียง
 ของอันนี้ อะไรอย่างนั้นก็ถือเป็นการติดตามข่าวสารอยู่

9. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อมีความน่าสนใจหรือไม่**
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น วิธีการรักษาโรคที่น่าสนใจ

ผู้สัมภาษณ์ แล้วส่งข้อมูลดูน่าสนใจน่าสนใจใหม่สะดุดตาเป็นไปได้อะไรไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เขาส่งเพราะว่ามันน่าจะเป็นความรู้ใหม่แล้วก็อยากให้คนอื่นรู้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อคนอื่น
 อะไรแบบนี้

10. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลใหม่และสะดุดตาหรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น พาดหัวข่าวล่อเป้าให้อ่าน

ผู้สัมภาษณ์ แล้วส่งข้อมูลดูน่าสนใจน่าสนใจใหม่สะดุดตาเป็นไปได้อะไรไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เขาส่งเพราะว่ามันน่าจะเป็นความรู้ใหม่แล้วก็อยากให้คนอื่นรู้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อคนอื่น
 อะไรแบบนี้

11. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อมีประโยชน์หรือไม่**
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อติดโควิดแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะไม่ถูกต้อง

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ได้หมด

ผู้สัมภาษณ์ แล้วถ้าส่งเพราะว่าข้อมูลสำคัญและดูมีประโยชน์เป็นไปได้อะไรไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ได้หมด

12. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อดูสำคัญหรือไม่** **โปรดอธิบาย**
 ตัวอย่างเช่น ยาที่ท่านแล้วอาจป้องกันโรคระบาด

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ได้หมด

ผู้สัมภาษณ์ แล้วถ้าส่งเพราะว่าข้อมูลสำคัญและดูมีประโยชน์เป็นไปได้อะไรไหมคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ได้หมด

13. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อทำให้เข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือไม่** ตัวอย่างเช่น สถานการณ์การระบาดในประเทศข้างเคียงดีหรือแย่กว่าประเทศที่อาศัยอยู่
 ได้

14. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**ข้อมูลที่ส่งต่อเป็นข้อมูลปัจจุบันหรือไม่**
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ประกาศยอดผู้ติดเชื้อล่าสุดแต่ปิดปิดจำนวน
 ได้

15. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจาก**การใช้การกดส่งต่อข้อมูลช่วยให้สามารถค้นหารายการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่** **โปรดอธิบาย** ตัวอย่างเช่น กดแชร์ไว้ก่อนเพื่อกลับมาอ่านทีหลัง
 ได้

16. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้ได้รับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ช่วยให้ได้พูดคุยกับผู้คนในเฟซบุ๊ก

ผู้ถูกสัมภาษณ์ การปฏิสัมพันธ์

ผู้สัมภาษณ์ ด้วยอะไรแบบนี้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ คือ ถ้าส่งแล้วมีความคิดเห็น แสดงความคิดเห็นก็อาจจะเป็นไปได้

ผู้สัมภาษณ์ หรือช่วยให้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เพราะการคุยกันทางไลน์ ก็เพื่อให้มีความคิดเห็นร่วมกัน หรือแชร์ให้อีกฝ่ายรับรู้ข้อมูลเพื่อประโยชน์อะไรอย่างนี้

17. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อช่วยให้ไม่ขาดการติดต่อกับคนใกล้ชิดหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ส่งต่อข้อมูลในไลน์กรุ๊ปครอบครัว

ก็น่าจะได้

18. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลตามผู้อื่นในเครือข่ายสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เห็นเพื่อนแชร์หลายคน

ก็อาจจะ

19. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยให้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือไม่ โปรดอธิบาย เช่น ทำให้ได้คุยกับผู้สนใจเรื่องใกล้เคียงกัน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อันก็คือคำถามเดียวกัน

ผู้สัมภาษณ์ ไม่ ๆ ค่ะคนละคำถามเช่นหัวข้อนี้ก็คือสนใจเรื่องสมุนไพรแล้วก็แชร์มาเพื่อให้ได้เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้สนใจเรื่องสมุนไพรด้วยการอะไรแบบนี้ค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ถ้าอย่างนั้นก็เป็นไปได้อยู่แล้ว แชร์ในสิ่งที่สนใจ

20. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อคุณภาพลักษณะดีหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น ดูเป็นผู้รอบรู้

เออ ไม่น่าใช่

21. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องผู้ส่งต่ออยากส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเป็นคนแรกหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์ข่าวที่ยังไม่มีใครรู้ในกลุ่มไลน์

อาจจะเป็นไปได้

22. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลทำให้ผู้ส่งต่อได้รับความเชื่อถือในหมู่เพื่อนหรือไม่ โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น เชิญชวนเพื่อนในไลน์มารับประทานสมุนไพร

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่...ไม่ได้

ผู้สัมภาษณ์ เป็นไม่ได้อินฟลูเอนเซอร์ในหมู่เพื่อนอะไรอย่างนี้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เพราะว่า ก็คือ ไม่น่าจะให้เออไม่น่าจะส่งเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือเพราะว่าเขาส่งเพื่อเพื่อแชร์ความรู้กันอะไรประมาณนี้

23. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลช่วยคลายความเบื่อหน่ายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าจะ ไม่น่าจะผ่อนคลายด้วยการแชร์ข้อมูล

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่นตึกตอกแล้วกดแชร์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

ผู้สัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

24. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อส่งต่อข้อมูลหรือไม่
โปรดอธิบาย ตัวอย่างเช่น แชร์คลิปสนุก ๆ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าจะ ไม่น่าจะผ่อนคลายด้วยการแชร์ข้อมูล

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่นตึกตอกแล้วกดแชร์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

ผู้สัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

25. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากการส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีการที่ดีในการ
ผ่อนคลายหรือไม่

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าจะ ไม่น่าจะผ่อนคลายด้วยการแชร์ข้อมูล

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่นตึกตอกแล้วกดแชร์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

ผู้สัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

26. ท่านคิดว่ามีผู้ส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อน เนื่องจากส่งต่อข้อมูลเป็นวิธีที่ดีในการฆ่า
เวลาเนื่องจากการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ โปรดอธิบาย

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าจะ ไม่น่าจะผ่อนคลายด้วยการแชร์ข้อมูล

ผู้สัมภาษณ์ อย่างเช่นตึกตอกแล้วกดแชร์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

ผู้สัมภาษณ์ ไม่น่าเป็นไปได้นะคะ

27. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ไม่ได้ตรวจสอบก่อนด้วยความตั้งใจตามสาเหตุข้างต้นบ้างหรือไม่
ตั้งใจตามสาเหตุขั้นต้น อืม ไม่เคย

28. ท่านเคยส่งต่อข้อมูลที่ไม่ทราบว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ข่าวปลอมคือไม่รู้

ผู้สัมภาษณ์ ถ้าไม่รู้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ คือไม่อาจจะไม่รู้ว่ามันคือข่าวปลอมหรือไม่ใช่ข่าวปลอมอะไรอย่างนี้

ผู้สัมภาษณ์ ค่ะข้อมูลที่ผมทราบว่าเป็นข่าวปลอม

ผู้ถูกสัมภาษณ์ แต่เคยเห็นทางทีวีอะไรประมาณนี้ก็ที่เขาพูดว่าเป็นข่าวปลอม

ผู้สัมภาษณ์ หมายถึงตัวท่านเคยเคยแชร์ข้อมูลแล้วมาเห็นทีหลังว่าเป็นข่าวปลอมด้วยสาเหตุข้างต้นหรือไม่คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม...ไม่แน่ใจอะค่ะ เพราะไม่รู้ว่าเป็นปลอมไม่ปลอม

ส่วนที่ 4 การประเมินเนื้อหาข่าว

1. ข้อใดต่อไปน้ที่ท่านเห็นด้วยโปรดให้คะแนนจาก 0-10 (0 คือไม่เห็นด้วย) เพราะเหตุใด?

- ท่านเชื่อว่าโควิดระบาดได้ดีในสถานที่ที่อุณหภูมิต่างกัน?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ระบาดได้ดีในอุณหภูมิแตกต่างกันก็อาจจะเป็นไปได้ที่ร้อนที่ร้อนก็อาจจะไม่ค่อย
ระบาด

ผู้สัมภาษณ์ 0-10 คะแนน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ 0-10 หมายถึงว่า

ผู้สัมภาษณ์ 0 คือไม่เห็นด้วย 10 คือเห็นด้วยค่ะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม เอาประมาณ 7 ละกัน

- ท่านเชื่อว่าสมุนไพรเช่นน้ำกระชายช่วยยับยั้งเชื้อโควิด-19?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อันนั้นไม่เคยได้ยินเลยคะ

ผู้สัมภาษณ์ ก็คือศูนย์นะคะ 0-10 คะแนน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ 0

- ท่านเชื่อว่าการสเปรย์แอลกอฮอล์ทั่วร่างกายหลังจากกลับบ้านสามารถลดการติดเชื้อโควิดได้?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ สเปรย์แอลกอฮอล์ โอ้ย!! ฉีดฉีดเฉยๆใหม่ แต่ว่าไม่ได้เกี่ยวกับหน้ากากอะไรนะ

ผู้สัมภาษณ์ ไม่เกี่ยวคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ แต่จริง ๆ ก็ต้อง ก็ถือว่ามีส่วนช่วย ส่วนช่วยป้องกันการติดเชื้อ เออ...ก็ให้ครั้งนึงละกัน

ผู้สัมภาษณ์ 5 คะแนน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ช่วยได้ เพราะลดความสัมผัส

- เมื่อท่านได้รับการส่งต่อข้อมูลด้านสุขภาพที่ท่านไม่เคยพบท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เอาข้อมูลด้านสุขภาพ

ผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลทางสุขภาพที่ท่านไม่เคยเห็นมาก่อนฉันเชื่อมั่นว่าจะถูกต้องมากกว่าไม่ถูก

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อันนี้ก็ต้องดูว่ามันเกี่ยวกับเรื่องอะไรประมาณนี้

ผู้สัมภาษณ์ ประมาณ 0-10

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อะ 50 -50 ครั้งนี้

ผู้สัมภาษณ์ 5 คะแนน

- เมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในไลน์ท่านเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง?

ผู้ถูกสัมภาษณ์ หมายถึงว่าในไลน์ที่แชร์

ผู้สัมภาษณ์ ใช่คะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มคน

ผู้สัมภาษณ์ อ้อขึ้นกับความน่าเชื่อถือ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช่ถ้าเป็นกลุ่มที่เขามีความรู้ ผู้เชี่ยวชาญแชร์ก็น่าเชื่อถือ

ผู้สัมภาษณ์ 0-10 คะแนน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อะไรนะ

ผู้สัมภาษณ์ ให้คะแนนการประเมิน 0-10

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ข้อคำถามอีกรอบหนึ่ง

ผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลด้านสุขภาพของท่านเมื่อท่านพบข้อมูลด้านสุขภาพในรายชื่อว่าข้อมูลดังกล่าว
ถูกต้องมากกว่าไม่ถูกต้อง

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม มันแล้วแต่แล้วแต่แล้วแต่เรื่อง

ผู้สัมภาษณ์ โดยทั่วไปเอาคะแนนประเมินเป็นตัวเลข

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ก็ถ้าเป็นพวกไลน์ครอบครัว เป็นไลน์ครอบครัวก็แบบไม่น่าจะถูกคือไม่ค่อยถูกเท่าไร
คือมาแบบไม่มีแบบแบบแหล่งที่มาอะไรอย่างเนี่ย แต่ว่าถ้าเป็นรายที่ทำงานที่เขามี
ความรู้ อันนั้นก็ค่อนข้างเชื่อถือมากกว่าก็น่าเชื่อถือ

ผู้สัมภาษณ์ ชักประมาณเท่าไรดีคะนะคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ อืม...เอา 7 ละกัน